

Briseļē, 26.6.2017.
COM(2017) 365 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN
REVĪZIJAS PALĀTAI**

EIROPAS SAVIENĪBAS KONSOLIDĒTIE 2016. GADA FINANŠU PĀRSKATI

SATURS

PRIEKŠVārds	3
Eiropas Savienības Politiskā Sistēma, Pārvaldība un Pārskatatbildība.....	5
Skaidrojums pie konsolidētajiem pārskatiem.....	11
Konsolidētie Finanšu Pārskati un Skaidrojumi	12
Bilance	14
Finanšu darbības rezultātu pārskats	15
Naudas plūsmas pārskats	16
Pārskats par izmaiņām neto aktīvos	17
Skaidrojumi par finanšu pārskatiem	18
Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze.....	92
Budžeta izpildes pārskati un skaidrojumi	110
Terminu skaidrojums	143

PRIEKŠVĀRDS

Man ir prieks Jūs iepazīstināt ar Eiropas Savienības 2016. gada finanšu pārskatiem. Šie pārskati sniedz pilnīgu pārskatu par ES finansēm 2016. gadā — tostarp informāciju par Savienības finansiālo stāvokli, par budžeta izpildi attiecīgajā gadā, par iespējamām saistībām, kā arī par finanšu saistībām un pienākumiem, ko Savienība ir uzņēmusies. Šajos pārskatos atspoguļots Savienības darbību daudzgadu raksturs, kā arī ietverti galveno finanšu rādītāju un to attīstības paskaidrojumi.

2016. gads Eiropas Savienībai bija gan panākumu, gan arī izaicinājumu gads. ES budžets ir vērsts uz **ekonomikas stiprināšanu, darbvietu radīšanas un izaugsmes veicināšanu, kā arī ieguldījumiem pētniecībā.** Uzlabojās Eiropas ekonomika un darba tirgus apstākļi, un ES samazinājās bezdarbs.

Mazāk nekā pusotra gada laikā pēc tā ieviešanas **Eiropas stratēģisko investīciju fonds (ESIF)**, kas ir Eiropas Investīciju plāna centrālais elements, jau ir devis taustāmus rezultātus. Fonds ir aktīvs visās 28 dalībvalstīs un līdz 2017. gada maija vidum bija mobilizējis investīcijas vairāk nekā EUR 190 miljardu apmērā, kas ir vairāk nekā puse no mērķa summas EUR 315 miljardi līdz 2018. gada vidum, tādējādi veicinot ekonomikas atveseļošanos. 2016. gada beigās garantiju fonds, kurš sedz EIB grupas veiktās ESIF darbības, tika nodrošināts ar ES budžeta līdzekļiem un šajos gada pārskatos sasniedza EUR 1 miljardu.

ES budžeta galvenā prioritāte joprojām ir darbvietu radīšanas, izaugsmes un investīciju veicināšana. Komisija turpina centienus stiprināt ES ekonomikas atveseļošanos un ieguldīt jauniešos un darba meklētājos, kā arī jaunuzņēmumos un mazos un vidējos uzņēmumos (MVU). Labs piemērs ir aizdevumu garantiju mehānisms programmā **COSME** ("Uzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspējas programma"), kas joprojām bija ļoti veiksmīga 2016. gadā, pateicoties arī ESIF papildu riska uzņemšanas spējai. 2016. gada beigās, izmantojot programmu **COSME**, vairāk nekā 143 000 mazo un vidējo uzņēmumu 21 valstī jau ir saņēmuši finansējumu vairāk nekā EUR 5,5 miljardu apmērā.

Pētniecības un inovācijas pamatprogramma "**Apvārsnis 2020**" ir būtiska uz inovācijām un zināšanām balstītas ekonomikas un sabiedrības izveidei ES. Programmas ietvaros izdevās piesaistīt 49 000 dalībnieku un tika parakstīti dotāciju nolīgumi par kopējo summu EUR 20,5 miljardi. Vairāk nekā 21 % no visiem dalībniekiem bija MVU. Par programmas "Apvārsnis 2020" aktivitāšu pieaugumu liecina šajā pārskatā iekļauto "Apvārsnis 2020" garantiju instrumentu pieaugums gandrīz 40 % apmērā, salīdzinot ar pagājušo gadu.

Pēc sākotnējo pakalpojumu deklarācijas 2016. gadā **Galileo programma**, ar ko izveido Eiropas globālo satelītnavigācijas sistēmu, 2016. gadā no izvēšanas fāzes pārgāja uz ekspluatācijas fāzi. **Galileo** satelītu un uz zemes esošās infrastruktūras vērtība, kas iekļauta šajos pārskatos, 2016. gada beigās bija EUR 2 miljardi. Programmas "Apvārsnis 2020" projektu īstenošana veicināja jaunu **Galileo** lietojumprogrammu izstrādi. Pateicoties šiem projektiem, tirgū tiek ieviestas 13 inovācijas, jau ir ieviesti 5 patenti, 34 progresīvie prototipi un divi produkti, kā arī publicēti 223 zinātniskie darbi. Paredzams, ka globālās satelītnavigācijas sistēmas tirgus pieaugs no 5,8 miljardiem ierīču, kas tiks izmantotas 2017. gadā, līdz aptuveni 8 miljardiem ierīču 2020. gadā.

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI) transportam, kura mērķis ir atvieglot infrastruktūras projektu piekļuvi finansējumam transporta, telekomunikāciju un enerģētikas nozarēs, sniedza ieguldījumu 64 km garā Brennera bāzes dzelzceļa tuneļa izbūvē, kas būs garākais lielas ietilpības dzelzceļa tunelis pasaulē. Pārskatos iekļautais EISI parāda instruments piedāvā riska dalīšanu parāda finansēšanai prioritārā un subordinētā parāda vai garantijas veidā, kā arī atbalstu projektu obligācijām.

2016. gadā Eiropa turpināja reaģēt uz jaunām problēmām, kas izriet no mainīgās ģeopolitiskās situācijas. ES budžets sniedza atbalstu dalībvalstīm **pienācīgai migrācijas plūsmu pārvaldīšanai**, risinot migrācijas pamatcēloņus un aizsargājot Šengenas zonu. 2016. gadā Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda un Iekšējās drošības fonda valstu programmu īstenošana dalībvalstīs uzņēma apgriezienus.

Komisija arī izveidoja **Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā**, kas sāka darboties 2016. gada 17. februārī un attiecībā uz kuru pārskatos ir iekļauti EUR 630 miljoni no dalībvalstu iemaksām, kas iekasētas 2016. gadā. Tas ļāva Komisijai papildus citām iniciatīvām uzsākt novatorisku programmu "Ārkārtas sociālās drošības tīkls", kuras mērķis ir palīdzēt ar regulāriem naudas piešķirumiem līdz pat vienam miljonam visneaizsargātāko bēgļu Turcijā. Šis ir piemērs tam, ka arvien vairāk palīdzība no ES budžeta tiek izmantota kā efektīvs un iedarbīgs veids, kā palīdzēt cilvēkiem ārkārtas situācijās.

2016. gada jūnijā Komisija ierosināja jaunu partnerības satvaru sadarbībai ar trešām valstīm Eiropas programmas migrācijas jomā ietvaros. Šis satvars ir Eiropas pieeja sadarbības padziļināšanai ar migrācijas plūsmu izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstīm. To atbalsta lielākā daļa budžeta "Globālā Eiropa" programmas, kā arī attiecīgie ES trasta fondi, jo īpaši Sīrijas **trasta fonds**, kas ir iekļauts gada finanšu pārskatos. Lai varētu stiprināt sadarbību ar prioritārajām partnervalstīm un turpināt centienus saistībā ar Vidusjūras centrālā reģiona migrācijas ceļu, partnerības satvaram ir svarīgi piešķirt pietiekamu finansējumu.

Citi globālie izaicinājumi, piemēram, klimata pārmaiņu novēršana, joprojām bija ES budžeta prioritāte. 2016. gadā tiek lēsts, ka kopējais ieguldījums klimata pasākumu integrācijai ir 20,9 %, kas atbilst pašreizējās DFS 2014.–2020. gadam noteiktajam mērķim.

Budžeta izteiksmē **Eiropas strukturālie un investīciju fondi** un **Kopējā lauksaimniecības politika** joprojām ir galvenie ES ieguldījumu instrumenti. 2016. gadā no ES budžeta EUR 57,4 miljardi tika iztērēti lauksaimniecībai un lauku attīstībai un, neskatoties uz iepriekšējo pašreizējās DFS uzsākšanas un īstenošanas aizkavēšanos, EUR 37,8 miljardi tika tērēti ekonomiskajai, sociālajai un teritoriālajai kohēzijai.

Komisija ir uzsākusi debates ar 27 dalībvalstīm par ES nākotni un prioritātēm. Mēs turpināsim strādāt kopā, lai izveidotu pārtikušāku, konkurētspējīgāku un drošāku nākotni.

Günther H. Oettinger

Komisārs budžeta un cilvēkresursu jautājumos, Eiropas Komisija

EIROPAS SAVIENĪBAS POLITISKĀ SISTĒMA, PĀRVALDĪBA UN PĀRSKATATBILDĪBA

Eiropas Savienība (ES) ir savienība, kurā 28¹ Eiropas valstis (dalībvalstis) piešķir kompetences, lai sasniegtu kopējos mērķus. Savienība ir balstīta uz tādām vērtībām kā cilvēka cieņas ievērošana, brīvība, demokrātija, vienlīdzība, tiesiskums un cilvēktiesību, tostarp minoritāšu tiesību, ievērošana. Šīs vērtības ir kopīgas dalībvalstīm sabiedrībā, kurā dominē plurālisms, nediskriminācija, iecietība, taisnīgums, solidaritāte un sieviešu un vīriešu līdztiesība.

1. POLITISKĀ SISTĒMA

ES Līgumi

Vispārējie mērķi un principi, kas vada Savienību un Eiropas iestādes, ir definēti **Līgumos**. Savienība un ES iestādes var rīkoties tikai saskaņā ar tām Līgumos piešķirtajām pilnvarām, lai sasniegtu Līgumos noteiktos mērķus, un tām jārikojas, ievērojot subsidiaritātes un proporcionālītātes principus².

Lai sasniegtu savus mērķus un īstenotu savu politiku, Savienība sev nodrošina nepieciešamos finanšu līdzekļus. Komisija ir atbildīga par mērķu īstenošanu sadarbībā ar dalībvalstīm un saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu.

ES cenšas sasniegt Līgumā noteiktos mērķus, izmantojot vairākus instrumentus, un viens no tiem ir ES budžets. Citi instrumenti ir, piemēram, tiesību aktu ierosināšana un politisko stratēģiju īstenošana.

Stratēģija "Eiropa 2020"

Stratēģijā "Eiropa 2020", par kuru 2010. gadā vienojās ES dalībvalstu un valdību vadītāji, ES līmenī ir noteikta ES desmit gadu nodarbinātības un izaugsmes stratēģija³. Stratēģijā ir izvirzītas trīs savstarpēji papildinošas prioritātes — gudra, ilgtspējīga un integrējoša izaugsme, ar pieciem ES pamatmērķiem. Tās panākumi ir atkarīgi no visu Savienības dalībnieku kolektīvas rīcības.

ES budžets ir tikai viena no ES svirām, kas palīdz sasniegt stratēģijas "Eiropa 2020" mērķus. Lai sasniegtu konkrētus stratēģijas "Eiropa 2020" rezultātus, tiek mobilizēts plašs darbību klāsts valstu, ES un starptautiskā līmenī.

Komisijas politiskās prioritātes

Komisijas politiskās prioritātes ir definētas Komisijas priekšsēdētāja noteiktajās politiskajās vadlīnijās, nodrošinot ceļvedi tādai Komisijas rīcībai, kas pilnībā atbilst un ir savietojama ar stratēģiju "Eiropa 2020" kā Eiropas ilgtermiņa izaugsmes stratēģiju.

¹ 2017. gada 29. martā Apvienotā Karaliste oficiāli paziņoja par savu nodomu atstāt ES, tādējādi uzsākot izstāšanās procesu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 50. pantu.

² Saskaņā ar subsidiaritātes principu Savienība rīkojas tikai atbilstīgā apmērā un vienīgi tad, ja paredzētās darbības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstis, bet ierosinātās darbības mēroga vai iedarbības dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī. Saskaņā ar proporcionālītātes principu Savienības rīcības saturs un veids ir samērīgs ar Līgumu mērķu sasniegšanai nepieciešamo. Skatīt LESD 5. pantu.

³ Skatīt Komisijas paziņojumu "Eiropa 2020. Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei", COM(2010) 2020, 2010. gada 3. marts.

10 PRIORITĀTES

Jauns impulss nodarbinātībai, izaugsmei un ieguldījumiem.

Savienots digitālais vienotais tirgus.

Spēcīga Enerģētikas savienība ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku.

Padziļināts un taisnīgāks iekšējais tirgus ar spēcīgāku rūpniecisko pamatu.

Dziļāka un taisnīgāka ekonomiskā un monetārā savienība (EMS).

Samērīgs un līdzsvarots brīvās tirdzniecības nolīgums ar Amerikas Savienotajām Valstīm.

Tiesiskuma un pamattiesību joma, kurā valda savstarpēja uzticēšanās.

Virzība uz jaunu politiku migrācijas jomā.

Eiropa kā spēcīgāks pasaules mēroga dalībnieks.

Demokrātisku pārmaiņu Savienība.

ES budžeta atbalstītās politikas tiek īstenotas saskaņā ar [daudzgadu finanšu shēmu \(DFS\)](#).

DFS

DFS pārvērš ES politiskās prioritātes finansiālā izteiksmē vismaz 5 gadus ilgam periodam. Tā nosaka gada maksimālo apmēru ES izdevumiem kopumā un galvenajām izdevumu kategorijām. Visu izdevumu kategoriju maksimālo apmēru summa norāda saistību aproprāciju kopējo maksimālo apmēru.

DFS atbalsta ES darbības ES politikas mērķu sasniegšanai pietiekami ilgā periodā, lai tās būtu efektīvas un sniegtu saskaņotu ilgtermiņa redzējumu tās labuma guvējiem un valstu iestādēm, kuras nodrošina līdzfinansējumu. DFS 2014.–2020. gadam un tās programmas, kas nosaka maksimālās budžeta saistības laikposmam EUR 960 miljardu apmērā un maksājumus EUR 908 miljardu apmērā (2011. gada cenās), ir izstrādātas, ievērojot Eiropas loģiku un pievēršot uzmanību pievienotajai vērtībai, lai palīdzētu īstenot "Eiropa 2020" darbvieta un izaugsmes stratēģijas kopīgi saskaņotos mērķus.

Par DFS ir panākta vienprātīga vienošanās, kas norāda uz visu dalībvalstu piekrišanu tās mērķiem un izdevumiem. No ES budžeta tiek finansēti dažādi politikas virzieni un programmas visā ES. Atbilstīgi prioritātēm, ko Eiropas Parlaments un Padome noteikuši DFS ietvaros, Komisija īsteno izdevumu programmas, darbības un projektus. Saskaņā ar Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESIF) galveno izdevumu jomu, pieņemot darbības programmas, ES uzņemas juridiskas saistības īstenot šīs darbības.

Iestāžu nolīgums

DFS papildina [iestāžu nolīgums par budžeta disciplīnu](#), sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību⁴, kas ir politiska vienošanās starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju. Šī 2013. gadā pieņemtā nolīguma mērķis saskaņā ar LESD 295. pantu ir budžeta disciplīnas īstenošana un ikgadējās budžeta procedūras funkcionēšanas un iestāžu savstarpējās sadarbības budžeta jautājumos uzlabošana, kā arī pareizas finanšu pārvaldības nodrošināšana.

Gada budžets

[Gada budžetu](#) sagatavo Komisija, un Eiropas Parlaments un Padome par to parasti vienojas līdz decembra vidum atbilstīgi LESD 314. pantā noteiktajai procedūrai. Atbilstoši budžeta līdzsvarotības principam kopējiem ieņēmumiem attiecīgajā finanšu gadā jābūt vienādiem ar kopējiem izdevumiem

⁴ 2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīgums starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību (2013/C 373/01).

(maksājumu apropriācijām).

Galvenais ES finansējuma avots ir pašu resursu ieņēmumi, kurus papildina citi ieņēmumi. Ir triju veidu pašu resursi: tradicionālie pašu resursi (piemēram, muitas nodokļi un cukura nodevas), pašu resursi, kuru pamatā ir pievienotās vērtības nodoklis (PVN), un pašu resursi, kuru pamatā ir nacionālais kopienākums (NKI). Citi ieņēmumi no ES darbībām (piemēram, soda naudas, kas ir saistītas ar konkurences lietām) parasti veido mazāk nekā 10 % no kopējiem ieņēmumiem. Budžeta finansēšanai nepieciešamo pašu resursu kopsummu nosaka, no kopējiem izdevumiem atskaitot citus ieņēmumus. Pašu resursu kopējais apmērs nevar pārsniegt 1,23 % no dalībvalstu nacionālā kopienākuma (NKI) summas.

ES darbības izdevumi aptver DFS dažādās izdevumu kategorijas, un tiem ir dažādi veidi atkarībā no tā, kā tiek izmaksāta un pārvaldīta nauda. ES budžetu īsteno trīs pārvaldības režīmos:

dalīta pārvaldība — saskaņā ar šo metodi budžeta izpildes uzdevumi tiek deleģēti dalībvalstīm. Šādi tiek pārvaldīti aptuveni 80 % izdevumu, un ir aptvertas tādas jomas kā lauksaimniecības izdevumi un strukturālas darbības;

tiešā pārvaldība — tas ir gadījumos, kad budžetu tieši izpilda Komisijas dienesti;

netiešā pārvaldība — gadījumos, kad Komisija uztic budžeta izpildes uzdevumus ES vai valstu tiesību aktos paredzētām struktūrām, piemēram, ES aģentūrām vai starptautiskajām organizācijām.

Finanšu regula

Vispārējam budžetam piemērojamā **Finanšu regula** (FR) ir centrālais tiesību akts ES finanšu regulējuma struktūrā, kas nosaka ES finanšu noteikumus. Tajā sniegti vispārējie noteikumi, kas reglamentē ES budžetu.

2. ES PĀRVALDE UN PĀRSKATATBILDĪBA

2.1. INSTITUCIONĀLĀ STRUKTŪRA

ES institucionālā pārvalde sastāv no iestādēm, aģentūrām un citām ES struktūrām, kas uzskaitītas konsolidēto finanšu pārskatu 9. skaidrojumā. Galvenās iestādes, kas ir atbildīgas par politikas izstrādi un lēmumu pieņemšanu, ir Eiropas Parlaments, Eiropadome, Padome un Komisija.

Komisija ir ES izpildinstitūcija un veicina tās vispārējās intereses. Tas tiek darīts, ierosinot tiesību aktus; īstenojot ES politiku; pārraugot Līgumu un Eiropas tiesību aktu pareizu īstenošanu; pārvaldot ES budžetu; un pārstāvot Savienību ārpus Eiropas.

Komisijas iekšējā darbība ir balstīta uz vairākiem galvenajiem labas pārvaldības pamatprincipiem: skaidri sadalītas lomas un pienākumi, cieša apņemšanās ievērot darbības pārvaldību un atbildību tiesiskajam regulējumam, skaidri pārskatatbildības mehānismi, augstas kvalitātes un visaptverošs tiesiskais regulējums, atklātība un pārredzamība un augsti ētikas standarti.

2.2. KOMISIJAS PĀRVALDES STRUKTŪRA

Eiropas Komisijai ir unikāla pārvaldības sistēma, kurā skaidri nošķirtas politiskās un administratīvās pārraudzības struktūras un skaidri noteiktas atbildības jomas un finansiālā atbildība. Sistēma ir balstīta uz

Līgumiem, un tās struktūra ir mainījusies, lai pielāgotos mainīgai videi un saglabātu atbilstību attiecīgajos starptautiskajos standartos noteiktajai labākajai praksei⁵.

- **Komisāru kolēģija** uzņemas kopīgu politisku atbildību par Komisijas darbu. Budžeta izpilde tiek deleģēta ģenerāldirektoriem un dienestu vadītājiem, kuri vada Komisijas administratīvo struktūru⁶.
- Kolēģija deleģē finanšu pārvaldības uzdevumus ģenerāldirektoriem un dienestu vadītājiem, kurus dēvē par **deleģētajiem kredītrīkotājiem**. Šos uzdevumus var tālāk deleģēt direktoriem, nodaļu vadītājiem un citām personām, kuras tādējādi kļūst par pastarpināti deleģētiem kredītrīkotājiem. Kredītrīkotāji atbild par visu pārvaldības procesu: tie gan nosaka, kas jādara, lai tiktu sasniegti iestādes noteiktie politikas mērķi, gan pārvalda sāktās darbības no darbību un budžeta viedokļa.

Tādējādi Komisijā lomas un atbildības joma finanšu pārvaldībā ir skaidri definētas un tiek piemērotas. Šī ir decentralizēta pieeja ar skaidri nodalītām atbildības jomām, lai radītu administratīvo kultūru, kas mudina civildienesta ierēdņus uzņemties atbildību par viņu kontrolē esošajām darbībām un nodrošināt viņiem kontroli pār darbībām, par kurām viņi atbild.

Komisijas Stratēģiskās plānošanas un programmēšanas cikla ietvaros katram kredītrīkotājam jā sagatavo gada darbības pārskats par savā pārziņā esošo darbību, politikas sasniegumiem un gada rezultātiem, kurā viņš apliecina, ka resursi ir tikuši izmantoti, piemērojot pareizas finanšu pārvaldības principus un ir tikušas ieviestas kontroles procedūras, kas sniedz to pamatā esošo darījumu likumības un regularitātes garantiju. Komisijas līmenī šie rezultāti tiek pieņemti un publicēti apkopotā veidā "Gada ziņojumā par pārvaldību un darbības rezultātiem", un nosūtīti Eiropas Parlamentam un Padomei, un tas ir galvenais instruments, ar kuru komisāru kolēģija uzņemas politisko atbildību par budžeta pārvaldību.

Komisijas **grāmatvedis** ir atbildīgs par finanšu līdzekļu pārvaldību, atgūšanas procedūrām, grāmatvedības noteikumu noteikšanu, pamatojoties uz starptautiskajiem valsts sektora grāmatvedības standartiem un metodēm, grāmatvedības sistēmu apstiprināšanu un Komisijas un ES konsolidētā gada pārskata sagatavošanu. Turklāt grāmatvedim jāparaksta gada finanšu pārskati, apliecinot, ka tie visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo finanšu stāvokli, darbību rezultātus un naudas plūsmas. Grāmatvedis ir neatkarīga funkcija, un Komisijā viņš uzņemas galveno atbildību par finanšu pārskatu sagatavošanu. Arī Komisijas **iekšējais revidents** ir centralizēta un neatkarīga funkcija.

Iestādes valde ir nozīme Komisijas korporatīvajā pārvaldībā, nodrošinot pārraudzību un stratēģisko orientāciju galvenajos korporatīvās pārvaldības jautājumos, tostarp attiecībā uz finanšu un cilvēkresursu pārvaldību. Ģenerālsekretāra vadībā valdē regulāri tiekas ģenerāldirektori un kabineti, kas ir atbildīgi par budžetu, cilvēkresursiem un IT, lai nodrošinātu, ka Komisijā ir nepieciešamās organizatoriskās un tehniskās struktūras priekšsēdētāja politisko prioritāšu efektīvai un racionālai īstenošanai.

2.3. STINGRA IZPILDES SISTĒMA

Lai nodrošinātu ES programmu spēcīgu orientāciju uz rezultātiem, ES pievienoto vērtību un pareizu pārvaldību, ir jāievieš stingra izpildes sistēma. ES budžeta izpildē jāņem vērā mērķu daudzveidība, kā arī politikas un programmu savstarpējā papildināmība un integrēšana, kā arī dalībvalstu svarīgā loma ES budžeta izpildē. Komisija ir apņēmusies nodrošināt, ka ES budžets sniedz labākus rezultātus iedzīvotājiem un atbalsta politiskās prioritātes. Komisija īsteno iniciatīvu "Uz rezultātiem orientēts ES budžets" nolūkā nodrošināt, ka resursi tiek piešķirti prioritātēm un visas darbības ir maksimāli efektīvas un rada pievienoto vērtību. Šī iniciatīva, kuras pamatā ir 2014.–2020. gada izpildes sistēma, rada saskanīgu līdzsvaru starp atbilstību un izpildi. 2014.–2020. gada izpildes sistēmas ir iekļautas kā jauns obligātais elements un galvenais šī plānošanas perioda uz rezultātiem vērsts orientācijas pilārs. Tajā paredzēts izveidot skaidrus un izmērāmus mērķus, rādītājus un uzdevumus, kā arī uzraudzības, ziņošanas un novērtēšanas kārtību.

Gada ziņojumā par ES budžeta pārvaldību un darbības rezultātiem sniegts visaptverošs pārskats par ES budžeta izpildi, pārvaldību un aizsardzību. Tajā izklāstīts, kā ar ES budžetu tiek atbalstītas Eiropas

⁵ Piemēram, iekšējās kontroles standarti ir balstīti uz COSO 2013. gada iekšējās kontroles principiem.

⁶ Rezultātā termins "Eiropas Komisija" tiek izmantots, lai apzīmētu gan Komisijas locekļu izveidoto iestādi — kolēģiju, gan tās administrāciju, ko pārvalda tās departamentu ģenerāldirektori (un citu administratīvo struktūru, piemēram, dienestu, biroju un izpildaģentūru, vadītāji).

Savienības politikas prioritātes, un aplūkoti gan rezultāti, kas sasniegti, izmantojot ES budžetu, gan Komisijas ieguldījums augstāko budžeta un finanšu pārvaldības standartu nodrošināšanā un veicināšanā.

2.4. FINANŠU PĀRSKATU SNIEGŠANA

Galvenais ES finanšu pārskatu sniegšanas elements ir Integrētais ES finanšu pārskatu apkopojums, kas ietver sevī konsolidētos ES gada finanšu pārskatus un citus ziņojumus, kas pievienoti pārskatiem, t.i., Gada ziņojumu par budžeta pārvaldību un darbības rezultātiem un ziņojumu par paveikto darbu attiecībā uz budžeta izpildes apstiprinājumu. Integrētajā ES finanšu pārskatu apkopojumā sabiedrībai katru gadu tiek sniegts visaptverošs ieskats ES finanšu un darbības situācijā.

ES konsolidētie gada finanšu pārskati sniedz finanšu informāciju par ES iestāžu, aģentūru un citu struktūru darbībām, ņemot vērā gan uzkrāšanas principu grāmatvedībā, gan budžeta perspektīvu. Šajos finanšu pārskatos nav ietverti dalībvalstu gada finanšu pārskati.

Konsolidētie ES gada finanšu pārskati sastāv no divām atsevišķām, bet savstarpēji saistītām daļām:

- a) konsolidētie finanšu pārskati; un
- b) pārskati par budžeta izpildi, kuros sniegta apkopota informācija par budžeta izpildi.

Turklāt konsolidētajiem ES gada pārskatiem ir pievienots Finanšu pārskatu diskusijas un analīzes kopsavilkums par būtiskām izmaiņām un tendencēm finanšu pārskatos, kā arī izskaidroti nozīmīgie riski un neskaidrības, ar ko ES ir saskārusies un kas tai ir jārisina nākotnē.

Pārskatu sniegšana un pārskatatbildība Komisijā:

Integrētais finanšu pārskatu apkopojums	Konsolidētie ES gada finanšu pārskati Gada ziņojums par budžeta pārvaldību un darbības rezultātiem Ziņojums par paveikto darbu attiecībā uz budžeta izpildes apstiprinājumu
Citi ziņojumi	Vispārējais ziņojums par ES darbībām Ģenerāldirektorātu gada darbības pārskati Pārskats par budžeta un finanšu pārvaldību

2.5. KONTROLE

Ārējā revīzija

Eiropas Revīzijas palāta ir ES iestāžu (un struktūru) ārējais revidents. Revīzijas palātas misija ir palīdzēt uzlabot ES finanšu pārvaldību, veicināt pārskatatbildību un pārredzamību un darboties kā ES pilsoņu finansiālo interešu neatkarīgam uzraudzītājam. Revīzijas palātas kā ES neatkarīga ārējā revidenta funkcija ir pārbaudīt, vai ES līdzekļi tiek pienācīgi uzskaitīti, piesaistīti un izlietoti saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem un lietderīgi.

ES gada finanšu pārskatu un līdzekļu pārvaldības revīziju veic Revīzijas palāta, kas savas darbības ietvaros arī sagatavo EP un Padomei:

- (1) ikgadēju ziņojumu par darbībām, kas finansētas no vispārējā budžeta, sniedzot sīku informāciju par novērojumiem saistībā ar gada finanšu pārskatiem un pamatā esošajiem darījumiem;
- (2) atzinumu, kura pamatā ir veiktā revīzija un kurš parādās ikgadējā ziņojumā kā ticamības deklarācija, par i) finanšu pārskatu ticamību un ii) pamatā esošo darījumu likumību un pareizību, aptverot gan iekasētos ieņēmumus, gan maksājumus galasaņēmējiem; un
- (3) īpašos ziņojumus par konkrētām jomām.

Budžeta izpildes apstiprinājums

Pēdējais budžeta cikla posms ir konkrētā finanšu gada budžeta izpildes apstiprinājums. Apstiprinājumu sniedz Komisijai un visām pārējām ES iestādēm un struktūrām. Izpildes apstiprinājums ir budžeta izpildes ārējās kontroles politikas aspekts un lēmums, ar kuru Eiropas Parlaments pēc Padomes ieteikuma "atbrīvo" Komisiju (un citas ES struktūras) no pienākuma pārvaldīt konkrētu budžetu, jo tas nozīmē, ka budžets vairs nepastāv. Budžeta izpildi ES apstiprina Eiropas Parlaments. Tas nozīmē, ka pēc revīzijas un gada finanšu pārskatu pabeigšanas Padomes pienākums ir sagatavot ieteikumu, un tad Eiropas Parlaments Komisijai un citām ES struktūrām sniedz izpildes apstiprinājumu par ES budžetu konkrētajā finanšu gadā. Lēmuma pamatā ir gada finanšu pārskatu pārbaude, Komisijas gada ziņojums par budžeta pārvaldību un darbības rezultātiem, un Palātas ikgadējais ziņojums, revīzijas atzinums un īpašie ziņojumi, kā arī Komisijas atbildes uz jautājumiem un papildinformācijas pieprasījumiem.

Izpildes apstiprinājuma procedūrai var būt viens no šādiem trim iznākumiem: izpilde tiek apstiprināta, izpildes apstiprināšana tiek atlikta vai izpilde netiek apstiprināta. Eiropas Parlamenta ikgadējās budžeta izpildes apstiprinājuma procedūras neatņemama daļa ir uzklaušošana, kurā piedalās komisāri, un Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komitejas locekļi tiem uzdod jautājumus par to pārziņā esošajām politikas jomām. Eiropas Parlamenta plenārsēdē tiek pieņemts galīgais ziņojums par izpildes apstiprinājumu, tostarp īpaši ieteikumi Komisijai veikt pasākumus. Padomes izpildes apstiprinājuma ieteikumus pieņem Ekonomikas un finanšu padome (*ECOFIN*). Uz Eiropas Parlamenta ziņojumu par izpildes apstiprinājumu un Padomes ieteikumiem apstiprināt izpildi attiecas ikgadējais ziņojums par turpmākiem pasākumiem, kurā Komisija ieskicē noteiktus pasākumus, kurus tā veikusi, lai īstenotu ieteikumus.

SKAIDROJUMS PIE KONSOLIDĒTAJIEM PĀRSKATIEM

Eiropas Savienības 2016. gada konsolidētie pārskati ir sagatavoti, pamatojoties uz iestāžu un struktūru sniegto informāciju, saskaņā ar Finanšu regulas, ko piemēro Eiropas Savienības vispārējam budžetam, 148. panta 2. punktu. Ar šo es paziņoju, ka tie ir sagatavoti saskaņā ar šīs Finanšu regulas IX sadaļu un grāmatvedības principiem, noteikumiem un metodēm, kas izklāstītas skaidrojumos par finanšu pārskatiem.

No šo iestāžu un struktūru grāmatvežiem, kuri apstiprināja informācijas uzticamību, esmu saņēmusi visu informāciju, kas ir nepieciešama to pārskatu sagatavošanai, kuros norādīti Eiropas Savienības aktīvi un saistības, un budžeta izpilde.

Ar šo es apliecinu, ka, pamatojoties uz šo informāciju un uz tādām pārbaudēm, ko es uzskatīju par nepieciešamām, lai apstiprinātu Eiropas Komisijas pārskatus, man ir pietiekama pārliecība, ka pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Eiropas Savienības finansiālo stāvokli, darbības rezultātus un naudas plūsmas.

[paraksts]

Rosa ALDEA BUSQUETS

Komisijas grāmatvede

2017. gada 23. jūnijs

KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI UN SKAIDROJUMI

Jāņem vērā, ka skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, tāpēc daži finanšu dati tabulās turpmāk var nesakrist.

SATURS

BILANCE	14
FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS	15
NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS.....	16
PĀRSKATS PAR IZMAIŅĀM NETO AKTĪVOS.....	17
SKAIDROJUMI PAR FINANŠU PĀRSKATIEM.....	18
1. NOZĪMĪGA GRĀMATVEDĪBAS POLITIKA	19
2. BILANCES SKAIDROJUMI	32
3. SKAIDROJUMI PAR FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATU	60
4. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN AKTĪVI	68
5. BUDŽETA UN JURIDISKĀS SAISTĪBAS.....	72
6. FINANŠU RISKĀ PĀRVALDĪBA	76
7. INFORMĀCIJA PAR SAISTĪTĀM PERSONĀM.....	87
8. NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA.....	89
9. KONSOLIDĀCIJAS TVĒRUMS	90

BILANCE

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2016.	31.12.2015.
ILGTERMIŅA AKTĪVI			
Nemateriālie aktīvi	2.1.	381	337
Pamatlīdzekļi	2.2.	10 068	8 700
Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitīti ieguldījumi	2.3.	528	497
Finanšu aktīvi	2.4.	62 247	56 965
Priekšfinansējums	2.5.	21 901	29 879
Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas	2.6.	717	870
		95 842	97 248
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI			
Finanšu aktīvi	2.4.	3 673	9 907
Priekšfinansējums	2.5.	23 569	15 277
Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas	2.6.	10 905	9 454
Krājumi	2.7.	165	138
Nauda un naudas ekvivalenti	2.8.	28 585	21 671
		66 897	56 448
AKTĪVI KOPĀ		162 739	153 696
ILGTERMIŅA SAISTĪBAS			
Pensijas un citi darbinieku pabalsti	2.9.	(67 231)	(63 814)
Uzkrājumi	2.10.	(1 936)	(1 716)
Finanšu saistības	2.11.	(55 067)	(51 764)
		(124 234)	(117 293)
ĪSTERMIŅA SAISTĪBAS			
Uzkrājumi	2.10.	(675)	(314)
Finanšu saistības	2.11.	(2 284)	(7 939)
Kreditoru parādi	2.12.	(40 005)	(32 191)
Uzkrātās maksas un nākamo periodu ienākumi	2.13.	(67 580)	(68 402)
		(110 544)	(108 846)
SAISTĪBAS KOPĀ		(234 778)	(226 139)
NETO AKTĪVI		(72 040)	(72 442)
Rezerves	2.14.	4 841	4 682
No dalībvalstīm pieprasāmās summas*	2.15.	(76 881)	(77 124)
NETO AKTĪVI		(72 040)	(72 442)

* Eiropas Parlaments 2016. gada 1. decembrī pieņēma budžetu, kurā paredzēts maksājums Savienības īstermiņa saistību segšanai no pašu resursiem, ko 2017. gadā ieturēs vai pieprasīs no dalībvalstīm. Turklāt saskaņā ar 83. pantu Civildienesta noteikumos (Padomes 1968. gada 29. februāra Regula (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68 ar grozījumiem) dalībvalstis kopīgi garantē saistības pensijām.

FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS

Miljonos EUR

	Skaidrojums	2016.	2015.
IEŅĒMUMI			
Ar komerciālu apmaiņu nesaistītu darījumu ieņēmumi			
<i>NKI resursi</i>	3.1.	95 578	95 355
<i>Tradicionālie pašu resursi</i>	3.2.	20 439	18 649
<i>PVN resursi</i>	3.3.	15 859	18 328
<i>Naudas sodi</i>	3.4.	3 858	531
<i>Izdevumu atgūšana</i>	3.5.	1 947	1 547
<i>Citi</i>	3.6.	5 740	5 067
		143 422	139 478
Ar komerciālu apmaiņu saistītu darījumu ieņēmumi			
<i>Finanšu ienākumi</i>	3.7.	1 769	1 846
<i>Citi</i>	3.8.	996	1 562
		2 765	3 408
Kopējie ieņēmumi		146 187	142 886
IZDEVUMI			
<i>Īsteno dalībvalstis</i>	3.9.		
<i>Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds</i>		(44 152)	(45 032)
<i>Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un citi lauku attīstības instrumenti</i>		(12 604)	(16 376)
<i>Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds</i>		(35 045)	(38 745)
<i>Eiropas Sociālais fonds</i>		(9 366)	(9 849)
<i>Citi</i>		(1 606)	(2 380)
<i>Īsteno Komisija, izpildaģentūras un trasta fondi</i>	3.10.	(15 610)	(15 626)
<i>Īsteno citas ES aģentūras un struktūras</i>	3.11.	(2 547)	(1 209)
<i>Īsteno trešās valstis un starptautiskās organizācijas</i>	3.11.	(3 258)	(3 031)
<i>Īsteno citi subjekti</i>	3.11.	(2 035)	(2 107)
<i>Personāla un pensiju izmaksas</i>	3.12.	(9 776)	(10 273)
<i>Izmaiņas aktuārajos pieņēmumos par darbinieku pabalstiem</i>	3.13.	(1 068)	(2 040)
<i>Finanšu izmaksas</i>	3.14.	(1 904)	(1 986)
<i>Daļa kopuzņēmumu un asociēto uzņēmumu rezultāta</i>	3.15.	2	(641)
<i>Citi izdevumi</i>	3.16.	(5 486)	(6 623)
Izdevumi kopā		(144 454)	(155 919)
GADA SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTS		1 733	(13 033)

NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

Miljonos EUR

	2016.	2015.
<i>Gada saimnieciskās darbības rezultāts</i>	1 733	(13 033)
Pamatdarbība		
<i>Amortizācija</i>	88	74
<i>Nolietojums</i>	575	489
<i>Aizdevumu (palielinājums)/samazinājums</i>	1 774	1 591
<i>Priekšfinansējuma (palielinājums)/samazinājums</i>	(314)	7 439
<i>Ar komerciālu apmaiņu saistītu debitoru parādu un ar komerciālu apmaiņu nesaistītu atgūstamo summu (palielinājums)/samazinājums</i>	(1 297)	5 253
<i>Krājumu (palielinājums)/samazinājums</i>	(26)	(10)
<i> Pensiju un darbinieku pabalstu saistību palielinājums/(samazinājums)</i>	3 417	5 198
<i>Uzkrājumu palielinājums/(samazinājums)</i>	581	(253)
<i>Finanšu saistību palielinājums/(samazinājums)</i>	(2 351)	(977)
<i>Kreditoru parādu palielinājums/(samazinājums)</i>	7 813	(10 989)
<i> Uzkrāto maksu un nākamo periodu ienākumu palielinājums/(samazinājums)</i>	(821)	12 429
<i>Iepriekšējā gada budžeta pārpalikums kā bezskaidras naudas iegēmumi</i>	(1 349)	(1 435)
<i>Citas bezskaidras naudas līdzekļu pārmaiņas</i>	18	32
Ieguldījumu darbība		
<i>Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu (palielinājums)/samazinājums</i>	(2 073)	(1 381)
<i>Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitītu ieguldījumu (palielinājums)/samazinājums</i>	(31)	(87)
<i>Pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu (palielinājums)/samazinājums</i>	(822)	(213)
<i>Finanšu aktīvu patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā palielinājums/samazinājums</i>	(0)	-
NETO NAUDAS PLŪSMA	6 914	4 126
<i>Naudas un naudas ekvivalentu neto palielinājums/(samazinājums)</i>	6 914	4 126
<i>Nauda un naudas ekvivalenti gada sākumā</i>	21 671	17 545
<i>Nauda un naudas ekvivalenti gada beigās</i>	28 585	21 671

PĀRSKATS PAR IZMAIŅĀM NETO AKTĪVOS

Miljonos EUR

	Rezerves (A)		No dalībvalstīm pieprasāmās summas (B)		Neto aktīvi =(A)+(B)
	Patiesās vērtības rezerve	Citas rezerves	Uzkrātais pārpalikums/(defi cīts)	Gada saimnieciskās darbības rezultāts	
ATLIKUMS 31.12.2014.	238	4 197	(51 161)	(11 280)	(58 006)
<i>Garantiju fonda rezerves pārmaiņas</i>	-	189	(189)	-	-
<i>Patiesās vērtības pārmaiņas</i>	54	-	-	-	54
<i>Citi</i>	-	2	(24)	-	(22)
<i>2014. gada saimnieciskās darbības rezultātu sadalījums</i>	-	3	(11 283)	11 280	-
<i>Dalībvalstīm kreditētie 2014. gada budžeta rezultāti</i>	-	-	(1 435)	-	(1 435)
<i>Gada saimnieciskās darbības rezultāts</i>	-	-	-	(13 033)	(13 033)
ATLIKUMS 31.12.2015.	292	4 390	(64 091)	(13 033)	(72 442)
<i>Garantiju fonda rezerves pārmaiņas</i>	-	82	(82)	-	-
<i>Patiesās vērtības pārmaiņas</i>	33	-	-	-	33
<i>Citi</i>	-	39	(54)	-	(15)
<i>2015. gada saimnieciskās darbības rezultātu sadalījums</i>	-	5	(13 038)	13 033	-
<i>Dalībvalstīm kreditētie 2015. gada budžeta rezultāti</i>	-	-	(1 349)	-	(1 349)
<i>Gada saimnieciskās darbības rezultāts</i>	-	-	-	1 733	1 733
ATLIKUMS 31.12.2016.	325	4 516	(78 614)	1 733	(72 040)

SKAIDROJUMI PAR FINANŠU PĀRSKATIEM

1. NOZĪMĪGA GRĀMATVEDĪBAS POLITIKA

1.1. JURIDISKAIS PAMATS UN GRĀMATVEDĪBAS NOTEIKUMI

ES finanšu pārskatus kārtos saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV L 298, 2012. gada 26. oktobris, 1. lpp.) (turpmāk "Finanšu regula") un Komisijas 2012. gada 29. oktobra Deleģēto regulu (ES) Nr. 1268/2012, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Finanšu regulas piemērošanai (OV L 362, 2012. gada 31. decembris, 1. lpp.).

Saskaņā ar Finanšu regulas 143. pantu ES sagatavo savus finanšu pārskatus, pamatojoties uz noteikumiem par uzkrāšanas principu grāmatvedībā, kuru pamatā ir starptautiski atzīti grāmatvedības standarti publiskajam sektoram (SPSGS). Šie Komisijas grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi jāpiemēro visām iestādēm un ES struktūrām, uz kurām attiecas konsolidācija, lai ieviestu vienotu grāmatvedības, novērtēšanas un finanšu pārskatu uzrādīšanas noteikumu kopumu, tādējādi saskaņojot finanšu pārskatu sagatavošanas un konsolidācijas procesu.

1.2. GRĀMATVEDĪBAS PRINCIPI

Finanšu pārskatu mērķis ir sniegt plašam lietotāju lokam noderīgu informāciju par subjekta finansiālo stāvokli, darbības rezultātiem un naudas plūsmām. ES kā publiskā sektora subjektam ir konkrēti mērķi — sniegt lēmumu pieņemšanai noderīgu informāciju un apliecināt subjekta pārskatatbildību par tam uzticētajiem līdzekļiem. Šis dokuments ir sagatavots, ņemot vērā minētos mērķus.

Vispārējie apsvērumi (jeb grāmatvedības principi), kas jāievēro, sagatavojot finanšu pārskatus, ir izklāstīti ES grāmatvedības 1. noteikumā "Finanšu pārskati" un ir tādi paši kā 1. SPSGS: skaidrs izklāsts, uzkrāšanas princips, darbības nepārtrauktība, izklāsta konsekvence, būtiskums, apkopošana, kompensēšana un salīdzināmā informācija. Finanšu regulas 144. pantā ir noteikti finanšu pārskatu sniegšanas kvalitatīvie rādītāji, kas ir būtiskums, uzticamība, saprotamība un salīdzināmība.

1.3. KONSOLIDĀCIJA

Konsolidācijas tvērums

Konsolidētajos ES finanšu pārskatos ir iekļauti visi nozīmīgie kontrolētie subjekti (t. i., ES iestādes, tostarp Komisija, un ES aģentūras), asociētie uzņēmumi un kopuzņēmumi. Pilns konsolidēto subjektu saraksts ir sniegts ES finanšu pārskatu 9. skaidrojumā. Pavisam ir aptverti 52 kontrolētie subjekti un viens asociētais uzņēmums. Subjektus, uz kuriem attiecas konsolidācija, bet kuri nav būtiski ES konsolidētajiem finanšu pārskatiem kopumā, nav nepieciešams konsolidēt vai uzskaitīt, izmantojot pašu kapitāla metodi, ja tas ES radītu pārmērīgu laika patēriņu vai izmaksas. Šādus subjektus dēvē par "Mazajiem subjektiem", un tie ir atsevišķi uzskaitīti 9. skaidrojumā. 2016. gadā kopumā 7 subjekti tika klasificēti kā mazie subjekti.

Kontrolētie subjekti

Lēmums iekļaut subjektu konsolidācijā ir balstīts uz kontroles koncepciju. Kontrolētie subjekti ir visi subjekti, saistībā ar kuriem ES saņem vai ir tiesīga saņemt mainīgu ieguvumu no tās iesaistes, un ir atbildīga par šo ieguvumu rakstura un summas ietekmēšanu, izmantojot savas pilnvaras attiecībā uz otru subjektu. Šādām pilnvarām jābūt īstenojamām un jābūt saistītām ar subjekta attiecīgajām darbībām. Kontrolētie subjekti ir pilnībā konsolidēti. Konsolidācija sākas kontroles pastāvēšanas pirmajā dienā un beidzas līdz ar kontroles izbeigšanos.

Izplatītākie kontroles rādītāji ES ir šādi: subjekta izveide ar dibināšanas līgumu vai sekundārajiem tiesību aktiem, subjekta finansējums no ES budžeta, balsstiesības vadības iestādēs, Eiropas Revīzijas palātas veikta revīzija un budžeta izpildes apstiprināšana Eiropas Parlamentā. Katrs subjekts tiek vērtēts atsevišķi, lai izlemtu, vai kontroles īstenošanai pietiek ar vienu vai visiem iepriekš minētajiem kritērijiem.

Saskaņā ar šo pieeju uzskata, ka ES iestādes (izņemot Eiropas Centrālo banku) un aģentūras (izņemot kādreizējā otrā pīlāra aģentūras) atrodas tikai un vienīgi ES kontrolē un attiecīgi tiek konsolidētas. Turklāt likvidējamā Eiropas Ogļu un tērauda kopiena (EOTK) arī tiek uzskatīta par kontrolētu subjektu.

Ir izslēgti visi būtiskie ES kontrolēto subjektu savstarpējie darījumi un atlikumi, savukārt nerealizētā peļņa un zaudējumi saistībā ar šādiem darījumiem nav būtiski un tāpēc nav izslēgti.

Kopīgas struktūras

Kopīga struktūra ir struktūra, kuru kopīgi kontrolē ES un viena vai vairākas puses. Kopīga kontrole ir struktūras kontroles savstarpēja dalīšana, kas noteikta ar līgumu un kas pastāv tikai tad, kad, pieņemot lēmumus par attiecīgajām darbībām, ir vajadzīgs to pušu vienprātīgs apstiprinājums, kuras savstarpēji daļa kontroli. Kopīgas struktūras svar būt gan kopīgas darbības, gan kopuzņēmumi. Gadījumā, ja kopīgā struktūra organizēta, izmantojot atsevišķu vienību, un kopīgās struktūras dalībniekiem ir tiesības uz šīs struktūras neto aktīviem, šādu kopīgo struktūru klasificē kā kopuzņēmumu. Līdzdalību kopuzņēmumos uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi (skatīt **1.5.4.** skaidrojumu). Ja pusēm saistībā ar struktūru ir tiesības uz aktīviem un ir pienākumi attiecībā uz saistībām, šādu kopīgo struktūru klasificē kā kopīgu darbību. Saistībā ar savu dalību kopīgās darbībās ES savos finanšu pārskatos atzīst: to aktīvus un saistības, ieņēmumus un izdevumus, kā arī to aktīvu, saistību, ieņēmumu un izdevumu daļu, kas tiek turēta vai radusies kopīgi.

Asociētie uzņēmumi

Asociētie uzņēmumi ir tādi subjekti, kuros ES tieši vai netieši ir būtiska ietekme, bet kurus tā nekontrolē. Pieņem, ka pastāv būtiska ietekme, ja ES līdzdalība balsstiesībās tieši vai netieši ir 20 % vai vairāk. Līdzdalību asociētajos uzņēmumos uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi (skatīt **1.5.4.** skaidrojumu).

Nekonsolidēti subjekti, kuru līdzekļus pārvalda Komisija

ES darbinieku veselības apdrošināšanas kopīgās shēmas, Eiropas Attīstības fonda un Dalībnieku garantiju fonda naudas līdzekļus pārvalda Komisija to vārdā. Tomēr ES nekontrolē šos subjektus, tādēļ tie nav konsolidēti tās finanšu pārskatos.

1.4. SAGATAVOŠANAS PAMATS

Finanšu pārskati tiek sniegti ik gadu. Finanšu gads sākas 1. janvārī un beidzas 31. decembrī.

1.4.1. Valūta un konvertācijas pamats

Darbības un pārskatu sniegšanas valūta

Finanšu pārskatus sagatavo miljonos euro, un euro ir ES darbības un pārskatu sniegšanas valūta.

Darījumi un atlikumi

Darījumus ārvalstu valūtā pārvērš euro, piemērojot valūtas kursus, kas ir spēkā darījumu veikšanas dienā. Peļņu un zaudējumus no ārvalstu valūtas darījumu norēķiniem un no ārvalstu valūtā izteiktu monetāro aktīvu un saistību pārrēķināšanas atbilstoši valūtas kursam gada beigās norāda finanšu darbības rezultātu pārskatā. Pārrēķina starpību nemonetāriem finanšu instrumentiem, kas klasificēti kā pieejami pārdošanai, iekļauj patiesās vērtības rezervē.

Atšķirīgas konvertācijas metodes tiek piemērotas pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem aktīviem, kuru vērtība saglabājas euro to iegādes datumā.

Ārvalstu valūtā izteiktu monetāro aktīvu un saistību atlikumus gada beigās konvertē euro pēc 31. decembrī spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas (ECB) valūtas kursa.

Euro valūtas kurss

Valūta	31.12.2016.	31.12.2015.	Valūta	31.12.2016.	31.12.2015.
BGN	1,9558	1,9558	PLN	4,4103	4,2639
CZK	27,0210	27,0230	RON	4,5390	4,5240
DKK	7,4344	7,4626	SEK	9,5525	9,1895
GBP	0,8562	0,7340	CHF	1,0739	1,0835
HRK	7,5597	7,6380	JPY	123,4000	131,0700
HUF	309,8300	315,9800	USD	1,0541	1,0887

1.4.2. Aplēšu izmantošana

Saskaņā ar SPSSGS un vispārpieņemtajiem grāmatvedības principiem finanšu pārskatos noteikti ietver summas, kas balstītas uz vadības aplēsēm un pieņēmumiem, pamatojoties uz ticamāko pieejamo informāciju. Būtiskas aplēses sevī ietver ne tikai, bet arī aplēses par darbinieku pabalstu saistībām, uzkrājumiem, finanšu risku saistībā ar krājumiem un debitoru parādiem, uzkrātajiem ienākumiem un maksām, iespējamiem aktīviem un saistībām, nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu vērtības samazinājumu un summām, kas uzrādītas skaidrojumos par finanšu instrumentiem. Faktiskie rezultāti var atšķirties no aplēsēm. Izmaiņas aplēsēs tiek atspoguļotas periodā, kad tās kļūst zināmas.

1.5. BILANCE

1.5.1. Nemateriālie aktīvi

Iegādātās datorprogrammu licences norāda, no sākotnējām izmaksām atskaitot uzkrāto amortizāciju un vērtības samazinājuma zaudējumus. Aktīvus amortizē pēc lineārās metodes visā to aplēstajā lietderīgās lietošanas laikā (3–11 gadi). Nemateriālo aktīvu aplēstais lietderīgās lietošanas laiks ir atkarīgs no to konkrētā ekonomiskā kalpošanas ilguma vai juridiskā kalpošanas ilguma, kas noteikts vienošanās ceļā. Pašu radītus nemateriālos aktīvus kapitalizē tad, kad ir izpildīti ES grāmatvedības noteikumu būtiskie kritēriji, un tie attiecas tikai uz aktīva izstrādes periodu. Kapitalizējamās izmaksas ietver visas tieši attiecināmās izmaksas, kas nepieciešamas aktīva radīšanai, ražošanai un sagatavošanai darbam atbilstīgi vadības iecerēm. Izmaksas, kas ir saistītas ar pētniecības darbībām, nekaptalizējamās izstrādes izmaksas un uzturēšanas izmaksas atzīst par izdevumiem to rašanās brīdī.

1.5.2. Pamatlīdzekļi

Visus pamatlīdzekļus uzrāda to sākotnējās izmaksās, no kurām atskaitīts uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājuma zaudējumi. Izmaksās ir ietverti izdevumi, kas ir tieši attiecināmi uz aktīva iegādi, radīšanu vai nodošanu.

Turpmākās izmaksas, ja nepieciešams, iekļauj aktīva uzskaites vērtībā vai atzīst par atsevišķu aktīvu tikai tad, kad ir iespējams, ka ar attiecīgo vienumu saistītie nākotnes saimnieciskie labumi vai pakalpojuma potenciāls ieplūdis ES un izmaksas var ticami novērtēt. Remontdarbu un uzturēšanas izmaksas ieskaita finanšu darbības rezultātu pārskatā tajā finanšu periodā, kurā minētās izmaksas radušās.

Uz zemi un mākslas darbiem netiek attiecināts nolietojums, jo to lietderīgās lietošanas laiks ir neierobežots. Uz nepabeigtiem pamatlīdzekļiem neattiecinā nolietojumu, jo šie aktīvi vēl nav pieejami lietošanai. Nolietojumu citiem aktīviem aprēķina, izmantojot lineāro metodi, lai šādu aktīvu izmaksas attiecinātu, atņemot to atlikušo vērtību aplēstās aktīvu lietderīgās lietošanas laikā:

Aktīva veids	Lineārā nolietojuma likme
Ēkas	No 4 % līdz 10 %
Kosmosa aktīvi	No 8 % līdz 20 %
Pamatlīdzekļi	No 10 % līdz 25 %
Mēbeles un transportlīdzekļi	No 10 % līdz 25 %
Datortehnika	No 25 % līdz 33 %
Citi	No 10 % līdz 33 %

Peļņu vai zaudējumus no aktīva atsavināšanas nosaka, salīdzinot ieņēmumus, no kuriem atskaitīti pārdošanas izdevumi, ar atsavinātā aktīva uzskaites vērtību, un iekļauj finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Noma

Materiālo aktīvu nomu, ja ES būtībā pieder visi riski un atlīdzības, ko rada īpašumtiesības, klasificē kā finanšu nomu. Nomas sākumā finanšu nomu kapitalizē nomātā aktīva patiesajā vērtībā vai arī minimālo nomas maksājumu pašreizējā vērtībā atkarībā no tā, kurš no šiem lielumiem ir mazāks. Finanšu nomas maksājumu procentu daļu atspoguļo izdevumos visā nomas periodā, atlikumam piemērojot nemainīgu periodisku likmi. Nomas saistības, no kurām atskaitītas finanšu maksas, tiek ietvertas finanšu saistībās (ilgtermiņa un īstermiņa). Finanšu izmaksu procentu daļu atspoguļo finanšu darbības rezultātu pārskatā visā nomas periodā, radot nemainīgu periodisku procentu likmi atlikušajām saistībām katrā periodā. Finanšu nomā turētajiem aktīviem nolietojumu aprēķina īsākajā no šādiem periodiem: aktīva lietderīgās lietošanas laikā vai nomas termiņā.

Nomu, kurā iznomātājs patur būtisku daļu no riska un atlīdzības saistībā ar īpašumtiesībām, klasificē kā operatīvo nomu. Maksājumus, kas veikti saistībā ar operatīvo nomu, nomas periodā atspoguļo finanšu darbības rezultātu pārskatā, izmantojot lineāro metodi.

1.5.3. Nefinanšu aktīvu vērtības samazināšanās

Uz aktīviem, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir neierobežots, amortizāciju/nolietojumu neattiecinā, bet katru gadu pārbauda to vērtības samazinājumu. Amortizējamiem/nolietojamiem aktīviem vērtības samazinājumu pārskata ikreiz, kad notikumi vai apstākļu maiņa liecina par iespējamību neatgūt aktīva uzskaites vērtību. Vērtības samazinājuma zaudējumus atzīst tādā apmērā, par kādu aktīva uzskaites vērtība pārsniedz tā atgūstamo (darba) summu. Atgūstamā (darba) summa ir lielākā no šādām summām: aktīva patiesā vērtība, no kuras atskaitītas pārdošanas izmaksas, vai tā lietošanas vērtība.

Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu atlikušo vērtību un lietderīgās lietošanas laiku pārskata un vajadzības gadījumā koriģē vismaz reizi gadā. Aktīva uzskaites vērtību nekavējoties daļēji noraksta līdz tā atgūstamajai (darba) summai, ja aktīva uzskaites vērtība pārsniedz tā aplēsto atgūstamo (darba) summu. Ja iepriekšējos gados atzītie vērtības samazinājuma iemesli vairs nepastāv, attiecīgi veic vērtības samazinājuma zaudējumu apvērsi.

1.5.4. Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitīti ieguldījumi

Līdzdalība asociētajos uzņēmumos un kopuzņēmumos

Līdzdalību asociētajos uzņēmumos uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi, un sākotnēji to atzīst, ņemot vērā izmaksas. ES daļa šādos ieguldījumos tiek atzīta finanšu darbības rezultātu pārskatā, un tās daļa rezervju pārmaiņās tiek atzīta to patiesās vērtības rezervē neto aktīvos. Ieguldījumu bilances vērtību finanšu pārskatos bilances datumā iegūst, sākotnējām izmaksām pieskaitot visas pārmaiņas (turpmākās iemaksas, saimnieciskās darbības rezultātu daļu un rezervju pārmaiņas, vērtības samazinājumus un dividendes). No ieguldījumiem saņemtā peļņas daļa samazina aktīva uzskaites vērtību.

Ja ES deficīta daļa ieguldījumā, ko uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi, ir vienāda ar vai pārsniedz tās daļu ieguldījumā, ES pārtrauc atzīt savu daļu turpmākajos zaudējumos ("neatzītie zaudējumi"). Kad

ES daļa ir samazināta līdz nullei, papildu zaudējumi un saistības tiek atzītas tikai, ja ES ir radušies juridiski vai prakses radīti pienākumi vai tā ir veikusi maksājumus subjekta vārdā.

Ja pastāv vērtības samazinājuma pazīmes, jāveic daļēja norakstīšana līdz mazākajai atgūstamajai summai. Atgūstamo summu nosaka atbilstīgi **1.5.3.** skaidrojumam. Ja vērtības samazinājuma iemesls vēlāk vairs nepastāv, veic vērtības samazinājuma zaudējumu apvērsi līdz uzskaites vērtībai, kāda būtu noteikta, ja nebūtu atzīti nekādi vērtības samazinājuma zaudējumi.

Ja ES līdzdalība ieguldījumu kapitāla fondā ir 20 % vai vairāk, tā necenšas īstenot būtisku ietekmi. Tāpēc šādus resursus uzskata par finanšu instrumentiem un klasificē kā pārdošanai pieejamus finanšu aktīvus.

Asociētos uzņēmumus un kopuzņēmumus, kas klasificēti kā mazie subjekti, neuzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi. ES iemaksas šajos subjektos tiek uzskaitītas kā perioda izdevumi.

1.5.5. Finanšu aktīvi

Klasifikācija

ES savus finanšu aktīvus iedala šādās kategorijās: finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā; aizdevumi un debitoru parādi; līdz termiņa beigām turēti ieguldījumi; un pārdošanai pieejami finanšu aktīvi. Finanšu instrumentu klasifikāciju nosaka, veicot sākotnējo atzīšanu, un tā tiek atkārtoti novērtēta katrā bilances datumā.

(i) Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Finanšu aktīvu iekļauj šajā kategorijā, ja tas iegūts galvenokārt ar mērķi to ātri pārdot vai to šādi iedalījusi ES. Šajā kategorijā iekļauj arī atvasinātos instrumentus. Minētās kategorijas aktīvi tiek klasificēti kā apgrozāmie līdzekļi, ja tos plāno realizēt 12 mēnešu laikā pēc bilances datuma.

(ii) Aizdevumi un debitoru parādi

Aizdevumi un debitoru parādi ir neatvasināti finanšu aktīvi ar fiksētiem vai nosakāmiem maksājumiem, kuri netiek kotēti aktīvā tirgū. Tie rodas, kad ES nodrošina naudu, preces vai pakalpojumus tieši debitoram bez nodoma pārdot attiecīgo debitoru parādu vai gadījumos, kad ES pārņem sākotnējā aizdevēja tiesības pēc tam, kad ES veikusi maksājumu atbilstīgi garantijas līgumam. Maksājumi, kuru termiņš ir 12 mēneši pēc bilances datuma, tiek klasificēti apgrozāmos līdzekļos. Maksājumi, kuru termiņš ir vairāk nekā 12 mēneši pēc bilances datuma, tiek klasificēti ilgtermiņa aktīvos. Aizdevumi un debitoru parādi ietver termiņnoguldījumus ar sākotnējo termiņu virs trīs mēnešiem.

(iii) Līdz termiņa beigām turēti ieguldījumi

Līdz termiņa beigām turēti ieguldījumi ir neatvasināti finanšu aktīvi ar fiksētiem vai nosakāmiem maksājumiem un fiksētiem termiņiem, kurus ES noteikti plāno un spēj turēt līdz termiņa beigām. Šajā finanšu gadā ES nebija neviena minētās kategorijas ieguldījuma.

(iv) Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi

Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi ir neatvasināti finanšu aktīvi, kas iedalīti šajā kategorijā vai nav iekļauti nevienā citā kategorijā. Tos klasificē kā apgrozāmos līdzekļus vai ilgtermiņa aktīvus atkarībā no laika perioda, kurā ES plāno tos turēt: parasti tas ir līdz dzēšanas termiņa beigām. Ieguldījumus subjektos, kas nav nedz konsolidēti, nedz uzskaitīti, izmantojot pašu kapitāla metodi, un citu veidu kapitāla ieguldījumus (piemēram, riska kapitāla darījumus) arī klasificē kā pārdošanai pieejamus finanšu aktīvus.

Sākotnējā atzīšana un novērtēšana

Patiesajā vērtībā novērtētu finanšu aktīvu ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, kā arī līdz termiņa beigām turētu un pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu iegādi vai pārdošanu atzīst darījuma datumā – datums, kurā ES uzņemas saistības pirkt vai pārdot aktīvu. Naudas ekvivalenti un aizdevumi tiek atzīti, kad naudu izmaksā aizņēmējiem. Finanšu instrumentus sākotnēji atzīst patiesajā vērtībā. Visiem finanšu aktīviem, kurus neuzskaita patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, darījuma izmaksas pieskaita patiesajai vērtībai, veicot sākotnējo atzīšanu. Finanšu aktīvus,

kurus uzskaita patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, sākotnēji atzīst patiesajā vērtībā, un darījuma izmaksas tiek ieskaitītas izdevumos finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Finanšu aktīva patiesā vērtība sākotnējās atzīšanas brīdī parasti ir darījuma cena (t. i., saņemtās atlīdzības patiesā vērtība), ja vien šī instrumenta patiesā vērtība nav pierādīta salīdzinājumā ar citiem novērojamiem tirgus darījumiem ar to pašu instrumentu vai pamatojoties uz vērtēšanas metodi, kuras mainīgie rādītāji ietver tikai novērojamo tirgu datus (piemēram, dažādu atvasinājumu līgumu gadījumā). Tomēr, ja tiek piešķirts ilgtermiņa aizdevums bez procentiem vai ar procentu likmi, kas ir zemāka par tirgus likmi, tā patieso vērtību var aplēst kā visu nākotnē saņemamo naudas ieņēmumu pašreizējo vērtību, kas diskontēta, izmantojot līdzīga instrumenta ar līdzīgu kredītvērtējumu dominējošo tirgus procentu likmi.

Aizdevumus novērtē to nominālsummā, ko uzskata par aizdevuma patieso vērtību. Pamatojums ir šāds:

- ES aizdevumiem ir īpaša "tirgus vide", kas ievērojami atšķiras no kapitāla tirgus, kurā tiek emitētas komercobligācijas vai valsts obligācijas. Tā kā aizdevējiem šajos tirgos ir iespēja izvēlēties alternatīvus ieguldījumus, iespēju varbūtība ir iekļauta tirgus cenās. Taču ES šādas alternatīvo ieguldījumu iespējas nav, jo tai nav atļauts ieguldīt naudu kapitāla tirgos; ES tikai aizņemas līdzekļus, lai aizdotu tos ar tādiem pašiem procentiem. Tas nozīmē, ka ES nav alternatīvas iespējas aizdot vai ieguldīt summas, ko tā ir aizņēmusies. Attiecīgi nav izvēles izmaksu un bāzes salīdzinājumam ar tirgus likmēm. Faktiski ES aizdevumu darbība pati par sevi nozīmē tirgu. Tā kā izvēles izmaksu "iespēja" netiek piemērota, tirgus cena nesniedz patiesu priekšstatu par ES aizdevumu darījumu būtību. Tāpēc nav pareizi noteikt ES aizdevumu patieso vērtību, atsaucoties uz komercobligācijām vai valsts obligācijām.
- Tā kā nav aktīva tirgus vai līdzīgu darījumu, lai veiktu salīdzinājumu, procentu likme, kas ES jāizmanto, lai noteiktu patieso vērtību aizdevuma darījumiem saskaņā ar Eiropas Finanšu stabilizācijas mehānismu (EFSM), maksājumu bilances (MB) un citiem šādiem aizdevumiem, ir prasītā procentu likme.
- Turklāt attiecībā uz šiem aizdevumiem pastāv kompensējoša ietekme starp aizdevumiem un aizņēmumiem to kompensējošā rakstura dēļ. Tādējādi aizdevuma efektīvā procentu likme ir vienāda ar saistīto aizņēmumu efektīvo procentu likmi. Darījuma izmaksas, kas radušās ES un vēlāk pieprasītas no aizdevuma saņēmēja, tieši atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Finanšu instrumentu atzīšanu pārtrauc, kad tiesības saņemt naudas plūsmas no ieguldījumiem ir beigušās vai ES būtībā ir nodevusi citai personai visus riskus un ieguvumus, kas izriet no īpašumtiesībām.

Turpmākais novērtējums

- (i) Finanšu aktīvus patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā pēc tam uzskaita patiesajā vērtībā. Peļņu un zaudējumus, kas rodas no patiesās vērtības pārmaiņām kategorijā "Finanšu instrumenti, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā", ietver finanšu darbības rezultātu pārskatā periodā, kurā tie rodas.
- (ii) Aizdevumus un debitoru parādus uzskaita kā amortizācijas izmaksas, izmantojot efektīvās procentu likmes metodi. Tādu aizdevumu gadījumā, kuri piešķirti no aizņemtiem līdzekļiem, gan aizdevumiem, gan aizņēmumiem piemēro vienu un to pašu efektīvo procentu likmi, jo šiem aizdevumiem ir kompensējošu darbību iezīmes, un atšķirības starp aizdevuma un aizņēmuma nosacījumiem un summām nav būtiskas. Darījuma izmaksas, kas radušās ES un vēlāk pieprasītas no aizdevuma saņēmēja, tieši atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.
- (iii) Līdz termiņa beigām turētos aktīvus uzskaita amortizācijas izmaksās, izmantojot efektīvās procentu likmes metodi. ES pašlaik nav līdz termiņa beigām turētu ieguldījumu.
- (iv) Pārdošanai pieejamos finanšu aktīvus turpmāk uzskaita to patiesajā vērtībā. Peļņu un zaudējumus no pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu patiesās vērtības pārmaiņām atzīst patiesās vērtības rezervē, izņemot valūtas pārrēķina starpību monetāriem aktīviem, ko atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Ja pārdošanai pieejamu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta vai to vērtība samazinās, iepriekš patiesās vērtības rezervē atzītās patiesās vērtības kumulatīvās korekcijas atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Procentus par pārdošanai pieejamiem finanšu aktīviem, kuri aprēķināti, izmantojot efektīvās procentu likmes metodi, atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Dividendes par pārdošanai pieejamiem kapitāla instrumentiem atzīst tad, kad stājas spēkā ES tiesības saņemt maksājumu.

Aktīvos tirgos kotētu ieguldījumu patiesās vērtības pamatā ir pašreizējās pirkšanas cenas. Ja finanšu aktīvam ir neaktīvs tirgus (kā arī nekotētiem vērtspapīriem un ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem), ES nosaka patieso vērtību, izmantojot novērtēšanas metodes. Var izmantot nesenus nesaistītu pušu darījumus, atsaucies uz citiem būtībā līdzīgiem instrumentiem, diskontētu naudas plūsmu analīzi, iespēju līgumu cenu noteikšanas modeļus un citas novērtēšanas metodes, kuras parasti izmanto tirgus dalībnieki.

Ieguldījumi riska kapitāla fondos, kas klasificēti kā pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi un kuriem nav kotētas tirgus cenas aktīvā tirgū, tiek novērtēti pēc attiecināmās neto aktīvu vērtības, ko uzskata par to patiesās vērtības ekvivalentu.

Ja nevar ticami noteikt tādu kapitāla instrumentos veiktu ieguldījumu patieso vērtību, kuriem aktīvā tirgū nav kotētas tirgus cenas, šādus ieguldījumus novērtē, ņemot vērā to izmaksas, no kurām atskaitīti vērtības samazinājuma zaudējumi.

Finanšu aktīvu vērtības samazinājums

Katrā bilances datumā ES novērtē, vai ir objektīvi pierādījumi tam, ka finanšu aktīva vērtība ir samazinājusies. Finanšu aktīva vērtība ir samazinājusies un vērtības samazinājuma zaudējumi ir radušies tikai tad, ja ir objektīvi pierādījumi par vērtības samazinājumu viena vai vairāku tādu notikumu rezultātā, kuri risinājušies pēc konkrētā aktīva sākotnējās atzišanas, un ar zaudējumiem saistītais notikums (vai notikumi) ietekmē aplēstās finanšu aktīva nākotnes naudas plūsmas, un šādu ietekmi var ticami aplēst.

(a) Aktīvi, kurus uzskaita amortizētās izmaksās

Ja ir objektīvi pierādījumi tam, ka ir radušies vērtības samazinājuma zaudējumi aizdevumiem un debitoru parādiem vai līdz termiņa beigām turētiem ieguldījumiem, kurus uzskaita amortizētās izmaksās, šo zaudējumu apjomu nosaka kā starpību starp aktīva uzskaites vērtību un aplēstās nākotnes naudas plūsmas pašreizējo vērtību (izņemot nākotnes kredītzaudējumus, kas vēl nav radušies), to diskontējot atbilstoši finanšu aktīva sākotnējai efektīvajai procentu likmei. Aktīva uzskaites vērtību samazina, un zaudējumu summu atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Ja aizdevumam vai līdz termiņa beigām turētam ieguldījumam ir mainīga procentu likme, diskonta likme vērtības samazinājuma zaudējumu novērtēšanai ir līgumā noteiktā pašreizējā efektīvā procentu likme. Ar ķīlu nodrošināta finanšu aktīva aplēstās nākotnes naudas plūsmas pašreizējās vērtības aprēķinā tiek atspoguļotas naudas plūsmas, ko var radīt tiesību atņemšana uz ieķīlātu īpašumu, atskaitot nodrošinājuma iegūšanas un pārdošanas izmaksas, neatkarīgi no tā, vai tiesību atņemšana uz ieķīlātu īpašumu ir iespējama, vai ne. Ja kādā no nākamajiem periodiem vērtības samazinājuma zaudējumu summa samazinās un šo samazinājumu var objektīvi attiecināt uz notikumu pēc vērtības samazinājuma atzišanas, tad iepriekš atzītos vērtības samazinājuma zaudējumus apvērš, izmantojot finanšu darbības rezultātu pārskatu.

(b) Aktīvi, kurus uzskaita patiesajā vērtībā

Tādu kapitāla ieguldījumu gadījumā, kuri klasificēti kā pārdošanai pieejami finanšu aktīvi, nosakot, vai vērtspapīru vērtība ir samazinājusies, ņem vērā to, vai vērtspapīra patiesā vērtība ir būtiski vai pastāvīgi (ilgstoši) samazinājusies, kļūstot mazāka par tā izmaksām. Ja ir šādi pierādījumi attiecībā uz pārdošanai pieejamiem finanšu aktīviem, kumulatīvos zaudējumus, kas aprēķināti kā starpība starp iegādes izmaksām un pašreizējo patieso vērtību, no kuras atskaitīti finanšu aktīva vērtības samazinājuma zaudējumi, kas iepriekš atzīti finanšu darbības rezultātu pārskatā, izņem no rezervēm un atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Finanšu darbības rezultātu pārskatā atzīto kapitāla instrumentu vērtības samazinājuma zaudējumu apvērši neveic, izmantojot finanšu darbības rezultātu pārskatu. Ja kādā no nākamajiem periodiem palielinās pārdošanai pieejama parāda instrumenta patiesā vērtība un šis palielinājums ir objektīvi attiecināms uz notikumu, kas risinās pēc vērtības samazinājuma zaudējumu atzišanas, vērtības samazinājuma zaudējumu apvērši veic, izmantojot finanšu darbības rezultātu pārskatu.

1.5.6. Krājumi

Krājumus uzskaita izmaksās vai arī neto pārdošanas vērtībā — atkarībā no tā, kurš no abiem lielumiem ir mazāks. Izmaksas tiek noteiktas, izmantojot metodi "pirmais iekšā — pirmais ārā" (*FIFO*). Gatavo preču un nepabeigto ražojumu izmaksas ietver izejmateriālu izmaksas, tiešās darbaspēka izmaksas, citas tieši attiecināmās izmaksas un saistītās netiešās ražošanas izmaksas (pamatojoties uz parasto darbības jaudu). Neto pārdošanas vērtību aprēķina, no parastā uzņēmējdarbības gaitā paredzētās pārdošanas cenas atskaitot pabeigšanas izmaksas un pārdošanas izdevumus. Ja krājumus tur sadalei bez maksas vai par nominālmaksu, tos novērtē izmaksās vai arī pašreizējās aizstāšanas izmaksās — atkarībā no tā, kurš

no šiem lielumiem ir mazāks. Pašreizējās aizstāšanas izmaksas ir izmaksas, kas ES rastos, iegādājoties šādu aktīvu pārskata datumā.

1.5.7. Priekšfinansējuma summas

Priekšfinansējums ir maksājums, kas paredzēts, lai saņēmējam izsniegtu naudas avansu, t. i., apgrozāmos līdzekļus. To var sadalīt vairākos maksājumos laikposmā, kas noteikts konkrētajā nolīgumā, lēmumā, vienošanās dokumentā vai pamatā esošajā tiesību aktā. Apgrozāmos līdzekļus vai avansu izmanto mērķim, kuram tas piešķirts, nolīgumā noteiktajā periodā vai arī atmaksā. Ja saņēmējam nerodas attiecināmie izdevumi, tam ir pienākums atdot avansā piešķirto priekšfinansējumu ES. Priekšfinansējuma summu var samazināt (pilnībā vai daļēji), apstiprinot attiecināmās izmaksas (tās tiek atzītas par izdevumiem).

Turpmākos bilances datumos priekšfinansējumu novērtē summā, kura sākotnēji atzīta bilancē un no kuras atskaitīti attiecināmie izdevumi (tostarp aplēstās summas, ja tas ir nepieciešams), kas radušies perioda laikā.

Procentus par priekšfinansējumu atzīst tad, kad tie nopelnīti saskaņā ar attiecīgā nolīguma noteikumiem. Gada beigās, pamatojoties uz ticamāko informāciju, aplēš uzkrātos procentu ieņēmumus, ko ietver bilancē.

Citus avansa maksājumus dalībvalstīm, kas rodas, kad ES atmaksā summas, ko dalībvalstis avansa veidā samaksājušas saņēmējiem (tostarp "finanšu instrumentus, kam piemēro dalīto pārvaldību"), atzīst aktīvos un uzrāda priekšfinansējuma pozīcijā. Citus avansa maksājumus dalībvalstīm turpmāk novērtē summā, kura sākotnēji atzīta bilancē un no kuras atskaitīta labākā aplēse par attiecināmiem izdevumiem, kas radušies galasaņēmējiem un ko aprēķina, pamatojoties uz ticamiem un pamatojamiem pieņēmumiem.

ES iemaksas Eiropas Attīstības fonda trasta fondos vai citos nekonsolidētos subjektos arī klasificē kā priekšfinansējumu, jo to nolūks ir nodrošināt apgrozāmos līdzekļus trasta fondam, lai tas varētu finansēt īpašas darbības, kas ir noteiktas šī trasta fonda mērķos. ES iemaksas trasta fondos tiek novērtētas sākotnējā vērtībā, no kuras atskaitīti attiecināmie izdevumi, tostarp aplēstās summas, ja tas ir nepieciešams, kas trasta fondam radušās pārskata perioda laikā un ir iedalītas ES iemaksām atbilstīgi pamatā esošajam nolīgumam.

1.5.8. Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas

Tā kā saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem nepieciešams atsevišķi uzrādīt ar komerciālu apmaiņu saistītus un ar komerciālu apmaiņu nesaistītus darījumus, tad pārskatu sagatavošanas nolūkā debitoru parādi tiek definēti kā tādi, kas izriet no komerciālas apmaiņas darījumiem, bet atgūstamās summas definē kā tādas, kas izriet no darījumiem, kuri nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, t.i., kad ES saņem vērtību no cita subjekta, apmaiņā tieši nenodrošinot aptuveni līdzīgu vērtību (piemēram, no dalībvalstīm atgūstamās summas, kas ir saistītas ar pašu resursiem).

Debitoru parādi no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu, atbilst finanšu instrumentu definīcijai, tādēļ tie tiek klasificēti kā aizdevumi un debitoru parādi un attiecīgi novērtēti (skatīt **1.5.5.** skaidrojumu). Finanšu instrumentu skaidrojumos par informācijas sniegšanu par debitoru parādiem no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu, ietverti uzkrātie ienākumi un nākamo periodu maksas no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu, jo šīs summas nav būtiskas.

Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, uzskaita sākotnējā apmērā (ņemot vērā procentus un soda naudas), atskaitot daļēji norakstīto vērtības samazinājumu. Atgūstamo summu no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, daļēji norakstāmo vērtības samazinājumu nosaka, ja ir objektīvi pierādījumi tam, ka ES nevarēs iekasēt visu pienākošo summu atbilstoši sākotnējiem noteikumiem par atgūstamajām summām no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu. Daļēji norakstītā summa ir starpība starp aktīva uzskaites vērtību un atgūstamo summu. Daļēji norakstīto summu atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Pamatojoties uz iepriekšējo pieredzi, tiek veikta arī vispārēja daļēja norakstīšana neizpildītajiem rīkojumiem atgūt līdzekļus, kuriem vēl nav piemērota noteikta daļēja norakstīšana. Skatīt **1.5.14.** skaidrojumu par režīmu uzkrātajiem ienākumiem gada beigās. Summas, kas parādītas un uzrādītas kā atgūstamās summas no darījumiem, kuri nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, nav finanšu instrumenti, jo tās neizriet no līguma, kas rada finanšu saistības vai kapitāla instrumentu. Tomēr finanšu pārskatu skaidrojumos atgūstamās summas no

darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, uzrāda kopā ar debitoru parādiem no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu, ja tas ir iespējams.

1.5.9. Nauda un naudas ekvivalenti

Nauda un naudas ekvivalenti ir finanšu instrumenti un tie ir nauda kasē, pieprasījuma noguldījumi bankās vai noguldījumi bankās ar īsu brīdinājuma termiņu par izņemšanu un citi īstermiņa ieguldījumi ar augstu likviditāti, kuru sākotnējais termiņš nepārsniedz trīs mēnešus.

1.5.10. Pensijas un citi darbinieku pabalsti

Pensiju saistības

ES darbojas noteiktu pabalstu pensiju plāni. Lai gan vienu trešdaļu šo pabalstu paredzamo izmaksu veido darbinieku iemaksas no algas, pensiju saistībām netiek veidoti naudas līdzekļi. Bilancē atzītās saistības attiecībā uz noteiktu pabalstu pensiju plāniem ir noteikto pabalstu saistību pašreizējā vērtība bilances datumā, no kuras atskaitīta plāna aktīvu patiesā vērtība. Noteikto pabalstu saistības aprēķina aktuāri, izmantojot plānotās vienības kredīmetodi. Noteikto pabalstu saistību pašreizējo vērtību nosaka, diskontējot aplēstās nākotnes naudas aizplūdes, izmantojot tādu valsts obligāciju procentu likmes, kuras ir pensiju izmaksāšanas valūtā un kuru dzēšanas termiņš aptuveni atbilst attiecīgo pensiju saistību termiņiem.

Aktuāro peļņu un zaudējumus, kas rodas no pieredzes korekcijām un aktuāro pieņēmumu pārmaiņām, nekavējoties atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Iepriekšējo pakalpojumu izmaksas nekavējoties atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā, ja vien pārmaiņas pensiju plānā nav atkarīgas no nosacījuma, ka darbiniekiem ir jāpaliek dienestā noteiktu laika periodu (tiesību piešķiršanas periods). Šādā gadījumā iepriekšējo pakalpojumu izmaksas tiesību piešķiršanas periodā amortizē, izmantojot lineāro metodi.

Pēcnodarbinātības slimības pabalsti

ES nodrošina veselības pabalstus saviem darbiniekiem, apmaksājot ārstniecības izdevumus. Līdzekļu ikdienas administrēšanai ir izveidots atsevišķs fonds. Šo sistēmu izmanto esošie darbinieki, pensionāri, atraitņi un šo personu radnieki. Pabalstus, ko piešķir "nestrādājošiem" (pensionāriem, bāreņiem u. c.), klasificē kā "Darbinieku pēcnodarbinātības pabalstus". Ņemot vērā šo pabalstu būtību, ir nepieciešams aktuāra aprēķins. Saistības bilancē tiek noteiktas līdzīgi pensiju saistībām (skatīt iepriekš).

1.5.11. Uzkrājumi

Uzkrājumus atzīst, ja ES pagātnes notikumu rezultātā ir pašreizējs juridisks vai prakses radīts pienākums pret trešām personām, ir drīzāk iespējams, ka minētā pienākuma izpildei būs nepieciešams iztērēt līdzekļus, un summu var ticami novērtēt. Nākotnes zaudējumiem no pamatdarbības uzkrājumus neatzīst. Uzkrājumu summa ir labākā aplēse par prognozējamiem izdevumiem, kas būs vajadzīgi, lai pārskata datumā izpildītu pašreizējās saistības. Ja uzkrājumus veido lielam skaitam pozīciju, pienākumu aplēš, izvērtējot visus iespējamus iznākumus saistībā ar to iespējamību ("paredzamās vērtības" metode).

1.5.12. Finanšu saistības

Finanšu saistības klasificē kā finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā vai kā finanšu saistības, kas uzskaitītas amortizētajās izmaksās. Aizņēmumus veido aizņēmumi no kredītiestādēm un parādi, ko apliecina sertifikāti. Aizņēmumus sākotnēji atzīst patiesajā vērtībā, kas ir to piešķiršanas ieņēmumi (saņemtās atlīdzības patiesā vērtība), no kuras tiek atskaitītas radušās darījuma izmaksas, un turpmāk tos uzskaita amortizētās izmaksās, izmantojot efektīvo procentu metodi; jebkuru starpību starp ieņēmumiem, no kuriem atskaitītas darījuma izmaksas, un dzēšanas vērtību atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā aizņēmumu periodā, izmantojot efektīvo procentu metodi.

Finanšu saistības klasificē kā ilgtermiņa saistības, izņemot gadījumus, kad to dzēšanas termiņš nepārsniedz 12 mēnešus pēc bilances datuma. Ja aizdevumi ir piešķirti no aizņemtiem līdzekļiem, tad atbilstoši būtiskuma apsvērumiem efektīvo procentu metodi nevar piemērot aizdevumiem un aizņēmumiem. Darījuma izmaksas, kas radušās ES un vēlāk pieprasītas no aizdevuma saņēmēja, tieši atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

ES trasta fondi, kuri tiek uzskatīti par daļu no Komisijas operatīvajām darbībām, tiek uzskaitīti Komisijas pārskatos un tālāk konsolidēti ES gada pārskatos. Tādēļ iemaksas, ko citi līdzekļu devēji veic ES trasta fondos, atbilst kritērijiem ieņēmumiem no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, atbilstīgi zināmiem nosacījumiem, un tos uzrāda kā finansiālas saistības, līdz ar veiktajām iemaksām saistītie kritēriji ir izpildīti, t.i., trasta fondam rodas attiecināmas izmaksas. Trasta fondam piemēro prasību finansēt noteiktus projektus un atdot atlikušos līdzekļus tad, kad fonds tiek likvidēts. Bilances datumā nenokārtotās saistības veikt iemaksas tiek novērtētas, ņemot vērā saņemto iemaksu summu, no kuras atskaitīti izdevumi, kas radušies trasta fondam, tostarp aplēstas summas, ja tas ir nepieciešams. Pārskata sagatavošanas nolūkos neto izdevumi tiek attiecināti uz citu donoru iemaksām proporcionāli neto iemaksām, kas veiktas 31. decembrī. Iemaksu attiecināšanai ir tikai indikatīvs raksturs. Likvidējot trasta fondu, par faktisko atlikušo resursu sadalījumu lem jēg trasta fonda valde.

Finanšu saistības, kas patiesajā vērtībā iekļautas pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, ietver atvasinātos instrumentus, ja to patiesā vērtība ir negatīva. Tos uzskaita tāpat kā finanšu aktīvus patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā (skatīt **1.5.5.** skaidrojumu).

1.5.13. Kreditoru parādi

Liela daļa ES kreditoru parādu ir nesamaksātie pieprasījumi atlīdzināt izmaksas, ko iesnieguši dotāciju vai cita veida ES finansējuma saņēmēji (darījumi, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu). Tos grāmato kā kreditoru parādus pieprasītās summas apjomā pēc pieprasījuma saņemšanas. Pēc attiecināmo izmaksu pārbaudes un apstiprināšanas kreditoru parādus vērtē atbilstoši apstiprinātajai un attiecināmajai summai.

Kreditoru parādus, ko rada preču un pakalpojumu iegāde, atzīst sākotnējā summā, saņemot rēķinu, un attiecīgos izdevumus iegrāmato, kad preces vai pakalpojumi saņemti un ES to ir apstiprinājusi.

1.5.14. Uzkrātie un nākamo periodu ienākumi un maksas

Darījumus un notikumus atzīst finanšu pārskatos periodā, uz kuru tie attiecas. Ja gada beigās rēķins vēl nav izsniegts, kaut gan ES ir sniegusi pakalpojumu vai piegādājusi preces, vai arī pastāv līgumiska vienošanās (piemēram, atsaucoties uz kādu līgumu), uzkrātie ienākumi tiks atzīti finanšu pārskatos. Turklāt, ja gada beigās rēķins ir izrakstīts, bet pakalpojumi vēl nav sniegti vai preces vēl nav piegādātas, ieņēmumus attiecina uz nākamo periodu un atzīst nākamajā pārskata periodā.

Arī izdevumus uzskaita periodā, uz kuru tie attiecas. Pārskata perioda beigās uzkrātie izdevumi tiek atzīti, par pamatu ņemot attiecīgā perioda pārskaitījuma pienākuma aplēses. Uzkrātos izdevumus aprēķina saskaņā ar Komisijas sīki izstrādātām darbības un prakses pamatnostādņēm, kuru mērķis ir nodrošināt to, ka finanšu pārskati sniedz patiesu to ekonomikas un citu parādību attēlojumu, kas tiem ir jāattēlo. Pēc analogijas, ja ir veikts avansa maksājums par pakalpojumiem vai precēm, kas vēl nav saņemti, izmaksas tiks attiecinātas uz nākamo periodu un atzītas nākamajā pārskata periodā.

1.6. FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS

1.6.1. Ieņēmumi

IEŅĒMUMI NO DARĪJUMIEM, KAS NAV SAISTĪTI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU

Lielākā daļa ES ieņēmumu attiecas uz darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu.

Resursi, kuru pamatā ir NKI, un PVN resursi

Ieņēmumi tiek atzīti par periodu, kurā Komisija nosūta dalībvalstīm pieprasījumu veikt iemaksas. Tos novērtē pieprasītās summas apmērā. Tā kā PVN un NKI resursu pamatā ir aplēses par attiecīgā budžeta gada datiem, notiekot pārmaiņām, tos var pārskatīt, līdz dalībvalstis iesniedz galīgos datus. Aplēses pārmaiņu radīto ietekmi ņem vērā, nosakot tā perioda neto pārpalikumu vai deficītu, kurā pārmaiņas notikušas.

Tradicionālie pašu resursi

Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, un ar tiem saistītus ieņēmumus atzīst tad, kad no dalībvalstīm tiek saņemti attiecīgie mēneša A pārskati (tostarp ieturētās nodevas un parādu summas, kas ir garantētas un nav apstrīdētas). Pārskata datumā ieņēmumus, ko dalībvalstis attiecīgajā periodā iekasējušas, bet vēl nav samaksājušas Komisijai, aplēs un atzīst kā uzkrātos ieņēmumus. No dalībvalstīm saņemtajos ceturkšņa B pārskatos (kuros ietvertas nodevas, kas nav ne iekasētas, ne garantētas, un debitora apstrīdētās garantētās summas) tos atzīst kā ieņēmumus, no kuriem atskaita iekasēšanas izmaksas, uz ko dalībvalstīm ir prasījuma tiesības. Turklāt vērtības samazinājumu atzīst par summu, kas ir parāda un atgūstamās summas aplēstā starpība.

Soda naudas

Ieņēmumus no soda naudām atzīst, kad ES pieņēmusi lēmumu piemērot soda naudu un to oficiāli paziņo adresātam. Ja ir šaubas par uzņēmuma maksāspēju, atzīst prasījuma tiesību vērtības samazinājumu. Pēc tam, kad tiek pieņemts lēmums piemērot soda naudu, debitori divu mēnešu laikā pēc paziņojuma datuma:

- vai nu piekrīt lēmumam (šādā gadījumā tiem ir jāsamaksā soda nauda norādītajā termiņā, un ES pilnībā iekasē attiecīgo summu);
- vai arī nepiekrīt lēmumam un iesniedz pārsūdzību saskaņā ar ES tiesību aktiem.

Pat ja tiek iesniegta pārsūdzība, soda nauda jāsamaksā noteiktajā termiņā, kas ir trīs mēneši, jo pārsūdzība nenozīmē maksājuma atlikšanu (ES līguma 278. pants), vai noteiktos apstākļos un ar Komisijas grāmatveža piekrišanu debitors maksājuma vietā var iesniegt bankas garantiju.

Ja uzņēmums pārsūdz lēmumu un jau ir veicis soda naudas provizorisku maksājumu, summu atspoguļo kā iespējamās saistības. Tomēr, tā kā ES lēmuma pārsūdzēšana nav pamats soda naudas atlikšanai, saņemto naudu izmanto mijieskaitam ar atgūstamo summu. Ja maksājuma vietā tiek saņemta garantija, soda nauda joprojām tiek uzskatīta par atgūstamu summu. Ja pastāv iespēja, ka Vispārējā tiesa varētu pieņemt ES nelabvēlīgu nolēmumu, atzīst uzkrājumus šā riska segšanai. Ja maksājuma vietā iesniegta garantija, nesamaksāto atgūstamo summu daļēji noraksta pēc vajadzības. Komisijas saņemtos uzkrātos procentus saistībā ar bankas kontiem, kuros noguldīti saņemtie maksājumi, atzīst par ieņēmumiem, un attiecīgi palielina iespējamās saistības.

Kopš 2010. gada visas provizoriski iekasētās soda naudas Komisija pārvalda īpaši izveidotā fondā *BUFI*, un tās tiek ieguldītas finanšu instrumentos.

IEŅĒMUMI NO AR KOMERCIĀLU APMAIŅU SAISTĪTIEM DARĪJUMIEM

Ieņēmumi no preču un pakalpojumu pārdošanas tiek atzīti, kad pircējam tiek nodota nozīmīga daļa riska un atlīdzības, kas izriet no preču īpašumtiesībām. Ieņēmumus no darījuma, kas sevī ietver pakalpojumu sniegšanu, atzīst, ņemot vērā darījuma pabeigtības pakāpi pārskata datumā.

Procentu ienākumi un izdevumi

Procentu ienākumus un izdevumus atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā, izmantojot efektīvo procentu metodi. Tā ir finanšu aktīva vai finanšu saistību amortizēto izmaksu aprēķināšanas metode un metode procentu ienākumu vai procentu izdevumu sadalei attiecīgajā periodā. Aprēķinot efektīvo procentu likmi, ES izdara aplēsi par naudas plūsmām, ņemot vērā visus finanšu instrumenta līguma nosacījumus (piemēram, priekšapmaksas iespējas), bet neņem vērā kredītaudējumus nākotnē. Aprēķinā iekļauj visas komisijas naudas un procentu punktus, ko līgumslēdzējas puses ir maksājušas vai saņēmušas un kas ir efektīvās procentu likmes neatņemama sastāvdaļa, kā arī darījuma izmaksas un visas citas uzcenojuma vai diskonta summas.

Ja finanšu aktīva vai līdzīgu finanšu aktīvu grupas vērtība ir daļēji norakstīta vērtības samazinājuma zaudējumu rezultātā, šādu zaudējumu aprēķināšanai procentu ienākumus atzīst, izmantojot nākotnes naudas plūsmas diskontēšanai lietoto procentu likmi.

Dividenžu ienākumi

Dividenžu ienākumus atzīst tad, kad stājas spēkā tiesības saņemt maksājumu.

1.6.2. Izdevumi

Tādu darījumu izdevumi, kuri nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, veido lielāko ES izdevumu daļu. Tie attiecas uz pārvedumiem saņēmējiem un var būt triju veidu: prasījuma tiesības, pārvedumi saskaņā ar līgumu vai neatkarīgas dotācijas, dāvinājumi un ziedojumi.

Pārvedumus atzīst kā izdevumus tā perioda laikā, kad bijuši notikumi, kuru dēļ pārvedums izveidojies, ja vien šāda veida pārvedumu pieļauj regula (Finanšu regula, civildienesta noteikumi vai cita regula) vai ir parakstīts līgums par pārveduma atļaušanu; ja saņēmējs izpilda attiecināmības kritērijus; un attiecināmo summu var ticami novērtēt.

Tad, kad tiek saņemts pieprasījums veikt maksājumu vai atlīdzināt izmaksas un tas atbilst atzīšanas kritērijiem, to atzīst kā izdevumus attiecināmās summas apmērā. Gada beigās aplēš saņēmējiem pienākošos attiecināmos izdevumus, par kuriem vēl nav sniegts pārskats, un grāmato kā uzkrātos izdevumus.

Izdevumus no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu preču un pakalpojumu pirkšanai, atzīst tad, kad ES saņēmusi preces vai pakalpojumus un to apstiprinājusi. Izdevumus novērtē sākotnējā rēķinā norādītās summas apmērā. Turklāt bilances datumā izdevumus, kas ir saistīti ar pakalpojumu sniegšanu tāda perioda laikā, par kuru rēķins vēl nav saņemts vai apstiprināts, aplēš un atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

1.7. IESPĒJAMIE AKTĪVI UN IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS

1.7.1. Iespējamie aktīvi

Iespējams aktīvs ir aktīvs, kas varētu rasties iepriekšēju notikumu rezultātā atkarībā no tā, vai īstenosies viens vai vairāki turpmākie notikumi, par kuru iespējamību pašlaik trūkst pārliecības un kurus ES nespēj pilnībā ietekmēt. Iespējamu aktīvu atspoguļo pārskatos, ja ir ticama saimniecisko labumu iepilnība vai pakalpojuma potenciāls.

1.7.2. Iespējamās saistības

Iespējamās saistības ir iespējami pienākumi, kuri izriet no pagātnes notikumiem un kuru esība tiks apstiprināta tikai, iestājoties vai neiestājoties vienam vai vairākiem neskaidriem nākotnes notikumiem, kurus ES nespēj pilnībā ietekmēt; vai pašreizējs pienākums, kura pamatā ir iepriekšēji notikumi, bet kuru neatzīst: jo nav ticams, ka pienākuma izpildei būs vajadzīga saimniecisko labumu vai pakalpojuma potenciālu ietverošu resursu aizplūde, vai retos gadījumos, kad pienākuma apmēru nevar pietiekami ticami novērtēt.

1.8. NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

Naudas plūsmas informāciju izmanto, lai varētu novērtēt ES spēju ģenerēt naudu un naudas ekvivalentus un ES vajadzības izmantot šādas naudas plūsmas.

Naudas plūsmas pārskats ir sagatavots, izmantojot netiešo metodi. Tas nozīmē, ka finanšu gada saimnieciskās darbības rezultāts tiek koriģēts, ņemot vērā ietekmi, ko rada bezskaidras naudas darījumi, atlikti vai uzkrāti iepriekšējo vai nākamo periodu naudas ieņēmumi vai maksājumi no pamatdarbības un ieņēmumu vai izdevumu posteņi saistībā ar naudas plūsmām no ieguldījumu darbības.

Naudas plūsmas no darījumiem ārvalstu valūtā iegrāmato ES pārskata valūtā (euro), summai ārvalstu valūtā piemērojot euro un attiecīgās ārvalstu valūtas kursu naudas plūsmas datumā.

Naudas plūsmas pārskatā parādītas tādas naudas plūsmas perioda laikā, kuras iedalītas pamatdarbības un ieguldījumu darbības naudas plūsmās (ES nav finansēšanas darbību).

Pamatdarbība ir ES darbība, kas nav ieguldījumu darbība. Tā ir lielākā daļa no veiktajām darbībām. Saņēmējiem piešķirti aizdevumi (un vajadzības gadījumā attiecīgi aizņēmumi) netiek uzskatīti par ieguldījumu (vai finansēšanas) darbību, jo šī darbība ir vispārējo mērķu sastāvdaļa un tādējādi ES ikdienas darbība. Pamatdarbībā ir iekļauti arī tādi ieguldījumi kā ieguldījumi Eiropas Investīciju fondā (EIF), Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankā (ERAB) un riska kapitāla fondos. Šādu darbību mērķis ir sniegt ieguldījumu politikas rezultātu sasniegšanā.

Ieguldījumu darbības ir nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu iegāde un atsavināšana un citi ieguldījumi, kuri nav iekļauti naudas ekvivalentos. Ieguldījumu darbība neietver aizdevumus, kas piešķirti saņēmējiem. Mērķis ir atspoguļot ES faktiskos ieguldījumus.

2. BILANCES SKAIDROJUMI

AKTĪVI

2.1. NEMATERIĀLIE AKTĪVI

Miljonos EUR

<i>Bruto uzskaites vērtība 31.12.2015.</i>	698
<i>Iegūšana</i>	137
<i>Atsavināšana</i>	(22)
<i>Pārvedumi starp aktīvu kategorijām</i>	0
<i>Citas pārmaiņas</i>	7
<i>Bruto uzskaites vērtība 31.12.2016.</i>	820
<i>Uzkrātā amortizācija 31.12.2015.</i>	(361)
<i>Amortizācija attiecīgajā gadā</i>	(88)
<i>Atsavināšana</i>	12
<i>Pārvedumi starp aktīvu kategorijām</i>	0
<i>Citas izmaiņas</i>	(2)
<i>Uzkrātā amortizācija 31.12.2016.</i>	(439)
Neto uzskaites vērtība 31.12.2016.	381
<i>Neto uzskaites vērtība 31.12.2015.</i>	337

Iepriekš minētās summas galvenokārt ir saistītas ar datorprogrammām.

2.2. PAMATLĪDZEKĻI

Kosmosa aktīvu kategorijā ietilpst pamatlīdzekļi, kas saistīti ar abām ES kosmosa programmām: globālās navigācijas satelītu sistēmas (GNSS) — *Galileo* un *EGNOS*, un Eiropas zemes novērošanas programma *Copernicus*. 2015. gadā ar *EGNOS* un *Copernicus* saistītie pamatlīdzekļi sasniedza EUR 584 miljonus un tika iekļauti pamatlīdzekļu kategorijā.

Galileo programmai pēc *Galileo* sākotnējo pakalpojumu deklarēšanas 2016. gada 15. decembrī satelītu un zemes segmenta aktīvu atlikums EUR 2165 miljonu apmērā, tostarp 14 operatīvie *Galileo* satelīti, kā arī infrastruktūra uz zemes, tika pārņemts no nepabeigtajiem pamatlīdzekļiem uz pamatlīdzekļiem. *Galileo* darbības pamatlīdzekļi 2016. gada 31. decembrī veidoja EUR 2146 miljonus, atskaitot nolietojumu. Atlikušajos nepabeigtajos pamatlīdzekļos EUR 756 miljonu apmērā (2015. gadā — EUR 2110 miljoni) ietilpst 4 2016. gadā palaisti satelīti, kuru testēšana orbītā bilances datumā vēl nebija pabeigta. *Galileo* sistēmas attīstība turpināsies, līdz sistēma būs pilnībā darbotiespējīga. Pēc pabeigšanas *Galileo* sistēmu veidos 30 satelīti.

Copernicus programmā EUR 1073 miljoni saistībā ar *Copernicus* esošajiem satelītiem (*Sentinels* 1A, 2A, 3A un 1B) tiek atzīti pozīcijā "Kosmosa aktīvi" (2015. gadā — EUR 498 miljoni), atskaitot uzkrāto nolietojumu. Papildus EUR 1133 miljoni saistībā ar *Copernicus* satelītiem ir atzīti nepabeigto pamatlīdzekļu pozīcijā (2015. gadā — EUR 1188 miljoni).

Pamatlīdzekļi, kas saistīti ar Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienesta (*EGNOS*) uz zemes esošo infrastruktūru EUR 83 miljonu apmērā (2015. gadā — EUR 85 miljoni), arī ir iekļauti pozīcijā "Kosmosa aktīvi". Papildus *EGNOS* ir nepabeigti pamatlīdzekļi EUR 21 miliona apmērā (2015. gadā — EUR 14 miljoni).

Ar ES kosmosa programmām saistīto aktīvu izveidei izmanto Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) atbalstu.

Pamatlīdzekļi

	<i>Miljonos EUR</i>								
	Zeme un ēkas	Kosmosa aktīvi	Aprīkojums un iekārtas	Mēbeles un transportlīdzekļi	Datora aparātūra	Citi	Finanšu noma	Nepabeigtie pamatlīdzekļi	Kopā
<i>Bruto uzskaites vērtība 31.12.2015.</i>	4 856	725	563	248	627	277	2 784	3 832	13 911
<i>Iegūšana</i>	145	14	28	22	73	20	5	1 639	1 945
<i>Atsavināšana</i>	(2)	(1)	(14)	(10)	(49)	(10)	(3)	0	(90)
<i>Pārvedumi starp aktīvu kategorijām</i>	294	2 864	3	6	3	9	(2)	(3 177)	-
<i>Citas izmaiņas</i>	5	1	4	3	4	2	0	(3)	16
Bruto uzskaites vērtība 31.12.2016.	5 297	3 603	583	269	658	298	2 783	2 292	15 783
<i>Uzkrātais nolietojums 31.12.2015.</i>	(2 701)	(141)	(440)	(176)	(517)	(182)	(1 054)	-	(5 211)
<i>Nolietojums attiecīgajā gadā</i>	(166)	(160)	(47)	(19)	(62)	(29)	(100)	-	(583)
<i>Atkārtoti iegrāmatots nolietojums</i>	-	-	1	0	6	1	-	-	8
<i>Atsavināšana</i>	2	0	13	10	42	7	3	-	77
<i>Pārvedumi starp aktīvu kategorijām</i>	0	-	0	0	(2)	0	2	-	-
<i>Citas izmaiņas</i>	0	0	(2)	(1)	(2)	0	(1)	-	(6)
Uzkrātais nolietojums 31.12.2016.	(2 865)	(301)	(474)	(186)	(535)	(203)	(1 150)	-	(5 715)
NETO UZSKAITES VĒRTĪBA 31.12.2016.	2 432	3 302	109	83	122	95	1 633	2 292	10 068
<i>NETO UZSKAITES VĒRTĪBA 31.12.2015.</i>	2 155	584	124	72	110	94	1 730	3 832	8 700

2.3. PĒC PAŠU KAPITĀLA METODES UZSKAITĪTI IEGULDĪJUMI

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2016.	31.12.2015.
Līdzdalība kopuzņēmumos	2.3.1.	-	5
Līdzdalība asociētajos uzņēmumos	2.3.2.	528	491
Kopā		528	497

2.3.1. Līdzdalība kopuzņēmumos

Ir vairāki subjekti, kurus ES daļēji finansē un kas atbilst kritērijiem, lai tiktu uzskaitīti ES konsolidētajos finanšu pārskatos, izmantojot pašu kapitāla metodi, bet nav būtiski attiecībā uz finanšu pārskatiem kopumā, un tādēļ 2016. gada konsolidētajos finanšu pārskatos tie netiek uzskaitīti, izmantojot pašu kapitāla metodi. Šādus subjektus dēvē par "Mazajiem subjektiem" — skatīt **1.3.** skaidrojumu. Lai noteiktu, vai šī izslēgšana joprojām ir pamatota, tiek veikts ikgadējs nemateriālās vērtības novērtējums. ES iemaksas šajos subjektos tikušas uzskaitītas kā izdevumi. **9.** skaidrojumā ir iekļauts šo subjektu 2016. gada saraksts.

2.3.2. Līdzdalība asociētajos uzņēmumos

ES līdzdalība Eiropas Investīciju fondā (EIF) tiek uzskatīta par asociēto uzņēmumu, uzskaitēi izmantojot pašu kapitāla metodi. EIF ir ES finanšu iestāde, kuras specializācija ir riska kapitāla un garantiju sniegšana maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). EIF atrodas Luksemburgā un darbojas kā privātā un publiskā sektora partnerība, kuras dalībnieki ir Eiropas Investīciju banka (EIB), ES un finanšu iestāžu grupa. 2016. gada 31. decembrī ES bija 28,1 % līdzdalības daļa EIF (2015. gadā — 26,5 %) un 28,1 % balsstiesību (2015. gadā — 26,5 %). Saskaņā ar tā statūtiem EIF ir pienākums piešķirt obligātās rezerves vismaz 20 % apmērā no tā gada neto peļņas, līdz kopējā rezerve sasniedz 10 % no parakstītā kapitāla. Šī rezerve nav pieejama sadalei.

Miljonos EUR

	Eiropas Investīciju fonds
Līdzdalība 31.12.2015.	491
Iemaksas	41
Saņemtās dividendes	(6)
Daļa neto rezultātā	34
Pārmaiņas patiesās vērtības rezervē	(0)
Citas pašu kapitāla pārmaiņas	(32)
Līdzdalība 31.12.2016.	528

Turpmāk minētās uzskaites vērtības tiek attiecinātas uz ES, pamatojoties uz tās līdzdalības īpatsvaru:

Miljonos EUR

	31.12.2016.		31.12.2015.	
	Kopā EIF	ES daļa	Kopā EIF	ES daļa
Aktīvi	2 301	647	2 183	578
Saistības	(423)	(119)	(328)	(87)
Ieņēmumi	240	67	192	51
Izdevumi	(118)	(33)	(95)	(25)
Pārpalikums/(deficīts)	122	34	97	26

ES ir apmaksājusi 20 % no savas līdzdalības, nepieprasītais atlikums atbilst EUR 986 miljoniem.

Miljonos EUR

	Kopējais EIF kapitāls	ES parakstītā daļa
<i>Kopējais pamatkapitāls</i>	4 382	1 232
<i>Iemaksātais</i>	(876)	(246)
Nepieprasītais	3 506	986

2.4. FINANŠU AKTĪVI

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2016.	31.12.2015.
Ilgtermiņa finanšu aktīvi			
<i>Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi</i>	2.4.1.	9 131	7 222
<i>Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	2.4.2.	-	-
<i>Aizdevumi</i>	2.4.3.	53 116	49 743
		62 247	56 965
Īstermiņa finanšu aktīvi			
<i>Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi</i>	2.4.1.	1 311	2 399
<i>Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	2.4.2.	0	-
<i>Aizdevumi</i>	2.4.3.	2 361	7 508
		3 673	9 907
Kopā		65 920	66 871

2.4.1. Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi

Miljonos EUR

	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>BUFI ieguldījumi</i>	2 013	2 647
<i>Likvidējamā EOTK</i>	1 685	1 699
<i>Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka</i>	188	188
	3 886	4 534
<i>Garantiju fondi budžeta garantijām:</i>		
<i>Garantiju fonds ārējai darbībai</i>	2 069	2 002
<i>ESIF Garantiju fonds</i>	948	-
	3 017	2 002
<i>Finanšu instrumenti, kurus finansē no EU budžeta:</i>		
<i>"Apvārsnis 2020"</i>	1 213	765
<i>Riska dalīšanas finanšu mehānisms</i>	719	773
<i>Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenti*</i>	483	425
<i>ETF mehānisms jaunuzņēmumiem</i>	476	485
<i>Riska kapitāla darījumi</i>	132	152
<i>Eiropas Fonds Dienvidaustrumu Eiropai</i>	118	118
<i>Citi</i>	398	366
	3 539	3 084
Kopā	10 442	9 620
<i>Ilgtermiņa</i>	9 131	7 222
<i>Īstermiņa</i>	1 311	2 399

* Iepriekšējā gada summas attiecas uz projektu obligāciju iniciatīvu un aizdevuma garantijas instrumentu TEN-T projektiem. Šie divi instrumenti 2016. gadā tika apvienoti Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentā.

No kopējās summas EUR 10 442 miljonu apmērā ES rīcībā ir pārdošanai pieejami finanšu aktīvi parāda vērtspapīru veidā (piemēram, obligācijas) EUR 8920 miljonu apmērā, pašu kapitāla instrumenti EUR 1302 miljonu apmērā un ieguldījumi EIB vienotajā fondā (naudas tirgus fonds) EUR 221 miliona apmērā. Parāda vērtspapīrus un ieguldījumus EIB vienotajā fondā galvenokārt izmanto tam, lai īslaicīgi

ieguldītu summas, kas piešķirtas ES garantiju un riska dalīšanas instrumentiem, līdz šie līdzekļi tiek izmantoti, lai izpildītu pieprasītās garantijas.

BUFI ieguldījumi

Provizoriski iekasētās soda naudas saistībā ar konkurences lietām tiek piešķirtas īpaši izveidotam fondam (BUFI fonds — budžeta soda naudu fonds), un Komisija iegulda šos līdzekļus parāda instrumentos, kas klasificēti kā pārdošanai pieejami finanšu aktīvi.

Likvidējamā EOTK

Saistībā ar summām par likvidējamo Eiropas Ogļu un tērauda kopieni (EOTK) visi pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi ir parāda vērtspapīri euro valūtā, kas ir kotēti aktīvā tirgū.

Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka

Tā kā Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka (ERAB) nav kotēta nevienā biržā un ERAB statūtos pastāv līgumiski ierobežojumi, kas cita starpā attiecas uz līdzdalības daļas pārdošanu, nepārsniedzot iegādes izmaksas, un tikai esošajiem akcionāriem, ES līdzdalība tiek vērtēta pēc izmaksām.

Miljonos EUR

	Kopējais ERAB kapitāls	Komisijas parakstītā daļa 31.12.2016.
<i>Kopējais parakstītais pamatkapitāls</i>	29 703	900
<i>Iemaksātais</i>	(6 207)	(188)
Nepieprasītais	23 496	712

GARANTIJU FONDI BUDŽETA GARANTIJĀM

Garantiju fonds ārējai darbībai

Garantiju fonds ārējai darbībai sedz ES budžeta garantētus aizdevumus, īpaši EIB aizdevumu darbības ārpus ES, kuras finansē no EIB pašu resursiem, un aizdevumus makrofinansālā atbalsta (MFA) ietvaros, kā arī *Euratom* aizdevumus ārpus ES — skatīt **4.1.1.** skaidrojumu. Tas ir ilgtermiņa instruments (ilgtermiņa daļa ir EUR 1946 miljoni), ko pārvalda EIB un kas ir paredzēta tādu ES garantētu aizdevumu segšanai, kuriem netiek pildītas saistības. Fonda līdzekļus veido maksājumi no ES budžeta, tādu procentu ieņēmumi, kas tiek maksāti par fonda aktīvu ieguldījumiem, un summas, kas atgūtas no debitoriem, kuri nepilda saistības un kuru gadījumā fondam ir jāizmanto savu garantiju. Fonds ir jāuztur tādā mērķa summā, kas ir 9 % no gada beigās neatmaksātajiem garantētajiem aizdevumiem. Starpību starp mērķa summu un fonda aktīvu vērtību gada beigās sedz no ES budžeta n+2 gadā, savukārt jebkāds pārpalikums tiek atmaksāts ES budžetā.

ESIF Garantiju fonds

Saskaņā ar ESIF regulu ESIF Garantiju fonds ir izveidots, lai nodrošinātu likviditātes rezerves iespējamo zaudējumu gadījumā, kas EIB var rasties saistībā ar tās finansēšanas un ieguldījumu darbībām, uz kurām saskaņā ar ESIF nolīgumu ir attiecināma ESIF ES garantija — skatīt **4.1.1.** skaidrojumu. ESIF Garantiju fondu finansē no iemaksām no ES budžeta. Tam tiek piešķirta arī peļņa no ieguldīto garantiju fondu līdzekļiem, ieņēmumi, ko ES saņēmusi kā atlīdzību par garantiju saskaņā ar ESIF nolīgumu, un summas, ko EIB atguvusi no saistības nepildošiem debitoriem attiecībā uz iepriekšējiem garantiju pieprasījumiem. Fondu pārvalda Komisija, kas ir pilnvarota ieguldīt ESIF Garantiju fonda aktīvus finanšu tirgos saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu, ievērojot atbilstošos piesardzības noteikumus. ESIF Garantiju fonds savu darbību uzsāka 2016. gada aprīlī. Tā nodrošinājums tiks pakāpeniski palielināts un pakāpeniski sasniegs EUR 8 miljardus, t.i., 50 % no kopējās ES ESIF garantijas, laika periodā no 2016. līdz 2022. gadam.

FINANŠU INSTRUMENTI, KURUS FINANSĒ NO ES BUDŽETA

Visu no budžeta finansēto finanšu instrumentu pārskats ir pieejams dokumentā "Finanšu pārskatu diskusija un analīze".

“Apvārsnis 2020”

Saskaņā ar ES regulu par “Apvārsnis 2020” izveidi, kas ir pamatprogramma pētniecībai un inovācijām (2014.–2020. gadam), ir izveidoti jauni finanšu instrumenti, lai veicinātu tādu subjektu piekļuvi finansējumam, kas darbojas pētniecības un inovāciju jomā. Šie instrumenti ir: *InnovFin* aizdevumu un garantiju pakalpojumi pētniecībai un inovācijām, saskaņā ar kuru Komisijai ir dalīts finanšu risks saistībā ar portfeli, ko veido EIB veiktas jaunas finansēšanas darbības, *InnovFin* MVU garantijām, tostarp instruments MVU iniciatīvai saistībā ar neierobežotām garantijām (*SIUGI*), kas ir garantiju mehānismi, ko pārvalda EIF, sniedzot garantijas un pretgarantijas finanšu starpniekiem par jauniem aizdevumu portfeliem (saskaņā ar *SIUGI* Komisijai ir dalīts finanšu risks saistībā ar garantiju, kas piešķirta kopīgi ar dalībvalstīm, EIF un EIB), un *InnovFin* kapitāla finansēšanas mehānisms pētniecībai un inovācijām, kas nodrošina ieguldījumus riska kapitāla fondos un ko pārvalda EIF.

Riska dališanas finanšu mehānisms

Riska dališanas finanšu mehānismu (RDFM) pārvalda EIB, un Komisijas ieguldījumu portfelis tiek izmantots uzkrājumu veidošanai finanšu riskiem saistībā ar aizdevumiem un garantijām, ko EIB piešķir attiecināmiem pētniecības projektiem. Kopumā RDFM piešķirtais ES budžets 2007.–2013. gada DFS ietvaros nepārsniedza EUR 1 miljardu. 2014.–2020. gada DFS ietvaros RDFM nav paredzētas jaunas budžeta iemaksas. ES vispārējais risks ir ierobežots un nepārsniedz summu, ko tā iemaksā mehānismā.

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments

Saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1316/2013 ir izveidots Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) parāda instruments, kura mērķis ir veicināt infrastruktūras projektu piekļuvi finansējumam transporta, telekomunikāciju un enerģētikas nozarēs. To pārvalda EIB nolīguma ar ES ietvaros. EISI parāda finanšu instruments ir aizdevumu garantijas instruments *TEN-T* projektu (*LGTT*) un projektu obligāciju iniciatīvas (*PBI*) izmēģinājuma posma turpinājums. Sākot no 2016. gada 1. janvāra, *LGTT* un *PBI* portfelis tika apvienots EISI finanšu instrumentā. Tas piedāvā riska dališanu parāda finansēšanai prioritārā un subordinētā parāda vai garantijas veidā, kā arī atbalstu projektu obligācijām.

ETF mehānisms jaunuzņēmumiem

Šie ir kapitāla instrumenti, kas tika finansēti no programmas izaugsmei un nodarbinātībai, *MAP* programmas, *CIP* programmas un tehnoloģiju pārneses izmēģinājumu projekta; tie visi ir EIF aizbildnībā un sniedz atbalstu MVU jaunuzņēmumu izveidei un finansēšanai, veicot ieguldījumus piemērotos specializētos riska kapitāla fondos.

2.4.2. Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Miljonos EUR

	31.12.2016.			31.12.2015.		
	Nosacītā summa saņemšanas pozīcija	Nosacītā summa izmaksu pozīcija	Patiesā vērtība	Nosacītā summa saņemšanas pozīcija	Nosacītā summa izmaksu pozīcija	Patiesā vērtība
Ārvalstu valūtas regulētā tirgū netirgotas nākotnes līgums	50	(50)	0	-	-	-

2016. gadā ES noslēdza divus ārvalstu valūtas regulētā tirgū netirgotus nākotnes līgumus, lai ierobežotu ārvalstu valūtas risku, kas saistīts ar ASV dolāros denominētiem parāda vērtspapīriem, kuri tiek turēti ESIF Garantiju fondā. Saskaņā ar šiem valūtas regulētā tirgū netirgotajiem nākotnes līgumiem ES piegādā līgumā noteikto nosacīto summu ārvalstu valūtā (“izmaksu pozīcija”) un saņem nosacīto summu EUR valūtā (“saņemšanas pozīcija”) termiņa beigās. Šie atvasināto instrumentu līgumi tiek novērtēti patiesajā vērtībā bilances datumā un klasificēti kā finanšu aktīvi vai finanšu saistības to patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā atkarībā no tā, vai to patiesā vērtība ir pozitīva vai negatīva. 2016. gada 31. decembrī vienam ārvalstu valūtas regulētā tirgū netirgotajam nākotnes līgumam, kura nosacītā summa bija EUR 50 miljoni, pozitīva patiesā vērtība bija EUR 0,5 miljoni, kas tika atzīta finanšu aktīvos. Otram līgumam par nominālo summu EUR 101 miljoni bija negatīva patiesā vērtība un tādējādi tika atzīts finanšu saistībās — skatīt **2.11.2.** skaidrojumu.

2016. gada 31. decembrī visi finanšu aktīvi to patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā tiek iedalīti patiesās vērtības hierarhijas 2. līmenī — skatīt tabulu turpmāk.

Patiesajā vērtībā novērtēto finanšu aktīvu patiesās vērtības hierarhija

Miljonos EUR

	31.12.2016.	31.12.2015.
1. līmenis: Aktīvos tirgos kotētas cenas	8 910	8 123
2. līmenis: Novērojami dati, kas nav kotētās cenas	231	188
3. līmenis: Novērtēšanas metodes, izmantojot datus, kuru pamatā nav novērojami tirgus dati	1 302	1 310
Kopā	10 442	9 620

Šajā periodā starp 1. un 2. līmeni nebija pārvedumu.

Tādu finanšu aktīvu saskaņošana, kas novērtēti ar novērtēšanas metodēm, izmantojot datus, kuru pamatā nav novērojami tirgus dati (3. līmenis)

Miljonos EUR

Sākuma atlikums 31.12.2015.	1 310
Pirkšana un pārdošana	32
Perioda peļņa vai zaudējumi, kas atzīti finanšu ienākumos vai finansējuma izmaksās	(54)
Peļņa vai zaudējumi, kas atzīti neto aktīvos	13
Pārvedumi uz 3. līmeni	-
Pārvedumi no 3. līmeņa	-
Citi	-
Beigu atlikums 31.12.2016.	1 302

2.4.3. Aizdevumi

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2016.	31.12.2015.
Aizdevumi finansiālai palīdzībai	2.4.3.1.	55 134	56 874
Citi aizdevumi	2.4.3.2.	343	377
Kopā		55 477	57 251
<i>Ilgtermiņa</i>		<i>53 116</i>	<i>49 743</i>
<i>Īstermiņa</i>		<i>2 361</i>	<i>7 508</i>

2.4.3.1. Aizdevumi finansiālai palīdzībai

Miljonos EUR

	EFSM	Maksājumu bilance	MFP	Euratom	Likvidēj amā EOTK	Kopā
<i>Kopā 31.12.2015.</i>	<i>47 509</i>	<i>5 811</i>	<i>3 024</i>	<i>301</i>	<i>229</i>	<i>56 874</i>
<i>Jauni aizdevumi</i>	<i>4 750</i>	<i>-</i>	<i>10</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>4 760</i>
<i>Atmaksa</i>	<i>(4 750)</i>	<i>(1 500)</i>	<i>(70)</i>	<i>(49)</i>	<i>-</i>	<i>(6 369)</i>
<i>Valūtas maiņas starpības</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>(33)</i>	<i>(33)</i>
<i>Uzskaites vērtības pārmaiņas</i>	<i>(53)</i>	<i>(40)</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>(5)</i>	<i>(98)</i>
<i>Vērtības samazinājums</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Kopā 31.12.2016.	47 456	4 272	2 964	252	191	55 134
<i>Ilgtermiņa</i>	<i>46 800</i>	<i>3 050</i>	<i>2 889</i>	<i>199</i>	<i>101</i>	<i>53 039</i>
<i>Īstermiņa</i>	<i>656</i>	<i>1 222</i>	<i>75</i>	<i>53</i>	<i>90</i>	<i>2 096</i>

Uzskaites vērtības izmaiņas atbilst uzkrāto procentu izmaiņām.

Finansiālās palīdzības aizdevumu nominālvērtība 2016. gada 31. decembrī bija EUR 54 373 miljoni (2015. gadā — EUR 56 011 miljoni).

EFSM dod iespēju piešķirt finanšu palīdzību dalībvalstīm, kas ir nonākušas grūtībās vai kam nopietni draud lielas problēmas, ko izraisījuši ārkārtas apstākļi, kurus valsts nevar kontrolēt. Palīdzība var būt aizdevuma vai kredītlīnijas veidā. Saskaņā ar ECOFIN padomes 2010. gada 9. maija secinājumiem mehānisms tiek ierobežots un nepārsniedz EUR 60 miljardus, bet juridisks ierobežojums attiecas uz aizdevuma vai kredītlīnijas neatmaksāto summu, ierobežojot to līdz rezervei, kas ir pieejama saskaņā ar pašu resursu maksimālo apmēru. Aizņēmumus, kas saistīti ar aizdevumiem, kuri izmaksāti EFSM

ietvaros, garantē no ES budžeta. Netiek plānots, ka EFSM tiks iesaistīts jaunās finansēšanas programmās vai noslēgs jaunus aizdevumu mehānismu nolīgumus.

MB mehānisms ir uz politiku balstīts finanšu instruments, kas sniedz vidēja termiņa finanšu palīdzību ES dalībvalstīm, kuras nav ieviešušas euro. Tas dod iespēju piešķirt aizdevumus dalībvalstīm, kam ir vai kam nopietni draud grūtības saistībā ar maksājumu bilanci vai kapitāla plūsmu. Instrumenta ietvaros piešķirtā maksimālā neatmaksātā aizdevumu summa ir ierobežota un nepārsniedz EUR 50 miljardus. Aizņēmumus, kas saistīti ar MB aizdevumiem, garantē no ES budžeta.

MFA ir uz politiku balstīts finanšu instruments, kas nozīmē nesaistītu un nenoteiktu maksājumu bilances un/vai budžeta atbalstu partnervalstīm īstermiņā pēc SVF programmas. Tas nozīmē vidēja termiņa vai ilgtermiņa aizdevumus vai dotācijas, vai abu minēto maksājumu atbilstīgu apvienojumu un parasti papildina finansējumu, kas tiek sniegts saistībā ar SVF atbalstītu korekciju un reformu programmu. Garantiju šiem aizdevumiem piešķir Garantiju fonds ārējai darbībai. 2016. gada 31. decembrī EUR 1313 miljoni saistībā ar aizdevuma mehānisma vienošanos MFA atbalsta ietvaros tika piešķirti Ukrainai (EUR 1200 miljoni), Tunisijai (EUR 100 miljoni), Gruzijai (EUR 13 miljoni), bet šī summa vēl nav izmaksāta — skatīt 4.1.2. skaidrojumu.

Juridiskā persona *Euratom* (ko pārstāv Komisija) piešķir aizdevumus gan dalībvalstīm, gan citām valstīm projektu finansēšanai saistībā ar iekārtu uzstādīšanu enerģētikas jomā. 2016. gada 31. decembrī aizdevumi EUR 300 miljonu apmērā tika piešķirti Ukrainai, bet šī summa vēl nav izmaksāta — skatīt 4.1.2. skaidrojumu. Trešo personu piešķirtas garantijas EUR 252 miljonu apmērā (2015. gadā — EUR 301 miljons) tika saņemtas, lai segtu *Euratom* aizdevumus.

Likvidējamā EOTK piešķir aizdevumus no aizņemtiem līdzekļiem atbilstīgi EOTK līguma 54. un 56. pantam.

Aizdevumu efektīvās procentu likmes (izteiktas kā procentu likmju diapazons)

	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>Makrofinansālā palīdzība (MFP)</i>	0 % – 4,54 %	0 % – 4,54 %
<i>Euratom</i>	0 % – 5,76 %	0,08 % – 5,76 %
<i>Maksājumu bilance (MB)</i>	2,37 % – 3,37 %	2,37 % – 3,62 %
<i>Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms (EFSM)</i>	0,62 % – 3,75 %	0,62 % – 3,75 %
<i>Likvidējamā EOTK</i>	5,23 % – 5,81 %	5,23 % – 5,81 %

2.4.3.2. Citi aizdevumi

	Miljonos EUR	
	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>Aizdevumi ar īpašiem nosacījumiem</i>	93	113
<i>Pārņemtie aizdevumi</i>	–	–
<i>Likvidējamās EOTK aizdevumi mājokļa iegādei</i>	5	6
<i>Termiņnoguldījumi uz laiku no 3 līdz 12 mēnešiem</i>	245	257
Kopā	343	377
<i>Ilgtermiņa</i>	77	88
<i>Īstermiņa</i>	266	290

Citu aizdevumu nominālvērtība 2016. gada 31. decembrī bija EUR 673 miljoni (2015. gadā — EUR 609 miljoni).

Ar īpašiem nosacījumiem piešķirti aizdevumi tiek piešķirti ar preferenciālām likmēm sadarbības ietvaros ar valstīm, kas nav dalībvalstis.

Pārņemtie aizdevumi ir neatmaksātie aizdevumi, kurus piešķirusi EIB un visas tiesības uz kuriem ir pārņēmusi ES pēc maksājuma no Garantiju fonda ārējai darbībai. Šo aizdevumu vērtība ir pilnā mērā samazinājusies EUR 332 miljonu apmērā (2015. gadā — EUR 218 miljoni).

Citu aizdevumu vērtības samazinājums

	Miljonos EUR					
	31.12.2015.	Iegūšana	Apvērse	Pilnīga norakstīšana	Citi	31.12.2016.
<i>Aizdevumi ar īpašiem nosacījumiem</i>	13	0	(6)	0	0	7
<i>Pārņemtie aizdevumi</i>	218	114	0	0	0	332

Eiropas Savienības 2016. gada finanšu pārskati

<i>Likvidējamās EOTK aizdevumi mājokļa iegādei</i>	-	-	-	-	-	-
Kopā	231	114	(6)	0	0	339

2.5. PRIEKŠFINANSĒJUMS

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2016.	31.12.2015.
Ilgtermiņa priekšfinansējums			
Priekšfinansējums	2.5.1.	20 219	28 543
Citi avansa maksājumi dalībvalstīm	2.5.2.	1 651	1 332
Iemaksa trasta fondos		31	4
		21 901	29 879
Īstermiņa priekšfinansējums			
Priekšfinansējums	2.5.1.	21 386	11 498
Citi avansa maksājumi dalībvalstīm	2.5.2.	2 183	3 779
		23 569	15 277
Kopā		45 470	45 156

Priekšfinansējuma summām dažādās programmās ir jābūt pietiekamām, lai saņēmējam nodrošinātu projekta sākšanai nepieciešamo finansējumu, vienlaikus aizsargājot ES finanšu intereses un ņemot vērā juridiskos, darbības un izmaksu efektivitātes ierobežojumus. Komisija ir pienācīgi ņēmusi vērā visus šos elementus, lai uzlabotu turpmākus pasākumus saistībā ar priekšfinansējumu.

2.5.1. Priekšfinansējums

Miljonos EUR

	Bruto summa	Noskaidroti, veicot robežlaika procedūras	Neto summa 31.12.2016.	Bruto summa	Noskaidroti, veicot robežlaika procedūras	Neto summa 31.12.2015.
Dalītā pārvaldība						
ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti	3 955	-	3 955	4 726	(1 629)	3 097
ERAF un KF	19 858	(4 727)	15 131	24 268	(7 416)	16 852
ESF	6 477	(617)	5 860	7 251	(1 325)	5 926
Citi	4 219	(2 393)	1 826	4 359	(2 365)	1 994
	34 509	(7 737)	26 772	40 604	(12 735)	27 869
Tiešā pārvaldība						
<i>Īsteno:</i>						
Komisija	12 424	(8 843)	3 581	12 512	(9 536)	2 976
ES izpildaģentūras	13 136	(8 348)	4 788	11 065	(7 767)	3 298
Trasta fondi	142	(82)	60	14	(5)	9
	25 701	(17 273)	8 429	23 591	(17 308)	6 283
Netiešā pārvaldība						
<i>Īsteno:</i>						
Citas ES aģentūras un struktūras	616	(157)	459	627	(95)	532
Trešās valstis	1 861	(1 135)	726	2 151	(1 229)	922
Starptautiskās organizācijas	7 230	(4 432)	2 797	6 640	(4 014)	2 626
Citi subjekti	6 498	(4 077)	2 422	5 330	(3 521)	1 809
	16 206	(9 801)	6 404	14 748	(8 859)	5 889
Kopā	76 416	(34 811)	41 605	78 943	(38 902)	40 041
<i>Ilgtermiņa</i>	<i>20 219</i>	<i>-</i>	<i>20 219</i>	<i>28 543</i>	<i>-</i>	<i>28 543</i>
<i>Īstermiņa</i>	<i>56 197</i>	<i>(34 811)</i>	<i>21 386</i>	<i>50 401</i>	<i>(38 902)</i>	<i>11 498</i>

Priekšfinansējums ir izmaksātā nauda un tādējādi maksājumu apropriāciju izpilde. Kā tas izklāstīts 1.5.7. skaidrojumā, šie ir avansa maksājumi un vēl nav uzskaitīti izdevumos. Tādējādi, lai gan priekšfinansējums samazina neapmaksāto RAL (skatīt 5.1. skaidrojumu), tie ir izdevumi, kas vēl jāatzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

2007.–2013. gada plānošanas perioda slēgšana un pakāpeniska 2014.–2020. gada perioda programmu izveidošana ir nozīmīgi faktori, kas ietekmē summas bilancē: priekšfinansējums saistībā ar vecajām programmām samazinās, jo tiek apstiprinātas izmaksas, bet saistībā ar jauno plānošanas periodu ir izmaksātas jaunas priekšfinansējuma summas.

Attiecībā uz dalīto pārvaldību šī pāreja starp plānošanas periodiem izskaidro arī pārmaiņas starp īstermiņa un ilgtermiņa atlikumiem. 2007.–2013. gada plānošanas periods tuvojas noslēgumam, tādējādi lielāks skaits maksājumu jāveic 12 mēnešu laikā. Attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu sākotnēji izmaksātais priekšfinansējums tiek uzrādīts kā ilgtermiņa, bet ikgadējais priekšfinansējums tiek iegrāmatots kā īstermiņa.

Iepriekš sniegtajā tabulā ir redzama ievērojama bruto priekšfinansējuma summas samazināšanās pozīcijā "Dalītā pārvaldība", kas izskaidrojams ar EUR 18 521 miliona izmaksu ieskaitu, ko daļēji kompensē jaunā priekšfinansējuma maksājums EUR 12 426 miljonu apmērā.

Saistībā ar priekšfinansējumu saņemtās garantijas

Tās ir garantijas, ko Komisija atsevišķos gadījumos pieprasa no saņēmējiem, kas nav dalībvalstis, izmaksājot avansa maksājumus (priekšfinansējumu). Šāda veida garantijām tiek uzrādītas divas vērtības – nominālā un aktuālā vērtība. Nominālo vērtību pamatojošais notikums ir saistīts ar garantijas esību. Garantiju pamatojošais notikums saistībā ar aktuālo vērtību ir priekšfinansējuma maksājums un/vai mijieskaits pēc tam. 2016. gada 31. decembrī tādu garantiju nominālā vērtība, kas saņemtas saistībā ar priekšfinansējumu, bija EUR 683 miljoni, bet šādu garantiju aktuālā vērtība bija EUR 496 miljoni (2015. gadā – attiecīgi EUR 844 miljoni un EUR 626 miljoni).

Atsevišķas priekšfinansējuma summas, kas izmaksātas saskaņā ar Septīto pētniecības pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (PP7) un "Apvārsnis 2020", faktiski sedz Dalībnieku garantiju fonds (DGF). DGF ir savstarpēja izdevīguma instruments, kas izveidots, lai segtu riskus saistībā ar saņēmēju neveiktiem maksājumiem PP7 un "Apvārsnis 2020" netiešo darbību īstenošanas laikā. Visi to netiešo darbību dalībnieki, kas saņem dotācijas no ES, iemaksā DGF kapitālā 5 % no kopējās saņemtās summas.

2016. gada 31. decembrī priekšfinansējuma summas, ko sedz DGF, bija EUR 1,8 miljardi (2015. gadā – EUR 1,7 miljardi). ES (ko pārstāv Komisija) darbojas kā izpildītājs DGF dalībnieku vārdā, bet fonds pieder tā dalībniekiem.

Gada beigās DGF kopējie aktīvi bija EUR 1951 miljons (2015. gadā – EUR 1838 miljoni). DGF aktīvi ir arī finanšu aktīvi, kurus pārvalda Komisijas Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts. Tā kā DGF ir atsevišķs subjekts, fonda aktīvi netiek konsolidēti ES gada finanšu pārskatos.

2.5.2. Citi avansa maksājumi dalībvalstīm

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>Avansa maksājumi dalībvalstīm par finanšu instrumentiem dalītā pārvaldībā</i>	2 534	3 287
<i>Atbalsta shēmas</i>	1 300	1 824
Kopā	3 834	5 111
<i>Ilgtermiņa</i>	1 651	1 332
<i>Īstermiņa</i>	2 183	3 779

Avansa maksājumi dalībvalstīm par finanšu instrumentiem dalītā pārvaldībā

Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESIF) programmu ietvaros dalībvalstīm var veikt avansa maksājumus no ES budžeta, lai tās varētu veikt iemaksas finanšu instrumentos (t.i., aizdevumus, kapitāla ieguldījumus vai garantijas). Par šo finanšu instrumentu izveidi un pārvaldību atbild dalībvalstis, nevis Komisija. Tomēr šiem instrumentiem neizlietotie naudas līdzekļi gada beigās nonāk ES īpašumā (tāpat kā viss priekšfinansējums), un tādējādi tos uzrāda kā aktīvus ES bilancē.

2014.–2020. gada periods:

Saskaņā ar kohēzijas politiku dalībvalstis ir iemaksājušas summu EUR 3681 miliona apmērā, no kuras tiek lēsts, ka 2016. gada 31. decembrī būs jāīsteno vēl EUR 1842 miljoni. Tas ietver dalībvalstu iemaksas MVU iniciatīvā — instrumentā, kura mērķis ir stimulēt banku sektora papildu aizdevumus MVU (izmaksāti EUR 745 miljoni, no kuriem EUR 481 miljons tiek novērtēts kā vēl neīstenots).

Lauku attīstībai gada beigās joprojām ir neizmantoti EUR 6 miljoni.

2007.–2013. gada periods:

Iepriekšējā plānošanas periodā tiesību pamataktos nebija noteikts dalībvalstu pienākums sniegt periodiskus ziņojumus Komisijai par šo avansa maksājumu izmantošanu, un dažos gadījumos tie pat nav jānorāda Komisijai iesniegtajos izdevumu pārskatos.

Saistībā ar kohēzijas politiku Komisija katru gadu apkopo informāciju no dalībvalstīm par šiem finanšu instrumentiem un to konsolidē gada īstenošanas ziņojumā. Nākamais ziņojums būs galīgais īstenošanas ziņojums, bet tas nebūs pieejams laikā, lai to iekļautu šajos pārskatos. Tādējādi un atbilstoši iepriekšējiem gadiem šī aktīva vērtība tiek aplēsta, pamatojoties uz jaunāko pieejamo ticamo informāciju, t. i., 2015. gada 31. decembra gada īstenošanas ziņojumu un 2016. gadā veiktajām izmaksām. Aplēse balstās arī uz pieņēmumu, ka līdzekļi tiks izmantoti pilnībā un vienmērīgi visā atlikušajā darbības laikā (līdz 2017. gada 31. martam). Saskaņā ar aplēsēm 2016. gada beigās ieguldījumiem saistībā ar galasaņēmējiem joprojām bija jāizmanto EUR 686 miljoni.

Lauku attīstības jomā gada beigās visas summas ir tikušas īstenotas vai pārdalītas citiem pasākumiem pirms plānošanas perioda beigām.

Atbalsta shēmas

Līdzīgā kārtā dalībvalstu dažādās atbalsta shēmās (valsts atbalsts, ELGF tirgus pasākumi vai ELFLA ieguldījumu pasākumi) veiktos avansa maksājumus, kas nav izmantoti līdz gada beigām, grāmato kā aktīvus ES bilancē. Komisija aplēsusi šo avansa maksājumu vērtību, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju; rezultātā iegūtās summas ir iekļautas apakšpozīcijā "Atbalsta shēmas".

2014.–2020. gada periods:

Kohēzijas politikai gada beigās joprojām bija neizmantoti EUR 117 miljoni.

Saistībā ar lauksaimniecības politiku Komisija pieprasīja informāciju par neizmantotām summām tieši no maksājumu aģentūrām dalībvalstīs. Pamatojoties uz šo informāciju, aplēses liecina, ka gada beigās nebija izmantots EUR 721 miljons.

2007.–2013. gada periods:

Saskaņā ar aplēsēm EUR 461 miljons, kas ir lauksaimniecības politikas kontekstā veiktie avansa maksājumi palika neizlietots 2016. gada beigās.

2.6. AR KOMERCIĀLU APMAIŅU SAISTĪTI DEBITORU PARĀDI UN AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTAS ATGŪSTAMĀS SUMMAS

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2016.	31.12.2015.
Ilgtermiņa			
Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu	2.6.1.	700	857
Debitoru parādi no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu	2.6.2.	16	13
		717	870
Īstermiņa			
Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu	2.6.1.	10 347	8 882
Debitoru parādi no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu	2.6.2.	558	572
		10 905	9 454
Kopā		11 621	10 324

2.6.1. Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2016.	31.12.2015.
Ilgtermiņa			
Dalībvalstis	2.6.1.1.	700	857
		700	857
Īstermiņa			
Dalībvalstis	2.6.1.1.	8 162	6 845
Naudas sodi	2.6.1.2.	1 808	1 601
Uzkrātie ienākumi un nākamo periodu maksas	2.6.1.3.	329	369
Citas atgūstamās summas		47	67
		10 347	8 882
Kopā		11 047	9 739

2.6.1.1. No dalībvalstīm atgūstamās summas

Miljonos EUR

	31.12.2016.	31.12.2015.
A kontā iekļautie TPR	3 261	3 041
Atsevišķā kontā iekļautie TPR	1 437	1 283
Saņemamie pašu resursi	1 764	-
Vērtības samazinājums	(753)	(760)
Citi	36	10
Pašu resursu atgūstamās summas	5 745	3 573
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	2 606	3 846
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	924	750
Pagaidu lauku attīstības instruments (PLAI)	30	26
Īpašā pirmspievienošanās programma lauksaimniecības un lauku attīstībai (SAPARD)	167	175
Vērtības samazinājums	(999)	(1 092)
Atgūstamās summas saistībā ar ELGF un lauku attīstību	2 729	3 705
Paredzamā priekšfinansējuma atgūšana	293	313
Samaksātais un atgūstamais PVN	41	36
Citas no dalībvalstīm atgūstamās summas	55	75
Kopā	8 863	7 701
<i>Ilgtermiņa</i>	<i>700</i>	<i>857</i>

Dalībvalstu ilgtermiņā maksājamās summas attiecas uz neizpildītiem grāmatojumu noskaidrošanas lēmumiem saistībā ar Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA), kas īstenojami kā gada maksājumi un/vai atliktie maksājumi.

Pašu resursu atgūstamās summas

Tradicionālos pašu resursus (TPR), kas sastāv no muitas nodokļiem un cukura nodevām, Komisijas vārdā iekasē dalībvalstīs. Dalībvalstis konstatē TPR un informē Komisiju par konstatēto pieprasījumu summām ikmēneša "A konta" ziņojumos. Konstatētie pieprasījumi, kas nav iekļauti "A kontos", jo dalībvalstis nav tos atguvušas un nav sniegts to nodrošinājums (vai arī nodrošinājums ir sniegts, bet jebkurā gadījumā ir apstrīdēti), ir norādīti pozīcijā "atsevišķs konts".

Dalībvalstu iemaksas, pamatojoties uz PVN un NKI, katru gadu tiek koriģētas, un korekcija tiek veikta katru gadu decembra pirmajā darbdienā. Saņemamajos pašu resursos iekļautas arī korekcijas 2014., 2015. un 2016. finanšu gadam saistībā ar jaunajiem noteikumiem, kas ieviesti ar 2014. gada lēmumu par pašu resursiem pēc ratifikācijas procesa pabeigšanas un stāšanās spēkā 2016. gada 1. oktobrī, kas dalībvalstīm bija jāmaksā 2017. gada 1. janvārī.

Faktiskajās PVN un NKI bāzēs joprojām var veikt korekcijas turpmākajos četros gados, ja vien netiek sniegta atruna. Šīs atrunas ir uzskatāmas par potenciāliem prasījumiem dalībvalstīm par precīzi nenosakāmām summām, jo to finansiālo ietekmi nevar precīzi aplēst. Ja ir iespējams noteikt precīzu summu, attiecīgi PVN un NKI resursi tiek pieprasīti saistībā ar vai nu PVN un NKI atlikumiem, vai arī atsevišķiem līdzekļu pieprasījumiem.

Atgūstamās summas saistībā ar ELGF un lauku attīstību

Šajā postenī galvenokārt iekļautas summas, ko dalībvalstis bija parādā 2016. gada 31. decembrī un ko dalībvalstis deklarējušas un apstiprinājušas 2016. gada 15. oktobrī. Tiek aplēstas atgūstamās summas, kas izveidojās pēc minētās deklarācijas laikā līdz 2016. gada 31. decembrim. Komisija arī veic aplēsi par daļēji norakstāmām summām saistībā ar līdzekļu saņēmēju parādiem, kuru atgūšana ir maz ticama. Tas, ka ir veikta šāda korekcija, nenozīmē, ka Komisija atsakās no tiesībām atgūt šīs summas nākotnē. Korekcijā ir iekļauts arī samazinājums 20 % apmērā, kas atbilst summām, ko dalībvalstis drīkst paturēt administratīvo izmaksu segšanai.

2.6.1.2. Naudas sodi

Tie attiecas uz Komisijas uzliktajām soda naudām, kuras (provizoriski) nebija iekasētas gada beigās (EUR 1986 miljoni), no šīs summas atskaitot daļēji norakstītās summas (EUR 178 miljoni). Garantijas par kopējo summu EUR 1012 miljoni saņemtas par soda naudām, kas nav nokārtotas gada beigās (2015. gadā — EUR 1428 miljoni). Jāņem vērā, ka no šiem debitoru parādiem EUR 651 miliona samaksas termiņš bija pēc 2016. gada 31. decembra.

2.6.1.3. Uzkrātie ienākumi un nākamo periodu maksas

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>Kohēzija, lauksaimniecības un lauku attīstības fondi:</i>		
<i>Finanšu korekcijas</i>	9	10
<i>Citi uzkrātie ienākumi</i>	64	162
<i>Nākamo periodu maksas saistībā ar darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu</i>	256	196
Kopā	329	369
<i>Ilgtermiņa</i>	—	—
<i>Īstermiņa</i>	329	369

2.6.2. Debitoru parādi no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu

	Miljonos EUR	
	31.12.2016.	31.12.2015.
Ilgtermiņa		
<i>Citi debitoru parādi</i>	16	13
	16	13
Īstermiņa		
<i>Klienti</i>	246	225
<i>Klientu debitoru parādu vērtības samazinājums</i>	(128)	(107)
<i>Nākamo periodu maksas saistībā ar darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu</i>	250	228
<i>Citi</i>	191	227
	558	572
Kopā	574	585

Iepriekš uzrādītā klientu debitoru parādu vērtības samazināšanās ietver vērtības samazināšanos EUR 55 miljonu apmērā, kas noteikta katram klientam.

2.7. KRĀJUMI

	Miljonos EUR	
	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>Zinātniskie materiāli</i>	54	55
<i>Citi</i>	111	83
Kopā	165	138

2.8. NAUDA UN NAUDAS EKVIVALENTI

		Miljonos EUR	
	Skaidrojums	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>Konti valstu kasēs un centrālajās bankās</i>		24 566	17 119
<i>Norēķinu konti</i>		127	110
<i>Avansa konti</i>		5	4
<i>Pārvedumi (nauda ceļā)</i>		-	-
<i>Citi termiņnoguldījumi</i>		-	28
Bankas konti budžeta izpildei un citi termiņnoguldījumi	2.8.1.	24 698	17 262
Nauda, kas pieder finanšu instrumentiem	2.8.2.	1 390	1 298
Nauda, kas attiecas uz soda naudu	2.8.3.	1 325	1 908
Nauda, kas attiecas uz citām iestādēm, aģentūrām un struktūrām		1 006	1 012
Nauda, kas attiecas uz trasta fondiem		167	192
Kopā		28 585	21 671

2.8.1. Bankas konti budžeta izpildei un citi termiņnoguldījumi

Šī pozīcija ietver līdzekļus, kurus Komisija tur savos bankas kontos katrā dalībvalstī un EBTA valstī (valsts kasē vai centrālajā bankā), kā arī komercbanku norēķinu kontos, avansa kontos un kā skaidras naudas līdzekļus sīkiem izdevumiem. Īpaši lielais līdzekļu atlikums 2016. gada beigās radies šādu galveno elementu rezultātā:

- Attiecībā uz pašu resursiem gada beigas bilancē iekļauta kopējā neto summa EUR 7,7 miljardu apmērā, kas dalībvalstīm tiks atgriezta 2017. gada sākumā, pamatojoties uz budžeta

grozījumiem, kas pieņemti 2016. gada beigās. Turklāt 2016. gada pēdējās dienās tika saņemti avansa maksājumi par pašu resursiem EUR 1,5 miljardu apmērā.

- 2016. gadā tika galīgi iekasēta būtiska to naudas sodu summa, ko Komisija noteikusi par konkurences noteikumu pārkāpumiem EUR 4,3 miljardu apmērā, un ir daļa no naudas līdzekļu atlikuma gada beigās.
- Naudas līdzekļu atlikumā ietilpst arī līdz 2016. gada beigām neiztērētie piešķirtie ieņēmumi un maksājumu apropriācijas EUR 11 miljardu apmērā.

2.8.2. Nauda, kas pieder finanšu instrumentiem

Šajā pozīcijā uzrādītās summas galvenokārt ir saistītas ar naudas ekvivalentiem, ko pārvalda fiduciāri Komisijas vārdā, lai īstenotu noteiktu finanšu instrumentu programmas, kuras tiek finansētas no ES budžeta (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu). Naudu, kas pieder finanšu instrumentiem, var izmantot tikai noteiktā programmā.

2.8.3. Nauda, kas attiecas uz soda naudu

Šī ir nauda, kas saņemta saistībā ar Komisijas uzliktajām soda naudām, kuru maksājumu vēl var apstrīdēt. Šīs summas tiek turētas īpašos noguldījuma kontos, kas netiek izmantoti citām darbībām. Ja ir iesniegta pārsūdzība vai nav zināms, vai otra puse iesniegs pārsūdzību, pamatā esošā summa tiek norādīta kā iespējamās saistības **4.1.4.** skaidrojumā.

Šis atlikums ir samazinājies, jo kopš 2010. gada visas no jauna provizoriski iekasētās soda naudas Komisija pārvalda *BUFI* fondā, un tās tiek ieguldītas finanšu instrumentos, kas klasificēti kā pieejami pārdošanai (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu).

SAISTĪBAS

2.9. PENSIJAS UN CITI DARBINIEKU PABALSTI

Darbinieku pabalstu shēmas neto saistības

	ES ierēdņu pensiju shēma	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	Miljonos EUR	
				31.12.2016. Kopā	31.12.2015. Kopā
<i>Noteiktu pabalstu saistības</i>	58 746	1 882	7 036	67 664	64 242
<i>Plāna aktīvi</i>	Nav	(139)	(293)	(432)	(428)
Neto saistības	58 746	1 743	6 742	67 231	63 814

Kopējo darbinieku pabalstu saistību palielinājums galvenokārt izveidojās sakarā ar ES ierēdņu pensiju shēmas neto saistību palielinājumu. Šis palielinājums galvenokārt ir skaidrojams ar reālās diskonta likmes samazinājumu no 0,6 % līdz 0,3 %, kā arī to, ka shēmas dalībnieku iegūtās papildu tiesības pārsniedza pabalstu maksājumus no shēmas.

2.9.1. ES ierēdņu pensiju shēma

Šīs definētu pabalstu saistības atspoguļo sagaidāmo nākotnes maksājumu pašreizējo vērtību, kas ES ir jāveic, lai nokārtotu darbinieka dienesta laikā radušās pensiju saistības pašreizējā un iepriekšējos periodos. Shēma tiek turpināta, un visi maksājumi, kas katru gadu jāveic no shēmas, katru gadu tiek iekļauti ES budžetā.

Saskaņā ar Civildienesta noteikumu 83. pantu pabalstu maksājumi, kas paredzēti darbinieku pensiju shēmā, tiek veikti no ES budžeta. Shēmai netiek veidoti naudas līdzekļi, bet dalībvalstis kolektīvi garantē šo pabalstu maksājumus. Obligātā pensijas iemaksa tiek atskaitīta no aktīvo biedru pamatalgām, pašlaik 9,8 % apmērā. Šīs iemaksas tiek uzskatītas par gada budžeta ieņēmumiem un kopumā palīdz finansēt ES izdevumus, skatīt arī **3.6.** skaidrojumu.

Pensiju shēmas saistības tika novērtētas, pamatojoties uz darbinieku un pensionēto darbinieku skaitu 2016. gada 31. decembrī un minētajā datumā piemērojamo Civildienesta noteikumu normām. Šo novērtējumu veica saskaņā ar 25. SPSGS noteikto metodiku (un attiecīgi arī 12. ES grāmatvedības noteikumu). 2016. gadā Komisija ir veikusi pasākumus, lai stiprinātu darbinieku pabalstu saistību aprēķināšanā izmantoto pamatdatu vākšanas procesu un ticamību. Darbs turpināsies 2017. gadā — iespējamie rezultāti attiecīgā gadījumā tiks atspoguļoti 2017. gada pārskatos.

2.9.2. Citas pensijas pabalstu shēmas

Šeit ietilpst pensiju saistības attiecībā uz Komisijas, Tiesas (un Vispārējās tiesas), Revīzijas palātas, Padomes ģenerāļsekretāru, Ombuda, Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja un Eiropas Savienības Civildienesta tiesas esošajiem un bijušajiem locekļiem. Šajā pozīcijā ietvertas arī saistības attiecībā uz Eiropas Parlamenta deputātu pensijām.

2.9.3. Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma

Papildus iepriekš minētajām pensijas pabalstu shēmām tiek vērtētas arī aplēstās ES saistības par kopīgo veselības apdrošināšanas shēmu veselības aprūpes izmaksām, kas jāmaksā periodā pēc tam, kad darbinieks ir pensionējies (atskaitot darbinieku iemaksas).

Darbinieku pabalstu pašreizējās vērtības pārmaiņas attiecībā uz noteiktu pabalstu saistībām

Definētu pabalstu saistību pašreizējā vērtība ir diskontētie plānotie nākotnes maksājumi, neatskaitot plāna aktīvus, kuri ir nepieciešami, lai nokārtotu darbinieka dienesta laikā radušās saistības pašreizējā un iepriekšējos periodos.

Turpmāk sniegta analīze par noteiktu pabalstu saistību pārmaiņām kārtējā gada laikā.

Miljonos EUR

	ES ierēdņu pensiju shēma	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	Kopā
Pašreizējā vērtība 31.12.2015.	54 967	1 613	7 662	64 242
<i>Pašreizējās dienesta izmaksas</i>	2 267	83	283	2 634
<i>Procentu izmaksas</i>	1 264	29	161	1 454
<i>Neto aktuārā (peļņa) un zaudējumi</i>	2 142	148	(1 039)	1 251
<i>Dalībnieku iemaksas</i>	–	–	24	24
<i>Samaksātie pabalsti</i>	(1 330)	(44)	(55)	(1 429)
<i>Saistību palielinājums / (samazinājums), ko rada pensijas nodoklis</i>	(565)	52	–	(513)
Pašreizējā vērtība 31.12.2016.	58 746	1 882	7 036	67 664

Pašreizējās dienesta izmaksas ir noteiktu pabalstu saistību pašreizējās vērtības palielinājums, kas rodas, esošajiem dalībniekiem esot dienestā kārtējā periodā.

Procentu izmaksas ir noteiktu pabalstu saistību pašreizējās vērtības palielinājums perioda laikā, jo pabalsti par vienu periodu pietuvojas norēķinam.

Neto aktuārā peļņa un zaudējumi ietver:

- pieredzes korekcijas (ietekme, ko radījusi starpība starp iepriekšējiem aktuāra pieņēmumiem 2016. gadam un to, kas faktiski noticis 2016. gadā); un
- ietekmi, ko rada aktuāra pieņēmumu pārmaiņas — finanšu pieņēmumos (piemēram, paredzamais algas palielinājums) un demogrāfiskajos pieņēmumos (piemēram, par mirstības rādītājiem). Šie pieņēmumi ir nenoteikti, tādēļ tie dažādos gados var ievērojami mainīties.

Pabalsti ir gada laikā samaksātie pabalsti atbilstīgi shēmas noteikumiem. Šo samaksāto pabalstu dēļ samazinās noteiktu pabalstu saistības, jo tās nākotnē vairs nebūs jāmaksā.

Aktuāra pieņēmumi — darbinieku pabalsti

Turpmāk parādīts aktuāra pieņēmumu princips, ko izmanto, vērtējot divas galvenās ES darbinieku pabalstu shēmas.

	ES ierēdņu pensiju shēma	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma
2016.		
<i>Nominālā diskonta likme</i>	1,7 %	1,9 %
<i>Paredzamais inflācijas līmenis</i>	1,4 %	1,5 %
<i>Reālā diskonta likme</i>	0,3 %	0,4 %
<i>Algas pieauguma plānotais līmenis</i>	1,2 %	1,1 %
<i>Medicīnas izmaksu tendenču līmenis</i>	Nav	3,0 %
<i>Pensionēšanās vecums</i>	63/64/66	63/64/66
2015.		
<i>Nominālā diskonta likme</i>	2,0 %	2,1 %
<i>Paredzamais inflācijas līmenis</i>	1,4 %	1,4 %
<i>Reālā diskonta likme</i>	0,6 %	0,7 %
<i>Algas pieauguma plānotais līmenis</i>	1,2 %	1,2 %
<i>Medicīnas izmaksu tendenču līmenis</i>	Nav	3,0 %

Pensionēšanās vecums

63/64/65

63/64/66

Mirstības rādītāju pamatā ir tabula par dažādu valstu civilierēdņu dzīves ilgumu (ICSLT 2013).

Nominālo diskonta likmi nosaka kā euro valūtā izteikta nulles kupona ienesīguma vērtību (tā dzēšanas termiņš ir 21 gads, sākot no 2016. gada decembra, ES ierēdņu pensiju shēmai un 26 gadi kopīgajai veselības apdrošināšanas shēmai). Tiek izmantots inflācijas līmenis, kas ir paredzamais inflācijas līmenis līdzvērtīga perioda laikā. Tas jānosaka empīriski, pamatojoties uz perspektīvām vērtībām, kas izteiktas, izmantojot indeksam piesaistītas obligācijas Eiropas finanšu tirgos. Reālā diskonta likme tiek aprēķināta no nominālās diskonta likmes un paredzamā ilgtermiņa inflācijas līmeņa.

Plāna aktīvu pašreizējās vērtības pārmaiņas

Miljonos EUR

	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	Kopā
Pašreizējā vērtība 31.12.2015.	149	280	428
<i>Neto pārmaiņas plāna aktīvos</i>	<i>(10)</i>	<i>14</i>	<i>4</i>
Pašreizējā vērtība 31.12.2016.	139	293	432

Piecu gadu tendence

Miljonos EUR

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
<i>Darbinieku pabalstu saistības</i>	<i>42 503</i>	<i>46 818</i>	<i>58 616</i>	<i>63 814</i>	<i>67 231</i>

Darbinieku pabalstu saistību ievērojamo pieaugumu piecu gadu laikā var lielā mērā izskaidrot ar tādas reālās diskonta likmes samazinājumu, ko izmanto nākotnes naudas plūsmu diskontēšanai. Samazinājums ir saistīts ar pamatā esošiem ekonomikas apstākļiem, īpaši procentu likmju kritumu. Piemēram, saistībā ar galveno ES ierēdņu pensiju shēmu reālā diskonta likme samazinājās no 1,6 % 2012. gada beigās līdz 0,3 % 2016. gada beigās.

Summas, kas ir atzītas finanšu darbības rezultātu pārskatā

Miljonos EUR

	ES ierēdņu pensiju shēma	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	Kopā
2016.				
<i>Pašreizējās dienesta izmaksas</i>	<i>2 042</i>	<i>97</i>	<i>283</i>	<i>2 422</i>
<i>Procentu izmaksas</i>	<i>1 138</i>	<i>33</i>	<i>161</i>	<i>1 332</i>
<i>Iepriekšējās dienesta izmaksas</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Pārmaiņas plāna aktīvos</i>	<i>-</i>	<i>(7)</i>	<i>(45)</i>	<i>(52)</i>
Personāla un pensiju izmaksas	3 180	124	399	3 702
Aktuārā peļņa un zaudējumi	1 929	179	(1 039)	1 068
Kopā	5 108	302	(640)	4 770

Kopīgās veselības apdrošināšanas shēmas jutīgums

Ja pieņēmums par medicīnas izmaksu tendenču līmeni mainītos par vienu procentpunktu, tas radītu šādu ietekmi:

Miljonos EUR

	Palielinājums par vienu procentpunktu	Samazinājums par vienu procentpunktu
<i>Pašreizējo dienesta izmaksu un procentu izmaksu kopsumma saistībā ar neto periodiskajām medicīnas izmaksām pēc pensionēšanās</i>	<i>89</i>	<i>(74)</i>

*Uzkrātās pabalstu saistības par medicīnas izmaksām pēc
pensionēšanās*

2 201

(1 828)

2.10. UZKRĀJUMI

Miljonos EUR

	Summa 31.12.2015.	Papildu uzkrājumi	Neizmanto tās apvērstās summas	Izmantotās summas	Pārvedumi starp kategorijā m	Aplēses pārmaiņas	Summa 31.12.2016.
<i>Tiesas prāvas</i>	-	40	(21)	0	129	-	149
<i>Lauksaimniecība</i>							
<i>Kohēzija</i>	-	19	-	-	198	-	217
<i>Citi</i>	459	8	(2)	(33)	(327)	(2)	102
<i>Kodolobjekta nojaukšana</i>	1 078	-	-	(29)	-	64	1 113
<i>Finanšu</i>	411	536	(7)	(53)	-	(6)	880
<i>Naudas sodi</i>	4	20	-	-	-	-	23
<i>Citi</i>	79	24	9	(23)	-	38	127
Kopā	2 030	647	(21)	(138)	-	94	2 611
Ilgtermiņa	1 716	491	(22)	(9)	(304)	65	1 936
Īstermiņa	314	156	1	(128)	304	29	675

Uzkrājumi ir no pagātnes notikumiem izrietošas summas, kuras, iespējams, nākotnē būs jāizmaksā no ES budžeta.

Tiesas prāvas

Ši ir aplēse par summām, kas varētu būt jāmaksā pēc gada beigām saistībā ar vairākām notiekošām tiesas prāvām.

Kodolobjekta nojaukšana

2014. gadā uzkrājuma bāze tika atjaunināta atbilstīgi "2014. gadā atjaunināto JRC slēgšanas un atkritumu apsaimniekošanas stratēģijai" (D&WM). Tā atspoguļo turpmākas darbības saistībā ar piezīmēm, kas tika paustas 2012. gadā saistībā ar neatkarīgo ekspertu izstrādātās JRC D&WM programmas pārskatu. Saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem uzkrājumus indeksē atbilstīgi inflācijai un tad diskontē līdz to neto pašreizējai vērtībai (izmantojot euro nulles kupona mijmaiņas darījumu procentu likmju līkni). 2016. gada 31. decembrī izveidotie uzkrājumi bija EUR 1113 miljonu apmērā un aptvēra summas, ko bija plānots izmantot 2016. gadā (EUR 27 miljoni) un vēlāk (EUR 1086 miljoni).

Nemot vērā minētās programmas paredzamo ilgumu (aptuveni 20 gadi), jāuzsver, ka pastāv zināma nenoteiktība saistībā ar šo aplēsi, un galīgās izmaksas varētu atšķirties no pašlaik iegrāmatotajām summām.

Finanšu uzkrājumi

Tie galvenokārt ir uzkrājumi, kas atbilst aplēstajiem zaudējumiem, kas radīšies saistībā ar garantijām, kas piešķirtas saskaņā ar dažādiem finanšu instrumentiem, kur EIF un EIB savā vārdā var izsniegt garantijas, bet tās ir ES uzdevumā un ES uzņemas risku. Tomēr ES ar garantijām saistītais finanšu risks ir ierobežots. Ilgtermiņa finanšu uzkrājumus diskontē līdz to neto pašreizējai vērtībai (izmantojot euro mijmaiņas darījumu gada procentu likmi).

Finanšu uzkrājumu pieaugums galvenokārt saistīts ar papildu uzkrājumiem Sīrijas neatmaksājamiem aizdevumiem, kas garantēti saskaņā ar EIB ārējo aizdevumu pilnvaru garantiju, un lielākām aktivitātēm ar "Apvārsnis 2020" un COSME garantiju instrumentiem.

2.11. FINANŠU SAISTĪBAS

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2016.	31.12.2015.
Ilgtermiņa finanšu saistības			
<i>Finanšu saistības, kuras uzskaita amortizētās izmaksās</i>	2.11.1.	55 067	51 764
<i>Finanšu saistības patiesajā vērtībā, kas uzskaitītas pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	2.11.2.	-	-
<i>Finanšu garantiju saistības</i>	2.11.3.	-	-
		55 067	51 764
Īstermiņa finanšu saistības			
<i>Finanšu saistības, kuras uzskaita amortizētās izmaksās</i>	2.11.1.	2 283	7 939
<i>Finanšu saistības patiesajā vērtībā, kas uzskaitītas pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	2.11.2.	1	-
<i>Finanšu garantiju saistības</i>	2.11.3.	-	-
		2 284	7 939
Kopā		57 351	59 703

2.11.1. Finanšu saistības, kuras uzskaita amortizētās izmaksās

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>Aizņēmumi finansiālajai palīdzībai</i>	2.11.1.1.	55 128	56 860
<i>Citas finanšu saistības</i>	2.11.1.2.	2 222	2 842
Kopā		57 350	59 703
<i>Ilgtermiņa</i>		55 067	51 764
<i>Īstermiņa</i>		2 283	7 939

2.11.1.1. Aizņēmumi finansiālajai palīdzībai

Miljonos EUR

	EFSM	Maksājumu bilance	MFP	Euratom	Likvidēj amā EOTK	Kopā
<i>Kopā 31.12.2015.</i>	47 509	5 811	3 024	301	215	56 860
<i>Jauni aizņēmumi</i>	4 750	-	10	-	-	4 760
<i>Atmaksa</i>	(4 750)	(1 500)	(70)	(49)	-	(6 369)
<i>Valūtas maiņas starpības</i>	-	-	-	-	(30)	(30)
<i>Uzskaites vērtību pārmaiņas</i>	(53)	(40)	-	-	(1)	(94)
Kopā 31.12.2016.	47 456	4 272	2 964	252	184	55 128
<i>Ilgtermiņa</i>	46 800	3 050	2 889	199	96	53 034
<i>Īstermiņa</i>	656	1 222	75	53	88	2 094

Aizņēmumos galvenokārt iekļauti ar sertifikātiem apliecināti parādi EUR 54 951 miliona apmērā (2015. gadā — EUR 56 656 miljoni). Uzskaites vērtības pārmaiņas atbilst uzkrāto procentu pārmaiņām.

Atskaitot likvidējamo EOTK, iepriekš minēto aizņēmumu atmaksu galu galā garantē ar ES budžetu — skatīt **4.1.2.** skaidrojumu un, attiecīgi, katra dalībvalsts.

Aizņēmumu efektīvās procentu likmes (izteiktas kā procentu likmju diapazons)

	31.12.2016.	31.12.2015.
Makrofinansiālā palīdzība (MFP)	0 % - 4,54 %	0 % - 4,54 %
Euratom	0 % - 5,68 %	0 % - 5,67 %
Maksājumu bilance (MB)	2,37 % - 3,37 %	2,37 % - 3,62 %
Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms (EFSM)	0,62 % - 3,75 %	0,62 % - 3,75 %
Likvidējamā EOTK	6,92 % - 9,78 %	6,92 % - 9,78 %

2.11.1.2. Citas finanšu saistības

Miljonos EUR

	31.12.2016.	31.12.2015.
Ilgtermiņa		
Saistības par finanšu nomu	1 545	1 648
Pa daļām apmaksātās ēkas	329	352
Citas	160	122
	2 034	2 122
Īstermiņa		
Atmaksājamās soda naudas	25	625
Saistības par finanšu nomu	84	75
Pa daļām apmaksātās ēkas	22	21
Citas	58	(0)
	189	721
Kopā	2 222	2 842

Saistības par finanšu nomu

Miljonos EUR

Apraksts	Nākamo periodu maksājumi			Saistības kopā
	< 1 gads	1-5 gadi	> 5 gadi	
Zeme un ēkas	80	403	1 136	1 619
Citi materiālie aktīvi	4	6	-	10
Kopā 31.12.2016.	84	409	1 136	1 629
Procenti	72	269	304	645
Nākamo periodu minimālie nomas maksājumi kopā 31.12.2016.	156	678	1 439	2 274
Nākamo periodu minimālie nomas maksājumi kopā 31.12.2015.	132	658	1 608	2 396

Šīs ar nomu un ēkām saistītās summas finansēs no nākotnes budžetiem.

2.11.2. Finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Miljonos EUR

	31.12.2016.		Patiesā vērtība	31.12.2015.		Patiesā vērtība
	Nosacītā summa saņemšanas pozīcija	Nosacītā summa izmaksu pozīcija		Nosacītā summa saņemšanas pozīcija	Nosacītā summa izmaksu pozīcija	
Ārvalstu valūtas regulētā tirgū netirgots nākotnes līgums	99	(101)	1	-	-	-

Finanšu saistības to patiesajā vērtībā, kas 2016. gada 31. decembrī atspoguļotas pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, attiecas uz ārvalstu valūtas regulētā tirgū netirgotu nākotnes līgumu, kuru ES noslēdza 2016. gadā, lai ierobežotu ārvalstu valūtas risku, kas saistīts ar USD denominētiem parāda vērtspapīriem, kas tiek turēti ESIF Garantiju fondā (skatīt **2.4.2.** skaidrojumu).

2016. gada 31. decembrī visas finanšu saistības to patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā tiek iedalītas patiesās vērtības hierarhijas 2. līmenī (novērtējums, pamatojoties uz novērojamajiem ievadītajiem datiem, kas nav kotētas cenas).

2.11.3. Finanšu garantiju saistības

Finanšu garantiju saistības attiecas uz ESIF ietvaros izsniegto garantiju. 2016. gada 31. decembrī ESIF finanšu garantiju saistības kopā ir nulle EUR, jo garantijas ietvaros saņemamie ieņēmumi pārsniedz paredzētos zaudējumus (skatīt 4.1.1. skaidrojumu).

2.12. KREDITORU PARĀDI

					<i>Miljonos EUR</i>	
	Bruto summa	Korek- cijas*	Neto summa 31.12.2016.	Bruto summa	Korek- cijas*	Neto summa 31.12.2015.
Izmaksu pieprasījumi un rēķini, kas saņemti no:						
<i>Dalībvalstis:</i>						
<i>ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti</i>	500	(34)	467	2 621	(230)	2 391
<i>ERAF un KF</i>	10 663	(793)	9 871	8 361	(950)	7 411
<i>ESF</i>	4 145	(95)	4 050	3 355	(2)	3 353
<i>Citi</i>	793	(47)	747	434	(102)	332
<i>Privātie un publiskie subjekti</i>	1 677	(169)	1 507	1 928	(223)	1 705
Kopā saņemtie izmaksu pieprasījumi un rēķini	17 779	(1 138)	16 641	16 699	(1 507)	15 192
ELGF	12 193	Nav	12 193	6 851	Nav	6 851
Pašu resursu kreditoru parādi	10 441	Nav	10 441	9 506	Nav	9 506
Dažādi kreditoru parādi	364	Nav	364	356	Nav	356
Citi	364	Nav	364	286	Nav	286
Kopā	41 142	(1 138)	40 005	33 698	(1 507)	32 191

* Aplēstās neattiecināmās summas un citas vēl neizmaksātās avansa summas dalībvalstīm.

Kreditoru parādi ietver izmaksu pārskatus, ko Komisija saņēmusi dotāciju pasākumu ietvaros. Tos kreditē pieprasītās summas apmērā pieprasījuma saņemšanas laikā. Ja partneris ir dalībvalsts, tos iedala kā dalībvalsts kreditoru parādus. Rēķiniem un kredīnotām, ko saņem iepirkuma pasākumu ietvaros, piemēro tādu pašu kārtību. Attiecīgie izmaksu pieprasījumi ir ņemti vērā, gada beigās veicot robežlaika procedūras. Pēc tam, kad ir veikti šie robežlaika ieraksti, aplēstās attiecināmās summas ir iegrāmatotas finanšu pārskatos kā izdevumi, savukārt atlikusī daļa tiek uzrādīta kā "aplēstās neattiecināmās summas un citas vēl neizmaksātās avansa summas dalībvalstīm" (skatīt turpmāk).

Gandrīz visi izmaksu pieprasījumi ir iekļauti budžeta RAL skaitlī gada beigās: visas dalībvalstu summas un liela daļa citu subjektu rēķinu.

Lielākās pārmaiņas attiecas uz Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu, un tas ir saistīts ar dalībvalstu veikto maksājumu labāku izpildi 2016. gadā, salīdzinot ar 2015. gadu, kas nozīmē, ka faktiskās prasības tika iesniegtas un gada beigās tās nebija jānovērtē. Tādējādi pieaugumu par EUR 5,3 miljardiem līdzsvaro līdzīgs uzkrāto izdevumu samazinājums — skatīt 2.13. skaidrojumu.

ELFLA kreditoru parādu būtiskais samazinājums ir galvenokārt saistīts ar saņemto pieprasījumu samazināšanos par 2007.–2013. gada periodu, kas ir slēgšanas stadijā.

Cits liels kreditoru parādu pieaugums attiecas uz kohēzijas politiku (2016. gadā EUR 13,9 miljardi salīdzinājumā ar EUR 10,8 miljardiem 2015. gadā) un galvenokārt saistīts ar iepriekšējo 2007.–2013. gada plānošanas periodu. Izmaksu deklarācijas, kas iesniegtas saistībā ar 2014.–2020. gada plānošanas periodu, joprojām ir ierobežotas vairāku iemeslu dēļ, piemēram, jo nav nozīmētas vairākas vadošās iestādes.

2014.–2020. gada plānošanas periodā Kopīgo noteikumu regula, ko piemēro struktūrfondiem (ERAF un ESF), Kohēzijas fondam un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondam (EJZF), paredz, ka ES budžets tiek aizsargāts, sistemātiski saglabājot 10 % no veiktajiem starpposma maksājumiem. Līdz februārim, kas seko finanšu gada beigām (no 1. jūlija līdz 30. jūnijam), kontroles ciklu pabeidz gan vadošo iestāžu veiktajās pārvaldes pārbaudēs, gan revīzijas iestāžu veiktajās revīzijās. Komisija pārbauda dalībvalstu attiecīgo iestāžu iesniegtos apliecinājuma dokumentus un pārskatus. Galīgā atlikuma apmaksā/atgūšana tiek veikta tikai pēc tam, kad šis novērtējums ir pabeigts un pārskati pieņemti. Saskaņā ar šo lēmumu aizturētā summa 2016. gada beigās sasniedza EUR 1 miljardu.

Pašu resursu kreditoru parādi attiecas uz dalībvalstu iemaksām ES budžetā, kas jāatmaksā gada beigās pēc 2016. gada budžeta grozījumiem Nr. 4 un 5. Ievērojamā summa ir saistīta ar 2016. gada budžeta grozījumu Nr. 4 un 5 novēlotu pieņemšanu, kas balstījās uz pašu resursu regulu un korekcijām, kuras saistītas ar jaunajiem noteikumiem, kuri tika ieviesti ar jauno 2014. gada lēmumu par pašu resursiem, un tika izmaksāti dalībvalstīm tikai 2017. gada janvārī.

Aplēstās neattiecināmās summas un citas vēl neizmaksātās avansa summas dalībvalstīm

Kreditoru parādi tiek samazināti par summu, kas atbilst tādu atlīdzības pieprasījumu daļai, kuri jau ir saņemti, bet vēl nav pārbaudīti un tiek uzskatīti par neattiecināmiem. Lielākās summas attiecas uz strukturālo darbību ģenerāldirektorātiem. Kreditoru parādi ir samazināti arī par tādu atlīdzības pieprasījumu daļu, kuri ir saņemti saistībā ar citiem avansa maksājumiem dalībvalstīm (skatīt **2.5.2.** skaidrojumu), un tie vēl jāmaksā gada beigās (EUR 395 miljoni).

Priekšfinansējuma pieprasījumi

Papildus iepriekš minētajām summām ir saņemti priekšfinansējuma pieprasījumi EUR 594 miljonu apmērā, bet gada beigās vēl nav samaksāti. Saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem šīs summas nav iegrāmatotas kā kreditoru parādi.

2.13. UZKRĀTĀS MAKSAS UN NĀKAMO PERIODU IENĀKUMI

Miljonos EUR

	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>Uzkrātās maksas</i>	66 800	67 358
<i>Nākamo periodu ienākumi</i>	638	869
<i>Citi</i>	143	175
Kopā	67 580	68 402

Uzkrāto maksu sadalījums ir šāds:

Miljonos EUR

	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>ELGF</i>	33 033	38 263
<i>ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti</i>	17 024	14 806
<i>ERAF un KF</i>	7 157	5 026
<i>ESF</i>	3 473	2 636
<i>Citi</i>	6 112	6 627
Kopā	66 800	67 358

Lielākās pārmaiņas attiecas uz Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF), un tas ir saistīts ar dalībvalstu veikto maksājumu labāku izpildi 2016. gadā, salīdzinot ar 2015. gadu, kas nozīmē, ka faktiskās prasības tika iesniegtas un gada beigās tās nebija jānovērtē. Tādējādi samazinājumu par EUR 5,2 miljardiem līdzsvaro līdzīgs kreditoru parādu pieaugums — skatīt **2.12.** skaidrojumu.

Palielinājums par EUR 3 miljardiem kohēzijai ir saistīts ar labāku izpildi gala saņēmēju līmenī.

Uzkrāto izdevumu pieaugums attiecībā uz ELFLA (EUR 2,2 miljardi) ir saistīts ar prasību samazinājumu, kas saņemtas par 2014.–2020. gada periodu, tādējādi palielinot uzkrātās summas gada beigās.

Atskaitot ELGF, visi pārējie dalībvalstu uzkrātie izdevumi tiek iekļauti budžeta *RAL*, tāpat kā lielākā daļa "citu" uzkrāto izdevumu — skatīt **5.1.** skaidrojumu.

NETO AKTĪVI

2.14. Rezerves

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2016.	31.12.2015.
Patiesās vērtības rezerve	2.14.1.	325	292
Garantiju fonda rezerve	2.14.2.	2 643	2 561
Citas rezerves	2.14.3.	1 873	1 829
Kopā		4 841	4 682

2.14.1. Patiesās vērtības rezerve

Saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu patiesās vērtības korekcijas uzskaita, izmantojot patiesās vērtības rezervi.

Patiesās vērtības rezerves pārmaiņas periodā

Miljonos EUR

	2016.	2015.
<i>Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi:</i>		
<i>Iekļauts patiesās vērtības rezervē</i>	34	79
<i>Iekļauts finanšu darbības rezultātu pārskatā</i>	0	(33)
	34	46
<i>Attiecas uz līdzdalībām, kas uzskaitītas, izmantojot pašu kapitāla metodi</i>	(0)	7
Kopā	33	53

2.14.2. Garantiju fonda rezerve

Šī rezerve atspoguļo mērķa summu 9 % apmērā no nesamaksātajām summām, kuras garantē no ES budžeta saskaņā ar EIB ārējo aizdevumu pilnvarām un kas jāglabā kā aktīvi Garantiju fondā ārējai darbībai (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu).

2.14.3. Citas rezerves

Summa galvenokārt attiecas uz likvidējamās EOTK rezervi (EUR 1524 miljoni) Ogļu un tērauda pētniecības fonda aktīviem, kuru izveidoja saistībā ar EOTK darbības izbeigšanu.

2.15. NO DALĪBVALSTĪM PIEPRASĀMĀS SUMMAS

Miljonos EUR

No dalībvalstīm pieprasāmās summas 31.12.2015.	77 124
<i>2015. gada budžeta pārpalikuma atdošana dalībvalstīm</i>	1 349
<i>Garantiju fonda rezerves pārmaiņas</i>	82
<i>Citu rezervju pārmaiņas</i>	58
<i>Gada saimnieciskās darbības rezultāts</i>	(1 733)
Kopējās no dalībvalstīm pieprasāmās summas 31.12.2016.	76 881

Šī summa atspoguļo tādu izdevumu daļu, kas ES radušies līdz 31. decembrim un kas jāsedz no turpmāko gadu budžetiem. Saskaņā ar uzkrāšanas principu grāmatvedībā daudzus izdevumus atzīst N gadā, lai gan faktiski tos varētu apmaksāt N+1 gadā (vai vēlāk), un tāpēc finansē, izmantojot N+1 gada (vai vēlāka gada) budžetu. Ja šīs saistības iekļauj finanšu pārskatos un attiecīgās summas finansē no turpmāko gadu budžetiem, gada beigās saistības ievērojami pārsniedz aktīvus. Visnozīmīgākās summas skar Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda darbības un darbinieku pabalstu saistības.

Jāņem vērā arī tas, ka iepriekš minētais neietekmē budžeta rezultātu, — budžeta ieņēmumiem vienmēr ir jāsakrīt ar budžeta izdevumiem vai jābūt lielākiem par izdevumiem, un ieņēmumu pārpalikums tiek atdots dalībvalstīm.

3. SKAIDROJUMI PAR FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATU

IEŅĒMUMI

IEŅĒMUMI NO DARĪJUMIEM, KAS NAV SAISTĪTI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU: PAŠU RESURSI

3.1. NKI RESURSI

Pašu resursu ieņēmumi ir ES pamatdarbības ieņēmumu galvenais elements. No trijām pašu resursu kategorijām – tradicionālie pašu resursi (TPR), PVN resursi un NKI resursi – NKI ieņēmumi EUR 95 578 miljonu (2015. gadā – EUR 95 355 miljoni) apmērā ir visnozīmīgākie.

3.2. TRADICIONĀLIE PAŠU RESURSI

	<i>Miljonos EUR</i>	
	2016.	2015.
<i>Muitas nodokļi</i>	20 301	18 524
<i>Cukura nodevas</i>	138	125
Kopā	20 439	18 649

Tradicionālie pašu resursi ietver muitas nodokļus un cukura nodevas. Dalībvalstis patur 20 % no tradicionālajiem pašu resursiem kā ieturēšanas izmaksas, un iepriekš minētās summas ir uzrādītas pēc šā samazinājuma atskaitīšanas.

3.3. PVN RESURSI

PVN resursi tiek uzlikti dalībvalstu PVN bāzēm, kuras tiek nosacīti saskaņotas atbilstīgi attiecīgajiem ES noteikumiem. PVN iemaksas aprēķina, piemērojot vienotu piesaistīšanas likmi 0,3 % apmērā katras dalībvalsts bāzei. 2014.–2020. gada periodam Padomes Lēmumā 2014/335/ES, Euratom, ir paredzēta samazināta piesaistīšanas likme (0,15 %) Vācijai, Nīderlandei un Zviedrijai. PVN ieņēmumu samazinājums 2016. gadā galvenokārt skaidrojams ar to, ka samazināto piesaistīšanas likmi pirmo reizi piemēroja 2016. gadā, kad stājās spēkā 2014. gada lēmums par pašu resursiem.

IEŅĒMUMI NO DARĪJUMIEM, KAS NAV SAISTĪTI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU: NODOŠANA

3.4. SODA NAUDAS

Šie ieņēmumi EUR 3858 miljonu apjomā (2015. gadā – EUR 531 miljons) attiecas uz Komisijas piemērotām soda naudām par noteikumu pārkāpumiem, galvenokārt saistībā ar konkurences lietām. Debitoru parādus un saistītus ieņēmumus atzīst tad, kad ir pieņemts Komisijas lēmums par soda naudu piemērošanu un ir oficiāli informēts adresāts. Galvenās summas 2016. gadā un tādējādi būtisks pieaugums salīdzinājumā ar 2015. gada naudas sodiem attiecas uz naudas sodiem kravas automobiļu tirgos (EUR 2927 miljoni) un banku nozarē (EUR 485 miljoni).

3.5. IZDEVUMU ATGŪŠANA

Miljonos EUR

	2016.	2015.
<i>Dalītā pārvaldība</i>	1 876	1 465
<i>Tieša pārvaldība</i>	56	76
<i>Netieša pārvaldība</i>	15	6
Kopā	1 947	1 547

Šī pozīcija pamatā atspoguļo Komisijas izdotos iekasēšanas rīkojumus, kas ir iekasēti vai kompensēti (t. i., atvilkti no) turpmākiem Komisijas grāmatvedības sistēmā ieģrāmatotiem maksājumiem, lai atgūtu izdevumus, kas iepriekš izmaksāti no vispārējā budžeta. Līdzekļu atgūšanas pamatā ir pārbaudes, revīzijas vai attiecināmības analīze, tāpēc šīs darbības ir svarīgs apsvērums ES budžeta izpildē. Šīs darbības aizsargā ES budžetu pret izdevumiem, kas rodas, pārkāpjot tiesību aktus, un ir īpaši svarīgas, jo Eiropas Revīzijas palātas revīzijas rezultātos ir konstatēts būtisks kļūdu līmenis no ES budžeta veikto maksājumos – skatīt palātas gada ziņojumu, tostarp ticamības deklarāciju par pamatā esošo darījumu likumību un pareizību.

Ir iekļauti arī iekasēšanas rīkojumi, kurus dalībvalstis izdevušas ELGF izdevumu saņēmējiem, kā arī uzkrāto ienākumu aplēses pārmaiņas no iepriekšējā gada beigām līdz šim brīdim.

Tabulā iepriekš norādītie skaitļi rāda ieņēmumus, kas radušies, izdodot iekasēšanas rīkojumus. Tādēļ šie skaitļi nevar uzrādīt un neuzrāda visus pasākumus, kas tiek veikti, lai aizsargātu ES budžetu, jo īpaši saistībā ar kohēzijas politiku, kur pastāv īpaši mehānismi, lai nodrošinātu neattiecināmu izdevumu korekcijas, no kurām lielākā daļa neietver iekasēšanas rīkojumu izdošanu. Nav iekļautas summas, kas atgūtas, veicot kompensēšanu ar izdevumiem, summas, kas atgūtas, saņemot naudas līdzekļus, un priekšfinansējuma summu atgūšana.

Dalītā pārvaldībā atgūtās summas veido lielāko daļu no kopsummas:

Lauksaimniecība: ELGF un lauku attīstība

Saistībā ar ELGF un ELFLA summas, kas šajā pozīcijā grāmatotas kā gada ieņēmumi, ir gada finanšu korekcijas un atmaksājumi, kurus dalībvalstis ir deklarējušas un kuri ir atgūti gada laikā, kā arī dalībvalstu deklarēto neizmaksāto summu neto palielinājums, kas jāatgūst gada beigās un kas ir saistīts ar krāpšanu un pārkāpumiem.

Kohēzijas politika

Galvenās summas saistībā ar kohēzijas politiku ietver Komisijas izdotos iekasēšanas rīkojumus, lai atgūtu iepriekšējos gados veikto nepamatoto izdevumus, kā arī atskaitījumus no izdevumiem, no kuriem atskaitīts uzkrāto ienākumu samazinājums gada beigās.

3.6. CITI IEŅĒMUMI NO DARĪJUMIEM, KAS NAV SAISTĪTI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU

Miljonos EUR

	2016.	2015.
<i>Budžeta korekcijas</i>	1 956	984
<i>Darbinieku nodokļi un iemaksas</i>	1 189	1 115
<i>Iemaksas no trešām valstīm</i>	953	946
<i>Dalībvalstu iemaksas ārējai palīdzībai</i>	732	0
<i>Aktīvu nodošana</i>	147	197
<i>Uzkrājumu koriģēšana</i>	14	71
<i>Lauksaimniecības nodevas</i>	5	814
<i>Citi</i>	744	939
Kopā	5 740	5 067

Budžeta korekcijas sevī ietver budžeta pārpalikumu no 2015. gada EUR 1349 miljonu apmērā, ko netieši atmaksā dalībvalstīm, samazinot pašu resursu summas, kas tām jāpārskaita ES nākamajā gadā, tādējādi tās veido 2016. gada ieņēmumus.

Ieņēmumi no darbinieku nodokļiem un iemaksām galvenokārt veidojas, veicot atskaitījumus no darbinieku algām, un tos veido divas nozīmīgas summas: darbinieku pensiju iemaksas un ienākuma nodokļi.

Iemaksas no trešām valstīm ir iemaksas no EBTA valstīm un pievienošanās valstīm.

Dalībvalstu iemaksas ārējai palīdzībai galvenokārt ir Bēgļu atbalsta mehānisma Turcijā izveidei saņemtās summas.

Aktīvu ieņēmumu nodošana galvenokārt attiecas uz satelītu nodošanu *Copernicus* programmas (bijušās *GMES* programmas) ietvaros no Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) Komisijai (skatīt **2.2.** skaidrojumu). Atbilstoši ES grāmatvedības noteikumiem šī nodošana ir darījums, kas nav saistīts ar komerciālu apmaiņu un notiks nākamajos periodos ar atlikušajiem *Copernicus* satelītiem, kas pašlaik tiek būvēti.

Lauksaimniecības nodevas attiecas uz piena nodevām, kas ir tirgus pārvaldības rīks, kura mērķis ir sodīt piena ražotājus, kuri pārsniedz references daudzumu. Tā kā tās nav saistītas ar Komisijas iepriekšējiem maksājumiem, praktiski tās tiek uzskatītas par ieņēmumiem īpašam mērķim. Piena nodevu liels skaits pagājušā gadā bija galvenokārt saistīts ar papildu nodevu EUR 811 miljonu apmērā.

IEŅĒMUMI NO DARĪJUMIEM, KAS SAISTĪTI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU

3.7. FINANŠU IENĀKUMI

Miljonos EUR

	2016.	2015.
<i>Procentu ienākumi no:</i>		
<i>Priekšfinansējums</i>	(0)	9
<i>Novēloti maksājumi</i>	108	20
<i>Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi</i>	24	56
<i>Aizdevumi</i>	1 446	1 616
<i>Nauda un naudas ekvivalenti</i>	6	14
<i>Samazinātas vērtības finanšu aktīvi</i>	9	7
<i>Citi</i>	0	0
Procentu ienākumi	1 592	1 721
Dividenžu ienākumi	13	8
Gūtā peļņa no finanšu aktīvu pārdošanas	35	50
Finanšu ienākumi no finanšu aktīviem vai saistībām to patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	0	-
Citi finanšu ienākumi	128	66
Kopā	1 769	1 846

Procentu ienākumi no aizdevumiem attiecas galvenokārt uz aizdevumiem, kas piešķirti finansiālai palīdzībai (skatīt **2.4.3.** skaidrojumu).

3.8. CITI IEŅĒMUMI NO DARĪJUMIEM, KAS SAISTĪTI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU

Miljonos EUR

	2016.	2015.
<i>Peļņa no ārvalstu valūtas maiņas</i>	331	970
<i>Ieņēmumi no maksas par pakalpojumu sniegšanu</i>	267	358

<i>Ieņēmumi no komisijas maksām un prēmijām saistībā ar finanšu instrumentiem</i>	48	43
<i>Preču pārdošana</i>	46	43
<i>Ar pamatlīdzekļiem saistīti ieņēmumi</i>	17	4
<i>Citi</i>	288	145
Kopā	996	1 562

IZDEVUMI

3.9. DALĪTA PĀRVALDĪBA

	<i>Miljonos EUR</i>	
	2016.	2015.
Īsteno dalībvalstis	2016.	2015.
<i>Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds</i>	44 152	45 032
<i>Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un citi lauku attīstības instrumenti</i>	12 604	16 376
<i>Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds</i>	35 045	38 745
<i>Eiropas Sociālais fonds</i>	9 366	9 849
<i>Citi</i>	1 606	2 380
Kopā	102 772	112 382

Pāreja no iepriekšējā 2007.–2013. gada plānošanas perioda uz 2014.–2020. gada periodu izskaidro izdevumu samazinājumu EUR 4,2 miljardu apmērā kohēzijas jomā: kā tas būtu sagaidāms, iepriekšējā perioda deklarētās izmaksas samazinās, bet ar kārtējo periodu saistītās izmaksas pieaug, taču joprojām ir mazākas. Šis pats iemesls izskaidro Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un citu lauku attīstības instrumentu izdevumu samazinājumu par EUR 3,8 miljardiem (skatīt arī **2.13.** skaidrojumu).

Apakšpozīcija "Citi" galvenokārt ietver: zivsaimniecību un jūrlietas (EUR 756 miljoni), patvērumu un migrāciju (EUR 310 miljoni) un Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām (EUR 178 miljoni).

3.10. TIEŠA PĀRVALDĪBA

	<i>Miljonos EUR</i>	
	2016.	2015.
Īsteno Komisija	2016.	2015.
<i>Īsteno ES izpildaģentūras</i>	9 254	10 089
<i>Īsteno trasta fondi</i>	6 259	5 532
	97	6
Kopā	15 610	15 626

Šīs summas galvenokārt attiecas uz pētniecības politikas (EUR 7,1 miljards) un tīklu programmu (EUR 2,0 miljardi) īstenošanu, kā arī uz Eiropas kaimiņattiecību politikas (EUR 1,0 miljards), attīstības sadarbības instrumentu (EUR 1,2 miljardi) un humānās palīdzības (EUR 0,7 miljardi) īstenošanu.

3.11. NETIEŠA PĀRVALDĪBA

	<i>Miljonos EUR</i>	
	2016.	2015.
Īsteno citas ES aģentūras un struktūras	2016.	2015.
<i>Īsteno trešās valstis</i>	2 547	1 209
<i>Īsteno starptautiskās organizācijas</i>	876	905
<i>Īsteno citi subjekti</i>	2 382	2 127
	2 035	2 107
Kopā	7 840	6 348

3.12. PERSONĀLA UN PENSIJU IZMAKSAS

Miljonos EUR

	2016.	2015.
Personāla izmaksas	6 074	5 838
Pensiju izmaksas	3 702	4 435
Kopā	9 776	10 273

Pensiju izmaksas atspoguļo tos pārmaiņu elementus, kas radušies pēc darbinieku pabalstu saistību aktuāra novērtēšanas, kas nav aktuāra pieņēmumi.

3.13. IZMAIŅAS AKTUĀRA PIENĒMUMOS PAR DARBINIEKU PABALSTIEM

Šajā pozīcijā uzrādītie neto aktuārie zaudējumi EUR 1 miljarda apmērā attiecas uz darbinieku pabalstu saistībām, kas ir atzītas bilancē (skatīt 2.9. skaidrojumu).

3.14. FINANŠU IZMAKSAS

Miljonos EUR

	2016.	2015.
<i>Procentu izdevumi:</i>		
<i>Aizņēmumi</i>	1 440	1 607
<i>Citi</i>	57	21
<i>Finanšu noma</i>	67	91
<i>Zaudējumi no pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu vērtības samazinājuma</i>	40	27
<i>Zaudējumi, kas radušies no aizdevumu un debitoru parādu vērtības samazināšanās</i>	184	174
<i>Realizētie zaudējumi no finanšu aktīvu pārdošanas</i>	0	3
<i>Finanšu aktīvu vai saistību zaudējumi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	1	-
<i>Citas finanšu izmaksas</i>	116	63
Kopā	1 904	1 986

Aizņēmumu procentu izdevumu summa atbilst aizdevumu procentu ieņēmumiem attiecībā uz finansiālo palīdzību (kompensējošie darījumi).

3.15. DAĻA KOPUZŅĒMUMU UN ASOCIĒTO UZŅĒMUMU REZULTĀTA

Saskaņā ar grāmatvedības pašu kapitāla metodi ES savā finanšu darbības rezultātu pārskatā iekļauj savu daļu kopuzņēmumu un asociēto uzņēmumu rezultātā — skatīt 2.3. skaidrojumu.

3.16. CITI IZDEVUMI

Miljonos EUR

	2016.	2015.
<i>Administratīvie un IT izdevumi</i>	2 455	2 419
<i>Ar pamatlīdzekļiem saistīti izdevumi</i>	1 404	1 304
<i>Uzkrājumu koriģēšana</i>	685	520
<i>Zaudējumi no ārvalstu valūtas maiņas</i>	505	785
<i>Tiesas veikta soda naudas samazināšana</i>	18	1 137
<i>Citi</i>	419	458
Kopā	5 486	6 623

Citu izdevumu samazinājums ir galvenokārt saistīts ar soda naudu daļēju norakstīšanu 2015. gadā, kad Tiesa lēma par labu sodītajam uzņēmumam.

Ar pamatlīdzekļiem saistītajos izdevumos iekļauta summa EUR 383 miljonu apmērā (2015. gadā – EUR 373 miljoni), kas ir saistīta ar operatīvo nomu.

Administratīvajos un IT izdevumos iekļauti šādi izdevumi, kuri ir saistīti ar pētniecību un izstrādi:

Miljonos EUR

	2016.	2015.
<i>Pētniecības izmaksas</i>	344	384
<i>Nekapitalizētās izstrādes izmaksas</i>	88	60
Kopā	431	443

3.17. PĀRSKATU SNIEGŠANA PA SEGMENTIEM – PA DAUDZGADU FINANŠU SHĒMAS IZDEVUMU KATEGORIJĀM (DFS)

Miljonos EUR

	Gudra un iekļaujoša izaugsme	Ilgtermiņa izaugsme	Drošība un pilsonība	Globālā Eiropa	Administrācija	Nav piešķirta DFS izdevumu kategorija *	Kopā
<i>NKI resursi</i>	-	-	-	-	-	95 578	95 578
<i>Tradicionālie pašu resursi</i>	-	-	-	-	-	20 439	20 439
<i>PVN</i>	-	-	-	-	-	15 859	15 859
<i>Naudas sodi</i>	-	-	-	-	-	3 858	3 858
<i>Izdevumu atgūšana</i>	48	1 871	4	23	-	1	1 947
<i>Citi</i>	785	171	28	105	4 750	(97)	5 740
Ar komerciālu apmaiņu nesaistītu darījumu ieņēmumi	834	2 041	32	128	4 750	135 638	143 422
<i>Finanšu ienākumi</i>	87	0	0	21	0	1 661	1 769
<i>Citi</i>	121	(11)	(7)	(5)	307	592	996
Ar komerciālu apmaiņu saistītu darījumu ieņēmumi	208	(11)	(7)	16	307	2 253	2 765
Kopā ieņēmumi	1 041	2 030	25	144	5 057	137 891	146 187
<i>Izdevumi, ko īsteno dalībvalstis:</i>							
<i>ELGF</i>	-	(44 152)	-	-	-	-	(44 152)
<i>ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti</i>	-	(12 604)	-	-	-	-	(12 604)
<i>ERAF un KF</i>	(35 045)	-	-	-	-	-	(35 045)
<i>ESF</i>	(9 366)	-	-	-	-	-	(9 366)
<i>Citi</i>	(466)	(754)	(470)	84	-	-	(1 606)
<i>Īsteno EK, izpildaģentūras un trasta fondi</i>	(10 143)	(544)	(957)	(3 951)	(50)	34	(15 610)
<i>Īsteno citas ES aģentūras un struktūras</i>	(2 028)	(110)	(662)	(265)	-	518	(2 547)
<i>Īsteno trešās valstis un starpt. org.</i>	(274)	(5)	(188)	(2 792)	-	-	(3 258)
<i>Īsteno citi subjekti</i>	(1 411)	(16)	(2)	(606)	(0)	-	(2 035)
<i>Personāla un pensiju izmaksas</i>	(1 593)	(345)	(390)	(575)	(5 968)	(904)	(9 776)
<i>Izmaiņas aktuāra pieņēmumos par darbinieku pabalstiem</i>	-	-	-	-	(1 068)	-	(1 068)
<i>Finanšu izmaksas</i>	(173)	(47)	(1)	(20)	(127)	(1 536)	(1 904)
<i>Kopuzņēmumu un asociēto uzņēmumu rezultāta daļa</i>	2	-	-	-	-	-	2
<i>Citi izdevumi</i>	(1 468)	(83)	(102)	(70)	(3 196)	(566)	(5 486)
Kopā izdevumi	(61 964)	(58 659)	(2 772)	(8 195)	(10 409)	(2 455)	(144 454)
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	(60 923)	(56 629)	(2 747)	(8 051)	(5 352)	135 436	1 733

* "Nav piešķirta DFS izdevumu kategorijā" ietver konsolidēto subjektu budžeta izpildi un konsolidācijā izslēgtās summas, ārpusbudžeta darbības un nepiešķirtās programmas ar nenozīmīgām summām.

Ieņēmumu un izdevumu uzrādīšana pa DFS izdevumu kategorijām balstās uz aplēsēm, jo ne visas saistības tiek piesaistītas kādai DFS izdevumu kategorijai.

4. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN AKTĪVI

4.1. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS

Iespējamās saistības ir ES iespējamās nākotnes maksājumu saistības, kas var rasties pagātnes notikumu dēļ vai juridiski saistošu saistību rezultātā, bet kas būs atkarīgas no nākotnes notikumiem, kurus ES pilnībā nekontrolē. Tās galvenokārt attiecas uz piešķirtajām finanšu garantijām (aizdevumiem un finanšu palīdzības programmām) un juridiskajiem riskiem. Visas iespējamās saistības, izņemot tās, kas saistītas ar soda naudām un garantijām, kuras sedz no fondiem (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu), nākamajos gados nepieciešamības gadījumā finansēs no ES budžeta (un tādējādi arī no ES dalībvalstīm).

4.1.1. Budžeta garantijas

Miljonos EUR

	31.12.2016.			31.12.2015.		
	Robežlielums	Parakstīts	Izmaksāts	Robežlielums	Parakstīts	Izmaksāts
<i>EIB ārējo aizdevumu izsniegšanas pilnvaru garantijas</i>	40 645	30 161	21 145	41 764	28 741	19 450
<i>ESIF garantijas</i>	16 000	11 245	4 392	16 000	1 252	202
Kopā	56 645	41 406	25 537	57 764	29 993	19 652

Iepriekšējā tabulā ir parādīts, cik lielā mērā iespējamie nākotnes maksājumi, kas saistīti ar EIB grupai piešķirtajām garantijām, ietekmē ES budžetu. Izmaksātās summas ir summas, kas jau piešķirtas gala saņēmējiem, savukārt parakstītās summas ietver šīs izmaksātās summas plus līgumus, kas jau ir parakstīti ar saņēmējiem, bet vēl nav izmaksāti. Robežlielums ir kopējā garantija, kuru ES budžets, un tādējādi arī tās dalībvalstis, ir apņēmušies segt.

EIB ārējo aizdevumu izsniegšanas pilnvaru garantijas

No ES budžeta garantē aizdevumus, kurus EIB parakstījusi un piešķirusi no EIB pašu resursiem trešām valstīm. 2016. gada 31. decembrī neapmaksāto un ar ES garantijām segto aizdevumu apjoms sasniedza EUR 21,1 miljardu. No ES budžeta garantē:

- EUR 19 481 miljonu (2015. gadā — EUR 19 450 miljonus) ar Garantiju fondu ārējai darbībai (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu), un
- EUR 1664 miljonus (2015. gadā — EUR 1987 miljonus) tieši dalībvalstīm piešķirtajiem aizdevumiem pirms iestāšanās.

Papildus EUR 21,1 miljardam, kas iepriekš minēts kā iespējamās saistības, ES garantē nenodrošinātos aizdevumus Sīrijai EUR 309 miljonu apmērā, attiecībā uz ko ir veikti uzkrājumi, skatīt **2.10.** skaidrojumu.

ES ārējo aizdevumu izsniegšanas pilnvaru garantija EIB piešķirtajiem aizdevumiem ir ierobežota līdz 65 % no nesamaksātā atlikuma par nolīgumiem, kuri noslēgti pēc 2007. gada (pilnvaras 2007.–2013. gadam un 2014.–2020. gadam). Attiecībā uz nolīgumiem, kas noslēgti pirms 2007. gada, ES garantijas apjoms ir ierobežots līdz procentuālajai daļai no atļauto kredītliniju robežlieluma, vairumā gadījumu 65 %, bet arī 70 %, 75 % vai 100 % apmērā. Ja robežlielums netiek sasniegts, ES garantija summu sedz pilnībā.

Lai parādītu maksimālo ietekmi uz ES 2016. gada 31. decembrī, tomēr jāiekļauj arī aizdevumi, kas ir apstiprināti parakstīšanai, bet vēl nav parakstīti (EUR 10,5 miljardi), un parakstītie, bet vēl neizmaksātie aizdevumi (EUR 9 miljardi).

Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) garantija

ESIF iniciatīvas nolūks ir palielināt EIB grupas spēju uzņemties risku, tādējādi ļaujot EIB veikt ieguldījumus ES ne vairāk kā EUR 61 miljarda apmērā. ESIF nav ne atsevišķa juridiskā persona, ne ieguldījumu fonds tradicionālā nozīmē. ESIF riska rezerve sniedz EIB aizsardzību pret iespējamiem zaudējumiem saistībā ar pamatā esošajiem darījumiem. To veido asignējums EUR 5 miljardu apmērā no EIB pašu kapitāla un ES budžeta garantija ne vairāk kā EUR 16 miljardu apmērā (maksimālā summa).

Mērķis ir, ka papildfinansējums no dalībvalstīm, valstu attīstību veicinošām bankām un privātiem ieguldītājiem dos ES ieguldījumus EUR 315 miljardu kopsummā.

ESIF veic darbības divās daļās: infrastruktūras un inovāciju daļa (*IIW*), ko īsteno EIB (ES garantija EUR 13 miljardu apmērā), un MVU daļa (*SMEW*), ko īsteno EIF (ES garantija EUR 3 miljardu apmērā), un katram ietvaram ir parāda portfelis un kapitāla portfelis. EIF darbojas saskaņā ar līgumu ar EIB, pamatojoties uz EIB garantiju, kuru savukārt garantē ES.

ES garantijas izmantošanas nolūkiem ESIF īstenošanu uzrauga valde, kas darbojas pēc vienprātības principa un sastāv no četriem locekļiem, no kuriem trīs ieceļ Komisija, bet vienu — EIB. Valde nepieņem ar investīcijām saistītus lēmumus.

ES un EIB ir atšķirīgas lomas saistībā ar ESIF. ESIF ir izveidots EIB sastāvā, kas finansē darbības (parāda un kapitāla ieguldījumus), un tā nolūkā aizņemas nepieciešamos līdzekļus kapitāla tirgos. Attiecībā uz *IIW* EIB pieņem ieguldījumu lēmumus neatkarīgi un pārvalda darbības saskaņā ar saviem noteikumiem un procedūrām, kurus vienlaikus piemēro savām (riska) darbībām. Lai nodrošinātu, ka ESIF ietvaros veiktie ieguldījumi joprojām ir koncentrēti uz noteiktu mērķi, kas ir tādu tirgus nepilnību novēršana, kuras kavē ieguldījumus ES, un ka tie ir atbilstīgi ES garantijas nodrošinātai aizsardzībai, ir izveidota īpaša pārvaldības struktūra. Ieguldījumu komiteja, kuras locekļi ir neatkarīgi eksperti, pārbauda katra EIB ierosinātā projekta attiecināmību ES garantijas segumam. Kad darbība ir apstiprināta kā attiecināma, ESIF garantēta darbība, lēmumam turpināt projektu un tā pārvaldību piemēro parasto EIB projekta ciklu un pārvaldības procesu.

ES loma ir saistīta ar ES budžeta garantijas sniegšanu tai iespējamo zaudējumu daļai, kas var veidoties EIB, veicot ieguldījumus parāda vērtspapīru un kapitāla vērtspapīru instrumentos. Tādējādi ES neiejaucas procesā, kas ir ESIF darbību izvēle un pārvaldība, neiegulda naudu ESIF darbībās un nav tieša līgumslēdzēja puse pamatā esošajiem instrumentiem. Tā kā kontroles kritēriji un grāmatvedības prasības ES grāmatvedības noteikumu (un SPSGS) konsolidācijai nav izpildītas, saistītie aktīvi netiek uzskaitīti ES konsolidētajos gada finanšu pārskatos.

ES garantijai vienmēr ir maksimālais apmērs, kas ir EUR 16 miljardi, un apkopotie neto maksājumi no ES budžeta nedrīkst pārsniegt šo summu. ES garantijas maksājumus veiktu ESIF Garantiju fonds — skatīt **2.4.1.** skaidrojumu. 2016. gada beigās garantiju fonda aktīvu kopapjoms bija EUR 1 miljards, savukārt papildu EUR 2,4 miljardi ir piešķirti, bet vēl nav samaksāti un ir iekļauti summā, kas uzrādīta kā **RAL 5.1.** skaidrojumā.

ES garantiju, kas piešķirta EIB grupai ESIF ietvaros, uzskaita kā finanšu garantijas saistības attiecībā uz parādu portfeli un kā iespējamās saistības attiecībā uz parādu un kapitāla portfeļiem. Tā kā garantētos ieguldījumus finansē un kontrolē EIB, ar tām saistītos finanšu aktīvus neuzskaita konsolidētajos ES gada finanšu pārskatos.

ESIF *IIW* parāda portfeli ES garantija sedz portfeļa "pirmās kārtas zaudējumu daļu" saistībā ar EIB veiktām finansēšanas darbībām, kas galvenokārt ir standarta aizdevumi un garantijas. ES garantija tiek pieprasīta, ja parādnieks neveic maksājumu termiņā, vai parāda pārstrukturēšanas gadījumā. ES garantija tiek atlīdzināta proporcionāli ES uzņemtajam riskam, sadalot starp EIB un ES ar risku saistītos ieņēmumus, ko EIB saņems no garantētajām darbībām. ES ieņēmumiem vispirms jāsedz garantēto darbību radītie zaudējumi. Tādējādi ES garantija tiek uzskaitīta kā finanšu garantijas saistības un, veicot sākotnējo atzīšanu, to novērtē patiesajā vērtībā, kas ir saņemamo prēmiju neto pašreizējā vērtība (ES ieņēmumi). Turpmākajos bilances datumos finanšu garantijas saistības tiek novērtētas vai nu plānotajos zaudējumos, vai arī sākotnēji atzītajā summā, no kuras atskaitīta, ja tas iespējams, ieņēmumu uzkrātā amortizācija, — atkarībā no tā, kura no minētajām summām ir lielāka. Finanšu garantijas saistības tiek uzrādītas summā, no kuras atskaitīti vēl nesāņemtie ES ieņēmumi — 2016. gada 31. decembrī tā bija nulle — skatīt **2.11.3.** skaidrojumu.

ESIF *IIW* kapitāla portfeli veido tieša līdzdalība kapitāla vērtspapīros vai kvazikapitāla vērtspapīros vai subordinētie aizdevumi, un tā ietvaros EIB veic līdzvērtīgus ieguldījumus, kad riskus uzņemas gan EIB, gan ES. Tādējādi ES garantija sedz to kapitāla ieguldījumu daļu, ko garantē ES, negatīvās vērtības korekcijas (nerealizētos zaudējumus) katrā bilances datumā, realizētos zaudējumus, likvidējot ieguldījumu, un EIB finansēšanas izmaksas. Gadījumos, kad tāda ieguldījuma vērtība, kam iepriekš tika veikta negatīva vērtības korekcija, palielinās turpmākos pārskata datumos, starpību līdz ieguldījuma sākotnējām izmaksām EIB atmaksā ES. Ieguldījuma likvidēšanas laikā ES ir arī tiesības saņemt peļņu par ieguldījumu, kas pārsniedz sākotnējās izmaksas. ES garantija tiek atlīdzināta ar ieņēmumiem, ko EIB saņem no garantētajām darbībām, tostarp procentiem, dividendēm un realizētās peļņas. Norēķins starp ES un EIB tiek veikts reizi gadā, no summas atskaitot zaudējumus un ieņēmumus. 2016. gada 31. decembrī EUR 35,7 miljoni no ES garantētajām darbībām *IIW* kapitāla portfeļa ietvaros ir ieguldīti, kas tika uzrādīti kā iespējamās saistības.

SMEW kapitāla portfelis tika uzsākts tikai 2016. gadā, un summas ir bijušas nenozīmīgas. Kapitāla darbību grāmatvedības uzskaiti noteiks grāmatvedis pēc apspriešanās ar ES Grāmatvedības standartu ekspertu konsultatīvo grupu. EIF ir veicis ieguldījumu EUR 5 miljonu apmērā, kas 2016. gada 31. decembrī tiek uzrādīts kā iespējamās saistības.

Iepriekš minētajās iespējamās saistībās ir iekļautas COSME un "Apvārsnis 2020" programmu darbības, ko sedz ESIF ES garantija SMEW parāda portfeļa ietvaros.

4.1.2. Ar finansiālu palīdzību saistītās garantijas (aizņēmumu un aizdevumu darbības)

Miljonos EUR

	31.12.2016.			31.12.2015.		
	Izmantots	Neizmantots	Kopā	Izmantots	Neizmantots	Kopā
EFSM	47 456	-	47 456	47 509	-	47 509
Maksājumu bilance	4 272	-	4 272	5 811	-	5 811
MFP	2 964	1 313	4 277	3 024	1 323	4 347
Euratom	252	300	552	301	300	601
Kopā	54 944	1 613	56 557	56 645	1 623	58 268

No ES budžeta garantē aizņēmumus Komisijas kompensējošajiem darījumiem, kas veikti, lai finansētu aizdevumus dalībvalstīm un trešām valstīm, skatīt arī **6.** skaidrojumu. Šie aizņēmumi ES bilancē jau tiek atzīti kā saistības; lai iegūtu sīkāku informāciju, skatiet **2.11.1.** skaidrojumu. Tomēr, ja ar šiem aizņēmumiem piešķirtie kompensējošie aizdevumi netiks atmaksāti, no ES budžeta, pamatojoties uz Padomes Regulas (EK) Nr. 609/2014 14. pantu, būs jāsedz visas saistību neizpildes summas izmaksas:

- aizņēmumus, kas saistīti ar aizdevumiem, kuri izmaksāti EFSM ietvaros, garantē tikai no ES budžeta;
- aizņēmumus, kas saistīti ar MB aizdevumiem, garantē tikai no ES budžeta;
- MFP aizdevumus pirmām kārtām garantē no Garantiju fonda ārējai darbībai (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu) un tikai tad no ES budžeta; un
- trešo personu izsniegtās garantijas ir pirmais instruments, kas tiek izmantots, lai segtu visas par *Euratom* aizdevumiem neatmaksātās summas. Garantiju fonds segs ārējo aizdevumu summas, ja tos nesedz trešo personu izsniegtās garantijas.

Uz likvidējamās EOTK aizdevumiem, kas piešķirti no aizņemtiem līdzekļiem, neattiecas ES budžeta garantija. Tie tiek segti no likvidējamās EOTK finanšu aktīviem — skatīt **2.4.1.** skaidrojumu.

4.1.3. ES finanšu instrumentiem izsniegtās garantijas

Miljonos EUR

	31.12.2016.	31.12.2015.
"Apvārsnis 2020"	921	459
Riska dalīšanas finanšu mehānisms	711	845
Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenti*	465	429
Citi	3	16
Kopā	2 101	1 749

* Iepriekšējā gada summas attiecas uz projektu obligāciju iniciatīvu un aizdevuma garantijas instrumentu TEN-T projektiem. Šie divi instrumenti 2016. gadā tika apvienoti Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentā.

Kā minēts FR 140. panta 3. punktā, ar finanšu instrumentu un ES finansiālo atbildību saistītie budžeta izdevumi nekādā gadījumā nepārsniedz tiem noteikto attiecīgo budžeta saistību summu, tādējādi nepieļaujot iespējamās saistības, kas būtu jāsedz no budžeta. Praksē tas nozīmē, ka šīm saistībām pretī ir postenis bilances aktīvu pusē vai tās tiek segtas ar nenokārtotām budžeta saistībām, kas vēl nav iekļautas izdevumos. Iepriekš norādītās iespējamās saistības tiek atspoguļotas, atskaitot finanšu uzkrājumus, kas veikti šiem instrumentiem — skatīt **2.10.** skaidrojumu.

4.1.4. Tiesas prāvas

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>Naudas sodi</i>	1 834	3 951
<i>Lauksaimniecība</i>	1 711	1 377
<i>Kohēzija</i>	3	3
<i>Citi</i>	600	795
Kopā	4 148	6 125

Naudas sodi

Šīs summas attiecas uz tādām Komisijas piemērotām soda naudām par konkurences noteikumu pārkāpumiem, par kurām sodītie uzņēmumi saskaņā ar FR piemērošanas noteikumu 90. panta 1. punktu ir veikuši sākotnējo maksājumu, un tās ir vai nu pārsūdzētas, vai arī nav zināms, vai tās tiks pārsūdzētas. Iespējamās saistības saglabājas, līdz Tiesa pieņem galīgo lēmumu lietā vai arī līdz apelācijas perioda beigām. Saņemtie procenti par sākotnējiem maksājumiem ir iekļauti gada saimnieciskās darbības rezultātā un arī kā iespējamās saistības, lai atspoguļotu nenoteiktās Komisijas īpašumtiesības uz šīm summām.

Ja ES zaudēs jebkurā no šīm prāvām saistībā ar uzliktajiem naudas sodiem, no ES budžeta nebūs jāmaksā, jo naudas sodi jau ir sākotnēji izmaksāti, un šī nauda tiek turēta vai nu īpašos bankas kontos (skatīt **2.8.** skaidrojumu), vai arī šim nolūkam izveidotajā *BUFI* fondā (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu). Soda naudas summa tiek atzīta kā budžeta ieņēmumi tikai tad, kad tās ir nepārsūdzamas (FR 83. pants).

Lauksaimniecība

Šīs ir iespējamās saistības pret dalībvalstīm saistībā ar ELGF atbilstības lēmumiem un finanšu korekcijām attiecībā uz lauku attīstības un pirmspievienošanās atbalstu līdz Tiesas spriedumam. Saistību galīgā apjoma un tā gada noteikšana, kurā sekmīgas apelācijas rezultātā summas tiks izmaksātas no budžeta, būs atkarīga no Tiesas procesa ilguma.

Kohēzija

Šīs ir iespējamās saistības pret dalībvalstīm saistībā ar kohēzijas politikas darbībām, attiecībā uz kurām vēl nav noteikts mutiskās uzklaušanās datums vai sniegts Tiesas spriedums.

Citas tiesas prāvas

Šī pozīcija attiecas uz prasībām par zaudējumu atlīdzināšanu, kas patlaban ir iesniegtas pret ES, citiem juridiskiem strīdiem un aplēstiem tiesu izdevumiem. Jāņem vērā, ka prasībā par zaudējumu atlīdzināšanu saskaņā ar EK līguma 288. pantu prasības iesniedzējam ir jāparāda, ka iestāde ir veikusi pietiekami nopietnu tādās tiesību normas pārkāpumu, ar kuru tiek paredzēta tiesību piešķiršana personām, iesniedzējam faktiski nodarītais kaitējums, kā arī tieša cēloņsakarība starp nelikumīgo rīcību un kaitējumu.

4.2. IESPĒJAMIE AKTĪVI

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>Saņemtās garantijas:</i>		
<i>Izpildes garantijas</i>	369	398
<i>Citas garantijas</i>	28	27
<i>Citi iespējamie aktīvi</i>	34	48
Kopā	431	474

Izpildes garantijas tiek pieprasītas, lai nodrošinātu, ka ES finansējuma saņēmēji izpilda pienākumus, kas ir noteikti saņēmēju līgumos ar ES.

5. BUDŽETA UN JURIDISKĀS SAISTĪBAS

Šajā skaidrojumā sniegta informācija par budžeta procesu un nākotnes finansējuma vajadzībām, nevis saistībām, kuras pastāv 2016. gada 31. decembrī.

Daudzgažu finanšu shēmā (DFS), par kuru vienojušās dalībvalstis, definētas programmas un noteiktas saistību apropriāciju izdevumu kategoriju maksimālās summas un maksājumu apropriāciju kopsumma, kuras ietvaros ES var uzņemties budžeta un juridiskās saistības, un galu galā veikt maksājumus uz 7 gadiem — skatīt budžeta izpildes ziņojumu pielikumā pievienoto **1.1.** tabulu.

Padome (dalībvalstis) ar Eiropas Parlamenta piekrišanu pieņēma DFS maksimālo apmēru, un Regulas Nr. 1306/2013 16. pants par KLP finansēšanu veido tiešu saikni starp ELGF izdevumu gada maksimālo apmēru un DFS regulu. Eiropas Parlaments un Padome pieņēma arī attiecīgos pamataktus par ELGF izdevumiem, ar ko nosaka izdevumus katrai dalībvalstij visam 2014.–2020. gada periodam.

Juridiskās saistības atbilst programmām, projektiem, vienošanās vai parakstītajiem līgumiem, kuri ES tādējādi ir juridiski saistoši. Juridiska apņemšanās ir akts, ar kuru kredītrīkotājs noslēdz vai nodibina saistību (ES), kas rada maksājumu (FR 85. pants).

Budžeta saistības principā uzņemas pirms juridisko saistību uzņemšanās, bet attiecībā uz dažām daudzgažu programmām/projektiem tas ir otrādi — attiecīgās budžeta saistības uzņemas gada iemaksu veidā vairāku gadu laikā, ja to paredz pamataktis. Piemēram, attiecībā uz kohēziju Kopējo noteikumu regulas (KNR) (Regula (ES) Nr. 1303/2013) 76. pantā noteikts, ka Komisijas lēmums, ar ko pieņem programmu, veido juridiskas saistības Finanšu regulas nozīmē, taču Savienības budžeta saistības attiecībā uz katru programmu uzņemas gada iemaksu veidā par katru fondu laikposmā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim. Citos juridiskajos pamatos var būt ietverti līdzīgi noteikumi. Šā iemesla dēļ var būt summas, kuras ES ir likumīgi apņēmusies maksāt, bet budžeta saistības vēl nav uzņemtas — skatīt turpmāk **5.2.** un **5.3.** skaidrojumu.

Ja budžeta saistības ir uzņemtas, bet turpmākie maksājumi vēl nav veikti, neizpildīto saistību summa tiek saukta par "Reste à Liquidier" (*RAL*). Tās var būt programmas vai projekti, nereti daudzgadīgi, kas ir parakstīti, bet vēl nav (pilnībā) īstenoti. Tie atspoguļo maksājumu saistības turpmākajiem gadiem. Daļa no kopējās nesamaksātās summas (*RAL*) jau ir iekļauta izdevumos un bilancē atzīta kā saistības (skatīt **2.12.** un **2.13.** skaidrojumu). Šo izdevumu aprēķins tiek veikts, balstoties uz saņemtajiem izmaksu pieprasījumiem/rēķiniem un programmas vai projekta īstenošanas aplēsēm, par ko ES vēl nav iesniegti pieprasījumi – skatīt **5.1.** skaidrojumu. Tiklīdz ar *RAL* saistītie maksājumi ir veikti pēc 2016. gada 31. decembra, saistību atzīšana bilancē tiek pārtraukta. *RAL* daļa, kas vēl nav iekļauta izdevumos, netiek iekļauta saistībās, bet tā tiek turpmāk norādīta.

Turpmāk sniegtā informācija atspoguļo summas 2016. gada 31. decembrī, par kurām ES ir apņēmusies maksāt, pamatojoties uz līgumisko vienošanos izpildi, un tādēļ tās plānots finansēt no nākamajiem ES budžetiem.

	Skaidrojums	Miljonos EUR	
		31.12.2016.	31.12.2015.
<i>Nenokārtotās budžeta saistības, kas vēl nav iekļautas izdevumos</i>	5.1.	189 881	177 477
<i>Dalītās pārvaldības juridiskās saistības saskaņā ar pašreizējo DFS, kas vēl nav īstenotas</i>	5.2.	276 351	338 755
<i>Nozīmīgas juridiskās saistības citās jomās</i>	5.3.	22 275	19 098
Kopā		488 507	535 329

5.1. NENOKĀRTOTĀS BUDŽETA SAISTĪBAS, KAS VĒL NAV IEKĻAUTAS IZDEVUMOS

Miljonos EUR

	31.12.2016.	31.12.2015.
Nenokārtotās budžeta saistības, kas vēl nav iekļautas izdevumos	189 881	177 477

Norādītā summa ir budžeta RAL („Reste à Liquidier”) EUR 238 759 miljonu apmērā, no kā atskaitītas summas, kas jau iekļautas bilancē kā saistības un finanšu darbības rezultātu pārskatā kā izdevumi. Budžeta RAL ir summa, kas raksturo nenokārtotās saistības, par kurām vēl nav veikti maksājumi un/vai kuras vēl nav atceltas. Kā iepriekš paskaidrots, šādas saistības ir raksturīgas daudzgadu programmām.

Jāatzīmē, ka kopējie neatmaksātie priekšfinansējuma avansa maksājumi 2016. gada 31. decembrī bija EUR 45,5 miljardi (skatīt 2.5. skaidrojumu). Tas atspoguļo budžeta saistības, kas samaksātas, samazinot RAL, taču samaksātās summas joprojām tiek uzskatītas par piederīgām ES, nevis saņēmējam līdz brīdim, kamēr tiek izpildītas līgumā noteiktās saistības. Tādējādi tie ir kā iepriekš aprakstītie RAL, kas vēl nav iekļauti izdevumos.

5.2. DALĪTAS PĀRVALDĪBAS JURIDISKĀS SAISTĪBAS SASKAŅĀ AR PAŠREIZĒJO DFS, KAS VĒL NAV ĪSTENOTAS

Miljonos EUR

Fondi	2014. – 2020. gada finanšu shēma (A)	Juridiskās saistības (B)	Budžeta saistības (C)	Saistību atcelšana (D)	DFS ietvaros pieejamais budžets (=A-C)	Juridiskās saistības mīnus budžeta saistības (=B-C+D)
<i>Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds</i>	262 058	262 058	102 172	–	159 886	159 886
<i>Eiropas Sociālais fonds</i>	91 991	91 991	38 418	–	53 573	53 573
<i>Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām</i>	3 814	3 814	1 570	–	2 244	2 244
1.B IZDEVUMU KATEGORIJA: KOHĒZIJAS POLITIKAS FONDI	357 862	357 862	142 160	–	215 702	215 702
<i>Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai</i>	99 348	99 348	42 064	–	57 284	57 284
<i>Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds</i>	5 749	5 749	2 392	–	3 358	3 358
2. IZDEVUMU KATEGORIJA: DABAS RESURSI	105 097	105 097	44 455	–	60 641	60 641
<i>Patvēruma un migrācijas fonds</i>	3 607	1 977	1 970	–	1 637	7
<i>Iekšējās drošības fonds</i>	2 195	981	981	–	1 214	0
3. IZDEVUMU KATEGORIJA: DROŠĪBA UN PILSONĪBA	5 802	2 958	2 951	–	2 851	7
Kopā	468 761	465 917	189 566	–	279 195	276 351

Tās ir juridiskās saistības, ko ES ir apņēmusies maksāt, pieņemot darbības programmas, kas saistītas ar dalītu pārvaldību. Komisijas lēmums, ar ko pieņem darbības programmu, ir finansēšanas lēmums FR 84. panta nozīmē, un, sākot no brīža, kad par to tiek informēta attiecīgā dalībvalsts, — juridiskas saistības minētās regulas nozīmē.

Attiecībā uz Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESIF) KNR 76. pantā teikts:

“Savienības budžeta saistības attiecībā uz katru programmu uzņemas gada iemaksu veidā par katru fondu laikposmā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim. Budžeta saistības saistībā ar izpildes rezervi katrā programmā uzņemas atsevišķi no atlikušā programmas piešķiruma.”

Iepriekšējā tabula sākas ar kopējo DFS (A sleja) un atspoguļo juridiskās saistības, par kurām budžeta saistības vēl nav uzņemtas, un informācijas nolūkā norādīts maksimālais saistību apmērs attiecībā uz maksimālajiem apjomiem, kas paredzēti 2014.–2020. gada DFS, 1.B, 2. un 3. izdevumu kategorijā. Tādējādi šīs juridiskās saistības ir nesamaksātās summas, kuras ES ir apņēmusies izmaksāt pēc 2016. gada 31. decembra. B slejā ir atspoguļotas juridiskās saistības, ko Komisija noslēgusi gada beigās, un C slejā ir norādītas budžeta saistības, kas bija pieejamas gada beigās saistībā ar šīm juridiskajām saistībām. 2016. gada 31. decembrī nebija nevienas atceltas saistības (D sleja).

5.3. NOZĪMĪGAS JURIDISKĀS SAISTĪBAS CITĀS JOMĀS

	Miljonos EUR	
	31.12.2016.	31.12.2015.
<i>Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments</i>	13 799	10 051
<i>Copernicus</i>	2 393	2 939
<i>ITER</i>	1 891	2 022
<i>Galileo</i>	523	124
<i>Zvejas nolīgumi</i>	247	373
<i>Operatīvās nomas saistības</i>	2 419	2 511
<i>Citas līgumsaistības</i>	1 003	1 079
Kopā	22 275	19 098

Šīs summas atspoguļo ilgtermiņa juridiskās saistības, kuras gada beigās vēl nebija iekļautas budžeta saistību apropriācijās. Šie saistošie pienākumi tiks iekļauti budžetā gada iemaksu veidā turpmākajos gados un samaksāti.

Atsevišķas svarīgas programmas (skatīt turpmāk) var īstenot, izmantojot gada iemaksas, saskaņā ar FR 85. panta 4. punktu. Tas ļauj ES uzņemties juridiskas saistības (parakstīt dotāciju nolīgumus, deleģēšanas līgumus un iepirkuma līgumus), pārsniedzot konkrētajā gadā pieejamās saistību apropriācijas. Līdz ar to par būtisku pašreizējās DFS piešķirumu summu jau varētu būt uzņemtas saistības. Tas jo īpaši attiecināms uz šādām programmām:

- Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments;
- *Copernicus*;
- *ITER*; un
- *Galileo*.

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)

EISI sniedz finanšu palīdzību Eiropas tīkliem, atbalstot kopēju interešu projektus tādās jomās kā transporta, telekomunikāciju un enerģētikas infrastruktūra. EISI programmas juridiskās saistības aptver laikposmu no 2014. līdz 2020. gadam EISI transportam un līdz 2021. gadam EISI enerģētikai. Šo saistību juridiskais pamats ir Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regula (ES) Nr. 1316/2013, ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr. 913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr. 680/2007 un Regulu (EK) Nr. 67/2010. Dokuments attiecas uz EEZ (OV L 348, 2013. gada 20. decembris), kuras 19. pantā ir paredzēta gada iemaksas izmantošana.

Copernicus

Copernicus ir Eiropas zemes novērošanas programma – skatīt arī **2.2.** skaidrojumu. Šīs saistības uzņemas uz laika periodu līdz 2020. gadam. Pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 3. aprīļa Regulu (ES) Nr. 377/2014 (OV L 122/44, 2014. gada 24. aprīlis), Komisija parakstīja deleģēšanas nolīgumus ar Eiropas Kosmosa aģentūru (EKA), *EUMETSAT* un Eiropas vidēja termiņa laika prognožu centru. Regulas 377/2014 8. pantā tiek atļauta gada iemaksu izmantošana.

ITER — Starptautiskais eksperimentālais kodoltermiskais reaktors

Šīs saistības ir paredzētas *ITER* iekārtu turpmākajām finansējuma vajadzībām laikposmā līdz 2021. gadam. ES (*Euratom*), tostarp dalībvalstu un Šveices, ieguldījums *ITER International* tiek nodrošināts ar Kodolsintēzes enerģijas aģentūras starpniecību. Šīs saistības uzņemas, pamatojoties uz Padomes 2013. gada 13. decembra Lēmumu (*Euratom*) Nr. 791/2013, ar kuru groza Lēmumu 2007/198/*Euratom*, ar ko izveido Eiropas Kopuzņēmumu *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām,

ar kuru atļauts izmantot gada iemaksas. *ITER* tika izveidots, lai pārvaldītu *ITER* iekārtas, sekmētu *ITER* iekārtu ekspluatāciju, veicinātu sabiedrības izpratni par kodolsintēzes enerģiju un tās pieņemšanu un veiktu jebkuras citas darbības, kas ir vajadzīgas tās mērķa sasniegšanai. *ITER* ir iesaistīta ES, Ķīna, Indija, Krievija, Dienvidkoreja, Japāna un ASV.

Galileo

Šīs summas ir paredzētas *Galileo* programmai, lai attīstītu Eiropas Globālo navigācijas satelītsistēmu; skatīt arī **2.2.** skaidrojumu. Šīs saistības attiecas uz laika periodu līdz 2020. gadam. Pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regulu (ES) Nr. 1285/2013 (OV L 347/1, 2013. gada 20. decembris), Komisija parakstīja deleģēšanas nolīgumu ar EKA. Regulas (ES) 1285/2013 9. pantā tiek atļauta gada iemaksu izmantošana.

Zvejas nolīgumi

Tās ir saistības, kas uzņemtas ar trešām valstīm līdz 2020. gadam par darbībām saskaņā ar starptautiskiem zvejas nolīgumiem. Šīs saistības uzņemas, pamatojoties uz Padomes lēmumiem par katru trešo valsti atsevišķi (piemēram, Padomes 2015. gada 5. oktobra Lēmums (ES) 1894/2015(par to, lai noslēgtu protokolu starp Eiropas Savienību un Kaboverdes Republiku, ar ko nosaka zvejas iespējas un finansiālo ieguldījumu, kuri paredzēti Partnerattiecību nolīgumā zivsaimniecības nozarē starp Eiropas Kopieni un Kaboverdes Republiku; OV L 277, 2015. gada 22. oktobris). Tie ir konkrēti starptautiskie līgumi, ar ko paredz daudzgadīgas tiesības un pienākumus.

Operatīvās nomas saistības

Minimālās summas, par kurām saskaņā ar pamatā esošajiem līgumiem ir saistības tās samaksāt atlikušajā nomas līguma darbības laikā, ir šādas:

Miljonos EUR

	Nākamo periodu maksājumi			
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā
Ēkas	373	1 085	944	2 402
IT materiāli un cits aprīkojums	7	10	0	17
Kopā	380	1 095	944	2 419

Citas līgumsaistības

Norādītās summas atbilst saistībām, kas jāmaksā līgumu darbības laikā. Visnozīmīgākais šeit iekļautais apjoms attiecas uz Eiropas Parlamenta ēku līgumiem (EUR 276 miljoni).

6. FINANŠU RISKĀ PĀRVALDĪBA

Turpmāk atklātā informācija par ES finanšu risku pārvaldību attiecas uz:

- aizdevumu un aizņēmumu darbībām finansiālās palīdzības sniegšanai, ko veic Komisija, izmantojot EFSM, MB, MFP un *Euratom* pasākumus un likvidējamo EOTK,
- Komisijas veiktajām kases operācijām ES budžeta izpildei, tostarp soda naudu saņemšanai,
- budžeta garantijām fondos turētajiem aktīviem: Garantiju fondu ārējai darbībai un ESIF Garantiju fondu; un
- finanšu instrumentiem, kurus finansē no EU budžeta.

6.1. RISKU VEIDI

Tirgus risks ir risks, ka tirgus cenu pārmaiņu dēļ var svārstīties finanšu instrumenta patiesā vērtība vai nākotnes naudas plūsma. Tirgus risks sevī ietver ne tikai iespējamus zaudējumus, bet arī iespējamo peļņu. Tas aptver *valūtas risku, procentu likmju risku un citus cenu riskus* (ES nav nozīmīga cita cenu riska).

- (1) *Valūtas risks* ir risks, ka ES operācijas vai ieguldījumu vērtību var ietekmēt valūtas kursa pārmaiņas. Šo risku rada tas, ka mainās vienas valūtas cena pret otru valūtu.
- (2) *Procentu likmju risks* ir iespējamība, ka procentu likmju kāpuma dēļ samazināsies vērtspapīra, jo īpaši obligācijas, vērtība. Parasti augstākas procentu likmes izraisīs nemainīgas likmes obligāciju cenu kritumu un otrādi.

Kreditrisks ir risks ciest zaudējumus, kurus rada parādnieka/aizņēmēja neveikts maksājums par aizdevumu vai citu kredītlīniju (pamatsummas vai procentu, vai abu maksājums) vai citu līgumsaistību nepildīšana. Saistību neizpildes gadījumi ietver atmaksas kavēšanos, aizņēmēja maksājumu pārstrukturēšanu un bankrotu.

Likviditātes risks ir risks, kas rodas, ja ir grūtības pārdot aktīvu, piemēram, risks, ka konkrēto vērtspapīru vai aktīvu nevarēs pietiekami ātri pārdot tirgū, lai novērstu zaudējumus vai izpildītu saistības.

6.2. RISKĀ PĀRVALDĪBAS POLITIKA

ES budžeta izpilde arvien vairāk balstās uz darbības programmu finanšu instrumentu izmantošanu. Pamata koncepcija šai jaunajai pieejai, pretēji tradicionālajai budžeta izpildes metodei, piešķirot dotācijas un subsīdijas, ir tāda, ka par katru euro, kas iztērēts no budžeta, izmantojot finanšu instrumentus, gala saņēmējs saņem vairāk nekā EUR 1 kā finansiālu atbalstu sviras efekta rezultātā. Šāda ES budžeta izmantošana maksimāli palielina pieejamo līdzekļu ietekmi. Sīkāku informāciju par attiecīgajām summām skatīt **2.4.1.** skaidrojuma.

Lielākajai daļai finanšu instrumentu kopīgs ir tas, ka to īstenošana tiek deleģēta EIB grupai (tostarp EIF) vai citām finanšu iestādēm, pamatojoties uz vienošanos starp Komisiju un finanšu iestādi. Nolīgumi, kas parakstīti ar šīm finanšu iestādēm, ietver stingrus nosacījumus un nosaka starpnieku saistības, lai nodrošinātu pienācīgu ES naudas pārvaldību un pareizu pārskatu iesniegšanu. Tiklīdz ir pausta apņemšanās veikt finanšu iemaksu kādā no instrumentiem, līdzekļi tiek pārvesti uz speciāli izveidotu finanšu iestādes bankas kontu (t. i., fiduciāro kontu). Atkarībā no attiecīgā instrumenta finanšu iestāde var izmantot šajā fiduciārajā kontā esošos līdzekļus aizdevumu sniegšanai, parāda instrumentu emitēšanai, ieguldījumiem pašu kapitāla instrumentos vai garantijas pieprasījumu segšanai. Parasti ieņēmumi no finanšu instrumentiem tiek atmaksāti ES budžetā.

Attiecībā uz šiem finanšu instrumentiem risks ir ierobežots un nepārsniedz maksimālo apmēru, kas ir norādīts pamatā esošajos līgumos kā instrumentam budžetā paredzētā summa. Tā kā Komisija bieži uzņemas "pirmās kārtas zaudējumu daļu" un instrumenti ir paredzēti, lai finansētu riskantākus saņēmējus (kam ir grūtības iegūt finansējumu no komerciāliem aizdevējiem), tāpēc ir iespējams, ka ES budžetam radīsies vismaz nelieli zaudējumi.

Finanšu instrumentu novērtēšana

Šādas finanšu aktīvu un saistību klases netiek novērtētas to patiesajā vērtībā: nauda un naudas ekvivalenti, aizdevumi, ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas, aizņēmumi un citas finanšu saistības, kas novērtētas amortizētajā vērtībā. Šo finanšu aktīvu un saistību uzskaites vērtība tiek uzskatīta par pamatotu tuvinājumu to patiesajai vērtībai.

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Aizņēmumu un aizdevumu darījumus, kā arī attiecīgo finanšu līdzekļu pārvaldību ES veic saskaņā ar attiecīgiem Padomes un EP lēmumiem, ja tie ir piemērojami, un saskaņā ar iekšējām pamatnostādņēm. Ir izstrādātas rakstiskas procedūru rokasgrāmatas, kas aptver tādas konkrētas jomas kā aizņēmumi, aizdevumi un finanšu līdzekļu pārvaldība, un tās izmanto attiecīgās funkcionālās vienības. Vispārīgs noteikums ir, ka netiek veikta nekāda darbība, lai kompensētu procentu likmju pārmaiņas vai ārvalstu valūtu maiņas kursa pārmaiņas (riska ierobežošanas darbība), jo aizdevumu darbības parasti tiek finansētas, izmantojot kompensējošus aizņēmumus, tāpēc neveidojas atvērtas procentu likmju vai valūtas pozīcijas. Regulāri tiek uzraudzīta kompensējošās metodes piemērošana.

Kases operācijas

Komisijas veikto kases operāciju pārvaldības noteikumi un principi ir noteikti Padomes Regulā Nr. 609/2014 (kas grozīta ar Padomes Regulu Nr. 804/2016), Finanšu regulā un tās piemērošanas noteikumos.

Saskaņā ar iepriekš minētajām regulām ir piemērojami turpmāk minētie galvenie principi.

- Pašu resursus maksā dalībvalstis, iemaksājot summas kontā, ko šajā nolūkā Komisijas vārdā atver valsts kasē vai centrālajā bankā. Iepriekš minētos kontus Komisija drīkst izmantot tikai, lai nodrošinātu savas vajadzības pēc naudas līdzekļiem.
- Dalībvalstis pašu resursus maksā savas valsts valūtā, turpretim Komisijas maksājumi galvenokārt tiek veikti euro.
- Komisijas vārdā atvērtos bankas kontus nedrīkst pārtērēt. Šis ierobežojums neattiecas uz Komisijas pašu resursu kontiem gadījumā, ja nav izpildītas saistības attiecībā uz aizdevumiem, kas piešķirti vai garantēti saskaņā ar ES Padomes regulām un lēmumiem, kā arī nosacījumiem gadījumos, kad naudas līdzekļu prasības pārsniedz kontos esošos aktīvus.
- Līdzekļus bankas kontos, kas ir citās valūtās, nevis euro, izmanto maksājumiem tajās pašās valūtās vai periodiski konvertē euro.

Papildus pašu resursu kontiem Komisija atver citus bankas kontus centrālajās bankās un komercbankās, lai veiktu maksājumus un saņemtu citus ieņēmumus, kas nav dalībvalstu iemaksas budžetā.

Finanšu līdzekļu un maksājumu operācijas lielā mērā ir automatizētas un balstītas uz modernām informācijas sistēmām. Tiek piemērotas īpašas procedūras, lai garantētu sistēmu drošību un nodrošinātu pienākumu sadali saskaņā ar Finanšu regulu, Komisijas iekšējās kontroles standartiem un revīzijas principiem.

Komisijas kases un maksājumu operāciju vadību regulē rakstveida pamatnostādņu un procedūru kopums, un mērķis ir samazināt darbības un finanšu risku un nodrošināt atbilstošu kontroles līmeni. Tās aptver dažādas darbības jomas (piemēram, maksājuma izpilde un naudas pārvaldība, naudas plūsmas prognozēšana, darbības nepārtrauktība utt.), turklāt pamatnostādņu un procedūru ievērošana regulāri tiek pārbaudīta. Turklāt Budžeta ĢD un Ekonomikas un finanšu lietu ĢD apmainās ar informāciju par riska pārvaldību un labāko praksi.

Naudas sodi

Provizoriski iekasētas soda naudas: noguldījumi

Summas, kas saņemtas pirms 2010. gada, paliek tādu banku kontos, kuras ir īpaši izvēlētas provizoriski iekasētu soda naudu noguldījumu veidošanai. Bankas tiek izvēlētas atbilstīgi Finanšu regulā noteiktajai konkursa procedūrai. Līdzekļu izvietojanu īpašā bankā nosaka saskaņā ar iekšējo riska pārvaldības

politiku, kurā definētas kredītreitinga prasības un līdzekļu apjoms, kādu var izvietot un kas ir proporcionāls darījuma partnera pašu kapitālam. Tiek regulāri noteikti un novērtēti finanšu un darbības riski un pārbaudīta atbilstība iekšējai politikai un procedūrām.

Provizoriski iekasētas soda naudas: BUFI portfelis

Sākot no 2010. gada, noteikto un provizoriski ieturēto soda naudu summas iegulda īpaši izveidotā fondā *BUFI*. Fonda galvenais mērķis ir samazināt ar finanšu tirgiem saistītos riskus un nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visiem subjektiem, kam tiek piemērota soda nauda, piedāvājot garantētu atdevi, ko aprēķina uz tāda paša pamata. Aktīvu pārvaldību provizoriski iekasētajām soda naudām veic Komisija saskaņā ar iekšējām aktīvu pārvaldības pamatnostādnēm. Ir izstrādātas procedūru rokasgrāmatas, kas aptver tādas konkrētas jomas kā kases operāciju pārvaldība, un tās izmanto attiecīgās funkcionālās vienības. Tiek regulāri noteikti un novērtēti finanšu un darbības riski un pārbaudīta atbilstība iekšējām pamatnostādnēm un procedūrām.

Aktīvu pārvaldības mērķis ir ieguldīt Komisijai provizoriski samaksātās soda naudas tā, lai:

- a) nodrošinātu līdzekļu vieglu pieejamību vajadzības gadījumā, vienlaikus
- b) cenšoties parastajos apstākļos panākt peļņu, kas vidēji ir vienāda ar *BUFI* kritērija peļņu, atskaitot radušās izmaksas, un saglabājot šo soda naudu nominālvērtību.

Ieguldījumi ir ierobežoti un attiecas tikai uz šādām kategorijām: termiņnoguldījumi eurozonas centrālajās bankās, eurozonas valsts parāda aģentūrās, valstij pilnībā piederošās vai valsts garantētās bankās vai pārvalstu iestādēs, kā arī obligācijas, vekseli un noguldījumu sertifikāti, ko emitējušas valsts vai pārvalstu iestādes.

Banku garantijas

Ievērojamu daļu no finanšu iestāžu piešķirtām garantijām Komisija tur saistībā ar soda naudām, ko tā piemēro uzņēmumiem par ES konkurences noteikumu pārkāpumiem (skatīt **2.6.1.2.** skaidrojumu). Uzņēmumi, kuriem tiek uzlikta soda nauda, piešķir šādas garantijas kā alternatīvu provizoriska maksājuma veikšanai. Garantijas tiek pārvaldītas atbilstīgi iekšējai riska pārvaldības politikai. Tiek regulāri noteikti un novērtēti finanšu un darbības riski un pārbaudīta atbilstība iekšējai politikai un procedūrām.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Noteikumus un principus attiecībā uz Garantiju fonda aktīvu pārvaldību nosaka 1994. gada 25. novembra vienošanās starp Komisiju un EIB un turpmākie grozījumi, kas izdarīti 1996. gada 17./23. septembrī, 2002. gada 8. maijā, 2008. gada 25. februārī un 2010. gada 9. novembrī. Šī Garantiju fonda valūta ir tikai euro. Tas veic ieguldījumus tikai šajā valūtā, lai izvairītos no ārvalstu valūtas riska. Aktīvu pārvaldība balstās uz tradicionālajiem piesardzības noteikumiem, kas ir jāievēro attiecībā uz finanšu darbību. Īpaša uzmanība ir jāpievērš risku samazināšanai, un ir jānodrošina, lai pārvaldītos aktīvus varētu pārdot vai nodot bez lielas kavēšanās, ņemot vērā segtās saistības.

ESIF Garantiju fonds

ESIF Garantiju fonds tika izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. jūnija Regulu (ES) 2015/2017. Fonda aktīvu pārvaldības noteikumi un principi ir noteikti Komisijas 2016. gada 21. janvāra Lēmumā C(2016)165. Pārvaldītie aktīvi nodrošina pietiekamu likviditāti saistībā ar iespējamiem garantiju pieprasījumiem, vienlaikus cenšoties optimizēt peļņu un riska līmeni, kas ir savietojams ar augsta drošības un stabilitātes līmeņa saglabāšanu.

6.3. VALŪTAS RISKS

ES finanšu instrumentu valūtas risks gada beigās – neto pozīcija

Miljonos EUR

	USD	GBP	DKK	31.12.2016. SEK	EUR	Citi	Kopā
Finanšu aktīvi							
<i>Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi</i>	228	58	14	42	10 080	21	10 442
<i>Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	(49)	-	-	-	50	-	0
<i>Aizdevumi*</i>	4	0	-	-	329	10	343
<i>Debitoru parādi un atgūstamās summas</i>	1	593	51	81	10 888	8	11 622
<i>Nauda un naudas ekvivalenti</i>	39	2 394	428	1 220	22 387	2 117	28 585
	222	3 045	493	1 342	43 734	2 156	50 993
Finanšu saistības							
<i>Finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	(100)	-	-	-	100	-	(1)
<i>Kreditoru parādi</i>	(1)	(5)	(0)	(0)	(39 983)	(16)	(40 005)
	(101)	(5)	(0)	(0)	(39 883)	(16)	(40 005)
Kopā	121	3 040	493	1 342	3 851	2 140	10 987

Miljonos EUR

	USD	GBP	DKK	31.12.2015. SEK	EUR	Citi	Kopā
Finanšu aktīvi							
<i>Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi</i>	81	76	11	8	9 416	28	9 620
<i>Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Aizdevumi*</i>	5	0	-	-	354	18	377
<i>Debitoru parādi un atgūstamās summas</i>	10	542	53	85	9 555	78	10 324
<i>Nauda un naudas ekvivalenti</i>	36	1 785	368	1 287	17 342	853	21 671
	132	2 403	433	1 380	36 667	977	41 992
Finanšu saistības							
<i>Finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Kreditoru parādi</i>	(1)	(2)	0	(0)	(32 187)	(1)	(32 191)
	(1)	(2)	0	(0)	(32 187)	(1)	(32 191)
Kopā	131	2 401	433	1 380	4 480	976	9 801

* Izņemot kompensējošos aizdevumus attiecībā uz finansiālo palīdzību.

Ja euro kurss pret citām valūtām būtu paaugstinājies par 10 %, tam būtu bijusi šāda ietekme:

Miljonos EUR

Saimnieciskās darbības rezultāts				
	USD	GBP	DKK	SEK
2016.	(4)	(272)	(43)	(118)
2015.	(5)	(212)	(38)	(125)

Miljonos EUR

Neto aktīvi				
	USD	GBP	DKK	SEK
31.12.2016.	(7)	(5)	(1)	(4)
31.12.2015.	(7)	(7)	(1)	(1)

Ja euro kurss pret šīm valūtām būtu pazeminājies par 10 %, tam būtu bijusi šāda ietekme:

Saimnieciskās darbības rezultāts					Miljonos EUR
	USD	GBP	DKK	SEK	
2016.	5	332	53	145	
2015.	6	259	47	152	

Neto aktīvi					Miljonos EUR
	USD	GBP	DKK	SEK	
31.12.2016.	9	6	2	5	
31.12.2015.	9	8	1	1	

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Lielākā daļa finanšu aktīvu un saistību ir euro, tāpēc šajos gadījumos ES nav ārvalstu valūtas riska. Tomēr ES izsniedz aizdevumus ASV dolāros, izmantojot finanšu instrumentu *Euratom*, kurus finansē no aizņēmumiem ar līdzvērtīgu summu ASV dolāros (kompensējoša darbība). Bilances datumā ES nav ārvalstu valūtas riska attiecībā uz *Euratom*.

Kases operācijas

Dalībvalstu samaksātie pašu resursi valūtās, kas nav euro, tiek turēti pašu resursu kontos saskaņā ar Regulu par pašu resursiem. Kad tie ir vajadzīgi maksājumu veikšanai, tos konvertē euro. Šo līdzekļu pārvaldības kārtību nosaka iepriekš minētā regula. Atsevišķos gadījumos šos līdzekļus izmanto tieši, lai veiktu maksājumus tajās pašās valūtās.

Komisijai komercbankās ir vairāki konti ES valūtās, kas nav euro, un konti ASV dolāros un Šveices frankos, lai veiktu maksājumus šajās valūtās. Šos kontus papildina atkarībā no veicamo maksājumu summas, tāpēc to atlikumi nav pakļauti valūtas riskam.

Ja dažādi ieņēmumi (izņemot pašu resursus) tiek saņemti valūtās, kas nav euro, tos pārskaita uz Komisijas kontiem attiecīgajās valūtās, ja tie ir vajadzīgi maksājumu izpildei, vai konvertē euro un pārskaita uz euro kontiem. Avansa konti, kas tiek turēti valūtās, kas nav euro, tiek papildināti atkarībā no aprēķināto vietējo īstermiņa maksājumu nepieciešamības attiecīgajā valūtā. Šo kontu atlikumi tiek uzturēti atbilstoši to attiecīgajam maksimālajam līmenim.

Naudas sodi

Provizoriski iekasētas soda naudas (noguldījumi un BUFI portfelis) un banku garantijas

Tā kā visas soda naudas tiek noteiktas un maksātas euro, ārvalstu valūtas risks nepastāv.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Šī fonda finanšu aktīvi ir euro, tādēļ valūtas risks nepastāv. Aizdevumi, kurus ES pārņem fonda pieprasījumu rezultātā pēc tam, kad aizdevuma saņēmējs neveic maksājumus, tiek īstenoti to oriģinālajā valūtā un tādēļ rada ES valūtas risku. Ņemot vērā nenoteiktību attiecībā uz aizdevumu atmaksas grafiku, nav noteiktu pasākumu, kas kompensētu ārvalstu valūtas svārstības (riska ierobežošanas darbības).

ESIF Garantiju fonds

ESIF Garantiju fonda valūtas šobrīd ir gan euro, gan ASV dolāri. 2016. gada decembrī tika veikti pirmie ieguldījumi ASV dolāros fiksētas procentu likmes parāda vērtspapīros (ASV valsts kases), lai uzlabotu peļņu un diversificētu tirgus risku, saskaroties ar ASV tirgu. Valūtas risku pārvalda, noslēdzot atvasināto instrumentu līgumus (ārvalstu valūtas regulētā tirgū netirgoti nākotnes līgumi), kas ierobežo ASV dolāros veikto ieguldījumu portfeļa tirgus vērtību. Neierobežota ārvalstu valūtas riska darījuma limits ir noteikts 1 % apmērā no kopējās portfeļa vērtības kritērija un gada stratēģijas piešķirumu ietvaros. Tādējādi ASV dolāru ieguldījuma tirgus vērtības pieaugums vai samazināšanās, kas pārsniedz vai nepārsniedz 1 %

robežu, izraisītu līdzsvarozošu tirdzniecību (jaunu regulētā tirgū netirgotu nākotnes līgumu ar tādu pašu vai pretējo virzienu), attiecīgi koriģējot vai mainot ierobežoto pozīciju. Ierobežojuma koriģēšanu var izraisīt arī EUR/USD maiņas kursa izmaiņas.

6.4. PROCENTU LIKMJU RISKS

Tabulā turpmāk ir attēlots pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu procentu likmju jutīgums, pieņemot, ka iespējamās izmaiņas procentu likmēs ir +/- 100 bāzes punkti (1 %).

	Palielinājums (+)/samazinājums (-) bāzes punktos	Miljonos EUR Ietekme uz saimniecisko rezultātu un neto aktīviem
2016. gads: Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi	+100	(291)
	-100	313
2015. gads: Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi	+100	(206)
	-100	223

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Aizdevumu un aizņēmumu darbības rakstura dēļ ES ir ievērojami aktīvi un saistības, par kuriem tiek maksāti procenti. Tomēr procentu likmes riski, kas izriet no aizņēmumiem, tiek kompensēti ar aizdevumiem ar līdzvērtīgiem noteikumiem (kompensējošās darbības).

Kases operācijas

Komisijas kase naudu neaizņemas; tādēļ tā nav pakļauta procentu likmju riskam. Tomēr tiek aprēķināti procenti par atlikumiem dažādos bankas kontos. Tāpēc Komisija ir ieviesusi pasākumus, lai nodrošinātu, ka gūtie procentu ienākumi no tās bankas kontiem regulāri atbilst tirgus procentu likmēm, kā arī to iespējamajām svārstībām.

Konti, kas ir atvērti dalībvalstu valsts kasēs pašu resursu ieņēmumiem, nesāņem procentu ienākumus un ir bezmaksas. Par kontu atlikumiem valstu centrālajās bankās var saņemt atlīdzību saskaņā ar noteiktajām oficiālajām likmēm, ko piemēro katra iestāde. Tā kā patlaban šiem kontiem piemērotā atlīdzība var būt negatīva, ir ieviestas skaidrās naudas pārvaldības procedūras, lai pēc iespējas samazinātu atlikumu šajos kontos.

Turklāt kontus, kuros tiek turēti pašu resursi, no negatīvas procentu likmes ietekmes aizsargā atbilstīgi Padomes Regulai 804/2016.

Par komercbanku kontos turētajiem diennakts atlikumiem katru dienu maksā procentus. To pamatā ir mainīga tirgus likme, kurai piemēro līgumā noteikto peļņas normu (pozitīvu vai negatīvu). Komercbanku piemēroto likmju zemāko sliekšni parasti līgumā nosaka nulles līmenī. Rezultātā ir novērsts risks, ka Komisija saņems procentus atbilstīgi likmēm, kas ir zemākas nekā tirgus likmes.

Naudas sodi

Provizoriski iekasētas soda naudas (noguldījumi un BUFI portfelis) un banku garantijas

Par noguldījumiem nopelnītiem procentiem procentu likmju riska ietekme ir ierobežota, jo to termiņš ir mazāks nekā viens gads. Atlikusī portfeļa daļa tiek ieguldīta vērtspapīros ar vidējo termiņu 2,6 gadi.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Garantiju fondā paredzētais budžets tiek ieguldīts naudas tirgus instrumentu portfelī un ilgtermiņa obligācijās ar kopējo vidējo portfeļa termiņu 3,59 gadi.

ESIF Garantiju fonds

ESIF Garantiju fondā paredzētais budžets tiek ieguldīts naudas tirgus instrumentu portfelī un ilgtermiņa obligācijās ar kopējo vidējo portfeļa termiņu 3,5 gadi.

6.5. KREDĪTRISKS

Summas, kuras atspoguļo ES pakļautību kredītriskam pārskata perioda beigās, ir finanšu instrumentu uzskaites vērtības saskaņā ar 2. skaidrojuma minēto.

Tādu finanšu aktīvu termiņa analīze, kuru vērtība nav samazinājusies

 Miljonos
EUR

	Kopā	Termiņš nav kavēts un vērtība nav samazinājusies	Termiņš kavēts, bet vērtība nav samazinājusies		
			< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi
<i>Aizdevumi</i>	55 477	55 476	1	-	-
<i>Debitoru parādi un atgūstamās summas</i>	11 622	10 310	130	909	273
<i>Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	0	0	-	-	-
Kopā 31.12.2016.	67 099	65 786	131	909	273
<i>Aizdevumi</i>	57 251	57 251	0	-	-
<i>Debitoru parādi un atgūstamās summas</i>	10 324	8 672	120	1 384	148
Kopā 31.12.2015.	67 575	65 922	120	1 384	148

Debitoru parādi un atgūstamās summas ar termiņu no viena līdz pieciem gadiem ietver atgūstamās summas, kas ir saistītas ar konkurences soda naudām EUR 870 miljonu apmērā, ko lielā mērā sedz banku garantijas, un Komisija tādējādi nav pakļauta kredītriskam. Uzņēmumi, kuriem tiek uzlikta soda nauda, piešķir šādas garantijas kā alternatīvu provizoriska maksājuma veikšanai.

Finanšu aktīvu kredītkvalitāte, kuru termiņš nav nokavēts un vērtība nav samazinājusies

Miljonos EUR

	PPFA*	Finanšu aktīvi PVPD	31.12.2016. Aizdevumi un debitoru parādi	Nauda	Kopā
Darījumu partneri ar ārējo kredītreitingu					
<i>Pamata un augsta pakāpe</i>	6 451	-	3 386	21 990	31 828
<i>Augšējā vidējā pakāpe</i>	1 412	-	23 826	5 325	30 563
<i>Apakšējā vidējā pakāpe</i>	1 056	-	4 532	492	6 081
<i>Ārpus ieguldījuma kategorijas</i>	-	-	27 724	744	28 468
	8 920	-	59 469	28 552	96 941
Darījumu partneri bez ārēja kredītreitinga					
<i>1. grupa</i>	-	0	6 238	33	6 272
<i>2. grupa</i>	-	-	79	-	79
	-	0	6 317	33	6 351
Kopā	8 920	0	65 786	28 585	103 292

	31.12.2015.			
	PPFA*	Aizdevumi un debitoru parādi	Nauda	Kopā
Darījumu partneri ar ārējo kredītreitingu				
<i>Pamata un augsta pakāpe</i>	5 945	3 256	16 147	25 349
<i>Augšējā vidējā pakāpe</i>	1 087	23 818	4 503	29 409
<i>Apakšējā vidējā pakāpe</i>	1 247	4 527	263	6 037
<i>Ārpus ieguldījuma kategorijas</i>	32	29 371	732	30 136
	8 310	60 973	21 646	90 930
Darījumu partneri bez ārēja kredītreitinga				
<i>1. grupa</i>	–	4 855	25	4 880
<i>2. grupa</i>	–	95	–	95
	–	4 950	25	4 975
Kopā	8 310	65 922	21 671	95 905

* Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi (izņemot pašu kapitāla instrumentus un vienoto fondu).

** Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā.

Finanšu aktīvi, kas nav iekļauti tabulā, ir pārdošanai pieejami finanšu aktīvi kapitāla instrumentu veidā bez ārējā kredītreitinga. Četru iepriekš minēto riska kategoriju pamatā principā ir ārējā reitinga aģentūru vērtējuma kategorijas un atbilst:

- Pamata un augsta pakāpe: *Moody* P-1, Aaa – Aa3; *S&P* A-1+, A-1, AAA – AA –; *Fitch* F1+, F1, AAA – AA- un līdzvērtīgs
- Augšējā vidējā pakāpe: *Moody* P-2, A1 – A3; *S&P* A-2, A+ – A-; *Fitch* F2, A+ – A- un līdzvērtīgs
- Apakšējā vidējā pakāpe: *Moody* P-3, Baa1 – Baa3, *S&P* A-3, BBB+ – BBB-; *Fitch* F-3, BBBB+ – BBB- un līdzvērtīgs
- Ārpus ieguldījuma kategorijas: *Moody not prime*, Ba1 – C; *S&P* B, C, BB+ – D; *Fitch* B, C, BB+ – D un līdzvērtīgs

Jāņem vērā, ka ES šo ārējo aģentūru vērtējuma kategorijas izmanto kā atskaites punktu, jo īpaši attiecībā uz finanšu instrumentiem un komercbankām, bet pēc atsevišķu gadījumu analīzes ES var glabāt summas kādā no iepriekš minētajām riska kategorijām pat tad, ja viena vai vairākas no iepriekš minētajām kredītreitinga aģentūrām ir pazeminājušas atbilstošā darījuma partnera reitingu. Darījuma partneru bez reitinga vērtējuma 1. grupa attiecas uz parādniekiem, kuriem iepriekš nav bijuši saistību nepildīšanas gadījumi, bet 2. grupa attiecas uz parādniekiem, kuriem iepriekš ir bijuši saistību nepildīšanas gadījumi.

Summas, kas iepriekš parādītas kā aizdevumi un debitoru parādi, kas ietverti ārpus ieguldījumu kategorijas, galvenokārt attiecas uz finanšu atbalsta aizdevumiem, kurus Komisija izsniegusi finanšu grūtībās nonākušām dalībvalstīm, un atgūstamās summas pret noteiktām dalībvalstīm, pamatojoties uz pašu resursu noteikumiem vai citu juridisku pamatu. Summas, kas ietvertas kategorijā "Nauda", attiecas uz pašu resursu banku kontiem, kas atvērti dalībvalstu valsts kasē vai centrālajā bankā, lai glabātu pašu resursu iemaksas, kā tas paredzēts regulā. Iepriekšminētos kontus Komisija drīkst izmantot tikai, lai segtu tās vajadzības pēc naudas līdzekļiem budžeta izpildei.

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Kredītrisku pārvalda, vispirms iegūstot valsts garantijas *Euratom* gadījumā, pēc tam izmantojot Garantiju fondu ārējai darbībai (MFP un *Euratom*), tad – izmantojot iespēju nepieciešamos līdzekļus iegūt no Komisijas pašu resursu kontiem dalībvalstīs un, visbeidzot, izmantojot ES budžetu.

Tiesību aktos par pašu resursiem pašu resursiem noteiktais maksimālais ierobežojums ir 1,20 % no dalībvalstu NKI, un 2016. gadā maksājumu apropriāciju segšanai bija faktiski izmantoti 0,89 %. Tas nozīmē, ka sestdienā, 2016. gada 31. decembrī šo garantiju segšanai bija pieejama rezerve 0,31 % apmērā. Šajā nolūkā ES ir tiesības vērsties pie visām dalībvalstīm, lai nodrošinātu ES juridiskā pienākuma izpildi pret aizdevējiem.

Kases operācijas

Lielākā daļa Komisijas finanšu līdzekļu saskaņā ar Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 609/2014 par pašu resursiem tiek turēti kontos, kurus dalībvalstis atvērušas savu iemaksu veikšanai (pašu resursi). Visi šie konti ir atvērti dalībvalstu valsts kasēs vai centrālajās bankās. Šīs iestādes nodrošina Komisijai zemāko kredīta (vai darījuma partnera) risku, jo risku uzņemas dalībvalstis. Attiecībā uz Komisijas finanšu līdzekļiem komercbankās, kurus tur maksājumu izpildes vajadzībām, šos kontus papildina nepieciešamības brīdī, un tos automātiski pārvalda kases naudas vadības sistēma. Katrā kontā tur naudas apjomu minimālā līmenī, kas atbilst vidējai no šāda konta veikto ikdienas maksājumu summai. Rezultātā šajos kontos turētās kopsummas diennaktī vienmēr ir nelielas (vidēji mazāk par EUR 100 miljoniem, un šī summa ir sadalīta starp 20 kontiem), tādējādi Komisijai pastāv ierobežots risks. Šīs summas ir jāskata kontekstā ar dienas vispārējiem kases operāciju atlikumiem, kuri 2016. gadā svārstījās no EUR 1 miljarda līdz EUR 30 miljardiem, un vispārējais no Komisijas kontiem veikto maksājumu apmērs 2016. gadā pārsniedza EUR 145 miljardus.

Turklāt komercbanku atlasei piemēro īpašas pamatnostādnes, lai vēl vairāk samazinātu darījuma partnera risku, kas pastāv Komisijai:

- Visas komercbankas tiek izvēlētas konkursa kārtībā. Minimālais īstermiņa kredītreitings, kas nepieciešams, lai piedalītos konkursā, ir *Moody's P-1* vai līdzvērtīgs. Īpašos un pietiekami pamatotos gadījumos ir pieņemams arī zemāks līmenis.
- To komercbanku kredītreitings, kurās Komisijai ir konti, tiek pārraudzīts ik dienas.
- Delegācijās ārpus ES avansa konti tiek turēti vietējās bankās, kuras tiek izvēlētas, izmantojot vienkāršotu konkursa procedūru. Reitinga prasības ir atkarīgas no vietējās situācijas un var būtiski atšķirties katrā valstī. Lai ierobežotu risku, šo kontu atlikumi tiek turēti zemākajā iespējamā līmenī (ņemot vērā darbības vajadzības); tie tiek regulāri papildināti, un piemēroto augstāko līmeni katru gadu pārskata.

Naudas sodi

Provizoriski iekasētas soda naudas: noguldījumi

Bankas, kurās tiek turēti noguldījumi soda naudām, kas provizoriski iekasētas līdz 2010. gadam, tiek izvēlētas konkursa kārtībā atbilstīgi riska pārvaldības politikai, kas nosaka kredītreitinga prasības un līdzekļu apjomu, kādu var turēt proporcionāli darījuma partnera pašu kapitālam.

Komercbankām, kuras ir īpaši atlasītas provizoriski iekasētu soda naudu glabāšanai, parasti ir jāatbilst minimālajam ilgtermiņa reitingam A (*S&P* vai līdzvērtīgs) un minimālajam īstermiņa reitingam A-1 (*S&P* vai līdzvērtīgs). Gadījumā, ja šīs grupas bankām pazemina reitingu, veic īpašus pasākumus. Turklāt katrā bankā glabātā summa ir ierobežota un nepārsniedz noteiktu procentuālo daļu no tās pašu kapitāla, kas mainās atkarībā no katras iestādes reitinga līmeņa. Šāda ierobežojuma aprēķināšanā vērā tiek ņemta arī tādu nenokārtoto garantiju summa, kuras Komisijai izsniegusi viena un tā pati iestāde. Regulāri tiek pārskatīta visu noguldījumu atbilstība piemērojamām politikas prasībām.

Provizoriski iekasētas soda naudas: BUFI portfelis

Attiecībā uz valsts parāda vērtspapīros veiktajiem ieguldījumiem no provizoriski iekasētām soda naudām, ko piemēro no 2010. gada, Komisija uzņemas kredītrisku. Vislielākā riska darījumu koncentrācija ir ar Franciju — 31 % no portfeļa kopējās nominālvērtības. Piecas valstis ar visaugstāko riska darījumu apjomu (Francija, Itālija, Beļģija, Vācija un Luksemburga) kopā veido 77 % no ieguldījumu portfeļa. Portfeļa vidējais svērtais kredītreitings ir A (*S&P* vai līdzvērtīgs).

Banku garantijas

Šādu garantiju pieņemšanai piemērotā riska pārvaldības politika nodrošina Komisija augstu kredītkvalitāti. Tiek regulāri pārskatīta piešķirto garantiju atbilstība piemērojamām politikas prasībām.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Ieguldījumu portfeļa saskaņotajās aktīvu pārvaldības pamatnostādņēs un/vai ieguldījumu stratēģijā ir noteikti konkrēti ierobežojumi un robežas, lai ierobežotu portfeļa kredītrisku. Šādi ierobežojumi un robežas ietver atbilstības kritērijus, absolūtos kredīta limitus nominālajā izteiksmē atkarībā no emitenta kategorijas, relatīvās koncentrācijas robežvērtības atkarībā no emitenta kategorijas un koncentrācijas ierobežojumus katrai emisijai. Visi ieguldījumi ir vizuālākajā ieguldījuma kategorijā.

ESIF Garantiju fonds

Aktīvu pārvaldības pamatnostādņēs, riska un ieguldījumu stratēģijās ir noteikti konkrēti ierobežojumi un robežas, lai ierobežotu portfeļa kredītrisku, kas parasti ir ierobežots ar ieguldījuma kategoriju. Portfeļa vidējais svērtais kredītreitings ir A (S&P vai līdzvērtīgs).

Vienīgais darījuma partneris par visiem nenomaksātiem nestandardizētiem ārvalstu valūtas nākotnes līgumiem 2016. gada 31. decembrī ir Starptautisko norēķinu banka (BIS), un pēc šī datuma nav veikti nekādi kredīta uzlabojumi, piemēram, nodrošinājums, ieskaita līgumi vai garantijas. Ārvalstu valūtas atvasināto instrumentu maksimālais kredītrisks ar pozitīvu patieso vērtību pārskata perioda beigās ir vienāds ar uzskaites vērtību bilancē.

6.6. LIKVIDITĀTES RISKS

Finanšu saistību termiņanalīze dalījumā pa atlikušajiem līguma termiņiem

	<i>Miljonos EUR</i>			
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā
<i>Aizņēmumi</i>	2 094	18 084	34 950	55 128
<i>Kreditoru parādi</i>	40 005	–	–	40 005
<i>Citi</i>	189	637	1 397	2 222
Kopā 31.12.2016.	42 288	18 721	36 346	97 355
<i>Aizņēmumi</i>	7 218	9 660	39 982	56 860
<i>Kreditoru parādi</i>	32 191	–	–	32 191
<i>Citi</i>	721	513	1 609	2 843
Kopā 31.12.2015.	40 130	10 173	41 591	91 894

Finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

	<i>Miljonos EUR</i>			
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā
<i>Ar atvasinātajiem instrumentiem saistītie debitoru parādi</i>	149	–	–	149
<i>Ar atvasinātajiem instrumentiem saistītie kreditoru parādi</i>	(150)	–	–	(150)
Kopā 31.12.2016.	(1)	–	–	(1)

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Likviditātes risks no aizņēmumiem parasti tiek kompensēts ar aizdevumiem ar līdzvērtīgiem noteikumiem (kompensējošās darbības). Saistībā ar MFP un *Euratom* Garantiju fonds ārējai darbībai kalpo par likviditātes rezervi (vai drošības tīklu) gadījumā, ja aizņēmējs neveic maksājumu vai kavējas ar maksājuma veikšanu. Attiecībā uz MB Padomes Regulā (EK) Nr. 431/2009 paredzēta procedūra, kas nodrošina pietiekamu laiku, lai iegūtu līdzekļus, izmantojot Komisijas pašu resursu kontus dalībvalstīs. Padomes Regulā (ES) Nr. 407/2010 ir noteikta līdzīga procedūra attiecībā uz EFSM.

Kases operācijas

ES budžeta principi nodrošina, lai vispārējie naudas resursi gadam vienmēr būtu pietiekami visu maksājumu veikšanai. Faktiski dalībvalstu kopējās iemaksas ir vienādas ar maksājumu apropriāciju summu budžeta gadam. Tomēr dalībvalstu iemaksas tiek saņemtas pa daļām 12 mēnešos gada laikā, savukārt maksājumiem ir raksturīgs noteikts sezonāls raksturs. Turklāt atbilstīgi Padomes Regulai Nr. 609/2014 (par pašu resursiem pieejamajām metodēm un procedūrām) dalībvalstu iemaksas saistībā ar

budžetu (budžeta grozījumiem), kas tiek apstiprinātas pēc mēneša (N) 16. datuma, ir pieejamas tikai N+2 mēnesī, savukārt saistītās maksājumu apropriācijas ir pieejamas nekavējoties. Lai nodrošinātu, ka resursi kasē vienmēr ir pietiekami, lai segtu konkrētajā mēnesī veicamos maksājumus, ir ieviesta kārtība regulārai naudas līdzekļu prognozēšanai, un vajadzības gadījumā dalībvalstīm var pieprasīt veikt pašu resursu vai papildu līdzekļu iemaksas avansā un noteikt tām īpašus ierobežojumus un nosacījumus. Izdevumu sezonālā rakstura un vispārējo budžeta ierobežojumu dēļ ir vairāk jāuzrauga maksājumu ritms gada laikā. Papildus iepriekš minētajam Komisijas ikdienas kases operāciju kontekstā automatizēti naudas pārvaldības rīki nodrošina pietiekamu likviditāti ikvienā Komisijas bankas kontā katru dienu.

Soda naudas

Provizoriski iekasētas soda naudas: BUFI portfelis

Fondu pārvalda, ievērojot principu, ka aktīviem jābūt pietiekami likvidiem un izmantojamiem attiecīgajām saistībām. Portfelis sastāv galvenokārt no vērtspapīriem ar augstu likviditāti, kurus var pārdot, lai segtu negaidītu naudas aizplūdi. Turklāt vērtspapīru, kuru termiņš ir līdz 1 gadam, un mainīgo procentu likmju obligāciju daļa ir 33 %

Garantiju fonds ārējai darbībai

Fondu pārvalda, ievērojot principu, ka aktīviem jābūt pietiekami likvidiem un izmantojamiem attiecīgajām saistībām. Fonda portfelī jātur vismaz EUR 100 miljoni ar termiņu mazāku par 12 mēnešiem, veicot ieguldījumus monetāros instrumentos. 2016. gada 31. decembrī šādi ieguldījumi, tostarp naudas līdzekļi, bija EUR 197 miljoni. Turklāt vismaz 20 % no fonda nominālvērtības jāveido monetāriem instrumentiem, nemainīgas likmes obligācijām, kuru atlikušais dzēšanas termiņš nepārsniedz vienu gadu, un mainīgas likmes obligācijām. 2016. gada 31. decembrī šī attiecība bija 20 %.

ESIF Garantiju fonds

Garantiju fondu pārvalda, ievērojot principu, ka aktīviem jābūt pietiekami likvidiem un izmantojamiem attiecīgajām saistībām. Portfelis sastāv no aktīviem ar augstu likviditāti, kurus var pārdot, lai segtu negaidītu naudas aizplūdi, tostarp ASV dolāros denominētie aktīvi ar visaugstāko likviditāti — ASV Valsts kases obligācijas, kas pārskata datumā veido 15 % no kopējā ieguldījumu portfeļa. Turklāt vērtspapīru ar termiņu līdz 1 gadam un mainīgo procentu likmju obligāciju daļa ir 23 %.

Atvasināto instrumentu līgumu norēķins ir norādīts bruto vērtībā un ir balstīts līgumā noteiktajā termiņā. Saistības tiek pildītas, pārdodot ASV dolāros denominētos aktīvus un/vai veicot mijmaiņas darījumus, iespējams, radot naudas aizplūdi dēļ ārvalstu valūtas maiņas kursu starpības.

Attiecībā uz nodrošinājuma/drošības rezerves prasībām nav nepieciešama likviditātes pārvaldība, jo pašreizējais riska ierobežošanas darījuma partneris piekrīt strādāt ar Komisiju bez jebkādam prasībām attiecībā uz nodrošinājumu/drošības rezervi.

7. INFORMĀCIJA PAR SAISTĪTĀM PERSONĀM

7.1. SAISTĪTĀS PERSONAS

ES saistītās personas ir ES konsolidētie subjekti, asociētie uzņēmumi un šo subjektu augstākie vadītāji. Tā kā darījumi starp šiem subjektiem notiek ES parasto darbību ietvaros, tad atbilstīgi ES grāmatvedības noteikumiem nav nepieciešamas īpašas prasības, sniedzot informāciju par šādiem darījumiem.

7.2. AUGSTĀKAJIEM VADĪTĀJIEM PIEŠKIRTĀS SUMMAS

Lai sniegtu informāciju par saistīto personu darījumiem attiecībā uz ES augstāko vadību, šādas personas iedala piecās kategorijās:

1. **kategorija:** Eiropadomes priekšsēdētājs, Komisijas priekšsēdētājs un Eiropas Savienības Tiesas priekšsēdētājs;
2. **kategorija:** Komisijas priekšsēdētāja vietnieks un ES Augstais pārstāvis ārpolitikas un drošības politikas jautājumos, kā arī citi Komisijas priekšsēdētāja vietnieki;
3. **kategorija:** Padomes ģenerālsekretārs, Komisijas locekļi, Eiropas Savienības Tiesas tiesneši un ģenerāladvokāti, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs un locekļi, Eiropas Civildienesta tiesas priekšsēdētājs un locekļi, Ombuds un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs;
4. **kategorija:** Eiropas Revīzijas palātas priekšsēdētājs un locekļi;
5. **kategorija:** iestāžu un aģentūru augstāko kategoriju ierēdņi.

Kopsavilkums par piešķirtajām summām ir sniegts turpmāk, un papildinformāciju var atrast tīmekļa vietnē *Europa* publicētajos Civildienesta noteikumos, kas ir oficiāls dokuments, kurā aprakstītas visu ES ierēdņu tiesības un pienākumi. Augstākie vadītāji nav saņēmuši no ES aizdevumus ar atvieglotiem noteikumiem.

AUGSTĀKAJAI VADĪBAI PIEŠKIRTĀS FINANŠU SUMMAS

EUR

Piešķirtās summas (vienam darbiniekam)	1. kategorija	2. kategorija	3. kategorija	4. kategorija	5. kategorija
Pamatalga (mēnesī)	27 031,43	24 484,99 - 25 464,39	19 587,99 - 22 036,49	21 155,03 - 22 526,20	12 455,10 - 19 587,99
Uzturēšanās/pārcelšanās pabalsts	15 %	15 %	15 %	15 %	0 - 4 % - 16 %
Ģimenes piemaksas:					
Mājsaimniecība (% no algas)	2 % + 181,82	2 % + 181,82	2 % + 181,82	2 % + 181,82	2 % + 181,82
Apgādājams bērns	397,29	397,29	397,29	397,29	397,29
Pirmsskola	97,05	97,05	97,05	97,05	97,05
Izglītība vai	269,56	269,56	269,56	269,56	269,56
Izglītība ārpus darbavietas	539,12	539,12	539,12	539,12	539,12
Pabalsts tiesnešiem, kuri pilda priekšsēdētāja funkcijas	Nav	Nav	627,76	Nav	Nav
Reprezentācijas pabalsts	1 464,87	941,46	627,76	Nav	Nav
Ikgadējie ceļa izdevumi	Nav	Nav	Nav	Nav	Nav
Pārvedumi dalībvalstīm:					
Pabalsts izglītībai*	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
% no algas*	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% no algas bez KK	maks. 25 %	maks. 25 %	maks. 25 %	maks. 25 %	maks. 25 %
Reprezentācijas izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Nav	Nav
Sākot pildīt pienākumus:					
Iekārtošanās izdevumi	54 062,86	48 969,98 - 50 928,78	39 175,99 - 44 072,99	42 310,07 - 45 052,39	Atmaksā
Ģimenes ceļa izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā
Pārcelšanās izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā
Beidzot pildīt pienākumus:					
Izdevumi par iekārtošanos citā dzīvesvietā	27 031,43	24 484,99 - 25 464,39	19 587,99 - 22 036,49	21 155,03 - 22 526,20	Atmaksā
Ģimenes ceļa izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā
Pārcelšanās izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā
Pāreja (% no algas)**	40 % - 65 %	40 % - 65 %	40 % - 65 %	40 % - 65 %	Nav
Veselības apdrošināšana	Sedz	Sedz	Sedz	Sedz	Sedz
Pensija (% no algas, pirms nodokļiem)	maks. 70 %	maks. 70 %	maks. 70 %	maks. 70 %	maks. 70 %
Atskaitījumi:					
Algas nodoklis	8 % - 45 %	8 % - 45 %	8 % - 45 %	8 % - 45 %	8 % - 45 %
Veselības apdrošināšana (% no algas)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Īpaša algas nodeva	7 %	7 %	7 %	7 %	6 - 7 %
Pensijas atskaitījums	Nav	Nav	Nav	Nav	9,8 %
Personu skaits gada beigās	3	6	93	28	112

* Tiek piemērots korekcijas koeficients (KK).

** Tiek maksāts pirmos 3 gadus pēc aizbraukšanas.

8. NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA

Komisijas grāmatvedim šo pārskatu parakstīšanas dienā, izņemot turpmāk sniegto informāciju, nebija zināmi nekādi būtiski apstākļi, nedz arī viņam tika ziņots par tādiem, kas būtu atsevišķi jāatspoguļo šajā iedaļā. Finanšu pārskati un attiecīgi paskaidrojumi tika sagatavoti, izmantojot visjaunāko pieejamo informāciju, un tā ir atspoguļota šeit.

2017. gada 29. martā Apvienotā Karaliste oficiāli paziņoja par savu nodomu atstāt Eiropas Savienību, tādējādi iedarbinot Līguma par Eiropas Savienību 50. pantu. Saskaņā ar šo pantu un Eiropadomes sniegtajām vadlīnijām par finanšu nolīgumu un Padomes sarunu direktīvām ES noslēdz nolīgumu ar Apvienoto Karalisti, kurā izklāstīta izstāšanās kārtība. Šo pārskatu parakstīšanas brīdī sarunu process ir tikko sācies, un tas neietekmē ES finansiālo stāvokli 2016. gada 31. decembrī.

9. KONSOLIDĀCIJAS TVĒRUMS

A. KONTROLĒTIE SUBJEKTI (52)

1. Iestādes un padomdevējas struktūras (11)

<i>Eiropas Parlaments</i>	<i>Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs</i>
<i>Eiropadome</i>	<i>Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja</i>
<i>Eiropas Komisija</i>	<i>Eiropas Ombuds</i>
<i>Eiropas Revīzijas palāta</i>	<i>Reģionu komiteja</i>
<i>Eiropas Savienības Tiesa</i>	<i>Eiropas Savienības Padome</i>
<i>Eiropas Ārējās darbības dienests</i>	

2. ES aģentūras (39)

2.1. Izpildaģentūras (6)

<i>Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra</i>	<i>Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra</i>
<i>Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra</i>	<i>Inovācijas un tīklu izpildaģentūra</i>
<i>Pētniecības izpildaģentūra</i>	<i>Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra</i>

2.2. Decentralizētas aģentūras (33)

<i>Eiropas Jūras drošības aģentūra</i>	<i>Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde</i>
<i>Eiropas Zāļu aģentūra</i>	<i>Eiropas Dzelzceļa aģentūra</i>
<i>Eiropas GNSS uzraudzības iestāde</i>	<i>Kopienas Augu šķirņu birojs</i>
<i>Eiropas Ķīmikāliju aģentūra</i>	<i>Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra</i>
<i>Kodolsintēze enerģētikas vajadzībām (Eiropas Kopuzņēmums ITER un kodolsintēzes enerģētikas vajadzībām attīstība)</i>	<i>Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs</i>
<i>Eurojust</i>	<i>Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs</i>
<i>Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts</i>	<i>Eiropas Policijas birojs (EUROPOL)</i>
<i>Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra</i>	<i>Eiropas Aviācijas drošības aģentūra</i>
<i>Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs</i>	<i>Eiropas Tīklu un informācijas drošības aģentūra</i>
<i>Eiropas Vides aģentūra</i>	<i>Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra</i>
<i>Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs</i>	<i>Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde</i>
<i>Eiropas Energoregulatoru sadarbības aģentūra</i>	<i>Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs</i>
<i>Eiropas Banku iestāde</i>	<i>Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde</i>
<i>Eiropas Patvēruma atbalsta birojs</i>	<i>Eiropas Izglītības fonds</i>
<i>Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru organizācijas birojs</i>	<i>Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds</i>
<i>Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (Frontex)</i>	<i>Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra (CEPOL)</i>
<i>EU-LISA (Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā)</i>	

3. Citi kontrolētie subjekti (2)

<i>Eiropas Ogļu un tērauda kopiena (likvidēšanas procesā)</i>	<i>Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts</i>
---	---

B. ASOCIĒTIE UZŅĒMUMI (1)

Eiropas Investīciju fonds

MAZIE SUBJEKTI

Turpmāk uzskaitītie subjekti nav konsolidēti 2016. gada ES konsolidētajos finanšu pārskatos, izmantojot pašu kapitāla metodi, pamatojoties uz to nebūtisko ietekmi:

Biorūpniecības kopuzņēmums

Biorūpniecības kopuzņēmums ir publiskā un privātā sektora partnerība (PPS) starp ES un Biorūpniecības konsorciju (*BIC*). Biorūpniecības kopuzņēmums ir apņēmies realizēt Eiropas bioekonomikas potenciālu, pārvēršot bioloģiskās atliekas un atkritumus par videi draudzīgākiem ikdienas produktiem, izmantojot inovatīvas tehnoloģijas un bioloģiskās pārstrādes iekārtas, kas ir bioekonomikas pamatā.

Kopuzņēmums "Clean Sky"

"Clean Sky" ir lielākā Eiropas pētniecības programma, kuras ietvaros izstrādā inovatīvas, progresīvas tehnoloģijas, kuru mērķis ir samazināt gaisa kuģu radīto CO₂, gāzu emisiju un trokšņa līmeni. "Clean Sky" finansē no ES programmas "Apvārsnis 2020", un tā palīdz stiprināt Eiropas sadarbību aviācijas rūpniecībā, vadošo pozīciju pasaulē un konkurētspēju.

Kopuzņēmums "Ierosme inovatīvu zāļu jomā" (*IMI*)

IMI ir Eiropā lielākā publiskā un privātā sektora iniciatīva, kuras mērķis ir paātrināt pacientu labāku un drošāku zāļu izstrādi. *IMI* ir Eiropas Savienības un farmācijas industrijas asociācijas kopuzņēmums.

Kopuzņēmums "Elektroniskie komponenti un sistēmas Eiropas vadošās lomas nostiprināšanai" (*ECSEL*) (apvienojot bijušos *ARTEMIS* & *ENIAC JUs*)

ECSEL ir elektronisko komponentu un sistēmu PPP, kas apvieno pētniecību un ekspluatāciju, saskaņo stratēģijas, lai palielinātu Eiropas un valstu investīcijas, kā arī veido modernu ekosistēmu.

Kopuzņēmums "Kurināmā elementi un ūdeņradis" (*FCH*)

FCH ir PPP, kas atbalsta pētniecības, tehnoloģiju attīstības un demonstrējumu darbības kurināmā elementu un ūdeņraža enerģijas tehnoloģiju jomā Eiropā. Tās mērķis ir paātrināt šo tehnoloģiju ieviešanu tirgū, realizējot to potenciālu kā instrumentu mazoglekļa energosistēmas sasniegšanai.

Kopuzņēmums "Vienotās Eiropas gaisa telpas satiksmes pārvaldības sistēmas pētniecība" (*SESAR*)

SESAR ir PPP, kas atbildīga par Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības (*ATM*) sistēmas modernizāciju, koordinējot un koncentrējot visus ar *ATM* saistītos pētniecības un inovācijas centienus Eiropas Savienībā.

Kopuzņēmums *Shift2Rail*

Shift2Rail ir pirmā Eiropas dzelzceļa kopīgā tehnoloģiju iniciatīva, kas koncentrējas uz mērķtiecīgu pētniecību un inovāciju un uz tirgu orientētiem risinājumiem, paātrinot jaunu un progresīvu tehnoloģiju integrāciju inovatīvos dzelzceļa produktu risinājumos.

Iepriekš minēto subjektu gada pārskati ir publiski pieejami to attiecīgajās tīmekļa vietnēs.

FINANŠU PĀRSKATU IZSKATĪŠANA UN ANALĪZE

2016. FINANŠU GADS

Jāņem vērā, ka skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, tāpēc daži finanšu dati tabulās turpmāk var nesakrist.

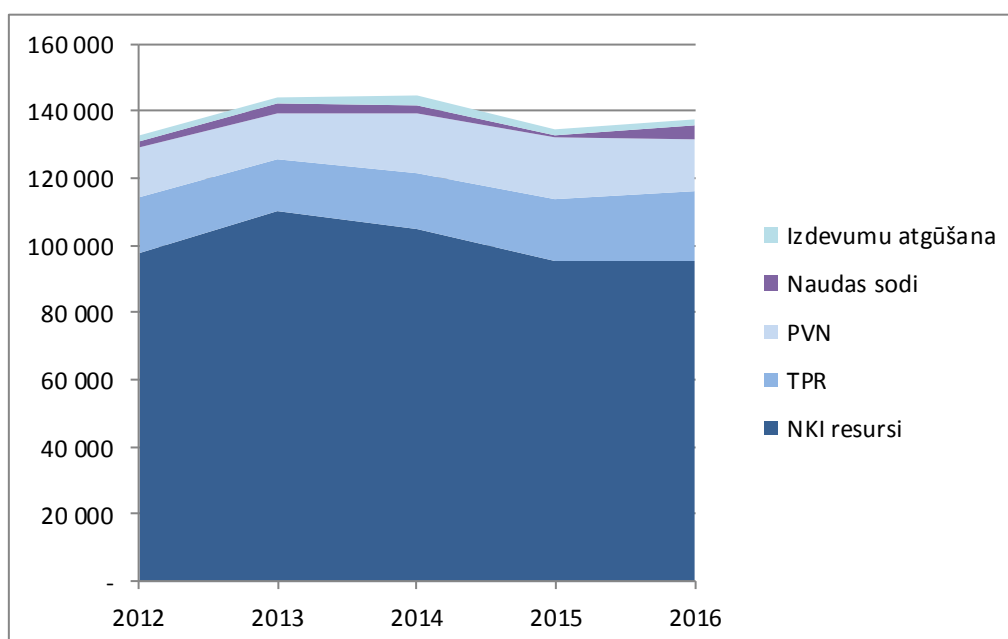
Šī Finanšu pārskatu izskatīšanas un analīzes dokumenta (FSDA) mērķis ir palīdzēt lasītājiem izprast ES konsolidētajos finanšu pārskatos sniegto informāciju par ES finanšu stāvokli, finanšu rezultātiem un naudas plūsmu. Šajā dokumentā sniegtajai informācijai nav veikta revīzija.

1. ES KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI: 2016. GADA FINANŠU SITUĀCIJA

1.1. IEŅĒMUMI

ES iestāžu un struktūru ieņēmumu lielākā daļa ir ieņēmumi no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu. Tabulā turpmāk sniegts pārskats par šo ieņēmumu galvenajām kategorijām.

Piecu gadu tendence ieņēmumiem no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, miljonos EUR

Galvenie apsvērumi attiecībā uz pārmaiņām ieņēmumos no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, salīdzinot ar 2015. gadu, ir šādi:

- PVN ieņēmumu samazinājumu EUR 2,5 miljardu apmērā galvenokārt izraisījusi Vācijai, Nīderlandei un Zviedrijai piemērotā samazināta pieprasījuma likme 0,15 % apmērā saskaņā ar 2014. gada lēmumu par pašu resursiem, kas stājās spēkā 2016. gadā; un
- ievērojams ieņēmumu pieaugums no soda naudām, kas piemērotas par konkurences pārkāpumiem, EUR 3,3 miljardu apmērā galvenokārt saistīts ar soda naudām, kas 2016. gadā piemērotas kravas automašīnu un banku nozarēs.

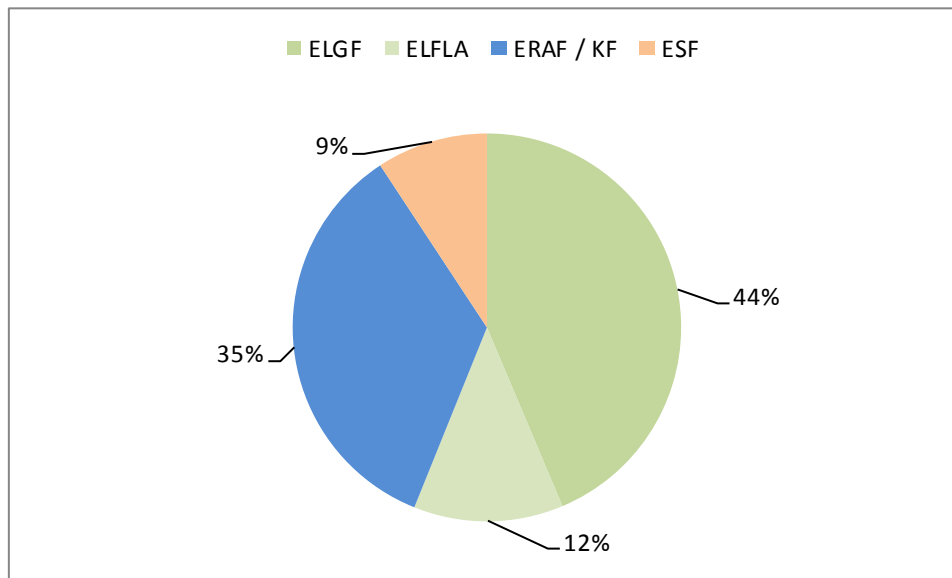
Izdevumu atgūšana rāda Komisijas sagatavotos rīkojumus par līdzekļu atgūšanu, kurus iekasē vai kompensē ar turpmākiem maksājumiem, kas grāmatoti Komisijas uzskaites sistēmā, un nolūks ir atgūt izdevumus, kas iepriekš veikti no ES budžeta.

1.2. IZDEVUMI

Izdevumi EUR 144,5 miljardu apmērā bija daudz mazāki nekā pagājušā gadā (2015. gadā EUR 155,9 miljardi). Samazinājums EUR 3,7 miljardu apmērā bija vērojams saistībā ar Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) un Kohēzijas fondu (KF), kas bija saistīts ar mazāku izdevumu apjomu iepriekšējam plānošanas periodam (2007.–2013.) un 2014.–2020. gada plānošanas perioda īstenošanas

lēno sākšanu. Šī paša iemesla dēļ Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un citu lauku attīstības instrumentu izdevumi samazinājās par EUR 3,7 miljardiem.

Galvenie izdevumu posteži (EUR 102,8 miljardi) ir pārvedumu maksājumi dalītā pārvaldībā. Galvenie fondi ir šādi: Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF), ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti, ERAF un KF, kā arī Eiropas Sociālais fonds (ESF). 2016. finanšu gadā šie izdevumi veidoja gandrīz 71,1 % no kopējiem izdevumiem.

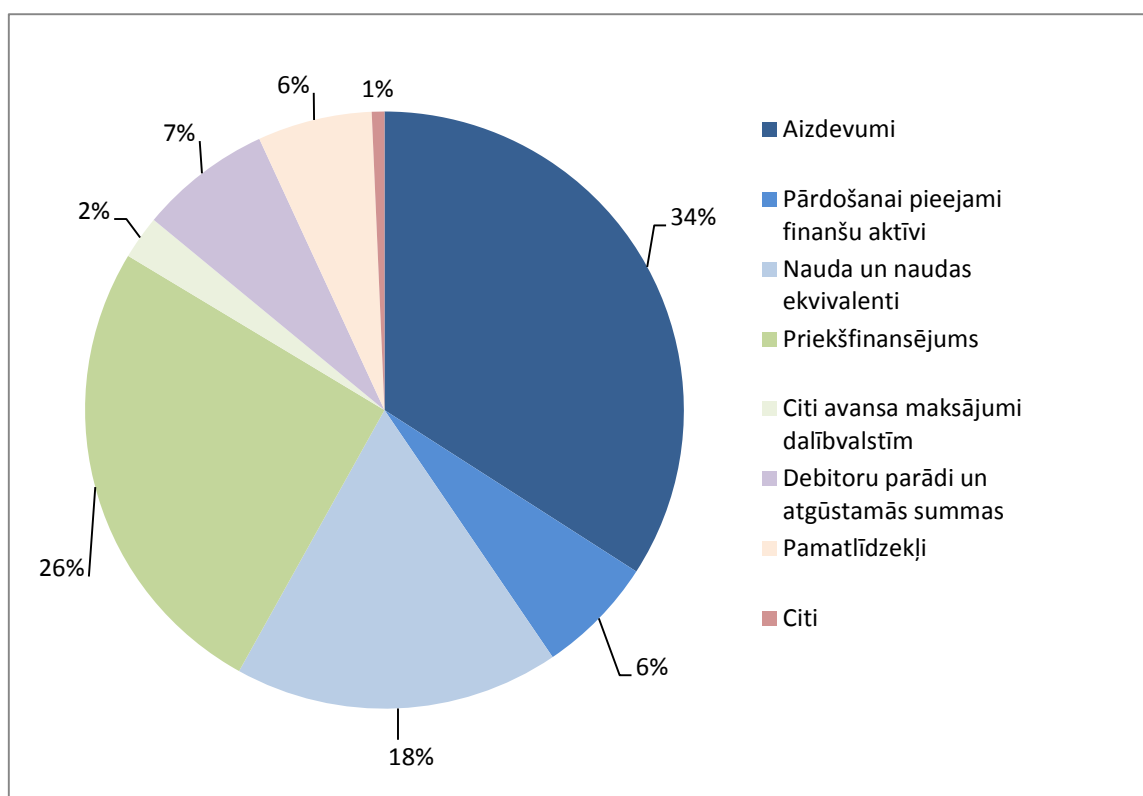

Izdevumi, kas radās, veicot tiešo pārvaldību, rāda, kā budžetu izpildījusi Komisija, izpildaģentūras un trasta fondi. Tieši pārvaldīti ir arī visu ES iestāžu un aģentūru administratīvie izdevumi. Netiešā pārvaldībā budžetu izpilda ES aģentūras, ES struktūras, trešās valstis, starptautiskās organizācijas un citi subjekti. Kopumā izdevumi, kas radušies, veicot tiešu un netiešu pārvaldību, veidoja aptuveni 16,2 % no kopējiem izdevumiem (EUR 23,4 miljardi) un, salīdzinot ar pagājušo finanšu gadu, šis rādītājs saglabājas stabils.

ES arī nākotnes maksājumu saistības atzīst par izdevumiem, kas vēl netiek parādīti naudas budžeta kontos. Tās tiek parādītas kā kreditoru parādi un uzkrātās maksas lauksaimniecības un lauku attīstības jomā un pensiju un darbinieku pabalstu saistības attiecībā uz iegūtām pensiju tiesībām komisāriem, EP deputātiem un darbiniekiem, un rada negatīvu neto aktīvu vērtību (šos maksājumus finansēs turpmākie budžeti).

1.3. AKTĪVI

Aktīvi EUR 163 miljardu apmērā ES konsolidētajā bilancē

Nozīmīgākie posteņi bilances aktīvu pusē ir finanšu aktīvi (aizdevumi, pārdošanai pieejami finanšu aktīvi, nauda) un priekšfinansējuma summas, kas veido gandrīz 84 % no ES aktīviem. Aizdevumu apjoms samazinājās par EUR 1,8 miljardiem un bija EUR 55,5 miljardi, bet no ES budžeta finansēto pārdošanai pieejamo finanšu instrumentu (budžeta instrumentu) apjoms atkal palielinājās par aptuveni EUR 455 miljoniem (2015. gadā — EUR 460 miljoni). Aktīvu pusē pozīcijā "Kosmosa aktīvi" iekļauti aktīvi, kas attiecas uz programmām *Copernicus* un *Galileo* (EUR 3,3 miljardi). *Galileo* aktīvi ir pārvietoti no nepabeigtajiem aktīviem uz pamatlīdzekļiem pēc *Galileo* sākotnējo pakalpojumu deklarēšanas 2016. gada 15. decembrī.

Kopumā ES iestādes un struktūras bija cenšas saglabāt naudā un naudas ekvivalentos turētās summas mazā apjomā. Lielais skaidrās naudas atlikums gada beigās EUR 28,6 miljardu apmērā ir saistīts ar šādiem galvenajiem elementiem:

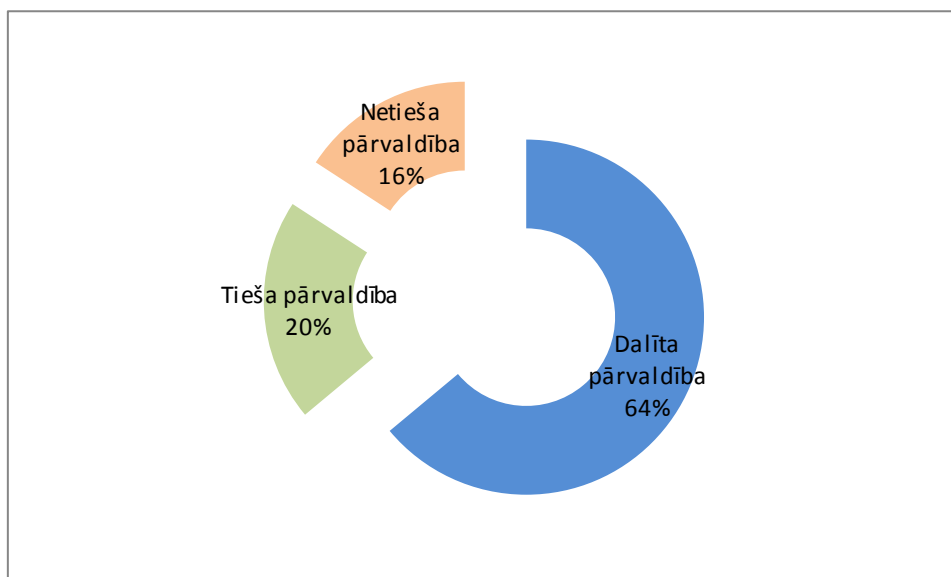
- Attiecībā uz pašu resursiem gada beigu bilancē iekļauta kopējā neto summa EUR 7,7 miljardu apmērā, kas dalībvalstīm tiks atgriezta 2017. gada sākumā, pamatojoties uz budžeta grozījumiem, kas pieņemti 2016. gada beigās. Turklāt 2016. gada pēdējās dienās tika saņemti avansa maksājumi par pašu resursiem EUR 1,5 miljardu apmērā.
- 2016. gadā tika galīgi iekasēta būtiska to naudas sodu summa, ko Komisija noteikusi par konkurences noteikumu pārkāpumiem EUR 4,3 miljardu apmērā, un ir daļa no gada beigu naudas līdzekļu atlikuma.
- Naudas līdzekļu atlikumā ietilpst arī līdz 2016. gada beigām neiztērētie piešķirtie ieņēmumi un maksājumu apropriācijas EUR 11 miljardu apmērā.

Priekšfinansējums

Jāatzīmē, ka priekšfinansējuma līmeni būtiski ietekmē DFS cikls, piemēram, DFS perioda sākumā var gaidīt, ka saskaņā ar kohēzijas politiku dalībvalstīm būs jāizmaksā lieli avansa maksājumi. Komisija dara visu iespējamo, lai nodrošinātu, ka priekšfinansējuma līmenis tiek uzturēts atbilstīgā līmenī. Ir jāatrod līdzsvars starp pietiekama finansējuma nodrošināšanu projektiem un izdevumu savlaicīgu atzīšanu.

Kopējais priekšfinansējums (izņemot citus avansa maksājumus dalībvalstīm un iemaksas Trasta fondos *Bekou* un *Āfrikai*) ES bilancē ir EUR 41,6 miljardi (2015. gadā — EUR 40 miljardi), un gandrīz visi līdzekļi ir saistīti ar Komisijas darbībām. Aptuveni 64 % no Komisijas priekšfinansējuma piemēro dalītu pārvaldību, un tas nozīmē, ka budžeta izpilde tiek deleģēta dalībvalstīm (Komisijai paliek uzraudzības funkcija).

Komisijas priekšfinansējuma pārvaldības režīms

Lielākā daļa priekšfinansējuma, ko pārvalda dalīti, attiecas uz ERAF un KF (EUR 15,1 miljards).

Ilgtermiņa priekšfinansējums ir samazinājies par EUR 8,3 miljardiem, bet īstermiņa priekšfinansējums ir palielinājies par EUR 9,9 miljardiem. Pārmaiņas priekšfinansējuma summās ir saistītas ar to, ka 2007.–2013. gada plānošanas periods ir noslēguma fāzē, un tādējādi divpadsmit mēnešu laikā ir jāizmaksā vairāk līdzekļu. Attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu sākotnēji izmaksātais priekšfinansējums tiek uzrādīts kā ilgtermiņa, bet ikgadējais priekšfinansējums tiek iegrāmatots kā īstermiņa.

FINANŠU INSTRUMENTI

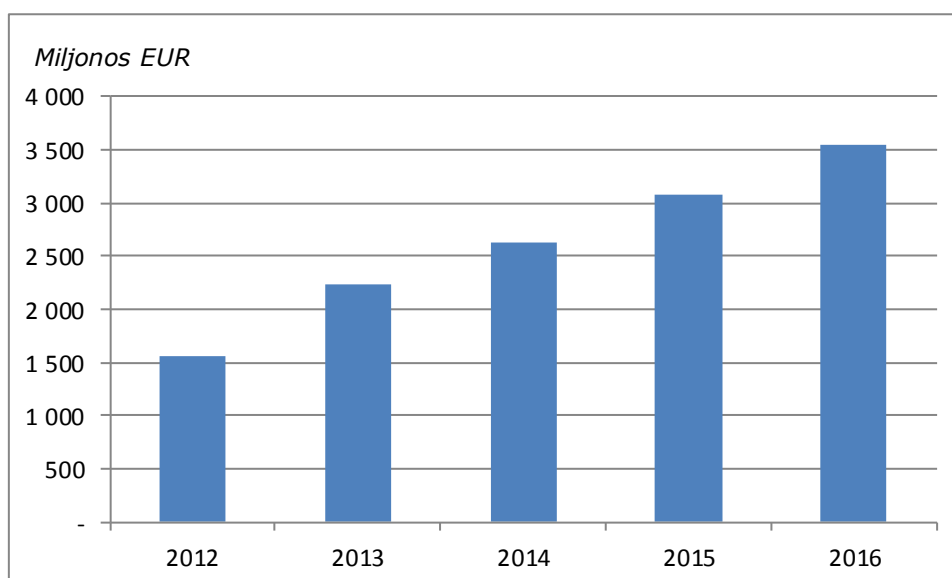
Šādi posteņi konsolidētajos ES finanšu pārskatos tiek uzrādīti grāmatvedības izteiksmē kā finanšu instrumenti:

- finanšu instrumenti, kurus finansē no EU budžeta;
- budžeta garantijām garantiju fondos turētie finanšu aktīvi; un
- aizdevumi un saistītie aizņēmumi finansiālās palīdzības programmām.

Finanšu instrumenti, kurus finansēo EU budžeta

No ES budžeta finansēto, tieši un netieši pārvaldīto finanšu instrumentu nozīme un apjoms pieaug katru gadu. Pamata koncepcija šai jaunajai pieejai, pretēji tradicionālajai budžeta izpildes metodei, piešķirot dotācijas un subsīdijas, ir tāda, ka par katru euro, kas iztērēts no budžeta, izmantojot finanšu instrumentus, gala saņēmējs saņem vairāk nekā EUR 1 kā finansiālu atbalstu sviras efekta rezultātā. Šāda ES budžeta izmantošanas mērķis ir maksimāli palielināt pieejamo fondu ietekmi. Finanšu instrumenti, ko finansē no ES budžeta, pastāv garantijas instrumenta, pašu kapitāla instrumenta un aizdevumu instrumenta veidā — skatīt turpmāk pārskatu pa DFS. Šajos instrumentos turētie aktīvi tiek turēti naudā un naudas ekvivalentos vai ieguldīti pašu kapitāla instrumentos un parāda vērtspapīros, kas ES konsolidētajos finanšu pārskatos tiek atspoguļoti kā pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi.

Pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi finanšu instrumentiem, ko finansē no ES budžeta (vērtība gada beigās).

Tabulās turpmāk sniegts vispārīgs apskats par finanšu instrumentiem, kurus finansē no ES budžeta, dalījumā pa DFS, un to vērtība 2016. gada 31. decembrī:

Miljonos EUR

Attiecas uz vairākām DFS	Aktīvi	Saistības	Garantijas
Garantijas un riska dalīšanas instrumenti:			
Garantijas mehānisms Rietumbalkānu (<i>UAIM</i>) ietvaros	29	(17)	-*
	29	(17)	-
Kapitāla vērtspapīru instrumenti:			
Eiropas Fonds Dienvidaustrumeiropai (<i>EFSE</i>)	119	-	-
Uzņēmumu paplašināšanas fonds (<i>ENEF</i>)	10	-	-
Uzņēmumu inovācijas fonds (<i>ENIF</i>)	20	-	-
Vides izaugsmes fonds austrumu kaimiņreģionam	51	-	-
Āzijas parādu fonda mikrofinansēšanas iniciatīva	9	-	-
<i>MENA</i> fonds mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem (<i>SANAD</i>)	9	-	-
	218	-	-
Kopā	247	(17)	-

DFS 2014.–2020. gadam	Aktīvi	Saistības	Garantijas
Garantijas un riska dalīšanas instrumenti:			
"Apvārsnis 2020" — <i>InnovFin</i> aizdevumu un garantiju pakalpojumi pētniecībai un inovācijām	698	(8)	(550)
"Apvārsnis 2020" — <i>InnovFin</i> MVU garantijām	467	(99)	(371)
Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta parāda instruments (EISI PI)**	493	1)	(465)
<i>COSME</i> aizdevumu garantiju mehānisms	160	(156)	-*
Nodarbinātības un sociālās inovācijas	50	(16)	-*
<i>ElectriFI</i>	30	-	-
Kultūras un radošās nozares garantiju mehānisms (<i>CCS LGF</i>)	6	1)	-*
ES Padziļināta un visaptveroša brīvās tirdzniecības zonas mehānisms	9	0	-
Studentu aizdevumu garantiju mehānisms	16	(2)	*
Dabas kapitāla finansēšanas mehānisms	11	-	-
<i>SEMED MSME</i> Finanšu integrēšanas programma	15	1)	0
Riska kapitāla mehānisms dienviņu kaimiņvalstīm	20	-	-
Programma "Sievietes uzņēmējdarbībā" Austrumu partnerības ietvaros	5	-	-
Energoefektivitātes instrumenta privātais finansējums (<i>PF4EE</i>)	18	0	(3)
Atbalsts Mongolijas ekonomikas diversifikācijai	2	-	-
	1 999	(285)	(1 389)
Kapitāla vērtspapīru instrumenti:			
"Apvārsnis 2020" <i>InnovFin</i> kapitāla mehānisms pētniecībai un inovācijām	229	(4)	-
<i>COSME</i> — kapitāla mehānisms izaugsmes veicināšanai	51	(3)	-
	280	(7)	-
Kopā	2 279	(292)	(1 389)
DFS līdz 2014. gadam			
Garantijas un riska dalīšanas instrumenti:			
Riska dalīšanas finanšu mehānisms (RDFM)	839	(88)	(711)
MVU garantiju mehānisms saskaņā ar Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammu	100	(190)	*
Daudzgaļu programma (<i>MAP</i>) uzņēmumiem	25	(34)	*
Eiropas progresā mikrofinansēšanas mandāts	10	(7)	*
MVU garantiju mehānisms	17	(14)	*
	991	(333)	(711)
Kapitāla vērtspapīru instrumenti:			
Straujas izaugsmes un inovatīvu MVU mehānisms saskaņā ar Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammu	423	(3)	-
Daudzgaļu shēmas programma "Pašu kapitāla mehānisms"	196	(0)	-
Eiropas energoefektivitātes fonds	100	-	-
Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instruments (<i>PMF</i>) <i>EaSI vajadzībām</i>	75	-	-
Pasaules energoefektivitātes un atjaunojamās enerģijas fonds	74	-	-
Fonds "Marguerite"	54	-	-
Eiropas Tehnoloģiju uzsākšanas mehānisms 1998 (<i>ETF</i>)	11	(0)	-
Tehnoloģiju nodošanas izmēģinājumu projekti	1	(0)	-
	933	(3)	-
Aizdevumu/pašu kapitāla/tehniskās palīdzības instrumenti:			
Ekonomikas un finanšu sadarbības instruments Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu partnerības ietvaros (<i>MEDA</i>)	202	2	-
Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instruments (EKPI)	142	6	-

Aizdevumi MVU atbalstam	18	-	-
	363	(8)	-
Kopā	2 286	(344)	(711)
Pavisam kopā	4 812	(652)	(2 101)

* ES uzņemtajiem riskiem ir izveidoti uzkrājumi pilnā apmērā.

** Ietver aizdevumu garantijas instrumenta apvienošanu TEN-T projektiem un projektu obligāciju iniciatīvai.

Budžeta garantijām garantiju fondos turētie finanšu aktīvi

Komisija ir izveidojusi garantijas fondus EIB grupai izsniegto budžeta garantiju segšanai (skatīt konsolidēto finanšu pārskatu **4.1.1.** skaidrojumu). Šos garantiju fondus nodrošina ar maksājumiem no ES budžeta, lai nodrošinātu likviditātes rezervi iespējamo zaudējumu gadījumā no garantētajām darbībām. Maksājumi garantiju fondos tiek ieguldīti finanšu instrumentos, tostarp parāda vērtspapīros, skaidrā naudā un termiņnoguldījumos. 2016. gada 31. decembrī Komisija tur finanšu aktīvus:

- Garantiju fondā ārējai darbībai EUR 2,3 miljardu apmērā; un
- ESIF Garantiju fondā EUR 1 miljarda apmērā.

ESIF Garantiju fonds savu darbību uzsāka 2016. gadā.

Aizdevumi un saistītie aizņēmumi finansiālās palīdzības programmām

Saskaņā ar ES līgumu ES ir pilnvarota veikt aizņēmumu darbības, lai mobilizētu noteiktu pilnvaru izpildei nepieciešamos finanšu resursus. Komisija, rīkojoties ES vārdā, šobrīd īsteno trīs galvenās programmas: Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms (EFSM), maksājumu bilances (MB) palīdzība un makrofinansiālā palīdzība (MFP), kuru ietvaros tā var piešķirt aizdevumus. ES aizdevumu finansēšanai nepieciešamais kapitāls tiek piesaistīts kapitāla tirgos vai izmantojot finanšu iestādes.

MFP aizdevumi tiek piešķirti partnervalstīm ārpus ES, neatmaksātie aizdevumi 2016. gada 31. decembrī kopā veido EUR 2947 miljonus nominālajās summās.

EFSM

2014. gadā beidzās Īrijas un Portugāles finansiālās palīdzības programmas EFSM ietvaros, un tādējādi nav iespējams piešķirt papildu aizdevumus. Portugāle 2016. gada janvārī oficiāli pieprasīja pagarināt tās pirmā EFSM aizdevuma atmaksas termiņu, kas bija 2016. gada 3. jūnijā. Daļa EUR 4,75 miljardu apmērā tika refinansēta ar trīs jaunām daļām EUR 1,5 miljardu, EUR 2,25 miljardu un EUR 1 miljarda apmērā ar termiņu attiecīgi 2023. gadā, 2031. gadā un 2036. gadā. Tas ir galvenais īstermiņa aizdevumu/aizņēmumu samazinājuma un ilgtermiņa aizdevumu/aizņēmumu pieauguma iemesls 2016. gada bilancē.

MB

MB palīdzības programmas Ungārijai termiņš beidzās 2010. gadā, un abu palīdzības programmu Latvijai un Rumānijai termiņš beidzās 2012. gadā. Turklāt abas Rumānijas piesardzības palīdzības programmas beidzās attiecīgi 2013. un 2015. gadā, un tās netika izmantotas. 2016. gada aprīlī Ungārija atmaksāja pēdējo daļu EUR 1,5 miljardu apmērā.

Pārskats par aizdevumiem, kas piešķirti finansiālai palīdzībai, nominālvērtībā:

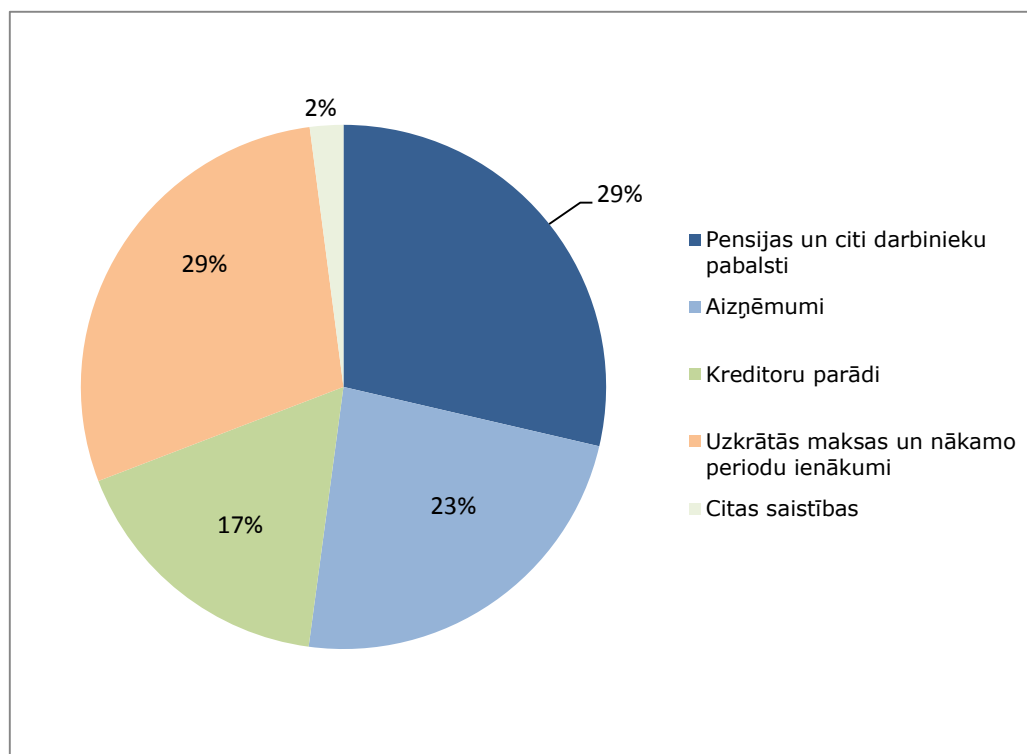
	Miljardos EUR							
	MB				EFSM*			KOPĀ
	Ungārija	Latvija	Rumānija	Kopā	Īrija	Portugāle	Kopā	
Piešķirts kopā	6,5	3,1	5,0**	14,6	22,5	26,0	48,5	63,1
Izmaksāts kopā 31.12.2016.	5,5	2,9	5,0	13,4	22,5	24,3	46,8	60,2
Kopā atmaksāts 31.12.2016.	(5,5)	(2,2)	(1,5)	(9,2)	-	-	-	(9,2)
Neatmaksātā summa 31.12.2016.	-	0,7	3,5	4,2	22,5	24,3	46,8	51,0

* Bez refinansēšanas darījumiem.

** Neskaitot palīdzību piesardzības pasākumu veidā.

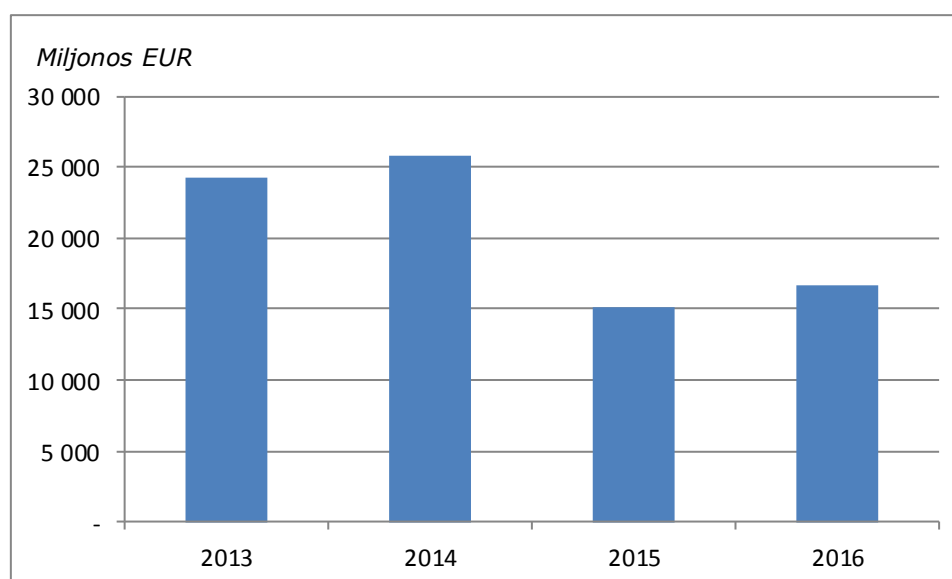
1.4. SAISTĪBAS

Saistības EUR 235 miljardu apmērā ES konsolidētajā bilancē

Saistības galvenokārt sastāv no četriem galvenajiem elementiem: pensijas un citas darbinieku pabalstu saistības, aizņēmumi, kreditoru parādi un uzkrātie izdevumi. Lielākās pārmaiņas, salīdzinot ar 2015. gadu, ir kreditoru parādu pieaugums par gandrīz EUR 8 miljardiem, galvenokārt dēļ labākas ELGF izpildes (t.i., maksājumu veikšanas dalībvalstu līmenī) 2016. gadā, salīdzinot ar 2015. gadu — skatīt konsolidēto finanšu pārskatu **2.12.** skaidrojumu.

Kopējie izmaksu pieprasījumi un rēķini, kas saņemti un atzīti bilancē kategorijā "Kreditoru parādi"

Neto aktīvi

Tas, ka saistības ir lielākas par aktīviem, nozīmē nevis to, ka ES iestādēm un struktūrām ir finanšu grūtības, bet gan to, ka noteiktām saistībām finansējums būs no nākamo gadu budžetiem. Daudzi izdevumi 2016. gadā tiek atzīti atbilstīgi uzkrāšanas noteikumiem grāmatvedībā, kaut gan tos faktiski

varētu samaksāt 2017. gadā vai vēlāk un finansēt, izmantojot nākamo gadu budžetus, un saistītie ieņēmumi tiks uzskaitīti tikai turpmākajos periodos. Visnozīmīgākās summas ir ELGF darbība (samaksāta 2017. gadā) un darbinieku pabalstu saistības (tiks samaksāta nākamo 30 gadu laikā vai vēlāk).

2. ES BUDŽETA AIZSARDZĪBA

Pārskats par finanšu korekcijām un atgūtām summām 2016. gadā

Svarīgs apsvēruma ES budžeta izpildē ir nepieciešamība nodrošināt atbilstīgu mehānismu kļūdu, pārkāpumu vai krāpšanas nepieļaušanai vai konstatēšanai un secīgai labošanai. Palāta savā gada ziņojumā sniedz ticamības deklarāciju par tādu darījumu likumību un pareizību, uz kuriem balstās gada finanšu pārskati, kā arī par pārskatos iekļauto maksājumu kļūdu būtiskumu. Ticamības deklarāciju kopā ar šiem ES gada finanšu pārskatiem publicē *Oficiālajā Vēstnesī*.

Lai mazinātu kļūdu ietekmi, Komisija veic pasākumus ES budžeta aizsardzībai, izmantojot galvenokārt šādus mehānismus:

- (1) novēršanas mehānismus (piemēram, *ex ante* kontrole, maksājumu pārtraukšana un apturēšana), un
- (2) koriģējošie mehānismi (galvenokārt dalībvalstīm piemērotās vai ar tām saskaņotās finanšu korekcijas un – mazākā mērā – no ES maksājumu saņēmējiem atgūtie līdzekļi).

Saskaņā ar dalīto pārvaldību (lauksaimniecības izdevumiem un strukturālām darbībām) dalībvalstis galvenokārt atbild par to, lai visā izdevumu cikla laikā tiktu nodrošināts, ka no ES budžeta veiktie izdevumi ir likumīgi un pareizi.

Koriģējošie pasākumi, t. i., finanšu korekcijas un atgūtās summas, veidojas pēc tam, kad Komisija un dalītās pārvaldības izdevumu gadījumā arī dalībvalstis uzrauga un pārbauda, vai no ES budžeta veiktie izdevumi ir atbilstīgi. Pieņemot lēmumu par finanšu korekcijas summu vai atgūstamo summu, Komisija ņem vērā to, kādā veidā un cik nopietni ir pārkāpts piemērojama tiesību akts, un pārkāpuma finanšu ietekmi uz ES budžetu, tostarp trūkumus pārvaldības un kontroles sistēmās. Lielākā daļa korekciju tiek veiktas pēc maksājuma.

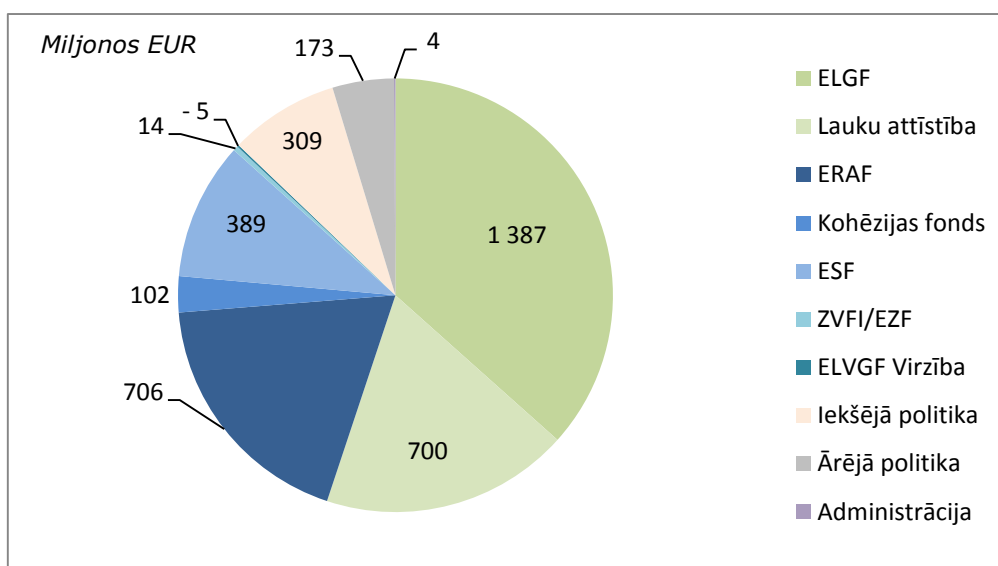
Finanšu korekciju un summu atgūšanas process:

Finanšu korekcijas un atgūtās summas tiek uzrādītas divos nozīmīgos procesa posmos. Abi posmi var būt vienā vai dažādos gados:

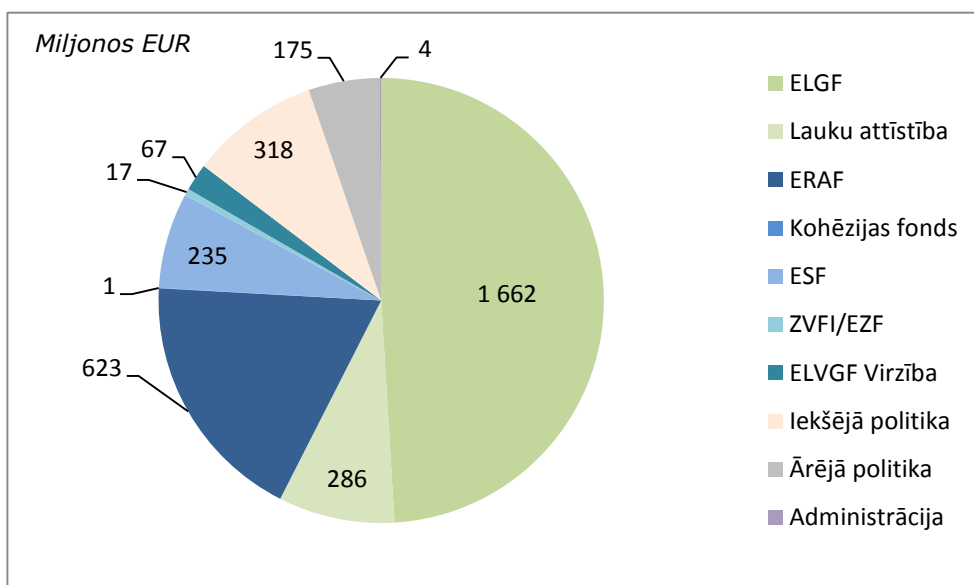
- 1) finanšu korekcijas un atgūtās summas **apstiprināšanas posmā**. Šīm summām vai nu piekritušas iesaistītās dalībvalstis, vai arī par tām Komisija ir pieņēmusi lēmumu. **2016. gadā apstiprināto finanšu korekciju un atgūto summu kopējais apjoms bija EUR 3777 miljoni** (2015. gadā – EUR 3499 miljoni).

Apstiprinātās finanšu korekcijas un atgūtās summas 2016. gadā dalījumā pa politikas jomām

2) finanšu korekcijas un atgūtās summas īstenošanas posmā: šīs summas rāda procesa pēdējo posmu, kad nepamatotu izdevumu pastāvēšanas gadījumā situācija tiek noteikti koriģēta. Nozaru reglamentējošos noteikumos paredzēti vairāki īstenošanas mehānismi. 2016. gadā īstenoto finanšu korekciju un atgūto summu kopējais apjoms bija EUR 3389 miljoni (2015. gadā — EUR 3853 miljoni). Finanšu korekciju un atgūto summu īstenošana var ilgt vairākus gadus galvenokārt tādēļ, ka saskaņā ar lauksaimniecības politiku tiek pieņemti lēmumi noteikt dalībvalstīm iemaksas vai atliktus maksājumus. Saskaņā ar kohēzijas politikas tiesisko regulējumu īstenošana notiek tad, kad tiek slēgts plānošanas periods, vai pēc plānošanas perioda slēgšanas.

Īstenotās finanšu korekcijas un atgūtās summas 2016. gadā dalījumā pa politikas jomām

3. AR ES BUDŽETA IZPILDI SAISTĪTO RISKU UN NENOTEIKTĪBU PĀRVALDE

3.1. MAKROEKONOMISKĀ VIDE

ES makroekonomiskā vide⁷ ietekmē ES dalībvalstu spēju pildīt finansēšanas saistības pret ES iestādēm un strukturālām un attiecīgi ES spēju arī turpmāk īstenot ES politiku.

Pašlaik pastāv liela nenoteiktība attiecībā uz globālās ekonomikas perspektīvām. Tas notiek pēc jau tā sarežģītā 2016. gada, kurā Eiropas ekonomikā bija jārisina daudzas starptautiska un vietēja līmeņa problēmas, tostarp zemākais temps pasaules tirdzniecības izaugsmē kopš 2009. gada, ģeopolitiskā spriedze, teroristu uzbrukumi vairākās dalībvalstīs, spriedze banku nozarē, Apvienotās Karalistes balsojums atstāt ES un pieaugoša reakcija pret globalizāciju. Līdz šim gan Eiropas ekonomika ir parādījusi noturību un saglabājusi ekonomiskās izaugsmes un darbvietu radīšanas tempu. ES IKP pieaugums līdz 2016. gada beigām palielinājās, un, šķiet, šī tendence ir saglabājusies 2017. gadā. Šo noturīgumu atbalsta daudzi labi zināmi labvēlīgie faktori, tostarp relatīvi zemā naftas cena, iepriekšējā euro kursa samazināšanās, pielāgojamā monetārā politika un vispārēji neitrāla fiskālā politika. Dažās dalībvalstīs strukturālo reformu īstenošana arī palīdzēja ekonomikas atlabšanai, jo īpaši darba tirgū. Galvenais izaugsmes virzītājspēks joprojām ir privātais patēriņš, savukārt ieguldījumu apjoms joprojām liek vilties. Šis pastāvīgi zems ieguldījumu līmenis rada šaubas par atlabšanas ilgspēju un potenciālo ekonomikas izaugsmi. Nenoteiktība pieaug līdz ārkārtīgi augstam līmenim, ko ietekmē arī neskaidrais Apvienotās Karalistes lēmuma izstāties no ES iznākums.

Kopumā pēc 1,7 % rādītāja 2016. gadā eurozonas IKP pieaugums šogad būs nedaudz mazāks par 1,6 %, un tad 2018. gadā nedaudz palielināsies līdz 1,8 %. Šo vienmērīgo, bet mēreno pieaugumu vajadzētu

⁷ Vairāk informācijas: Eiropas Komisija "European Economic Forecast Winter 2017."

simulēt iekšzemes pieprasījumam. Sagaidāms, ka globālais IKP pieaugums 2016. gadā sasniegs zemu atzīmi, un tiek prognozēts, ka tendence pastiprināsies šajā un nākamajā gadā. Sagaidāms, ka izaugsme ārpus ES pakāpeniski pieaugs no 3,2 % 2016. gadā līdz 3,7 % 2017. gadā un 3,9 % 2018. gadā.

3.2. IESPĒJAMĀS BUDŽETA SAISTĪBAS ATTIECĪBĀ UZ FINANSIĀLO PALĪDZĪBU

ES aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālās palīdzības programmām ir ārpusbudžeta operācijas. Vispārīgi runājot, piesaistītie līdzekļi tiek tālākaizdoti saņēmējvalstij kompensējošā veidā, t. i., ar tādu pašu kuponu, termiņu un summu. Neraugoties uz kompensējošo metodiku, finansēšanas instrumentu parāda apkalpošana ir ES juridiskais pienākums, un tas nodrošina, ka visi maksājumi tiek veikti pilnā apmērā un laikus. Komisija ir ieviesusi procedūras, lai nodrošinātu aizņēmumu atmaksu pat tad, ja aizdevuma saistības netiek pildītas.

ES aizņēmumi veido tiešas un beznosacījumu saistības ES, un tos garantē ES dalībvalstis (budžeta iespējamās saistības). Aizņēmumus tādu aizdevumu finansēšanai, kuri ir paredzēti valstīm ārpus ES, sedz Garantiju fonds ārējai darbībai. Ja saņēmēja dalībvalsts nepilda saistības, parāda apkalpošana tiks atskaitīta no Komisijas pieejamā naudas līdzekļu atlikuma, ja tas ir iespējams. Pretējā gadījumā Komisija iegūtu nepieciešamos līdzekļus no dalībvalstīm. Saskaņā ar tiesību aktiem par ES pašu resursiem (Padomes Regulas 609/2014 14. pants) ES dalībvalstīm ir juridisks pienākums nodrošināt pietiekamus līdzekļus ES saistību izpildei. Tādējādi ieguldītāji ir pakļauti tikai ES, nevis finansēto aizdevumu saņēmēja kredītriskam. Kompensējoša aizdošana nodrošina, ka ES budžets neuzņemas procentu likmju vai ārvalstu valūtas risku.

Par katras valsts programmu EP, Padome un Komisija pieņem lēmumu un nosaka vispārējo piešķirto summu, daļu maksājumu skaitu un maksimālo (vidējo) termiņu visam aizdevuma kopumam. Tad Komisija un saņēmējvalsts vienojas par aizdevuma/finansējuma parametriem, jo īpaši daļu maksājumu atmaksu. Turklāt, izņemot pirmo daļu, visas pārējās aizdevuma daļas ir atkarīgas no tā, vai tiek ievēroti politikas nosacījumi kopīgās ES/Starptautiskā valūtas fonda (SVF) finanšu palīdzības kontekstā, kas ir vēl viens faktors, kurš ietekmē finansējuma piešķiršanas laiku. Tas nozīmē, ka aizdevuma piešķiršanas laiks un termiņš ir atkarīgs no attiecīgās ES aizdevumu darbības. Finansējums ir galvenokārt euro valūtā un tiek piešķirts uz laiku no trim līdz 30 gadiem.

Tabulā turpmāk sniegts pārskats par plānoto atmaksas grafiku, summas nominālvērtībā par neatmaksātiem EFSM un MB aizdevumiem bilances datumā.

Miljardos EUR

	MB				EFSM			KOPĀ
	Ungārija	Latvija	Rumānija	Kopā	Īrija	Portugāle	Kopā	
2017.			1,15	1,15				1,15
2018.			1,35	1,35	3,9	0,6	4,5	5,85
2019.		0,5	1,0	1,5				1,5
2021.					3,0	6,75	9,75	9,75
2022.						2,7	2,7	2,7
2023.					2,0	1,5	3,5	3,5
2024.					0,8	1,8	2,6	2,6
2025.		0,2		0,2				0,2
2026.					2,0	2,0	4,0	4,0
2027.					1,0	2,0	3,0	3,0
2028.					2,3		2,3	2,3
2029.					1,0	0,4	1,4	1,4
2031.						2,25	2,25	2,25
2032.					3,0		3,0	3,0
2035.					2,0		2,0	2,0
2036.						1,0	1,0	1,0
2038.						1,8	1,8	1,8
2042.					1,5	1,5	3,0	3,0
Kopā	0	0,7	3,5	4,2	22,5	24,3	46,8	51,0

Uz starpvaldību finanšu stabilitātes mehānismiem, kas ir Eiropas Finanšu stabilitātes instruments (EFSI) un Eiropas Stabilizācijas mehānisms (ESM), neattiecas ES līgums, tādēļ tie nav iekļauti ES konsolidētajos gada finanšu pārskatos.

3.3. AR BUDŽETA GARANTIJĀM SAISTĪTĀS IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS

ES piešķirusi garantijas EIB grupai saistībā ar aizdevumiem, kas izsniegti ārpus ES, un parāda vērtspapīru un kapitāla vērtspapīru darījumiem, uz kuriem attiecas ESIF garantijas. ES 2016. gada 31. decembrī konsolidēto finanšu pārskatu skaidrojumos (skatīt **4.1.1.** skaidrojumu) uzrāda iespējamās saistības abām garantijām. Lai mazinātu risku ES budžetam, ko var radīt EIB grupas pieprasītās garantijas, ES ir izveidojusi atsevišķus garantiju fondus — Garantiju fondu ārējai darbībai un ESIF Garantiju fondu.

Garantiju fondu ārējai darbībai nodrošina no ES budžeta, lai segtu 9 % no garantētajiem aizdevumiem trešajām valstīm EIB ārējo aizdevumu pilnvaru darbības ietvaros, kas gada beigās nebija atmaksāti. 2016. gada 31. decembrī aktīvu kopsumma EUR 2,3 miljardu apmērā ir saistīta ar summu, kas izmaksāta no EUR 19,8 miljardiem, no parakstītajām summām EUR 28,8 miljardu apmērā, nepārsniedzot EUR 39,3 miljardus.

ESIF Garantiju fonds uzsāka savu darbību 2016. gadā un pakāpeniski sasniegs EUR 8 miljardus līdz 2022. gadam, tādējādi veidojot uzkrājumus 50 % apmērā ES maksimālajai riska pozīcijai saistībā ar ES garantiju, kas ir EUR 16 miljardi. 2016. gadā ESIF Garantiju fondam tika piešķirts EUR 1 miljards un tika izmaksāti EUR 4,4 miljardi no garantētajām summām, un kopumā tika parakstīti EUR 11,2 miljardi (tātad arī izmaksātās summas).

3.4. BĒĢĻU KRĪZES PĀRVALDĪBA – BĒĢĻU ATBALSTA MEHĀNISMS TURCIJĀ

ES saskaras ar vēl nepieredzētu krīzi, kuras risināšanai nepieciešama solidaritāte, vienotība un efektivitāte. Problēmas ir kopīgas, un risinājumi ir jākoordinē. Turcijas ģeogrāfiskais stāvoklis padara to par nozīmīgu uzņemšanas un tranzīta valsti daudziem bēgļiem un migrantiem. Nepieredzētā pieplūduma dēļ, kas galvenokārt saistīts ar Sīrijas konfliktu, valstī ir vislielākais bēgļu un migrantu skaits pasaulē.

ES un tās dalībvalstis 2015. gadā nolēma pastiprināt politisko un finansiālo iesaisti, lai atbalstītu Turciju bēgļu uzņemšanā. ES un Turcijas 2015. gada 29. novembra paziņojuma ietvaros tika panākta vienošanās par visaptverošu sadarbību, kuras pamatā ir dalīta atbildība, savstarpējas saistības un piegāde starp ES un Turciju. 2015. gada 29. novembra samits iedarbināja ES un Turcijas kopīgo rīcības plānu (KRP), lai palīdzētu Turcijai cīnīties ar Sīrijas konflikta sekām.

Atbildot uz ES dalībvalstu aicinājumu piešķirt ievērojamu papildu finansējumu bēgļu atbalstam Turcijā, Komisija ar Komisijas lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 24. novembrī, ar grozījumiem, kas pieņemti 2016. gada 10. februārī, ir izveidojusi Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā.⁸ Šis ir mehānisms to resursu mobilizācijas koordinēšanai, kas pieejami gan ES budžetā, gan no dalībvalstu papildu iemaksām, kas iekļautas ES budžetā kā ārējie piešķirtie ieņēmumi 2016.–2017. gadā kopā EUR 3 miljardu apmērā. Dalībvalstis ir uzņēmušās politisku lomu, sniedzot valsts ieguldījumu ES dalībvalstu un Eiropas Komisijas Kopējās vienošanās ietvaros, kuru dalībvalstu valdību pārstāvji pieņēma 2016. gada 3. februārī. Ar Kopējo vienošanos nosaka arī nosacījumu sistēmu. EUR 3 miljardi ir pieejami papildus EUR 345 miljoniem, kurus Komisija jau ir piešķirusi Turcijai, reaģējot uz Sīrijas bēgļu krīzi pirms mehānisma darbības sākuma, un papildus dalībvalstu divpusējai palīdzībai.

Mehānisms sāka darboties 2016. gada 17. februārī, noturot mehānisma vadības komitejas pirmo sanāksmi. Bēgļu atbalsta mehānisms Turcijā ir koordinācijas mehānisms, kas ļauj ātri un efektīvi mobilizēt ES palīdzību bēgļiem Turcijā. Mehānisms nodrošina attiecīgo esošo ES finanšu instrumentu optimālu izmantošanu, kas izpaužas kā humānā vai cita veida palīdzība, ar mērķi nodrošināt, ka bēgļu un uzņēmējkopienų vajadzības tiek risinātas visaptverošā un saskaņotā veidā.

Mehānisma koordinācijas komiteja sniedz stratēģiskas norādes attiecībā uz vispārējām prioritātēm, atbalstāmo darbību veidu, piešķiramajām summām un izmantojamiem finanšu instrumentiem, kā arī, vajadzības gadījumā, nosacījumiem, kas attiecas uz Turcijas saistību izpildi ES un Turcijas kopīgā rīcības plāna ietvaros. Koordinācijas komiteju vada Komisija, un komitejas sastāvā ir divi Komisijas pārstāvji un viens pārstāvis no katras dalībvalsts, savukārt Turcijai ir padomdevēja statuss.

Saskaņā ar Komisijas Lēmuma, ar kuru izveido mehānismu, 3. panta 2. punktu otrajā koordinācijas komitejas sanāksmē 2016. gada 12. maijā tika panākta vienošanās, ka mehānismam ir jākoncentrējas uz sešām prioritārajām jomām: 1) humānā palīdzība, 2) migrācijas pārvaldība, 3) izglītība, 4) veselības aprūpe, 5) pašvaldību infrastruktūra un 6) sociālekonomisks atbalsts.

Kopējais budžets, ko koordinē mehānisms, ir EUR 3 miljardi, par kuriem 2016.–2017. gadā tiks noslēgti līgumi. Kopējo summu veido EUR 1 miljards no ES budžeta un EUR 2 miljardi no dalībvalstu papildu finansējuma. Dalībvalstis veic iemaksas tieši ES budžetā kā ārējos piešķirtos ieņēmumus saskaņā ar FR 21. panta 2. punkta b) apakšpunktu, un iemaksas tiek attiecīgi iedalītas *IPA II* un *HUMA* budžeta pozīcijās. 2016. gadā no EUR 1 miljarda, kas piesaistīti no ES budžeta, tika piešķirti EUR 250 miljoni, un EUR 750 miljoni ir rezervēti mehānismam 2017. gada budžetā.

Mehānismu finansē no šādiem avotiem:

⁸ Komisijas 2016. gada 10. februāra Lēmums (2016/C 60/03) par Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā, ar ko groza Komisijas 2015. gada 24. novembra Lēmumu C(2015) 9500.

Miljonos EUR

	2016.	2017.	Kopā
ES budžets			
Humānā palīdzība	165	145	310
Palīdzība, kas nav humānā palīdzība			
Pirmspievienošanās palīdzības instruments	55	595	650
Attīstības sadarbības instruments	10	10	20
Stabilitātes un miera veicināšanas instruments	20	0	20
Palīdzības, kas nav humānā palīdzība, starpsumma	85	605	690
Kopā	250	750	1 000

Dalībvalstu iemaksas

2 000

Komisija noslēdza atsevišķus iemaksu līgumus ar visām dalībvalstīm par valstu iemaksu EUR 2 miljardu kopsummā saskaņā ar FR piemērošanas noteikumu 7. panta 2. punktu.

Mehānisms tiek īstenots kā humānā un cita veida palīdzība, un šiem virzieniem attiecīgi indikatīvi ir piešķirti EUR 1,4 miljardi un EUR 1,6 miljardi. Humānā palīdzība nodrošina atbalstu visneaizsargātākajiem bēgļiem (un citām attiecīgajām personām), sniedzot paredzamu un cilvēka cienīgu atbalstu, kas apmierina pamatvajadzības un nodrošina aizsardzību. Cita veida palīdzība nodrošina bēgļu ilgtermiņa iztiku un sociālekonomiskās un izglītības perspektīvas. Tās mērķis ir palīdzēt nodrošināt bērniem pamatskolas un vidusskolas izglītību un uzlabot izglītības infrastruktūru, tostarp skolu ēkas un mācību materiālus. Šī palīdzība ir vērsta uz riskam pakļautajām grupām, piemēram, pasargājot sievietes pret seksuālu un ar dzimumu saistītu vardarbību un uzlabojot pieeju seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpei.

Komisija regulāri informē Eiropas Parlamentu un Padomi par Bēgļu atbalsta mehānisma Turcijai īstenošanu un 2017. gada 2. martā ir izdevusi pirmo gada ziņojumu par mehānismu⁹.

3.5. JAUNIEŠU NODARBINĀTĪBA

Gandrīz 4,2 miljoni cilvēku, kas ir jaunāki par 25 gadiem, ES 2016. gada augustā bija bezdarbnieki, kas nozīmē, ka bezdarba līmenis bija 18,6 %. Lai gan tas ir uzlabojums, salīdzinot ar maksimālo rādītāju 2013. gadā — 23,7 %, tas tomēr nozīmē, ka gandrīz katrs piektais jauniešs ir bezdarbnieks. Dažās dalībvalstīs skaits ir vēl lielāks, piemēram, Grieķijā (42,7 %), Spānijā (43,2 %) un Itālijā (38,8 %), kuras tas skar īpaši smagi.

Lai cīnītos pret jauniešu bezdarbu, ES 2016. gadā turpināja darbu, lai atbalstītu Jaunatnes garantijas īstenošanu saistībā ar Jauniešu nodarbinātības iniciatīvu (JNI) dalībvalstīs. JNI mērķis ir samazināt jauniešu bezdarbu vismazāk skartajos ES reģionos. 2013. gadā izveidotais JNI sniedz mērķtiecīgu finansējumu EUR 6,4 miljardu apmērā 2014.–2020. gada periodā, lai atbalstītu darbības, kas jauniešiem palīdzētu piekļūt darba tirgum šajos reģionos. No JNI budžeta kopsummas EUR 6,4 miljardu apmērā pusi nodrošina īpaša ES budžeta pozīcija, bet otru pusi — ESF.

JNI atbalsta jauniešus vecumā no 15 līdz 24 gadiem (dažās ES dalībvalstīs vecumā no 15 līdz 29 gadiem), kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*). Šajā grupā var ietilpt jaunieši, kas ir ilgtermiņa bezdarbnieki, un tie, kuri nav reģistrēti kā darba meklētāji. Lai būtu tiesīgi saņemt JNI atbalstu, šiem jauniešiem ir jādzīvo reģionos, kur jauniešu bezdarbs 2012. gadā pārsniedza 25 %. Šobrīd reģioni 20 dalībvalstīs saņem JNI atbalstu.

JNI piešķirtais finansējums tiek izmantots, īstenojot Jaunatnes nodarbinātības paketi, un jo īpaši valsts Garantijas jauniešiem ES dalībvalstīs, kuras gūst labumu no JNI. JNI spēj tieši kontaktēties ar jauniešiem, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, un atbalstīt viņus personīgi. "Piedāvājumi", kurus finansē JNI

⁹ Skatīt Komisijas Paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, Pirmais gada ziņojums par Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā, COM(2017) 130 final, 2.3.2017.

un kas tiek piedāvāti jauniešiem, izmantojot Garantijas jauniešiem, ir sākot no mācekļu prakses un apmācības kursiem līdz subsīdijām darba devējiem un uzsākšanas atbalstam atkarībā no katra jaunieša īpašajām vajadzībām. Tādā veidā JNI papildina no citiem ES finanšu līdzekļiem, piemēram, ESF, sniegto atbalstu, kas paceļas pāri indivīda līmenim un palīdz īstenot izglītības un nodarbinātības reformas.

Garantijas jauniešiem ir pielāgotas valstu programmas, kuru mērķis ir nodrošināt, lai visi jaunieši, kas jaunāki par 25 gadiem (vai dažās dalībvalstīs — 29), saņemtu kvalitatīvu un konkrētu atbalsta piedāvājumu četru mēnešu laikā pēc mācību beigšanas vai kļūstot par bezdarbnieku. Lai to panāktu, Garantijas jauniešiem ietver tiešus pasākumus, kas vērsti uz jauniešiem, kā arī visaptverošas, ilgtermiņa nodarbinātības un izglītības sistēmu reformas, kuru pamatā ir visaptverošas partnerības starp visām attiecīgajām ieinteresētajām personām.

2016. gada oktobrī progresa ziņojumā bija redzams, ka 2013. gada Garantija jauniešiem, ko atbalsta JNI, ESF un valsts finansējums, ir mainījusi situāciju. Trīs gadus pēc programmas sākuma 2013. gadā tagad ES ir par 1,4 miljoniem mazāk jauniešu bezdarbnieku. Apmēram 9 miljoni jauniešu ir pieņēmuši darba, prakses vai mācekļības piedāvājumu. Tas palīdzējis daudzās dalībvalstīs veikt ievērojamas strukturālas reformas un veidot uzņēmējdarbības un izglītības partnerības. Lai nodrošinātu pilnīgu un ilgtspējīgu Garantijas jauniešiem īstenošanu, Komisija ierosināja turpināt JNI līdz 2020. gadam un papildināt tās resursus. Turklāt, lai atbalstītu mācīšanos darbvietā ārzemēs, Komisija esošās programmas *Erasmus+* ietvaros ir izziņojusi jaunu specializētu ilglaicīgu (6–12 mēnešu) mācekļu mobilitātes shēmu *ErasmusPro*.

2016. gada jūnijā Komisija sāka jauno Prasmju programmu Eiropai, ko veido 10 darbības, kurām jāuzlabo prasmju kvalitāte un vajadzīgums darba tirgū. To vidū ir iniciatīva, kas palīdzēs mazkvalificētiem pieaugušajiem uzlabot lasīšanas, rēķināšanas un digitālo prasmi un/vai virzīties uz vidējo vai līdzvērtīgu izglītību.

2014.–2020. gada plānošanas perioda pirmajos trīs gados JNI saskārās ar īstenošanas aizkavēšanos līdzīgi, kā tika novērots attiecībā uz citiem ESI fondiem, kas ietilpst DFS 1.b izdevumu kategorijā. Vairāki iemesli bija pamatā lēnākiem maksājumiem, nekā sākotnēji bija paredzēts, piemēram, saistīto ESF darbības programmu novēlota pieņemšana un ilgstoša gatavošanās to īstenošanai, tostarp to struktūru un procedūru izveide, kas nepieciešamas saskaņā ar attiecīgo ESF tiesisko regulējumu. Zināmā mērā JNI īstenošanas sākotnējos posmos vērojama aizkavēšanās daļēji var būt saistīta arī ar dažādu atbildīgo struktūru administratīvās kapacitātes ierobežojumiem, it īpaši ņemot vērā abu plānošanas periodu pārklāšanos. Neraugoties uz šo aizkavēšanos, JNI īstenošana gan uz vietas, gan attiecībā uz Komisijas veiktajiem maksājumiem līdz šim ir bijusi straujāka nekā ESF, ERAF un KF gadījumā.

BUDŽETA IZPILDES PĀRSKATI UN SKAIDROJUMI

Jāņem vērā, ka skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, tāpēc daži finanšu dati tabulās turpmāk var nesakrist.

SATURS

ES BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTI	112
BUDŽETA UN FAKTISKO SUMMU SALĪDZINĀJUMA PĀRSKATI	113
BUDŽETA IZPILDES PĀRSKATU SKAIDROJUMI	116
1. ES BUDŽETA SISTĒMA	116
1.1. DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA 2014.–2020. GADAM	116
1.2. GADA BUDŽETS	118
1.3. POLITIKAS JOMAS	118
1.4. IEŅĒMUMI	119
1.5. BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTU APRĒĶINS	120
1.6. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTU SASKAŅOŠANA AR BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTIEM	121
2. 2016. GADA ES BUDŽETA IZPILDE — KOMENTĀRS	122
2.1. IEŅĒMUMI	122
2.2. IZDEVUMI	123
3. ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE	125
3.1. KOPSAVILKUMS PAR ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDI	125
4. ES BUDŽETA IZDEVUMU IZPILDE	126
4.1. DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS	126
4.2. DFS: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE	127
4.3. DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE	128
4.4. DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS	129
4.5. DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS	130
4.6. POLITIKAS JOMA: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS	131
4.7. POLITIKAS JOMA: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU ĪSTENOŠANA	132
4.8. POLITIKAS JOMA: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU ĪSTENOŠANA	133
4.9. POLITIKAS JOMA: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS	134
4.10. POLITIKAS JOMA: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS	135
5. BUDŽETA IZPILDE PA IESTĀDĒM	136
5.1. BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE	136
5.2. SAISTĪBU APROPRIĀCIJU ĪSTENOŠANA	137
5.3. MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU ĪSTENOŠANA	138
6. AĢENTŪRU BUDŽETA IZPILDE	139
6.1. BUDŽETA IEŅĒMUMI	139
6.2. SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJAS ATBILSTOŠI AĢENTŪRĀM	141

ES BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTI

Miljonos EUR

	2016.	2015.
Ieņēmumi finanšu gadā	144 717	146 624
Maksājumi no kārtējā gada apropriācijām	(135 180)	(143 485)
Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz N+1 gadu	(1 655)	(1 299)
To neizmantoto apropriāciju anulēšana, kas pārnestas no N-1 gada	63	29
Piešķirto ieņēmumu evolūcija	(1 367)	(704)
Valūtas maiņas starpība gadā	(173)	182
Budžeta izpildes rezultāti*	6 405	1 347

* No šīs summas EBTA rezultāts ir EUR 0 miljoni 2016. gadā un EUR (2) miljoni 2015. gadā.

BUDŽETA UN FAKTISKO SUMMU SALĪDZINĀJUMA PĀRSKATI

BUDŽETA IEŅĒMUMI

Miljonos EUR

	Sākotnējais pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Konstatētie pieprasījumi	Ieņēmumi
1 Pašu resursi	142 269	133 677	132 192	132 166
11-Cukura nodevas	125	133	133	133
12-Muitas nodokļi	18 465	20 115	19 987	19 961
13-PVN	18 813	16 279	15 935	15 935
14-NKI	104 866	97 149	95 578	95 578
15-Budžeta nelīdzsvarotību korekcijas	-	-	580	580
16-Nīderlandes un Zviedrijas NKI balstītās iemaksas samazināšana	-	-	(22)	(22)
3 Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas	-	1 349	1 358	1 358
4 Ieņēmumi no personām, kas saistītas ar iestādēm un citām Savienības struktūrām	1 348	1 348	1 459	1 452
5 Uzkrātie ieņēmumi no iestāžu administratīvās darbības	55	55	600	579
6 Iemaksas un atmaksājumi saistībā ar Savienības līgumiem un programmām	60	60	6 204	5 928
7 Procenti par kavētiem maksājumiem un soda naudas	123	123	9 739	3 175
8 Aizdevumu un aizņēmumu darbības	5	5	46	41
9 Dažādi ieņēmumi	25	25	27	17
Kopā	143 885	136 642	151 624	144 717

* Sīkāku informāciju par ieņēmumu izpildi 2016. gadā skatīt 3. skaidrojumā un 2.1. paskaidrojumā.

BUDŽETA IZDEVUMI: SAISTĪBAS PA DAUDZGADU FINANŠU SHĒMAS (DFS) IZDEVUMU KATEGORIJĀM

Miljonos EUR

DFS izdevumu kategorija	Sākotnējais pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Kopējās pieejamās apropriācijas	Uzņemtās saistības
1. Gudra un iekļaujoša izaugsme	69 841	69 841	73 039	71 731
1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	19 010	19 010	21 569	20 332
1.b: Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	50 831	50 831	51 471	51 400
2. Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	62 484	62 470	66 952	64 547
t.sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	42 220	42 218	46 051	44 285
3. Drošība un pilsonība	4 052	4 292	4 423	4 336
4. Globālā Eiropa	9 167	9 377	12 240	11 278
5. Administrācija	8 935	8 951	9 642	9 358
t.sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	3 771	3 778	4 121	3 979
6. Kompensācijas	-	-	-	-
8. Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnestais deficīts	-	-	-	-
9. Īpaši instrumenti	525	346	395	61
Kopā	155 004	155 277	166 690	161 310

BUDŽETA IZDEVUMI: MAKSĀJUMI PA DAUDZGADU FINANŠU SHĒMAS (DFS) IZDEVUMU KATEGORIJĀM

Miljonos EUR

DFS izdevumu kategorija	Sākotnējais pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Kopējās pieejamās apropriācijas	Veiktie maksājumi
1. Gudra un iekļaujoša izaugsme	66 263	59 459	63 618	56 265
1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	17 418	17 406	20 976	18 461
1.b: Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	48 844	42 053	42 642	37 804
2. Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	55 121	55 214	59 464	57 412
t.sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	42 212	42 210	46 057	44 084
3. Drošība un pilsonība	3 022	3 069	3 195	3 077
4. Globālā Eiropa	10 156	9 860	11 163	10 277
5. Administrācija	8 935	8 951	10 490	9 324
t.sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	3 771	3 778	4 683	3 975
6. Kompensācijas	–	–	–	–
8. Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnestais deficīts	–	–	–	–
9. Īpaši instrumenti	389	90	140	61
Kopā	143 885	136 642	148 069	136 416

Sīkāku informāciju par izdevumu izpildi 2016. gadā skatīt **4.** skaidrojumā un **2.2.** paskaidrojumā.

BUDŽETA IZPILDES PĀRSKATU SKAIDROJUMI

1. ES BUDŽETA SISTĒMA

Budžeta konti tiek turēti atbilstīgi Finanšu regulai (FR) un tās piemērošanas noteikumiem. Vispārējais budžets ir instruments, ar kuru katru gadu nosaka un apstiprina Savienības ieņēmumus un izdevumus saskaņā ar maksimālajiem apmēriem un citiem noteikumiem, kas paredzēti daudzgadu finanšu shēmā saskaņā ar tiesību aktiem par daudzgadu programmām, kas pieņemtas saskaņā ar minēto regulējumu.

1.1. DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA 2014.–2020. GADAM

	Miljonos EUR							
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Kopā
1. Gudra un iekļaujoša izaugsme	52 756	77 986	69 304	73 512	76 420	79 924	83 661	513 563
1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	16 560	17 666	18 467	19 925	21 239	23 082	25 191	142 130
1.b Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	36 196	60 320	50 837	53 587	55 181	56 842	58 470	371 433
2. Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	49 857	64 692	64 262	60 191	60 267	60 344	60 421	420 034
t.sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	43 779	44 190	43 951	44 146	44 163	44 241	44 264	308 734
3. Drošība un pilsonība	1 737	2 456	2 546	2 578	2 656	2 801	2 951	17 725
4. Globālā Eiropa	8 335	8 749	9 143	9 432	9 825	10 268	10 510	66 262
5. Administrācija	8 721	9 076	9 483	9 918	10 346	10 786	11 254	69 584
t.sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	7 056	7 351	7 679	8 007	8 360	8 700	9 071	56 224
6. Kompensācijas	29	-	-	-	-	-	-	29
8. Negatīva rezerve	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Īpaši instrumenti	-	-	-	-	-	-	-	-
Saistību apropriācijas	121 435	162 959	154 738	155 631	159 514	164 123	168 797	1 087 197
Maksājumu apropriācijas kopā	135 762	140 719	144 685	142 906	149 713	154 286	157 358	1 025 429

Tabulā iepriekš ir parādīti DFS maksimālie apmēri faktiskajās cenās. 2016. gads bija trešais finanšu gads, uz kuru attiecās 2014.–2020. gada DFS. Kopējais maksimālais apmērs saistību apropriācijām 2016. gadā bija EUR 154 738 miljoni, kas ir līdzvērtīgi 1,05 % no ES NKI, savukārt atbilstīgais maksājumu apropriāciju maksimālais apmērs bija EUR 144 685 miljoni jeb 0,98 % no ES NKI visā 2016. budžeta gadā.

Kohēzijas politikas finansējuma korekcija saskaņā ar DFS regulas 7. pantu tika īstenota, Komisijai veicot 2017. gada DFS tehnisko korekciju (2016. gada 30. jūnija COM(2016) 311), kā rezultātā DFS maksimālais apmērs 2017.–2020. gadam tiek koriģēts un palielināts par kopējo summu EUR 4642 miljonu apmērā saistību apropriācijās 1.b izdevumu kategorijā un EUR 1367 miljonu apmērā maksājumu apropriācijās (faktiskajās cenās).

Saistībā ar 2014.–2020. gada DFS ir panākta vienošanās par jauniem elastīguma noteikumiem. Viens no jaunajiem noteikumiem paredz iespēju pārvest neizmantotās rezerves maksājumu maksimālā apmēra ietvaros uz turpmākiem gadiem, izmantojot maksājumu vispārējo rezervi DFS tehnisko korekciju ietvaros turpmākajam gadam. Tādējādi neizmantotā summa no 2015. gada (EUR 1288 miljoni faktiskajās cenās) un 2016. gada (EUR 13 991 miljons faktiskajās cenās) tika pārvesta uz 2018.–2020. gadu, un attiecīgi tika koriģēti maksimālie apmēri 2015., 2016. un 2018.–2020. gadam; skatīt DFS tehniskās korekcijas 2017. gadam un tehniskās korekcijas 2018. gadam (COM(2017) 220, 2017. gada 24. maijs).

Komisija 2016. gada 14. septembrī publiskoja paziņojumu "Daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam vidusposma pārskats/pārskatīšana" (COM(2016) 603), kam pievienoti vairāki tiesību aktu priekšlikumi, tostarp priekšlikums grozīt DFS regulu (COM(2016) 604) un priekšlikums vienkāršot finanšu noteikumus saskaņā ar FR un attiecīgajiem pamataktiem (COM(2016) 605). Attiecībā uz budžetu priekšlikumi ir vērsti uz DFS elastīguma palielināšanu, veicot vairākus grozījumus DFS regulā un "papildinot" finansējumu prioritārajiem izdevumiem darbvietām un izaugsmei, migrācijai un drošībai, izmantojot pieejamās rezerves un elastību. Paredzams, ka vienošanās par šiem priekšlikumiem tiks panākta 2017. gada vasarā.

Visbeidzot, stājoties spēkā Padomes Lēmumam 2014/335 par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu (OV L 168, 7.6.2014.) un saskaņā ar tā 3. panta 3. punktu, minētajā lēmumā noteiktie maksimālie apmēri tika pārrēķināti, pamatojoties uz ESA 2010 datiem, kas kopumā pieauga salīdzinājumā ar NKI, pamatojoties uz ESA 95. Tādējādi pašu resursu maksimālais apmērs tika koriģēts no 1,23 % līdz 1,20 % no ES NKI; saistību apropriāciju maksimālais apmērs tika koriģēts no 1,29 % līdz 1,26 % no ES NKI (COM(2016) 829, 2016. gada 21. decembris).

Turpmāk ir sniegts paskaidrojums par dažādām DFS izdevumu kategorijām.

1. izdevumu kategorija. Gudra un iekļaujoša izaugsme

Šī izdevumu kategorija ir sadalīta divās atsevišķās, bet savstarpēji saistītās daļās.

1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai, tostarp izdevumi pētniecībai un inovācijām, izglītībai un apmācībai, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam, sociālajai politikai, iekšējam tirgum un saistītām politikas jomām.

1.b: Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija, kas paredzēta, lai sekmētu vismazāk attīstīto dalībvalstu un reģionu konverģenci, papildinātu ES ilgtspējīgas attīstības stratēģiju ārpus mazāk turīgajiem reģioniem un atbalstītu reģionu sadarbību.

2. izdevumu kategorija. Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi

2. izdevumu kategorija ietver kopējo lauksaimniecības un zivsaimniecības politiku un vides aizsardzības pasākumus, jo īpaši *Life+* programmu.

3. izdevumu kategorija. Drošība un pilsonība

3. izdevumu kategorija (Drošība un pilsonība) atspoguļo tādu jomu augošo nozīmi, kurās ES ir noteikti īpaši uzdevumi: tieslietas un iekšlietas, robežu aizsardzība, imigrācijas un patvēruma politika, sabiedrības veselība un patērētāju aizsardzība, kultūra, jaunatne, informācija un dialogs ar pilsoņiem.

4. izdevumu kategorija. Globālā Eiropa

4. izdevumu kategorijā ietilpst visas ārējās darbības, tostarp sadarbība attīstības jomā, humānā palīdzība, pirmspievienošānās un kaimiņattiecību instrumenti. EAF paliek ārpus ES budžeta un neietilpst DFS.

5. izdevumu kategorija. Administrācija

Šī izdevumu kategorija attiecas uz visu iestāžu administratīvajiem izdevumiem, pensijām un Eiropas skolām. Iestādēm, izņemot Komisiju, šīs izmaksas veido to kopējos izdevumus.

6. izdevumu kategorija. Kompensācijas

Saskaņā ar politisku vienošanos par to, ka jaunās dalībvalstis neklūst par budžeta neto maksātājām savas līdzdalības sākumposmā, šajā izdevumu kategorijā bija paredzēta kompensācija. Šī summa tām bija pieejama pārvietojumu veidā, lai līdzsvarotu to budžeta ieņēmumus un iemaksas.

9. Izdevumu kategorija. Īpašie instrumenti

Elastības mehānismi ļauj ES mobilizēt nepieciešamos līdzekļus, lai reaģētu uz neparedzētiem notikumiem, piemēram, krīzēm un ārkārtas situācijām. To darbības joma, finanšu piešķirums un darbības nosacījumi paredzēti DFS regulā un Iestāžu nolīgumā. Pašreizējā izdevumu samazināšanas kontekstā tie arī nodrošina iespēju ar budžeta resursiem reaģēt uz mainīgajām prioritātēm, lai katrs euro tiktu izmantots tur, kur tas visvairāk nepieciešams. Lielākā daļa elastības mehānismu tāpēc ir ārpus DFS, un finansējumu var mobilizēt, pārsniedzot izdevumu maksimālos apjomus.

1.2. GADA BUDŽETS

Komisija katru gadu aplēš visus iestāžu gada ieņēmumus un izdevumus un sagatavo budžeta projektu, ko nosūta budžeta lēmēj institūcijai. Pamatojoties uz budžeta projektu, Padome izklāsta pozīciju, ko abas budžeta lēmēj institūcijas iestādes pēc tam apspriež. Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs paziņo par kopīgā budžeta projekta galīgu pieņemšanu, un tādējādi tas kļūst izpildāms. Attiecīgā gada laikā pieņem budžeta grozījumus. Par budžeta izpildi galvenokārt atbild Komisija.

Komisijas budžeta struktūru veido administratīvās un darbības apropriācijas. Citām iestādēm ir tikai administratīvās apropriācijas. Turklāt budžetā ir nodalītas divu veidu apropriācijas: nediferencētās un diferencētās. Nediferencētās apropriācijas izmanto, lai finansētu vienam gadam paredzētas darbības (tās atbilst gada pārskata principam). Diferencētās apropriācijas tiek izmantotas, lai gada pārskata principu saskaņotu ar vajadzību pārvaldīt daudzgadu darbības. Diferencētās apropriācijas tiek iedalītas saistību un maksājumu apropriācijās:

- **saistību apropriācijas:** sedz to juridisko saistību kopējās izmaksas, kas uzņemtas kārtējā finanšu gadā par darbībām, kuru ilgums ir vairāki gadi. Tomēr budžeta saistības darbībām, kuru ilgums pārsniedz vienu finanšu gadu, var tikt sadalītas vairāku gadu laikā gada maksājumos, ja tas paredzēts pamataktā.
- **maksājumu apropriācijas:** sedz izdevumus par saistībām, kas radušās kārtējā finanšu gadā un/vai iepriekšējos finanšu gados.

Pārskatos šāda veida finansējums tiek sagrupēts divos galvenajos posteļos:

- galīgās pieņemtās budžeta apropriācijas
- papildu apropriācijas, kurās iekļauti
 - pārnesumi no iepriekšējā gada (Finanšu regula ļauj nedaudzos gadījumos pārnest neiztērētās summas no iepriekšējā gada uz kārtējo gadu); un
 - piešķirtie ieņēmumi no atmaksātajām summām, trešo personu/valstu iemaksas ES programmās un darbs, kas veikts trešo personu labā, tiek tieši iedalīts attiecīgajās izdevumu budžeta pozīcijās un veido trešo finansējuma pilāru.

Visi finansējuma veidi kopā veido pieejamās apropriācijas.

1.3. POLITIKAS JOMAS

Atbilstīgi uz darbību vērstai vadībai (*ABM*) Komisija savā plānošanas un vadības procesā īsteno budžeta līdzekļu sadali pa darbības jomām (*ABB*). *ABB* ietver budžeta struktūru, kurā budžeta sadaļas atbilst politikas jomām un budžeta nodaļas — darbībām. *ABB* mērķis ir nodrošināt skaidru pamatu Komisijas politikas mērķu pārvēršanai rīcībā, izmantojot likumdošanas, finanšu vai citus publiskas politikas līdzekļus. Strukturējot Komisijas darbu pēc tās darbībām, ir skaidri redzami Komisijas pasākumi, un vienlaikus tiek izveidots kopējs prioritāšu noteikšanas mehānisms. Budžeta procedūras laikā prioritātēm tiek piešķirti resursi, izmantojot darbības kā pamatelementus budžeta plānošanas nolūkā. Izveidojot šādu saikni starp darbībām un tām piešķirtajiem resursiem, *ABB* mērķis ir paaugstināt Komisijā resursu izlietošanas efektivitāti un lietderīgumu.

Politikas jomu var definēt kā tādu darbību homogēnu grupēšanu, kuras veido Komisijas darba daļas un ir nozīmīgas lēmumu pieņemšanas procesā. Katra politikas joma parasti atbilst kādam ĢD un ietver vidēji sešas vai septiņas atsevišķas darbības. Politikas jomas pārsvarā ir vērstas uz darbību, jo to pamatdarbību mērķi ir priekšrocības trešo personu saņēmējiem to attiecīgajās darbības jomās. Darbības budžets ir sagatavots ar vajadzīgajiem administratīvajiem izdevumiem katrai politikas jomai.

1.4. IEŅĒMUMI

1.4.1. Pašu resursu ieņēmumi

Lielākā daļa ieņēmumu ir no pašu resursiem, kas sastāv no šādām kategorijām:

- (1) Tradicionālie pašu resursi (TPR): parasti veido +/- 14 % no pašu resursu ieņēmumiem.
- (2) Pievienotās vērtības nodoklī (PVN) balstītie resursi: parasti veido apmēram 12 % no pašu resursu ieņēmumiem.
- (3) Nacionālajā kopienākumā (NKI) balstītie resursi: parasti veido +/- 74 % no pašu resursu ieņēmumiem.

Pašu resursus piešķir saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti Padomes 2014. gada 26. maija Lēmumā 2014/335/ES, Euratom par Eiropas Kopienas pašu resursu sistēmu (2014. gada lēmums par pašu resursiem). Lēmums stājas spēkā 2016. gada 1. oktobrī un tiek piemērots ar atpakaļejošu spēku no 2014. gada 1. janvāra. Ietekme uz 2014. un 2015. gadu ir ņemta vērā 2016. budžeta gadā.

Kopējā pašu resursu summa, kas Savienībai piešķirta gada maksājumu apropriāciju segšanai, nepārsniedz 1,20 % no visu dalībvalstu NKI summas.

1.4.2. Tradicionālie pašu resursi (TPR)

Tradicionālos pašu resursus (TPR) veido muitas nodokļi (ko piemēro importam no trešām valstīm) un cukura nodevas (ko maksā cukura ražotāji, lai finansētu kopējo cukura tirgus organizāciju), ko piemēro uzņēmumiem, un dalībvalstis tos iekasē ES vārdā. Tomēr dalībvalstis patur 20 % kā kompensāciju par iekasēšanas izmaksām. Visas konstatētās tradicionālo pašu resursu summas ir jāiegrāmato vienā no kompetento iestāžu kontiem:

- parastajos kontos, kas paredzēti Regulas Nr. 609/2014 6. panta 3. punktā: visas atgūtās vai garantētās summas;
- atsevišķos kontos, kas arī paredzēti iepriekš minētajā pantā: visas summas, kuras vēl nav atgūtas un/vai nav garantētas; šajā kontā var iegrāmatot arī tās summas, kas ir garantētas, bet apstrīdētas.

Tradicionālie pašu resursi dalībvalstij jāieskaita Komisijas kontā valsts kasē vai valsts centrālajā bankā vēlākais pirmajā darb dienā pēc 19. datuma otrajā mēnesī pēc mēneša, kurā prasījums konstatēts (vai atgūts atsevišķa konta gadījumā).

1.4.3. Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)

Pievienotās vērtības nodokli (PVN) piemēro dalībvalstu PVN bāzei, un bāzes šim nolūkam ir saskaņotas atbilstīgi ES noteikumiem. Tomēr PVN bāze ir ierobežota un nepārsniedz 50 % no katras dalībvalsts NKI. Tiek piemērota vienāda PVN likme 0,30 % apmērā, izņemot 2014.–2020. gada periodam, kad piesaistīšanas likme Vācijai, Nīderlandei un Zviedrijai ir noteikta 0,15 % apmērā.

1.4.4. Nacionālais kopienākums (NKI)

Resursus, kuru pamatā ir nacionālais kopienākums (NKI), izmanto, lai finansētu to budžeta daļu, kuru nesedz citi ieņēmumu avoti. Vienu un to pašu procentu likmi piemēro katras dalībvalsts NKI, un to nosaka saskaņā ar ES noteikumiem.

Resursus, kuru pamatā ir PVN un NKI, nosaka, pamatojoties uz attiecīgajām bāzes prognozēm, ko izstrādā budžeta projekta sagatavošanas laikā. Šīs prognozes pēc tam pārskata un atjaunina attiecīgajā budžeta gadā, izmantojot budžeta grozījumus. Komisija aprēķina starpības starp summām, kas dalībvalstīm ir jāmaksā, ņemot vērā faktiskās bāzes, un summām, kas ir faktiski samaksātas, pamatojoties uz (pārskatītajām) prognozēm. Komisija pieprasa dalībvalstīm iesniegt šos pozitīvos vai

negatīvos atlikumus līdz otrā gada pirmajai jūnija darbdienai, kurš seko attiecīgajam budžeta gadam. Faktiskajās PVN un NKI bāzēs joprojām var veikt korekcijas turpmākajos četros gados, ja vien netiek sniegta atruna. Šīs atrunas ir uzskatāmas par potenciāliem prasījumiem dalībvalstīm par precīzi nenosakāmām summām, jo to finansiālo ietekmi nevar precīzi aplēst. Ja ir iespējams noteikt precīzu summu, attiecīgi PVN un NKI resursi tiek pieprasīti saistībā ar vai nu PVN un NKI atlikumiem, vai arī atsevišķiem līdzekļu pieprasījumiem.

1.4.5. Apvienotās Karalistes korekcija

Budžeta nelīdzsvarotības korekcijas mehānismu (samazinot Apvienotās Karalistes pašu resursu maksājumus un attiecīgi palielinot pārējo dalībvalstu pašu resursu maksājumus) Apvienotajai Karalistei Eiropadome ieviesa Fontenblo sanāsmē (1984. gada jūnijā). Arī Vācijai, Austrijai, Zviedrijai un Nīderlandei ir noteikti mazāki finansējumi Apvienotās Karalistes korekcijai (kas nav lielāki par vienu ceturto daļu no šo valstu parastās daļas).

1.4.6. Bruto samazinājums

Saskaņā ar 2013. gada 7. un 8. februāra Eiropadomes secinājumiem Dānijai, Nīderlandei un Zviedrijai tiek samazināta gada iemaksa, kuras pamatā ir NKI, tikai 2014.–2020. gada periodā, un Austrijai tiek samazināta uz NKI bāzētā gada iemaksa tikai 2014.–2016. gada periodā. Gada samazinājumi ir šādi: Dānijai EUR 130 miljoni, Nīderlandei EUR 695 miljoni un Zviedrija EUR 185 miljoni. Austrijai bruto samazinājums noteikts EUR 30 miljonu apmērā 2014. gadā, EUR 20 miljonu apmērā 2015. gadā un EUR 10 miljonu apmērā 2016. gadā (visas summas 2011. gada cenās).

1.4.7. Korekcija saistībā ar 2014. gada lēmuma par pašu resursiem īstenošanu 2014. un 2015. gadam

2014. gada lēmuma par pašu resursiem 11. pants nosaka, ka, tiklīdz lēmums ir pieņemts, tas stājas spēkā 2014. gada 1. janvārī. Tas nozīmē, ka finansējums 2014. un 2015. gadam ir jāpārreķina saskaņā ar jaunajiem noteikumiem. Korekcija (starpība starp iepriekšējo un jauno lēmumu par pašu resursiem 2014. un 2015. gadam) tika iekļauta budžeta grozījumā Nr. 5/2016 un ieviesta ar vienotu maksājumu 2017. gada janvāra pirmajā darbdienā.

1.5. BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTU APRĒĶINS

ES budžeta izpildes rezultāti tiek atdoti dalībvalstīm nākamā gada laikā, samazinot summas, kas dalībvalstīm jāmaksā attiecīgajā gadā.

Pašu resursu summas, ko iegrāmato kontos, ir summas, ko gada laikā dalībvalstu valdības ieskaita Komisijas vārdā atvērtajos kontos. Pārpalikuma gadījumā ieņēmumos tiek iekļauts arī budžeta izpildes rezultāts iepriekšējā finanšu gadā. Citi ieņēmumi, kurus grāmato kontos, ir summas, kas faktiski saņemtas gada laikā.

Lai aprēķinātu gada budžeta izpildes rezultātu, izdevumos tiek iekļauti maksājumi, kas tiek veikti no gada apropriācijām, kā arī visas attiecīgā gada apropriācijas, ko pārnes uz nākamo gadu. Maksājumi, kas veikti no gada apropriācijām, ir maksājumi, ko grāmatvedis veic līdz finanšu gada 31. decembrim. ELGF gadījumā maksājumi ir tie, ko dalībvalstis veikušas laikposmā no N-1 gada 16. oktobra līdz N gada 15. oktobrim, ar nosacījumu, ka grāmatvedim par saistībām un apstiprinājumu ir paziņots līdz N+1 gada 31. janvārim. Saistībā ar ELGF pēc kontroles veikšanas dalībvalstīs var pieņemt atbilstības lēmumu.

Budžeta izpildes rezultātos ietver divus elementus: ES rezultātu un Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) ietilpstošo EBTA valstu līdzdalības rezultātus. Saskaņā ar 1. panta 1. punktu Regulā Nr. 608/2014, ar ko nosaka pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumus, minētais rezultāts atspoguļo starpību starp:

- kopējiem ieņēmumiem, kas saņemti attiecīgajā finanšu gadā, un
- kopējiem maksājumiem, kas veikti no kārtējā gada apropriācijām, pieskaitot tādu attiecīgā gada apropriāciju kopsumu, kuras pārnestas uz nākamo gadu.

Aprēķinā iegūtajam skaitlim pieskaita vai no tā atņem šādas vērtības:

- no iepriekšējiem gadiem pārnesto anulēto maksājumu apropriāciju neto atlikumu un visus maksājumus, kas euro kursa svārstību dēļ pārsniedz nediferencētās apropriācijas, kas pārnestas no iepriekšējā gada;
- piešķirto ieņēmumu evolūciju; un
- gada laikā ieģrāmatoto neto valūtas maiņas kursa peļņu vai zaudējumus.

No iepriekšējā finanšu gada pārnestās apropriācijas attiecībā uz trešo personu iemaksām un darbu trešo personu uzdevumā, kuras atbilstoši definīcijai nekad netiek anulētas, ir iekļautas kā papildu apropriācijas attiecīgajam finanšu gadam. Ar to ir skaidrojama atšķirība starp pārnestajām apropriācijām no iepriekšējā gada N gada budžeta izpildes pārskatos un tām, kas pārnestas uz nākamo gadu N-1 budžeta izpildes pārskatos. Apropriācijas, kas ir atkārtoti pieejamas pēc maksājumu atmaksas kontā, netiek ņemtas vērā, aprēķinot budžeta izpildes rezultātu.

Pārnestās maksājumu apropriācijas ietver: automatiskus pārnesumus un pārnesumus atbilstīgi lēmumam. Tādu neizmantoto maksājumu apropriāciju anulēšana, kuras ir pārnestas no iepriekšējā gada, rāda tādu apropriāciju anulēšanu, kuras ir pārnestas automatiski un atbilstīgi lēmumam.

1.6. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTU SASKAŅOŠANA AR BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTIEM

Miljonos EUR

	2016.	2015.
GADA SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTS	1 733	(13 033)
Ieņēmumi		
<i>Kārtējā gadā konstatētās, bet vēl neiekasētās prasījuma tiesības</i>	(1 969)	(318)
<i>Iepriekšējos gados konstatētās un kārtējā gadā iekasētās prasījuma tiesības</i>	3 363	7 943
<i>Uzkrātie ieņēmumi (neto)</i>	611	(359)
Izdevumi		
<i>Uzkrātie izdevumi (neto)</i>	10 678	9 920
<i>Iepriekšējo gadu izdevumi, kas samaksāti kārtējā gadā</i>	(7 656)	(1 208)
<i>Priekšfinansējuma neto ietekme</i>	(468)	(4 831)
<i>Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz nākamo gadu</i>	(3 102)	(2 195)
<i>Maksājumi, kas veikti saistībā ar neizmantoto maksājumu apropriāciju pārņemšanu un anulēšanu</i>	1 379	1 979
<i>Uzkrājumu pārmaiņas</i>	3 962	4 950
<i>Citi</i>	(2 142)	(1 671)
Saimnieciskās darbības rezultāti aģentūrām un EOTK	16	169
GADA BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTS	6 405	1 347

Saskaņā ar finanšu regulu gada saimnieciskās darbības rezultātus aprēķina, pamatojoties uz uzkrāšanas principu grāmatvedībā, bet budžeta izpildes rezultāti ir balstīti uz mainītiem naudas līdzekļu uzskaites noteikumiem. Tā kā budžeta izpildes rezultāti un saimnieciskās darbības rezultāti aptver vienus un tos pašus pamatā esošos darījumus, ir lietderīgi tos kontrolēt, lai nodrošinātu to saskaņojamību.

Saskaņojamie posteņi — ieņēmumi

Faktiskie finanšu gada budžeta ieņēmumi atbilst ieņēmumiem, kas ir iekasēti par prasījumiem, kuri konstatēti attiecīgā gada laikā, un summām, kas iekasētas par iepriekšējos gados konstatētajiem prasījumiem. Tāpēc kārtējā gadā konstatētos, bet vēl neiekasētos prasījumus saskaņošanas nolūkā atskaita no saimnieciskās darbības rezultātiem, jo tie nav daļa no budžeta ieņēmumiem. Turpretim

iepriekšējos gados konstatētie un kārtējā gadā iekasētie prasījumi jāpievieno saimnieciskās darbības rezultātiem saskaņošanas nolūkā.

Neto uzkrātos ieņēmumus galvenokārt veido uzkrātie lauksaimniecības ieņēmumi, pašu resursi, procenti un dividendes. Ņem vērā tikai neto ietekmi, t. i., kārtējā gadā uzkrātos ieņēmumus, no kuriem atskaitīti iepriekšējā gadā uzkrāto ieņēmumu apvērse.

Saskaņojamie posteži — izdevumi

Neto uzkrātos izdevumus galvenokārt veido uzkrātie izdevumi gada beigu periodizācijas mērķiem, t. i., attiecināmie izdevumi, kuri radušies ES līdzekļu saņēmējiem, bet par kuriem vēl nav paziņots Komisijai. Lai gan uzkrātie izdevumi netiek uzskatīti par budžeta izdevumiem, kārtējā gadā saistībā ar iepriekšējos gados reģistrētajiem rēķiniem veiktie maksājumi ir daļa no kārtējā gada budžeta izdevumiem.

Priekšfinansējuma neto ietekme ir šādu vienību kombinācija: 1) jaunā priekšfinansējuma summas, kas samaksātas kārtējā gadā un atzītas par attiecīgā gada budžeta izdevumiem, un 2) tāda priekšfinansējuma ieskaits, kas ir samaksāts kārtējā gadā vai iepriekšējos gados, apstiprinot attiecināmās izmaksas. Pēdējais minētais elements atspoguļo izdevumus uzkrāto izdevumu izteiksmē, bet ne budžeta kontos, jo samaksas brīdī sākotnējā priekšfinansējuma maksājums jau tika uzskatīts par budžeta izdevumiem.

Papildus maksājumiem, kas veikti par attiecīgā gada apropriācijām, tā gada apropriācijas, kas pārnestas uz nākamo gadu, ir jāņem vērā, aprēķinot arī attiecīgā gada budžeta izpildes rezultātus (saskaņā ar Regulas Nr. 608/2014 1. panta 1. punktu). Tie paši noteikumi attiecas arī uz budžeta maksājumiem, kas veikti kārtējā gadā, izmantojot no iepriekšējiem gadiem pārnestās un anulētās neizlietotās maksājumu apropriācijas.

Uzkrājumu pārmaiņas ir saistītas ar gada beigu aplēsēm, kas veiktas finanšu pārskatos (galvenokārt pabalsti darbiniekiem) un kas neietekmē budžeta pārskatus. Pie citām saskaņojamām summām pieder, piemēram, pamatlīdzekļu nolietojums, pamatlīdzekļu iegāde, kapitāla nomas maksājumi un finansiālā līdzdalība, kurām ir atšķirīgas budžeta un uzkrāšanas grāmatvedības procedūras.

2. 2016. GADA ES BUDŽETA IZPILDE — KOMENTĀRS

2.1. IEŅĒMUMI

Sākotnēji pieņemtajā ES budžetā, kuru Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs apstiprināja 2015. gada 25. novembrī, maksājumu apropriāciju summa bija EUR 143 885 miljoni un no pašu resursiem finansējamais kopējais apjoms bija EUR 142 269 miljoni. Ieņēmumu un izdevumu aplēses sākotnējā budžetā parasti tiek koriģētas budžeta gadā, un šādas pārmaiņas tiek norādītas budžeta grozījumos. Korekcijas pašu resursos, kuru pamatā ir NKI, nodrošina, ka budžetā paredzētie ieņēmumi precīzi atbilst budžetā paredzētajiem izdevumiem. Saskaņā ar līdzsvara principu budžeta ieņēmumiem un izdevumiem (maksājumu apropriācijām) jābūt līdzsvarā.

2016. gadā tika pieņemti seši budžeta grozījumi. Ņemot tos vērā, galīgie ieņēmumi 2016. gada budžetā bija EUR 136 642 miljoni. To finansēja no pašu resursiem par kopējo summu EUR 133 677 miljoni (respektīvi, par EUR 8592 miljoniem mazāk, nekā sākotnēji prognozēts) un atlikušo daļu – no citiem ieņēmumiem. To galvenokārt skaidro ar iepriekšējā finanšu gada pārpalikumu un maksājumu apropriāciju ievērojamu samazinājumu, kas savukārt samazināja dalībvalstu NKI līdzsvarošanas iemaksu 2016. gadā.

Saistībā ar pašu resursu rezultātiem tradicionālo pašu resursu iekasēšana bija ļoti tuvu prognozētajām summām. Tas ir galvenokārt tāpēc, ka laikā, kad tika izveidots budžeta grozījums Nr. 4/2016, tika mainītas budžeta aplēses (saskaņā ar jaunajām 2016. gada pavasara prognozēm).

Dalībvalstu veiktie galīgie PVN un NKI maksājumi arī atbilda galīgā budžeta aplēsēm. Atšķirību starp prognozētajām summām un faktiski samaksātajām summām rada atšķirība starp euro maiņas kursu, kas tika izmantots budžeta vajadzībām, un spēkā esošo maiņas kursu laikā, kad dalībvalstis, kas nav EMS sastāvā, faktiski veica maksājumus.

Attiecībā uz PVN un NKI atlikumiem ir ieviesta jauna procedūra. Noteikumi ir izklāstīti Regulas par pieejamību (Regula 609/2014) 10.b pantā. Jaunā procedūra neparedz budžeta grozījumu, un tāpēc Komisija tieši prasīs dalībvalstīm samaksāt neto summas. Ietekme uz ES budžetu būs tuvu nullei. Komisija paziņos dalībvalstīm gada korekcijas, un summas būs pieejamas 2017. gada jūnijā. Arī saistībā ar izmaiņām 2016. gadā nebija atlikumu

Pozīcija "Iemaksas un kompensācijas saistībā ar ES nolīgumiem un programmām" galvenokārt ir saistīta ar ieņēmumiem no ELGF un ELFLA (un jo īpaši ar kontu noskaidrošanu un pārķāpumiem), trešo valstu dalību pētniecības programmās un citām iemaksām un kompensācijām saistībā ar ES programmām/darbībām. Ievērojamu daļu no šīs kopējās summas veido iezīmēti ieņēmumi, kuru rezultātā parasti veidojas papildu apropriācijas izdevumos.

Ieņēmumi no šīm soda naudām pamatā attiecas uz konkurences jomu.

2.2. IZDEVUMI

2016. gads bija trešais gads pašreizējā 2014.–2020. gada plānošanas periodā. Tāpat kā iepriekšējā gadā, 2016. gada budžetā kā prioritātes noteiktas izaugsme un nodarbinātība. Tomēr tajā arī uzsvērts jauno migrācijas problēmu nozīmīgums saistībā ar krīzi Sīrijā un Ziemeļāfrikā.

Attiecībā uz saistībām 2016. gada budžetā kopumā tās bija EUR 155,3 miljardi jeb par 4,3 % mazāk nekā 2015. gada budžetā, ievērojami samazinot 1.b izdevumu kategoriju (par 15,8 %, galvenokārt pateicoties vienreizējajai pārplānošanas ietekmei no 2014. līdz 2015. gadam), ko daļēji līdzsvaroja liels 3. izdevumu kategorijas pieaugums (par 70,2 %).

2016. gadā budžeta grozījums Nr. 4 vēl vairāk palielināja saistību apropriācijas programmām, kas risina migrācijas un drošības jautājumus saistībā ar 3. izdevumu kategoriju — Drošība un pilsonība, iedalot EUR 250 miljonus saistību apropriācijās. No šī palielinājuma *AMIF* tika piešķirti EUR 130 miljoni un *ISF* — EUR 70 miljoni. 1.a izdevumu kategorijā papildu saistību apropriācijas EUR 74 miljonu apmērā tika piešķirtas ESIF, lai segtu tā pagarinājumu līdz 2020. gadam.

4. izdevumu kategorijas, Globālā Eiropa, saistību apropriācijas tika palielinātas ar budžeta grozījumiem par EUR 210 miljoniem galvenokārt Eiropas kaimiņattiecību instrumentam un humānās palīdzības programmām. Finansējums daļēji tika piešķirts, samazinot kopējās ārpolitikas un drošības politikas un makrofinansālās palīdzības programmas.

Galīgā pieņemtā budžeta maksājumu apropriācijas sasniedza EUR 136,6 miljardus, kas ir par 3,3 % mazāk nekā 2015. gadā. To pamatā izraisījis samazinājums EUR 7,3 miljardu apmērā ar budžeta grozījumiem Nr. 4, kas galvenokārt saistīts ar 1.b izdevumu kategoriju, Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija, un mazākā mērā ar 2. izdevumu kategoriju, Ilgtspējīga izaugsme. Sīkāka informācija par šī samazinājuma iemesliem ir sniegta turpmāk redzamajā iedaļā.

2016. gada pieejamo apropriāciju īstenošana

Noslēdzot 2016. gadu, saistību izpilde bija 97 % apmērā un maksājumu apropriāciju atlikums EUR 4,8 miljardu apmērā. Saistību izpildes summa sasniedza EUR 157,3 miljardus. Maksājumu izpilde sasniedza EUR 132,4 miljardus jeb 92 % no pieejamām apropriācijām.

Pēc ierobežotajām maksājumu apropriācijām un nesamaksāto prasījumu uzkrājumiem (galvenokārt kohēzijas jomā) vairāku gadu garumā neparastais uzkrājums pilnībā dzēsts 2016. gadā atbilstīgi "maksājumu plānam", par kuru 2015. gadā vienojās EP un Padome. Komisija identificēja maksājumu apropriāciju nepietiekamas izpildes risku kohēzijas jomā jau 2016. gada martā un septembrī ievērojami palielināja pārpalikuma aplēses pēc dalībvalstu atjauninātajām jūlija prognozēm. Turklāt Komisija ņēma vērā aizkavēšanas valsts iestāžu nozīmēšanā, īstenošanas tempu uz vietas un vidējo prognozēto izpildes līmeni iepriekšējos plānošanas periodos. Pēc tam Komisija ierosināja budžeta grozījumu Nr. 4/2016, lai samazinātu maksājumu apropriāciju līmeni par EUR 7,3 miljardiem, galvenokārt budžeta pozīcijās 1.b izdevumu apakškategorijā "Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija". Dalībvalstu 2014.–2020. gada programmu ietvaros līdz gada beigām reāli iesniegto maksājamo pieprasījumu apmērs bija nepieredzēti zems, par EUR 8 miljardiem mazāks, nekā prognozēts; 26 dalībvalstis iesniedza pieprasījumus, kas bija mazāki par prognozētajiem.

Neizpildītās saistības

Neizpildītās saistības (*RAL*) līdz gada beigām būtiski palielinājās, sasniedzot EUR 238,8 miljardus. Salīdzinājumā ar 2015. gadu palielinājums par vairāk nekā EUR 21 miljardu bija divreiz lielāks, nekā sākotnēji gaidīts, jo palielinājās atšķirība starp īstenotajām saistībām un maksājumiem (kas izrietēja no budžeta grozījumiem Nr. 4/2016, kā arī nepietiekamās izpildes gada beigās). 2017. gadā tiek sagaidīts turpmāks *RAL* pieaugums, ņemot vērā atšķirību starp budžetā iekļautajām saistību un maksājumu apropriācijām (attiecība 85 %).

Iepriekšējo plānošanas periodu, t.i., pirms 2014. gada, neizpildītās juridiskās saistības 2016. gadā samazinājās no EUR 75 miljardiem līdz EUR 40 miljardiem (-47 %). Līdz ar to lielāka maksājumu apropriāciju daļa pašreizējām programmām būs pieejama, sākot no 2017. gada.

Sīkāku analīzi par budžeta korekcijām, to veikšanas kontekstu, pamatojumu un ietekmi skatīt Komisijas ziņojumā par budžeta un finanšu pārvaldību 2016. gadā, t. i., A daļu "Pārskats budžeta līmenī", un B daļu, kur tiek aplūkota katra daudzgadu finanšu shēmas (DFS) izdevumu kategorija.

Budžeta pārpalikums

Budžeta pārpalikums ir EUR 6,4 miljardi, un to galvenokārt veido izdevumu daļa, jo nepietiekamā izpilde galvenokārt ir 1.b izdevumu kategorijā (EUR 4,9 miljardi). Pārpalikuma iemesls ieņēmumu daļā galvenokārt saistīts ar būtiskiem ieņēmumiem no soda naudām un nedaudz zemākiem pašu resursiem (+EUR 1,7 miljardi). Valūtas maiņas kursa zaudējumi EUR 173 miljonu apmērā samazina gala rezultātu.

3. ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE

3.1. KOPSAVILKUMS PAR ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDI

Miljonos EUR

Nosaukums	Ienākumu apropriācijas		Konstatētās prasījuma tiesības			Ieņēmumi			Sapemtās summas % no budžeta	Nesamaksātās summas
	Sākotnējais pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Kārtējais gads	Pārnestās summas	Kopā	No kārtējā gada prasījumiem	No pārnestajiem prasījumiem	Kopā		
1 Pašu resursi	142 269	133 677	132 164	28	132 192	132 163	3	132 166	99 %	26
3 Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas	–	1 349	1 358	–	1 358	1 358	–	1 358	101 %	–
4 Ieņēmumi no personām, kas saistītas ar iestādēm un citām Savienības struktūrām	1 348	1 348	1 445	14	1 459	1 438	14	1 452	108 %	7
5 Uzkrātie ieņēmumi no iestāžu administratīvās darbības	55	55	584	17	600	568	11	579	1044 %	21
6 Iemaksas un atmaksājumi saistībā ar Savienības līgumiem un programmām	60	60	5 929	274	6 204	5 804	125	5 928	9880 %	275
7 Procenti par kavētiem maksājumiem un soda naudas	123	123	2 946	6 793	9 739	1 045	2 131	3 175	2582 %	6 564
8 Aizdevumu un aizņēmumu darbības	5	5	40	6	46	36	6	41	792 %	5
9 Dažādi ieņēmumi	25	25	17	10	27	16	2	17	69 %	10
Kopā	143 885	136 642	144 483	7 141	151 624	142 427	2 290	144 717	106 %	6 907

4. ES BUDŽETA IZDEVUMU IZPILDE

4.1. DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS

Miljonos EUR

DFS izdevumu kategorija	Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
	Budžeta apropriācijas		Papildu apropriācijas			Kopā pieejamās apropriācijas	Budžeta apropriācijas		Papildu apropriācijas			Kopā pieejamās apropriācijas
	Sākotnējais pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnējais pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	
1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11	
1 Gudra un iekļaujoša izaugsme	69 841	-	69 841	153	3 045	73 039	66 263	(6 804)	59 459	117	4 042	63 618
1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	19 010	(0)	19 010	0	2 558	21 569	17 418	(13)	17 406	103	3 467	20 976
1.b: Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	50 831	-	50 831	153	487	51 471	48 844	(6 791)	42 053	15	575	42 642
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	62 484	(15)	62 470	410	4 072	66 952	55 121	93	55 214	430	3 821	59 464
t.sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	42 220	(2)	42 218	410	3 424	46 051	42 212	(3)	42 210	424	3 424	46 057
3 Drošība un pilsonība	4 052	240	4 292	-	131	4 423	3 022	46	3 069	9	117	3 195
4 Globālā Eiropa	9 167	210	9 377	237	2 626	12 240	10 156	(295)	9 860	33	1 270	11 163
5 Administrācija	8 935	16	8 951	4	687	9 642	8 935	16	8 951	756	783	10 490
t.sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	3 771	7	3 778	3	340	4 121	3 771	7	3 778	472	433	4 683
6 Kompensācijas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnestais deficīts	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 Īpaši instrumenti	525	(179)	346	-	50	395	389	(299)	90	1	50	140
Kopā	155 004	273	155 277	804	10 610	166 690	143 885	(7 243)	136 642	1 345	10 081	148 069

4.2. DFS: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE

Miljonos EUR

DFS izdevumu kategorija	Kopā pieejamās apropriācijas	Uzņemtās saistības					Uz 2017. gadu pārnestās apropriācijas			Likvidējamās apropriācijas			
		No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropriācijām	no piešķirtiem ieņēmumiem	Kopā	%	piešķirtie ieņēmumi	pārņests atbilstoši lēmumam	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestām apropriācijām	no piešķirtiem ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1 Gudra un iekļaujoša izaugsme	73 039	69 808	145	1 778	71 731	98 %	1 267	0	1 267	33	8	-	41
1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	21 569	18 997	0	1 335	20 332	94 %	1 224	0	1 224	13	-	-	13
1.b: Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	51 471	50 811	145	443	51 400	100 %	43	-	43	20	8	-	28
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	66 952	62 013	396	2 138	64 547	96 %	1 934	433	2 368	23	14	-	38
t.sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	46 051	41 770	395	2 120	44 285	96 %	1 304	433	1 737	15	14	-	29
3 Drošība un pilsonība	4 423	4 287	-	49	4 336	98 %	82	-	82	5	-	-	5
4 Globālā Eiropa	12 240	9 364	237	1 677	11 278	92 %	948	10	959	3	-	-	3
5 Administrācija	9 642	8 887	4	467	9 358	97 %	221	1	222	62	0	-	62
t.sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	4 121	3 721	3	254	3 979	97 %	86	-	86	57	0	-	57
6 Kompensācijas	-	-	-	-	-	0 %	-	-	-	-	-	-	-
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnestais deficīts	-	-	-	-	-	0 %	-	-	-	-	-	-	-
9 Īpaši instrumenti	395	61	-	-	61	15 %	50	130	180	155	-	-	155
Kopā	166 690	154 421	781	6 108	161 310	97 %	4 502	575	5 077	281	22	-	303

4.3. DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE

Miljonos EUR

DFS izdevumu kategorija	Kopā pieejamās apropriācijas	Veiktie maksājumi					Uz 2017. gadu pārnestās apropriācijas					Līdzvērtīgās apropriācijas			
		No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropriācijām	No piešķirtiem ieņēmumiem	Kopā	%	automātiski pārnestās apropriācijas	pārnesti atbilstoši lēmumam	piešķirtie ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropriācijām	No piešķirtiem ieņēmumiem	Kopā	
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13	
1 Gudra un iekļaujoša izaugsme	63 618	55 005	102	1 158	56 265	88 %	126	5	2 881	3 012	4 323	15	3	4 341	
<i>1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai</i>	20 976	17 257	90	1 114	18 461	88 %	113	5	2 350	2 468	31	12	3	46	
<i>1.b: Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija</i>	42 642	37 748	12	44	37 804	89 %	13	-	531	544	4 292	3	-	4 295	
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	59 464	54 508	414	2 490	57 412	97 %	202	433	1 330	1 965	71	16	-	87	
<i>t.sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi</i>	46 057	41 558	408	2 118	44 084	96 %	197	433	1 305	1 935	22	16	-	37	
3 Drošība un pilsonība	3 195	3 035	7	35	3 077	96 %	11	-	82	93	23	2	-	25	
4 Globālā Eiropa	11 163	9 421	28	828	10 277	92 %	35	86	441	562	319	5	-	324	
5 Administrācija	10 490	8 163	684	477	9 324	89 %	725	1	306	1 032	62	72	-	133	
<i>t.sk.: iestāžu administratīvie izdevumi</i>	4 683	3 247	423	305	3 975	85 %	474	-	128	602	57	49	-	106	
6 Kompensācijas	-	-	-	-	-	0 %	-	-	-	-	-	-	-	-	
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnestais deficīts	-	-	-	-	-	0 %	0	-	-	-	-	-	-	-	
9 Īpaši instrumenti	140	33	0	28	61	44 %	0	31	22	54	25	0	-	25	
Kopā	148 069	130 164	1 236	5 016	136 416	92 %	1 099	557	5 062	6 717	4 823	109	3	4 936	

4.4. DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS

Miljonos EUR

DFS izdevumu kategorija	No iepriekšējā gada pārnestās saistības	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības		Gada beigās neizpildītās saistības	Gada laikā uzņemtās saistības	Saistības gada laikā		Gada beigās neizpildītās saistības	Kopā Gada beigās neizpildītās saistības
		Saistību atcelšana /pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi			Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārnest		
1 Gudra un iekļaujoša izaugsme	160 827	(1 353)	(48 608)	110 866	71 731	(7 657)	(2)	64 072	174 938
1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	34 455	(701)	(11 730)	22 024	20 332	(6 731)	(2)	13 599	35 622
1.b: Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	126 372	(652)	(36 877)	88 843	51 400	(927)	(0)	50 473	139 316
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	28 191	(1 378)	(12 605)	14 207	64 547	(44 806)	(0)	19 740	33 947
t.sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	49	(3)	(24)	22	44 285	(44 060)	-	225	247
3 Drošība un pilsonība	3 137	(228)	(1 396)	1 512	4 336	(1 681)	-	2 655	4 167
4 Globālā Eiropa	24 673	(699)	(7 182)	16 792	11 278	(3 095)	(1)	8 182	24 974
5 Administrācija	865	(166)	(690)	8	9 358	(8 634)	(0)	724	732
t.sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	570	(143)	(420)	7	3 979	(3 555)	0	424	431
6 Kompensācijas	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnestais deficīts	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 Īpaši instrumenti	1	(0)	(0)	-	61	(61)	-	0	0
Kopā	217 693	(3 825)	(70 482)	143 386	161 310	(65 935)	(3)	95 373	238 759

4.5. DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS

DFS izdevumu kategorija		Miljonos EUR								
		< 2010.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	Kopā
1	Gudra un iekļaujoša izaugsme	1 741	738	1 120	3 461	23 109	16 371	64 326	64 072	174 938
	<i>1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai</i>	563	733	856	2 223	4 481	5 972	7 194	13 599	35 622
	<i>1.b: Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija</i>	1 178	5	264	1 237	18 627	10 399	57 132	50 473	139 316
2	Ilgspējīga izaugsme: dabas resursi	200	58	81	128	1 234	1 220	11 285	19 740	33 947
	<i>t.sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi</i>	-	-	-	0	-	2	19	225	247
3	Drošība un pilsonība	45	40	67	149	287	154	772	2 655	4 167
4	Globālā Eiropa	899	539	843	1 750	3 291	3 784	5 686	8 182	24 974
5	Administrācija	-	-	-	-	0	0	1	731	732
	<i>t.sk.: iestāžu administratīvie izdevumi</i>	0	0	0	0	0	0	0	431	431
9	Īpaši instrumenti	-	-	-	-	-	-	0	0	0
Kopā		2 884	1 376	2 111	5 488	27 920	21 530	82 069	95 380	238 759

4.6. POLITIKAS JOMA: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS

Miljonos EUR

Politikas joma	Saistību aproprācijas						Maksājumu aproprācijas							
	Budžeta aproprācijas			Papildu aproprācijas			Kopā pieejamās aproprācijas	Budžeta aproprācijas			Papildu aproprācijas			Kopā pieejamās aproprācijas
	Sākotnējais pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās summas	Piešķirtie ieņēmumi	Sākotnējais pieņemtais budžets		Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās summas	Piešķirtie ieņēmumi			
1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11			
01	Ekonomika un finanses	2 533	(7)	2 525	-	122	2 648	1 097	432	1 529	6	125	1 660	
02	Iekšējais tirgus, rūpniecība, uzņēmējdarbība un MVU	2 286	3	2 289	-	229	2 518	1 894	(36)	1 859	13	372	2 243	
03	Konkurence	103	(1)	102	-	5	107	103	(1)	102	9	5	116	
04	Nodarbinātība, sociālās lietas un iekļautība	12 924	27	12 952	-	504	13 456	13 031	(1 818)	11 213	14	576	11 802	
05	Lauksaimniecība un lauku attīstība	61 382	(4)	61 379	410	4 070	65 858	54 625	166	54 791	431	3 818	59 039	
06	Mobilitāte un transports	4 219	2	4 221	-	125	4 346	2 296	(103)	2 193	5	123	2 321	
07	Vides aizsardzība	448	0	448	-	18	467	397	(5)	392	4	16	412	
08	Pētniecība un inovācija	5 855	(7)	5 848	-	897	6 745	5 403	(10)	5 393	28	1 391	6 811	
09	Sakaru tīkli, saturs un tehnoloģija	1 803	53	1 856	-	173	2 029	2 373	(32)	2 341	11	274	2 627	
10	Tiešā pētniecība	397	-	397	-	538	935	403	(17)	385	40	479	905	
11	Jūrlietas un zivsaimniecība	1 083	(9)	1 074	0	6	1 081	758	(145)	613	3	6	622	
12	Finanšu stabilitāte, finanšu pakalpojumi un kapitāla tirgu savienība	85	0	85	-	4	89	86	(3)	83	4	4	91	
13	Reģionālā politika un pilsētpolitika	35 989	40	36 029	146	60	36 235	36 386	(5 365)	31 021	11	76	31 108	
14	Nodokļu politika un muitas savienība	166	0	167	0	9	176	159	0	159	5	7	171	
15	Izglītība un kultūra	2 889	0	2 890	-	466	3 356	3 031	25	3 055	13	631	3 699	
16	Saziņa	204	0	204	-	12	216	197	(2)	195	12	12	219	
17	Veselība un pārtikas nekaitīgums	571	(14)	557	-	42	598	571	(37)	535	9	42	586	
18	Migrācija un iekšlietas	3 225	250	3 475	-	88	3 563	2 323	61	2 384	6	96	2 487	
19	Ārpolitikas instrumenti	783	(119)	663	17	53	733	677	(50)	628	3	52	683	
20	Tirdzniecība	107	1	108	-	3	111	106	1	106	2	3	112	
21	Starptautiskā sadarbība un attīstība	3 162	1	3 163	-	220	3 383	3 346	21	3 367	18	203	3 587	
22	Kaimiņattiecību politika un paplašināšanās sarunas	3 835	146	3 981	7	990	4 978	3 566	(264)	3 301	12	369	3 683	
23	Humānā palīdzība un civilā aizsardzība	1 202	258	1 460	219	1 253	2 933	1 560	178	1 739	6	532	2 277	
24	Krāpšanas apkarošana	80	(1)	79	-	0	79	86	(1)	85	7	0	92	
25	Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas	206	4	210	0	12	222	206	4	210	15	12	237	
26	Komisijas administrācija	1 017	(21)	996	-	178	1 174	1 016	(15)	1 001	142	180	1 323	
27	Budžets	72	(13)	59	-	8	67	72	(13)	59	7	8	75	
28	Revīzija	19	(0)	19	-	1	20	19	(0)	19	1	1	20	
29	Statistika	139	0	140	-	16	155	128	0	128	5	21	154	
30	Pensijas un ar tām saistīti izdevumi	1 647	37	1 684	-	0	1 685	1 647	37	1 684	-	0	1 685	
31	Valodu dienesti	399	(3)	396	-	62	458	399	(3)	396	17	62	475	
32	Enerģētika	1 532	(122)	1 410	-	96	1 506	1 524	46	1 570	5	141	1 716	
33	Tiesiskums un patērētāji	259	(0)	259	-	10	268	239	(8)	232	4	9	245	
34	Klimata politika	138	0	138	-	1	139	82	(5)	77	4	1	82	
40	Rezerves	475	(238)	236	-	-	236	309	(288)	21	-	-	21	
90	Citas iestādes	3 771	7	3 778	3	340	4 121	3 771	7	3 778	472	433	4 683	
Kopā		155 004	273	155 277	804	10 610	166 690	143 885	(7 243)	136 642	1 345	10 081	148 069	

4.7. POLITIKAS JOMA: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU ĪSTENOŠANA

Miljonos EUR

Politikas joma	Kopā pieejamās apropriācijas	Uzņemtās saistības					Uz 2017. gadu pārnestās apropriācijas			Likvidējamās apropriācijas			
		No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropriācijām	no piešķirtiem ieņēmumiem	Kopā	%	piešķirtie ieņēmumi	pārņests atbilstoši lēmumam	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropriācijām	no piešķirtiem ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
01 Ekonomika un finanses	2 648	2 525	-	9	2 534	96 %	113	-	113	1	-	-	1
02 Iekšējais tirgus, rūpniecība, uzņēmējdarbība un MVU	2 518	2 288	-	121	2 409	96 %	109	0	109	0	-	-	0
03 Konkurence	107	102	-	3	105	98 %	2	-	2	0	-	-	0
04 Nodarbinātība, sociālās lietas un iekļautība	13 456	12 938	-	428	13 367	99 %	76	0	76	13	-	-	13
05 Lauksaimniecība un lauku attīstība	65 858	60 927	395	2 143	63 466	96 %	1 927	433	2 360	18	14	-	32
06 Mobilitāte un transports	4 346	4 218	-	62	4 281	99 %	63	0	63	2	-	-	2
07 Vides aizsardzība	467	448	-	10	458	98 %	8	0	8	0	-	-	0
08 Pētniecība un inovācija	6 745	5 848	-	538	6 386	95 %	359	-	359	0	-	-	0
09 Sakaru tīkli, saturs un tehnoloģija	2 029	1 856	-	81	1 936	95 %	92	0	92	0	-	-	0
10 Tiešā pētniecība	935	397	-	114	510	55 %	424	-	424	0	-	-	0
11 Jūrlietas un zivsaimniecība	1 081	1 069	0	2	1 071	99 %	5	0	5	5	-	-	5
12 Finanšu stabilitāte, finanšu pakalpojumi un kapitāla tirgu savienība	89	85	-	2	87	97 %	2	0	2	0	-	-	0
13 Reģionālā politika un pilsētpolitika	36 235	35 968	145	26	36 139	100 %	34	31	65	29	1	-	30
14 Nodokļu politika un muitas savienība	176	166	0	4	171	97 %	4	-	4	0	-	-	0
15 Izglītība un kultūra	3 356	2 890	-	359	3 249	97 %	107	0	107	0	-	-	0
16 Saziņa	216	204	-	7	211	97 %	5	-	5	0	-	-	0
17 Veselība un pārtikas nekaitīgums	598	557	-	17	573	96 %	25	-	25	0	-	-	0
18 Migrācija un iekšlietas	3 563	3 473	-	32	3 505	98 %	56	0	57	1	-	-	1
19 Ārpolitikas instrumenti	733	654	17	18	689	94 %	35	9	44	0	-	-	0
20 Tirdzniecība	111	108	-	2	109	99 %	1	0	1	0	-	-	0
21 Starptautiskā sadarbība un attīstība	3 383	3 161	-	187	3 349	99 %	32	1	33	1	-	-	1
22 Kaimiņattiecību politika un paplašināšanās sarunas	4 978	3 979	-	925	4 904	99 %	65	-	65	2	7	-	9
23 Humānā palīdzība un civilā aizsardzība	2 933	1 459	219	552	2 231	76 %	701	-	701	1	-	-	1
24 Krāpšanas apkarošana	79	79	-	-	79	100 %	0	-	0	0	-	-	0
25 Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas	222	209	0	7	216	97 %	5	0	5	1	-	-	1
26 Komisijas administrācija	1 174	995	-	108	1 104	94 %	69	-	69	0	-	-	0
27 Budžets	67	59	-	5	64	95 %	3	-	3	0	-	-	0
28 Revīzija	20	18	-	1	19	97 %	1	-	1	0	-	-	0
29 Statistika	155	139	-	6	145	94 %	10	-	10	0	-	-	0
30 Pensijas un ar tām saistīti izdevumi	1 685	1 684	-	0	1 684	100 %	0	-	0	0	-	-	0
31 Valoņu dienesti	458	396	-	42	437	95 %	20	-	20	0	-	-	0
32 Enerģētika	1 506	1 405	-	41	1 446	96 %	55	0	55	5	-	-	5
33 Tiesiskums un patērētāji	268	256	-	3	259	97 %	7	-	7	2	-	-	2
34 Klimata politika	139	137	-	1	138	100 %	0	0	0	0	-	-	0
40 Rezerves	236	-	-	-	-	0 %	-	99	99	138	-	-	138
90 Citas iestādes	4 121	3 721	3	254	3 979	97 %	86	-	86	57	0	0	57
Kopā	166 690	154 421	781	6 108	161 310	97 %	4 502	575	5 077	281	22	-	303

4.8. POLITIKAS JOMA: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU ĪSTENOŠANA

Miljonos EUR

Politikas joma	Kopā pieejamās apropriācijas	Veiktie maksājumi					Uz 2017. gadu pārnestās apropriācijas					Likvidējamās apropriācijas			
		No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropriācijām	no piešķirtiem iegūmumiem	Kopā	%	automātiski pārnestās apropriācijas	Pārnesumi atbilstoši lēmumam	piešķirtie iegūmumi	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestām apropriācijām	no piešķirtiem iegūmumiem	Kopā	
															1
01	Ekonomika un finanses	1 660	1 512	5	11	1 529	92 %	5	-	114	119	12	1	-	13
02	Iekšējais tirgus, rūpniecība, uzņēmējdarbība un MVU	2 243	1 843	11	59	1 913	85 %	15	0	313	328	1	1	-	2
03	Konkurence	116	94	8	3	105	90 %	8	-	3	10	0	1	-	1
04	Nodarbinātība, sociālās lietas un iekļautība	11 802	8 819	10	44	8 873	75 %	12	-	532	544	2 381	4	0	2 385
05	Lauksaimniecība un lauku attīstība	59 039	54 127	414	2 488	57 029	97 %	203	433	1 330	1 965	28	16	-	44
06	Mobilītāte un transports	2 321	2 183	4	64	2 251	97 %	4	0	59	63	6	0	1	7
07	Vides aizsardzība	412	379	3	9	392	95 %	3	0	7	11	9	0	-	9
08	Pētniecība un inovācija	6 811	5 359	25	396	5 780	85 %	29	-	994	1 023	6	2	-	8
09	Sakaru tīkli, saturs un tehnoloģija	2 627	2 326	10	113	2 449	93 %	15	0	162	177	1	1	0	2
10	Tiešā pētniecība	905	339	36	95	469	52 %	46	-	385	431	0	5	-	5
11	Jūrlietas un zivsaimniecība	622	585	2	2	589	95 %	2	0	5	6	26	0	-	27
12	Finanšu stabilitāte, finanšu pakalpojumi un kapitāla tirgu savienība	91	80	3	2	85	93 %	3	0	2	5	0	0	-	1
13	Reģionālā politika un pilsētpolitika	31 108	29 072	10	40	29 123	94 %	10	31	36	78	1 906	1	-	1 908
14	Nodokļu politika un muitas savienība	171	155	5	2	161	94 %	5	-	5	9	0	0	-	0
15	Izglītība un kultūra	3 699	3 043	12	299	3 354	91 %	12	0	332	344	0	1	-	1
16	Saziņa	219	185	11	6	202	92 %	10	-	6	16	0	1	-	1
17	Veselība un pārtikas nekaitīgums	586	526	8	16	550	94 %	8	-	25	34	0	1	-	2
18	Migrācija un iekšlietas	2 487	2 364	5	24	2 393	96 %	7	0	73	80	12	1	-	13
19	Ārpolitikas instrumenti	683	595	3	19	617	90 %	3	-	33	36	29	1	-	29
20	Tirdzniecība	112	103	2	2	107	96 %	3	0	2	5	0	0	-	0
21	Starptautiskā sadarbība un attīstība	3 587	3 344	16	133	3 493	97 %	21	0	70	91	1	2	-	3
22	Kaimiņattiecību politika un paplašināšanās sarunas	3 683	3 007	10	317	3 334	91 %	11	-	52	62	284	2	-	286
23	Humānā palīdzība un civilā aizsardzība	2 277	1 637	6	360	2 002	88 %	7	86	173	265	9	1	-	10
24	Krāpšanas apkarošana	92	72	6	-	78	84 %	7	5	0	12	1	2	-	2
25	Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas	237	194	13	6	213	90 %	15	0	6	21	0	2	-	3
26	Komisijas administrācija	1 323	879	135	83	1 097	83 %	121	-	97	218	1	8	-	8
27	Budžets	75	53	7	4	63	85 %	6	-	5	11	0	0	-	0
28	Revīzija	20	18	1	1	19	94 %	1	-	1	1	0	0	-	0
29	Statistika	154	123	4	6	134	87 %	5	-	15	20	0	1	-	1
30	Pensijas un ar tām saistīti izdevumi	1 685	1 684	-	0	1 684	100 %	-	-	0	0	0	-	-	0
31	Valodu dienesti	475	381	16	37	435	92 %	15	-	25	39	0	1	-	1
32	Enerģētika	1 716	1 549	5	67	1 621	94 %	5	0	71	76	15	1	3	19
33	Tiesiskums un patērētāji	245	222	3	4	229	94 %	4	-	5	9	6	1	-	7
34	Klimata politika	82	64	3	1	68	83 %	4	0	1	4	9	1	-	9
40	Rezerves	21	-	-	-	-	0 %	-	-	-	-	21	-	-	21
90	Citas iestādes	4 683	3 247	423	305	3 975	85 %	474	-	128	602	57	49	-	106
Kopā		148 069	130 164	1 236	5 016	136 416	92 %	1 098	557	5 062	6 717	4 823	109	3	4 936

4.9. POLITIKAS JOMA: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS

Politikas joma		Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Saistības gada laikā			Kopā neizpildītās saistības gada beigās
		No iepriekšējā gada pārņestās saistības	Saistību atcelšana/pārvērtēšana/anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saistības	Gada laikā uzņemtās saistības	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārņest	
01	Ekonomika un finanses	1 884	(28)	(1 127)	728	2 534	(401)	2 133	2 861
02	Iekšējais tirgus, rūpniecība, uzņēmējdarbība un MVU	2 179	(26)	(1 145)	1 008	2 409	(768)	1 640	2 648
03	Konkurence	9	(1)	(8)	-	105	(97)	8	8
04	Nodarbinātība, sociālās lietas un iekļautība	33 275	(438)	(8 516)	24 321	13 367	(357)	13 010	37 331
05	Lauksaimniecība un lauku attīstība	25 424	(1 340)	(12 274)	11 810	63 466	(44 756)	18 710	30 520
06	Mobilitāte un transports	5 883	(114)	(1 528)	4 241	4 281	(723)	3 558	7 799
07	Vides aizsardzība	1 118	(2)	(275)	841	458	(117)	341	1 182
08	Pētniecība un inovācija	12 813	(107)	(3 844)	8 863	6 386	(1 937)	4 449	13 312
09	Sakaru tīkli, saturs un tehnoloģija	3 365	(20)	(1 488)	1 856	1 936	(961)	975	2 832
10	Tiešā pētniecība	174	(19)	(100)	55	510	(369)	141	196
11	Jūrlietas un zivsaimniecība	2 201	(53)	(409)	1 740	1 071	(180)	891	2 630
12	Finanšu stabilitāte, finanšu pakalpojumi un kapitāla tirgu savienība	12	(2)	(7)	3	87	(78)	9	13
13	Reģionālā politika un pilsētpolitika	92 788	(286)	(28 491)	64 010	36 139	(631)	35 508	99 518
14	Nodokļu politika un muitas savienība	125	(6)	(73)	45	171	(88)	83	128
15	Izglītība un kultūra	2 801	(52)	(1 256)	1 494	3 249	(2 099)	1 150	2 644
16	Saziņa	56	(3)	(49)	4	211	(153)	58	62
17	Veselība un pārtikas nekaitīgums	503	(46)	(264)	193	573	(286)	287	480
18	Migrācija un iekšlietas	2 596	(168)	(1 096)	1 332	3 505	(1 297)	2 207	3 539
19	Ārpolitikas instrumenti	905	(46)	(339)	520	689	(278)	410	930
20	Tirdzniecība	20	(1)	(13)	6	109	(94)	16	22
21	Starptautiskā sadarbība un attīstība	9 572	(278)	(2 937)	6 358	3 349	(557)	2 792	9 150
22	Kaimiņattiecību politika un paplašināšanās sarunas	11 606	(306)	(2 547)	8 753	4 904	(787)	4 117	12 870
23	Humānā palīdzība un civilā aizsardzība	827	(5)	(542)	279	2 231	(1 460)	770	1 050
24	Krāpšanas apkarošana	30	(2)	(19)	9	79	(59)	20	29
25	Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas	15	(2)	(13)	-	216	(200)	16	16
26	Komisijas administrācija	185	(9)	(169)	8	1 104	(928)	176	184
27	Budžets	7	(0)	(7)	-	64	(56)	8	8
28	Revīzija	1	(0)	(1)	-	19	(18)	1	1
29	Statistika	115	(7)	(50)	57	145	(83)	62	119
30	Pensijas un ar tām saistīti izdevumi	-	-	-	-	1 684	(1 684)	-	-
31	Valodu dienesti	17	(1)	(16)	-	437	(418)	19	19
32	Enerģētika	6 225	(309)	(1 325)	4 590	1 446	(296)	1 150	5 740
33	Tiesiskums un patērētāji	224	(4)	(91)	129	259	(138)	121	250
34	Klimata politika	168	(1)	(43)	124	138	(25)	113	237
90	Citas iestādes	570	(143)	(420)	7	3 979	(3 555)	424	431
Kopā		217 693	(3 825)	(70 482)	143 386	161 310	(65 935)	(3) 95 373	238 759

Miljonos EUR

4.10. POLITIKAS JOMA: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS

Politikas joma		Miljonos EUR								
		< 2010.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	Kopā
01	Ekonomika un finanses	11	0	-	117	244	10	346	2 133	2 861
02	Iekšējais tirgus, rūpniecība, uzņēmējdarbība un MVU	13	11	29	93	86	144	633	1 640	2 648
03	Konkurence	-	-	-	-	-	-	0	8	8
04	Nodarbinātība, sociālās lietas un iekļautība	382	6	265	420	4 112	4 118	15 018	13 010	37 331
05	Lauksaimniecība un lauku attīstība	34	-	-	2	868	985	9 921	18 710	30 520
06	Mobilitāte un transports	100	64	249	508	571	1 321	1 430	3 558	7 799
07	Vides aizsardzība	80	58	68	98	137	181	217	341	1 182
08	Pētniecība un inovācija	77	112	318	705	1 686	2 835	3 129	4 449	13 312
09	Saķaru tīkli, saturs un tehnoloģija	29	16	37	141	298	615	721	975	2 832
10	Tiešā pētniecība	9	2	1	1	11	11	19	141	196
11	Jūrlietas un zivsaimniecība	85	0	13	27	286	26	1 302	891	2 630
12	Finanšu stabilitāte, finanšu pakalpojumi un kapitāla tirgu savienība	-	-	-	-	0	1	3	9	13
13	Reģionālā politika un pilsētpolitika	1 022	1	8	825	14 947	5 750	41 459	35 508	99 518
14	Nodokļu politika un muitas savienība	-	-	0	0	1	11	32	83	128
15	Izglītība un kultūra	83	26	66	128	220	436	535	1 150	2 644
16	Saziņa	-	-	0	0	0	0	4	58	62
17	Veselība un pārtikas nekaitīgums	14	3	5	10	15	52	93	287	480
18	Migrācija un iekšlietas	45	46	67	158	322	111	583	2 207	3 539
19	Ārpolitikas instrumenti	12	5	11	38	55	168	231	410	930
20	Tirdzniecība	-	-	0	0	1	1	4	16	22
21	Starptautiskā sadarbība un attīstība	227	219	331	699	1 237	1 525	2 120	2 792	9 150
22	Kaimiņattiecību politika un paplašināšanās sarunas	414	290	473	993	1 507	2 037	3 039	4 117	12 870
23	Humānā palīdzība un civilā aizsardzība	22	25	24	23	22	28	135	770	1 050
24	Krāpšanas apkarošana	-	-	-	0	1	3	6	20	29
25	Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas	-	-	-	-	-	-	0	16	16
26	Komisijas administrācija	-	-	-	-	2	1	4	176	184
27	Budžets	-	-	-	-	-	-	(0)	8	8
28	Revīzija	-	-	-	-	-	-	-	1	1
29	Statistika	-	-	0	0	3	17	37	62	119
30	Pensijas un ar tām saistīti izdevumi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Valodu dienesti	-	-	-	-	-	-	(0)	19	19
32	Enerģētika	225	491	142	496	1 273	1 053	910	1 150	5 740
33	Tiesiskums un patērētāji	0	0	4	6	13	36	70	121	250
34	Klimata politika	-	-	-	-	1	54	69	113	237
90	Citas iestādes	0	0	0	0	0	0	0	431	431
		2 884	1 376	2 111	5 488	27 920	21 530	82 069	95 380	238 759

5. BUDŽETA IZPILDE PA IESTĀDĒM

5.1. BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE

Miljonos EUR

Iestāde	Ienākumu apropriācijas		Konstatētie pieprasījumi			Ieņēmumi			Saņemtās summas % no budžeta	Nesamaksātās summas
	Sākotnējais pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Kārtējais gads	Pārņests	Kopā	Par kārtējā gada prasījumiem	Par pārnestiem prasījumiem	Kopā		
Komisija	143 548	136 305	143 854	7 119	150 972	141 804	2 285	144 089	106 %	6 883
Reģionu komiteja	8	8	11	–	11	11	–	11	133 %	0
Revīzijas palāta	20	20	20	0	20	20	0	20	99 %	0
Tiesa	52	52	50	0	50	50	0	50	97 %	0
Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	11	11	15	–	15	15	–	15	142 %	–
Eiropadome un Padome	50	50	76	3	79	75	2	78	154 %	2
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	1	1	1	–	1	1	–	1	95 %	–
Eiropas Ārējās darbības dienests	41	41	269	1	269	268	1	268	659 %	1
Eiropas Parlaments	153	153	186	19	205	181	2	183	119 %	22
Ombuds	1	1	1	–	1	1	–	1	91 %	–
Kopā	143 885	136 642	144 483	7 141	151 624	142 427	2 290	144 717	106 %	6 907

Tāpat kā iepriekšējos gados konsolidētie pārskati par ES vispārējā budžeta izpildi ietver visu iestāžu budžeta izpildi, jo ES budžetā ir paredzēts atsevišķs budžets katrai iestādei. Aģentūrām nav paredzēti atsevišķi budžeti ES budžetā, un tās tiek daļēji finansētas no Komisijas budžeta subsīdijām.

Saistībā ar Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) jāņem vērā, ka papildus savam budžetam tas saņem iemaksas no Komisijas EUR 140 miljonu apmērā (2015. gadā — EUR 138 miljoni) un Eiropas Attīstības fonda (EAF) EUR 44 miljonu apmērā (2015. gadā — EUR 61 miljons). Šīs budžeta iemaksas tiek nodotas EĀDD rīcībā (kā piešķirtie ieņēmumi), lai galvenokārt segtu izmaksas par Komisijas darbiniekiem, kuri strādā ES delegācijās, jo šīs delegācijas administratīvi pārvalda EĀDD.

5.2. SAISTĪBU APROPRIĀCIJU ĪSTENOŠANA

Miljonos EUR

Iestāde	Uzņemtās saistības						Uz 2017. gadu pārnestās apropriācijas			Likvidējamās apropriācijas			
	Pieejamās apropriācijas kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropriācijām	no piešķirtiem ieņēmumiem	Kopā	%	no piešķirtiem ieņēmumiem	pārnests atbilstoši lēmumam	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestām apropriācijām	no piešķirtiem ieņēmumiem	Kopā
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12	
Komisija	162 569	150 699	778	5 854	157 332	97 %	4 416	575	4 991	224	22	-	246
Reģionu komiteja	93	89	-	2	91	98 %	0	-	0	1	-	0	1
Revīzijas palāta	138	136	-	0	136	99 %	0	-	0	1	-	0	1
Tiesa	382	373	-	1	374	98 %	1	-	1	7	-	0	7
Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	135	127	-	4	131	97 %	0	-	0	4	-	0	4
Eiropadome un Padome	591	519	2	21	541	92 %	23	-	23	26	0	0	26
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	9	9	-	-	9	95 %	-	-	-	1	-	0	1
Eiropas Ārējās darbības dienests	877	634	1	200	835	95 %	40	-	40	2	0	0	2
Eiropas Parlaments	1 886	1 824	-	26	1 850	98 %	21	-	21	15	-	0	15
Ombuds	11	10	-	-	10	95 %	-	-	-	0	-	0	0
Kopā	166 690	154 421	781	6 108	161 310	97 %	4 502	575	5 077	281	22	-	303

5.3. MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU ĪSTENOŠANA

Iestāde	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Uz 2017. gadu pārnestās apropriācijas					Likvidējamās apropriācijas		
		No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajā m apropriācij ām	no piešķirtiem ieņēmumiem	Kopā	%	automātis ki pārnestās apropriācij as	pārņests atbilstoši lēmumam	no piešķirtiem ieņēmumiem	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajā m apropriācij ām	no piešķirti em ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8 +9	11	12	13	14=11+ 12+13
Komisija	143 386	126 917	813	4 711	132 442	92 %	624	557	4 934	6 115	4 766	60	3	4 830
Reģionu komiteja	102	81	7	2	90	89 %	8	-	0	9	1	1	0	3
Revīzijas palāta	147	127	9	0	136	92 %	9	-	0	9	1	1	0	2
Tiesa	401	351	18	1	370	92 %	22	-	1	23	7	2	0	9
Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	145	119	7	3	129	89 %	8	-	1	9	4	4	0	7
Eiropadome un Padome	636	457	38	20	515	81 %	62	-	23	86	26	9	0	35
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	10	8	1	-	9	84 %	1	-	-	1	1	0	0	1
Eiropas Ārējās darbības dienests	968	557	75	185	816	84 %	77	-	62	139	2	11	-	13
Eiropas Parlaments	2 262	1 539	268	94	1 900	84 %	285	-	40	325	15	21	0	36
Ombuds	11	9	1	-	10	86 %	1	-	-	1	0	0	0	1
Kopā	148 069	130 164	1 236	5 016	136 416	92 %	1 098	557	5 062	6 717	4 823	109	3	4 936

6. AĢENTŪRU BUDŽETA IZPILDE

6.1. BUDŽETA IEŅĒMUMI

Miljonos EUR

Aģentūra	Finansējums Komisijas politikas jomai	Galīgais pieņemtais budžets	Saņemtās summas
Eiropas Energoregulatoru sadarbības aģentūra — ACER	6	16	16
Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde — BEREC	9	4	4
Kopienas Augu šķirņu birojs — CPVO	17	16	13
Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra — CHAFEA	17	9	9
Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra — EACEA	15	49	49
Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra — EU-OSHA	4	15	15
Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā — eu-LISA	18	80	97
Eiropas Patvēruma atbalsta birojs — EASO	18	53	53
Eiropas Aviācijas drošības aģentūra — EASA	6	193	140
Eiropas Banku iestāde — EBA	12	36	37
Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra — Frontex	18	233	252
Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs — ECDC	17	58	58
Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs — CEDEFOP	15	18	18
Eiropas Ķīmikāliju aģentūra — ECHA	2	103	105
Eiropas Vides aģentūra — EEA	7	42	57
Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra — EFCA	11	10	10
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde — EFSA	17	79	79
Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds — Eurofound	4	21	21
Eiropas Globālās navigācijas satelītu sistēmas (GNSS) aģentūra	6	29	223
Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts — EIGE	4	8	8
Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts — EIT	15	264	264
Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde — EAAPI	12	22	22
Eiropas Jūras drošības aģentūra — EMSA	6	71	71
Eiropas Zāļu aģentūra — EMA	2	308	305
Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs — EMCDDA	18	15	15
Eiropas Policijas birojs	18	104	117
Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra — ERCEA	8	43	43
Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde — EVTI	12	39	39
Eiropas Izglītības fonds — EIF	15	20	20
Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra —	18	22	22

Miljonos EUR

Aģentūra	Finansējums Komisijas politikas jomai	Galīgais pieņemtais budžets	Saņemtās summas
<i>FRA</i>			
Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra — <i>CEPOL</i>	18	9	10
Eiropas Tīklu un informācijas drošības aģentūra — <i>ENISA</i>	9	11	11
Eiropas Savienības dzelzceļa aģentūra	6	28	28
Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs — <i>EUIPO</i>	12	418	231
Eiropas Tiesu sadarbības vienība — <i>EUROJUST</i>	33	44	44
Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra — <i>EASME</i>	6	36	36
Kodolsintēze enerģētikas vajadzībām — <i>F4E</i>	8	720	724
Inovācijas un tīklu izpildaģentūra — <i>INEA</i>	6	22	22
Pētniecības izpildaģentūra — <i>REA</i>	8	60	60
Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs	15	51	42
Kopā		3 377	3 389

Miljonos EUR

Ieņēmumu veids	Galīgais pieņemtais budžets	Saņemtās summas
Komisijas subsidijas	1 524	1 540
Ienākumi no komisijas naudas	642	638
Citi ienākumi	1 211	1 211
Kopā	3 377	3 389

6.2. SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJAS ATBILSTOŠI AĢENTŪRĀM

Miljonos EUR

Aģentūra	Saistību apropriācijas		Maksājumu apropriācijas	
	Pieejamās apropriācijas kopā	Uzņemtās saistības	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi
Eiropas Energoregulatoru sadarbības aģentūra — ACER	16	16	18	12
Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde — BEREC	4	4	5	4
Kopienas Augu šķirņu birojs — CPVO	18	17	17	15
Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra — CHAFEA	9	9	10	8
Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra — EACEA	49	48	54	47
Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra — EU-OSHA	17	16	21	15
Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā — eu-LISA	85	80	104	94
Eiropas Patvēruma atbalsta birojs — EASO	66	53	55	35
Eiropas Aviācijas drošības aģentūra — EASA	220	160	226	144
Eiropas Banku iestāde — EBA	36	35	40	35
Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra — Frontex	256	244	300	199
Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs — ECDC	59	58	69	56
Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs — CEDEFOP	19	19	20	18
Eiropas Ķimikāliju aģentūra — ECHA	113	110	124	106
Eiropas Vides aģentūra — EEA	69	64	74	50
Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra — EFCA	10	10	11	9
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde — EFSA	80	80	88	79
Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds — Eurofound	21	21	24	20
Eiropas Globālās navigācijas satelītu sistēmas (GNSS) aģentūra	3 331	1 104	626	139
Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts — EIGE	8	8	10	8
Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts — EIT	285	271	267	265
Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde — EAAPI	22	22	25	22
Eiropas Jūras drošības aģentūra — EMSA	80	72	82	66
Eiropas Zāļu aģentūra — EMA	314	301	347	294
Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs — EMCDDA	16	16	17	16
Eiropas Policijas birojs	122	115	133	112
Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra — ERCEA	43	43	45	43
Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde — EVTI	42	40	47	38
Eiropas Izglītības fonds — EIF	21	21	21	21
Eiropas Savienības Pamattiesību	22	22	28	22

Miljonos EUR

Aģentūra	Saistību apropriācijas Pieejamās apropriācijas kopā	Uzņemtās saistības	Maksājumu apropriācijas Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi
aģentūra — <i>FRA</i>				
Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra — <i>CEPOL</i>	10	9	11	9
Eiropas Tīklu un informācijas drošības aģentūra — <i>ENISA</i>	11	11	12	10
Eiropas Savienības dzelzceļa aģentūra	28	28	30	28
Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs — <i>EUIPO</i>	450	238	453	214
Eiropas Tiesu sadarbības vienība — <i>EUROJUST</i>	44	44	47	39
Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra — <i>EASME</i>	36	36	41	36
Kodolsintēze enerģētikas vajadzībām — <i>F4E</i>	764	763	730	716
Inovācijas un tīklu izpildaģentūra — <i>INEA</i>	22	22	23	22
Pētniecības izpildaģentūra — <i>REA</i>	60	60	63	59
Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs	51	45	55	46
Kopā	6 926	4 330	4 376	3 169

Miljonos EUR

Izdevumu veidi	Saistību apropriācijas Pieejamās apropriācijas kopā	Uzņemtās saistības	Maksājumu apropriācijas Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi
Personāls	1 054	1 033	1 069	1 029
Administratīvie izdevumi	367	341	431	330
Darbības izdevumi	5 505	2 956	2 875	1 811
Kopā	6 926	4 330	4 376	3 169

TERMINU SKAIDROJUMS

Aktuāru pieņēmumi

Pieņēmumi, kurus izmanto, lai aprēķinātu nākotnes notikumu izmaksas, kas ietekmē pensiju saistības.

Aktuārā peļņa un zaudējumi

Definētu pabalstu shēmas gadījumā aktuārā deficīta vai pārpalikuma izmaiņas. Tie rodas dēļ atšķirībām starp iepriekšējiem aktuāra pieņēmumiem un faktiskajiem notikumiem un aktuāro pieņēmumu izmaiņu sekām.

Administratīvās apropriācijas

Administratīvās apropriācijas sedz iestāžu un subjektu darbības izmaksas (personāls, ēkas, biroja aprīkojums).

Pieņemtais budžets

Budžeta projekts kļūst par pieņemto budžetu, tiklīdz to apstiprina budžeta lēmēj institūcija.

Budžeta grozījumi

Lēmums, kas pieņemts budžeta gadā, lai grozītu (palielinātu, samazinātu, pārnestu) tā gada pieņemtā budžeta aspektus.

No dalībvalstīm pieprasāmās summas

Tie ir pārskata periodā radušies izdevumi, kas būs jāfinansē no nākamajiem budžetiem, t.i., no ES dalībvalstīm. Tie rodas, līdzās pastāvot uz uzkrājumiem balstītiem finanšu pārskatiem un naudas līdzekļos balstītam budžetam.

Gada darbības pārskats

Gada darbības pārskatos tiek norādīti darbības rezultāti, *inter alia*, atsaucoties uz izvirzītajiem mērķiem, saistītajiem riskiem un iekšējās kontroles veidu. Komisijai kopš 2001. gada budžeta pieņemšanas un visām Eiropas Savienības (ES) iestādēm kopš 2003. gada ir noteikts, ka "delegētajam kredītrīkotājam" jāiesniedz savai iestādei gada darbības pārskats par savu pienākumu izpildi kopā ar informāciju par finansēm un pārvaldību.

Apropriācijas

Budžeta finansējums. Budžetā ir paredzētas gan saistības, gan maksājumi (nauda vai bankas pārskaitījumi saņēmējiem). Saistību un maksājumu apropriācijas bieži atšķiras (diferencētas apropriācijas), jo saistības par daudzgadu programmām un projektiem parasti pilnībā uzņemas tajā gadā, kurā tiek pieņemti lēmumi par tām, un tiek apmaksātas gadu gaitā, īstenojot programmas un projektus. Nediferencētas apropriācijas attiecas uz administratīvajiem izdevumiem, lauksaimniecības tirgus atbalstu un tiešajiem maksājumiem, un saistību apropriācijas ir vienādas ar maksājumu apropriācijām.

Piešķirtie ieņēmumi

Īpašie ieņēmumi konkrētu izdevumu posteņu finansēšanai. Ārējo piešķirto ieņēmumu galvenais avots ir trešo valstu finanšu iemaksas Savienības finansētajās programmās. Galvenais iekšējo piešķirto ieņēmumu avots ir ieņēmumi no trešām personām par precēm, pakalpojumiem vai darbu, kas veikts pēc to pieprasījuma; ieņēmumi no nepareizi samaksāto summu atmaksas un ieņēmumi no publikāciju un filmu pārdošanas, tostarp tādu, kas pieejami elektroniskā veidā.

Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi

Visi finanšu aktīvi (izņemot atvasinātos instrumentus), kas atbilst Starptautiskajiem publiskajam sektoram piemērojamiem grāmatvedības standartiem un tiek novērtēti to patiesajā vērtībā un kuru patiesās vērtības izmaiņas atzīst neto aktīvu rezervē līdz to atzīšanas pārtraukšanai (vai vērtības samazinājumam).

Budžeta pozīcija

Ciktāl tas attiecas uz budžeta struktūru, ieņēmumi un izdevumi tiek budžetā atspoguļoti saskaņā ar saistošo nomenklatūru, kas atspoguļo katra posteņa būtību un mērķi, kā to nosaka budžeta lēmēj institūcija. Atsevišķie virsraksti (virsraksts, nodaļa, pants vai pozīcija) sniedz oficiālu nomenklatūras aprakstu.

Apropriāciju anulēšana

Neizmantotās apropriācijas, kuras vairs nevar izmantot.

Apropriāciju pārvešana

Izņēmums attiecībā uz gada pārskata principu tiktāl, ciktāl apropriācijas, kuras konkrētajā budžeta gadā nevarēja izmantot, ievērojot stingrus nosacījumus, var izņēmuma kārtā tikt pārnestas izmantošanai nākamajā gadā.

Saistības

Juridiski saistoši apliecinājumi piešķirt finansējumu, ja ir izpildīti noteikti nosacījumi. ES atņemas atlīdzināt savu daļu no ES finansētā projekta izmaksām. Šodienas saistības ir rītdienas maksājumi. Šodienas maksājumi ir vakardienas saistības.

Saistību apropriācija

Saistību apropriācijas sedz juridisko saistību, kuras varētu tikt parakstītas kārtējā finanšu gadā (līgumu, dotāciju nolīgumu/lēmumu), kopējās izmaksas.

Kārtējās pakalpojumu izmaksas

Shēmas saistību pieaugums, kas rodas, sniedzot pakalpojumus kārtējā finanšu gadā.

Saistību atcelšana

Akts, ar kuru tiek atceltas iepriekšējās saistības (vai to daļa).

Definētu pabalstu shēmas

Pensijas vai cita pensionēšanās pabalsta shēma, kurā shēmas noteikumos noteikti pabalsti neatkarīgi no maksājamām iemaksām, un pabalsti nav tieši saistīti ar shēmas ieguldījumiem. Shēmu var finansēt vai nefinansēt.

Atvasinātie instrumenti

Finanšu instrumenti, kuru vērtība ir saistīta ar kāda cita finanšu instrumenta, rādītāja vai preces vērtības izmaiņām. Atšķirībā no primārā finanšu instrumenta (piemēram, valdības obligācijas) turētāja, kuram ir neierobežotas tiesības saņemt naudu (vai kādu citu ekonomisku labumu) nākotnē, atvasinātā instrumenta turētājam ir tikai ierobežotas tiesības saņemt šādu labumu. Atvasinātā instrumenta piemērs ir nestandartizēts ārvalstu valūtas nākotnes līgums.

Tieša pārvaldība

Budžeta izpildes režīms. Tiešā pārvaldībā budžetu tieši izpilda Komisijas dienesti, izpildaģentūras vai trasta fondi.

Diskonta likme

Likme, ko izmanto, lai pielāgotu naudas laika vērtību. Diskontēšana ir metode, ko izmanto, lai salīdzinātu izmaksas un ieguvumus, kas rodas dažādos laika periodos.

Efektīvā procentu likme

Likme, ar kuru diskontē paredzamos nākotnes naudas ieņēmumus vai maksājumus par finanšu aktīva vai finanšu saistību paredzamo dzīves ciklu attiecībā uz aktīvu vai saistību neto uzskaites vērtību.

Finanšu aktīvi vai saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Visi finanšu aktīvi vai saistības, kas atbilst Starptautiskajiem publiskajam sektoram piemērojamiem grāmatvedības standartiem un tiek novērtēti to patiesajā vērtībā un kuru patiesās vērtības izmaiņas atzīst pārpalikuma vai deficīta aprēķinā par periodu (t.i., atvasinātie instrumenti).

Finanšu korekcija

Finanšu korekciju mērķis ir aizsargāt ES budžetu no kļūdainu vai nepareizu izdevumu sloga. Attiecībā uz izdevumiem saistībā ar dalītu pārvaldību nepareizi veikto maksājumu atgūšanas uzdevums galvenokārt ir dalībvalsts pienākums.

“Apstiprināta” finanšu korekcija ir tāda, kuru attiecīgā dalībvalsts ir pieņēmusi. “Izlemtā” finanšu korekcija ir ar Komisijas lēmumu pieņemta, un tā vienmēr ir neto korekcija, ja dalībvalstij ir jāatmaksā nepareizi izmaksāti līdzekļi ES budžetā, tādējādi attiecīgajai dalībvalstij galīgi samazinot piešķirto finansējumu. Šajā izdevumā apstiprinātās un izlemtās finanšu korekcijas ir iekļautas kā viena kategorija.

“Īstenota” finanšu korekcija ir tāda, ar kuru ir labots konstatētais pārkāpums.

Netieša pārvaldība

Budžeta izpildes režīms. Netiešās pārvaldības režīmā Komisija piešķir budžeta izpildes uzdevumus ES tiesību aktu vai valsts tiesību aktu struktūrām.

Pārtraukšana un apturēšana

Ja Komisija savā darbā vai, pamatojoties uz revīzijas iestāžu sniegto informāciju, konstatē, ka dalībvalsts nav novērsusi nopietnus trūkumus vadības un kontroles sistēmās un/vai labojusi deklarētos un apstiprinātos neatbilstīgos izdevumus, tā var pārtraukt vai apturēt maksājumus.

Pārkāpums

Pārkāpums ir darbība, kas neatbilst ES noteikumiem un kas var potenciāli negatīvi ietekmēt ES finanšu intereses, bet ko var izraisīt saņēmēju, kas pieprasa līdzekļus, vai iestāžu, kuras veic maksājumus, kļūda. Apzināti izdarīts pārkāpums ir krāpšana.

Likvidējamās apropriācijas

Neizmantotās apropriācijas, kuras anulē finanšu gada beigās. Likvidēšana nozīmē uz apropriāciju attiecināmo maksājumu veikšanas atļaujas un/vai saistību uzņemšanas atcelšanu daļēji vai pilnā apmērā.

Pašu resursi

Atspoguļo ES iestāžu un struktūru galveno finansējumu, un tie ir definēti Pašu resursu regulā 609/2014. Pašu resursi ietver NKI resursus, PVN resursus un tradicionālos pašu resursus.

Maksājumu apropriācijas

Maksājumu apropriācijas sedz kārtējā gadā maksājamus izdevumus, kas izriet no juridiskām saistībām, kuras iegūtas kārtējā gadā un/vai iepriekšējos gados.

Priekšfinansējums

Maksājums, kas paredzēts, lai saņēmējam izsniegtu apgrozāmos līdzekļus. To var sadalīt vairākos maksājumos saskaņā ar tā pamatā esošā līguma, lēmuma, nolīguma vai tiesību pamataakta nosacījumiem. Apgrozāmos līdzekļus vai avansu izmanto mērķim, kuram tas piešķirts, nolīgumā noteiktajā periodā vai arī atmaksā.

Preventīvs pasākums

Komisijas rīcībā esošie preventīvie pasākumi ES budžeta aizsardzībai gadījumos, kad Komisija ir informēta par iespējamiem trūkumiem, ietver darbības programmas maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu no ES budžeta.

Reste à liquider (RAL)

Atspoguļo summu, par kādu ir uzņemtas budžeta saistības, bet sekojošais maksājums vēl nav izdarīts. Tie parāda ES maksājumu saistības turpmākajos gados un izriet tieši no daudzgadu programmu pastāvēšanas un saistību un maksājumu apropriāciju nošķiršanas.

Dalīta pārvaldība

Budžeta izpildes režīms. Dalītās pārvaldības režīmā budžeta izpildes uzdevumi tiek deleģēti dalībvalstīm. Apmēram 80 % ES izdevumu ietilpst šajā izpildes režīmā.

Tradicionālie pašu resursi

Tie ir ES ieņēmumi un ir daļa no "pašu resursiem", ar ko finansē ES darbības. Tradicionālie pašu resursi ir definēti Pašu resursu regulā 609/2014 un ietver muitas nodokļus un cukura nodevas.

Pārvedumi (starp budžeta pozīcijām)

Pārvedumi starp budžeta pozīcijām nozīmē, ka finanšu gada laikā apropriācijas tiek pārvietotas no vienas budžeta pozīcijas uz otru, un tādējādi tās ir izņēmums no budžeta specifikācijas principa. Tomēr tie ir nepārprotami atļauti Līgumā par Eiropas Savienības darbību saskaņā ar Finanšu regulā (FR) paredzētajiem nosacījumiem. FR ir identificēti dažādi pārvedumu veidi atkarībā no tā, vai tie ir starp budžeta sadaļām, nodaļām, pantiem vai pozīcijām vai to ietvaros, un to veikšanai ir vajadzīgi dažādi atļaujas līmeņi.